

EN HAÑV 1999 (Mizeven - Gourhelen - Miz-est)
ISSN:0750-3326

N° 70

an IDOÉRIÉ

DASTUMADENNÉ BREHONEG BRO GWÉNEDE

Tresadenn ged Renéfrance Ladmirault

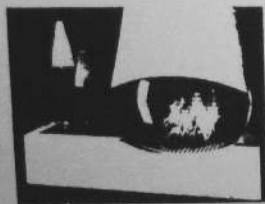
KAMPING ER VEITERI VRAZ é KARNAG

HO TIGEMER

digoret 4-4-98 d'en 12-09-98

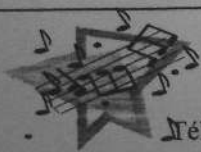
(Brehoneg- galleg- alamaneg- saosneg- komzet)

Pz 02 97 52 24 01 Fax : 02 97 52 83 58

Siminalieu

PA GAN AN TAN
E KAN AR VUHÉ

DIV HA DAOU

Mélenn- Bombard hag orglézeu

Sonnenne ha kanenneu

SONEREH A VRO GWÉNEDE

GET TUD ER VRO

Pellgomz : 02 97 27 89 72 pé 02 97 25 25 84

ROLL ER PENNADEU

<i>Kent-Skrid</i>	P. 4
<i>En EURO</i>	P. 5-7
<i>Er jao hag en istr</i>	P. 8-9
<i>Pajenn er yeh komzet</i>	P. 10
<i>Tolp-Blé kevredigezh Bro-Ereg</i>	P. 11-13
<i>Doériu er Vro</i>	P. 14-15
<i>Skolieù Dihun é perhinded Santéz-Anna</i>	
<i>Gouil Sant Maheu (Gwidel)</i>	
<i>Tro-Breizh é Bro Gwened</i>	
<i>Er hoariva Gwenedek koh</i>	P. 16-17
<i>Pajenn ar Lennerion</i>	P. 18-20
<i>Ur soñenn : Kalon mignon</i>	P. 21
<i>Girieu Kroez</i>	P. 22

KENT-SKRID

ÉN DISHAVALDED ÉMA ER VRAÛITÉ !

Ankoéhet éh oh Bretoned !» e laré GAMBETTA d'or soudarded é Conlie ... Pégement a Gambettaed e gleüam-ni hoah hiniü-en-dé ! Pompidou ne uélé ket léh erbed aveid er brehoneg é Bro-Frans, péhanni e zeliehé merchein hé siell* ar en Europa abéh...

Tud sort-sé e gred sterd, ohpenn tra, émant-ind SKUIR EN DEMOKRASI aveid er péar horn ag er bed !!!

Er Vretoned e gomprenn mad é teliant digor muioh mui en harzeù saüet étre er broieü aveid ma hello peb unan ahanom biüein é péah ged er rérall. Med komprenn e hrant eüé ne dalv ket er boén moned de Strasbourg, Amsterdam, Papeete pé Saïgon aveid kaved er mem sônneü, er mem kustumeü, er mem ardeü èl é Pariz... Na tristet e vehé ur bed sort-sé !

Piü, é kontrél, ne vour ket kleüed paréieü Bro-Euskadi, Korsika pé en Iwerzhon.

En dishavalded éma kaerded er bed ! Aveidom-ni, Güenediz, dam araog ... èl ma om! Goarnam er güenedeg biü ged Spered er Vro. Eurusah e véem, ha pinüikad e hréem er ré-rall.

An Doéré

Girieu diéz:

-Dishavalded = diversité, différence;
-Euskadi = Pays basque;
-Iwerzhon = Irlande;
-Kaerded = beauté;

-Harzeü = frontières;
-Paréieü = groupes;
-Pinüidigeh = richesse;
-Pinüikad = enrichir

EN EURO

Pegours? Penaoz?

En eilvet pazenn e zo deit dé ketan er blé-man 1999. En dé-sé éma bet spéseit

talvoudigéh monéieü en 11 bro tolpet én «Euroland» ... peb unan anehé é kevér en 10 arall hag é kevér en EURO. En talvoudegéh-sé ne hello ket mui boud kresket, na digresket, de virüikin ! Deit é , en dé-sé, en EURO de voud ur uir moné, èl er Livr Sterling pé en Dollar, hag er moneieü broadel unanet (ré en 11 bro ag en Euroland), n'o-devo ket mui a dalvoudegéh nameid er péh e zo bet spéseit aveité é kevér en Euro ...

Hag en treü e chomo èl-sé divoulj épad en tri blé de zoned 1999, 2000 ha 2001.

Chetu aman talvoudegéh er Livr (pé Lur) Gall, pé hoah er Frank-Gall, a-houdé er 1^m a viz 1999, èl m'éma bet spéseit ged Komision monéieü en Euroland : En EURO e dalv breman 6,55957 Livr, hag ur Livr e dalv enta 0,152449 Euro.

De lared é:

10 L. = 1,52 E 1 Euro = 6,56 L.
100E = 15,24E 10 E. = 65,60 L.
1000L = 152,45E 100 E. = 655,96 F.
10000L = 1524,49E 1000 E. = 6559,57 L

Ged en eilvet pazenn é ta eüé d'er vuhé Ti-Bank-Kreizel en Euroland aveid rénein aférieü en Euro. Hé chomléh e zo é Frankfort, én Alemagn, hag en 11 Tiér-Bank hag e réné aférieü er moné én o 11 bro ne vo ket mui sellet nameid èl Tiér-Bank ag en eil déréz, deliet dehé sentein de hourhemneü en Ti-Bank-Kreizel a Frankfort.

Epad er bléieü 1999, 2000 ha 2001 e tei eüé er hours de gempenn ha de obérein* er billetenneü hag er péhieü EURO, aveid ma helleint boud é stad de voud streüet é 11 bro en Euroland, kentéh ma tegouého déieü ketan en der- vet pazenn.

Med penaoz e vo er billetenneü-sé ? Hama, boud e vo seih ment (pé brasted) anehé, ha talvein e hreint 5,

brasted) anéhé, ha talvein e hreint 5, 10, 20, 50, 100 ha 500 Euro. Er villetenn vihanan e dalvo enta tro-ha-tro de 32 L., hag en hanni vrasan, tro-ha-tro de 32.500 L.

Ar un tu anéhé é vo skeudennet obereù diforhet émesk sevénadurieù en Europa abéh, ha peb unan anéhé en-devo er mem liù, hag er mem ment, aveid ma helleint boud anaùet heb fari, ha reseùet heb diézemant erbed én oll broieù ag en Euroland. Ar en distu é vo skeudennet ur pont braz, aveid diskoein péger sonn é telio boud er liammeù hag e stag étrézé en 11 bro unanet.

A-zivoud er péhieù-moné Euro, boud e vo eih anéhé a-zebri 1, 2, 5, 10, 20 ha 50 santim, betag 1 ha 2 Euro. Er mem skeudenn e vo skoeit arnehé, aveid ma helleint, ind eùé, boud anaùet ha reseùet heb diézemant én Euroland abéh.

Kours en dèrvet pazenn e arriùo ged en dé ketan obérat ag er blé 2002.

En dé-sé, en oll monéieù a Unan-ded en Euroland e gollo, ar un dro, en

nerh o-doé revé lézenn-diazé peb unan anéhé; Moné en 11 bro ag en Euroland e vo deit de voud en EURO, hag en oll brizieù e zelio breman boud merchet én Euro heb kin. Er monedeù goh e vo cherret dré en tiér-Bank, hag en Euroieù e geméro o léh : ne vo ket mui komzet é neb léh, nag a Frankeù, nag a Lureù, nag a Varkeù, nag a Bésoieù ... nag a voné erbed arall a vroieù en Euroland !!

Er billetenneù ha péhieù-moné Euro e zeï neuzé ér méz, ha lakeit e veint de rideg é léh er monéieù goh... Er ré-man e vo kemmet éneb de villetenneù ha péhieù-moné Euro, ha n'o-devo ket mui en droed de rideg èl agent. Abenn fin miz Méheùen 2002, ne vo ket mui kavet nameid billetenneù ha péhieù Euro én oll broieù ag en Euroland.

Moné en Euroland, en EURO, e hello eùé boud dégeméret ér broieù arall, ré ag en Europa chomet ér méz ag en Euroland, ha mem er vroieù estrén é ne vern péh kornad ag er bed abéh ... Gelloud e hrei doned de voud

neuzé ur moné étrévroadel èl er Sterling pé en Dollar. Er ré gouiég én aférieù-moné e gred é tei de voud fonnabl ur moné ker kriù èl en Dollar, rag gelloud ékonomik en Euroland e zo ker ponnér èl kanni er Stadeù-Unanet, pé mem ponnéroh !

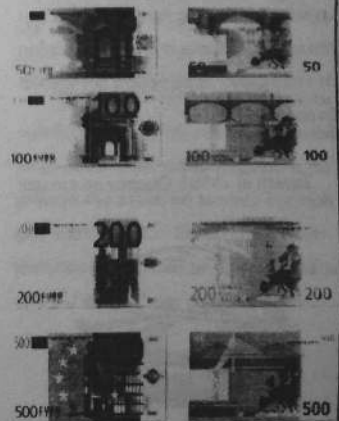
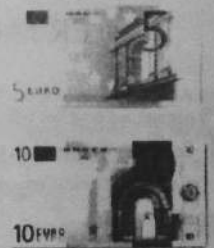
Red é ansaù neoah penaoz istoér en Europa unanet e zo hoah de skriù ar ur bajenn guenn-kann! Ha gloriuz e vo ? Ya, mar plij de Zoué! Marsé eùé, ne vo nameid un huné ré vraù eid chomet pell amzér é buhé... Più e oui ?

Eraog klozein en diviz-man diar aférieù-moné en Europa, é telian lared penaoz unan ag obérizion brasan en Euro e zo bet hor henvroad Yves-Thibaud de Silguy, Komiser en Europa aveid aférieù er moné, diforhet e oé bet, er blé paset, dré er gazetenn Armor-Magazine, èl er «Breton Brudetan» ag er blé 1997.

Job Er BLUENN

Girieù diéz merchet ged ur stérennig

* -Obérein : fabriquer.

ER JAO HAG EN ISTR

Foér ronsed e oé bet é Bubri, ha Grégor en-devoé prénet ur pikol marh ... ha chetu éan é toned d'er gér ar kein er lon.

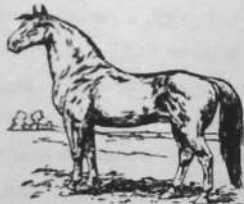
Tostad e hré de vorh Ploué a pe saüas un tarhad gurun hag ur barrad glaü ken dru ma laka édan berr en dén hag er lon de voud glubet èl pe véhent bet soublet èn oaglenn.

Tavarn er «Marh Guenn» en em gav

azé elkent, léh ma kavo Grégor ur repu mad aveid un herrad. Kenig e hra é jao d'er paotr-marchaosi èn ur gemenn dehon en torchein ged ur bouchon plouz ... ha éan é-unan e framm a herr d'er sall vraz. Lan é er sall ged kement a dud ma

nen des ket tu de dostad d'er goahad tan hag e rua édan mantell er cheminal...

-« Fall amzér, paotred ! Mestr, taget om ged en nan, me jao ha mé: kaset 'ta buan d'er hreü un douséniad istr d'er peurkeh lon ! »
-« Istr d'ur jao ? e reskond en tavarnour ... mez bis-koah n'o débrol »
-« Groeit atao er péh e laran déoh », emé Grégor.

Dohtu éma souéhet rah en dud é kleüed komzeü hon dén ... « Hui 'gleü-hui kement-sé, ... dismantrein en treü ... Foll é en dén ... klaskam enta penn d'en doéré, ha dam de uéled penaoz é sello er lon doh é glorad istr!!! »

Pemp minutenn arlerh ne chomé ket mui hañi èn dro d'en oaled oll en ostizion e oé oeit d'er hreü...

é zorn...

Grégor ne ortozé ket nitra arall : ha éan kentéh de lakad koed èn tan, ha de azé ar un tous plouz aveid séhein é zillad glub, doh en tu klei ha doh en tu déheü, klin

ha kov Hennen, èl just, e gomansé de vourboutil ged en nan.

Kent pèl é tigouéh er vandenn ostizion èndro ér sall, selleü vil geté. En tavarnour e za en devéhan, er gibellad istr geton èn

«Koustelé em-behé groeit, Aotrou, ho jao ne venn ket tanoad ag en tammeü klorad-man... kaer em-es bet o fakein dehon édan é fri ! »

Grégor, tuemmet ha séhet breman, e zisko boud souéhet braz ... Un dramsell e hra neuzé d'en tavarnour ha d'en ostizion

«Hama, emé-éan, peguir me jao ne oulenn ket en istr-sé, red e vo dein-mé enta o lonkein me-unan! Hag arlerh, me geméro mar karet, un tammig kig moh ged bara segal... En atretan, paotr-marchaosi, reit eüé ur forhad mad a foenn d'em jao, mar plij genoh !!! »

Raf PONDJ

PAJENN ER YEH KOMZET

(Gériadur berr a veid un diviz joajabl)

Ne laram ket :

fierté (fier)
orgueil (orgueilleux)
compliquer (compliqué)
décourager
statut
souscription
spécimen
spectateur
expertiser (expertise)
extra
réfrigérateur
comptabilité
comparaison
architecte
national
chantier

Laram kentoh

lorh (lorhus)
brasoni (brasonius)
luiein (luiet)
koll kalon
lézenn-diazé
rag-prén
skouérenn
sellour
prizein (prizaj)
dispar, ag er choéj
yénevez
kontereh
havalidigezh
ti-sañour
broadel
tachenn-labour

Troieù-lavar

il est question de
en comparaison de :
l'argent n'est rien en comparaison de
la santé.

komz e hrér a...
étal, é kevé, doh
nitra é en argand doh er yéhed.

TOLP-BLE KEVREDIGEZH BRO-EREG

é Langedig, d'en 28 a viz Meurh 1999.

Tolpet é bet izili er
gevredigezh é Langedig
aveid rein de ouied dehé :
-stad er gevredigezh é dibenn er blé
1998,

-ha mennadeù (projets) er rénerion
aveid er blé de zoned.

De getan penn, Alfons Samson, en
trézolour, en-des diféret dem penaoz
nivéer er goumenanterion en-des hoah
goanneit épad er blé: mall braz é enta
gobér un draig bennag a veid dégas
éndro muioh a lénerion d'An Doéré ...
A du-rall é vehé tu de obér sonjeù
divourruz a veid en amzér de zoned.

Displéget en-des eùé konteù er blé
paset: chomel e hra un nebeud mad a
argand é yalh er gevredigezh deusto d'er
fréieù hag e zo bet red péein a veid
braùad molladur en destumadenn. Plijein
e hra er stum neùé d'er lénerion, ha
klasket e vo hoah guellad en treù ged
rid en amzer ...

Reit é bet eùé o diskarg d'er baré
rénerion hag e zo bet é karg er blé
tremènet, ha galvet int bet ged en oll de

genderhel ur blé ohpenn. Rénerion er
gevredigezh K.B.E. e chom enta él-man
-Penn-rénour a inour Gwenaél HERRIEU
-Penn-rénour é karg Mériadeg HERRIEU
-Eil-rénour Jobig ER GULUDEG
-Ségrétour Loeiz ER MOUEL
-Trézolour Alfons SAMSON.

Goudé en diviz a-zivoud obéreù er blé
tremènet éma bet komzet eùé a rein ur
uiskemant neùé de skritur An Doéré, a veid
ma vehé ésoh de lén d'er vugalé hag e
reseù o diskemant é skolieù diù-yéheg
DIWAN ha DIHUN. A-fet, desket e vent
ged ur grammadeg KLT, ha ne vehé ket,
merhat, kalz a zroug é plénad un tammig
skritur er guénédeg ...

Plénad ? Ya ! Mez, de biù é vehé
mad tostad er muian ? E guirioné, boud
e zo tri skrivadur KLT:

1-Skrivadur er «brezhoneg
peurunvan», desket é Skol Veur Roahon,
él m'éma bet dégeméret ged «Al Liamm»
tost de 60 vlé-so...

2-Skrivadur er «Falhuneg», él ma vé
desket é Skol Veur Brest, ha ma vé impléet

ged «Brud Nevez»...

3-Ha skrivadur er «brezoneg étré-rann-yézhel», èl ma dé bet impléet é Assimil Morvannou (laret e vé liéz er «morvanneg» anehon).

En hanni tostan d'er brehoneg a Uéned e vehé er «Morvanneg», dré ma ra un tammig léh d'er guéenedeg, ha dré ma dé bet dibabet dré meur a skol DIHUN ... En hanni péllan e vehé er «peurunvan», mez digeméret é bet er skrivadur-sé dré en oll skolieù DIWAN, hag en nivér brasan ag en neùé-brehonegerion e zo bet desket ged er skrivadur-sé deit de voud er uir brezhoneg unânet! Er «falhuneg» e vehé sanset er guellan aveïdom, mez ne gleùér ket kalz é züennerion.

Petra gobér enta aveid reneüéin guiskemant er guéenedeg ?

Guiskemant neüé Guéenedeg An doéré e zeliéhé, doh hor sonj, sentein doh er 5 gourhemenn-man (exigences)

-1. Dégeméret é bet er ZH én oll skrivadurieù neüé. En dégemér e hréem, ni eüé, mez seul guéh heb kin ma vé distaget é guéenedeg èl un H. Dré skuir:

E-léh 'brehoneg', ni skriuò

brezhoneg, E léh 'Breih', ni skriuò Breizh ...

-2. Dégeméret e vo er skrivadur KLT seul guéh ma vé impléet ged en tri skrivadur KLT mar ne laka ket ur si bennag aveid komprennadur pé distagadur er guéenedeg

-3. Aveid er «gér-mél» (article défini), dégemér e hréem er stumm KLT (An,Ar,Al) é-léh er guéenedeg (En,Er,El), rag nen dé ket braz er gemmadur étré en diù féson de skriu er gér-mél.

-4. Aveid diforh en «araogenn ar» doh er gér-mél, é vo red lakad ur «pik» ar er vogalenn :

ar ar vogalenn é-léh "ar er vogalenn..." mez kement-sé ne vo ket ré ziez ged un nebeud a volanté vad !

-4. Aveid er «liestérieù é -eü» (pluriels en eü), gellein e hram eüé dégemér er stum KLT «-où» é-léh er stum guénadeg koh (-eü), rag duah e vé breman er vugalé de uéled er stum -où impléet é peb léh ...

Er girieù ged ur silabenn heb kin (deü, treü, seud, kreü) e houlenno neuzé kaoud er vogalenn «a» éraog en -où : er stum-sé «aoù» e zo dija forh impléet é

brehoneg-izél: Daoù (deü), traoù (treü), saout (seud), kraoù (kreü) ...

-5. Er rannig-verb «e» e hell eüé boud dilézet, -hag er «a» dégeméret én é léh heb kalz a zroug. Mad e vehé neoah, neuzé, lakad ur pik ar en araogenn «a», aveid diforh unan d'en arall ?

Er 5 gourhemenn-sé e hell, me gred, boud dégeméret heb distruj ijin er guéenedeg ... mez chom e hra meur a gemmadur diésoh ... De skuir: petra gobér ged er gensonenn «ü» ? Ha red e vehé dégemér «W» é peb léh ? Pé kentoh «w» arlerh ur «G», ha «v» a-du-rall ? Goulenn e hram o ali ged hor lénerion, rag ma karéhem ma vehé guiskemant neüé er guéenedeg dégeméret mad ged en oll !

Skriuét dem enta ho sonj er fonablan ma helléet: Bèuet enta er GUENEDEG 2.000 !

An Doéré

HOARI BIZ BIHAN

Er vamm e grog é bizied hé mabig, er meud de getan, én ur lared:

- Hennen en des gwelet ur had

- Hennen en des hi redet
- Hennen en des hi tapet
- Hennen en des hi debret
- hag en hani bihan, nen des bet tamm erbed

LAREDEU

Kerhet d'er foér de Lostang enno e vé kavet er gouiañv
Mar n'er havet ket éno
Kerhet d'er foér de Langidig
Hwi er havo ér marhad er hig
Ma n'er havet ket éno
Kerhet de foér er gajeu Henbont
Hwi er havo é penn er Pont
Pé éma kollet

Pé diforh étré ur beleg hag ur hoedigenn?

Ur beleg e zo ariet dré er hreiz hag ur hoedigenn dré en deu benn.

DOEREIEU ER VRO

Skolieù **DIHUN** é **PERHINDED**

SANTÉZ ANNA

(Disul 25 a viz Imbrill)

Er ré hag en-des heuliet préhésion hagovérenn é Santéz-Anna a veid **PERHINDED ER VREHONEGE-RION** e zo bet souéhet braz; bugalé er skolieù diù-yéheg e oé deit ged o mestri-skol hag o familheù ... 350 anehé en-des kânet a galon, hag er ré en-des lénet er guenedeg e oé komprennet mad ged en oll. Na braüet un deüeh! ... grès de gKevredigeh **DIHUN**.

Epad en anderù, arlerh er gospereù kânet eüé é brehoneg, épad ma oé dalhet tolp-blé «Kevredigeh Santéz Anna Gwened», bugalé er skolieù diù-yéheg en-des hoariet péhieù-hoari ha kânet sonenneù er Vro.

«609 a vugalé e zo hiriù é 15 skol diù-yéheg ag er Morbihan» e lar Yannig **BARON**, penn-rénour Dihun ér Morbihan ... Beb blé en nivér anehé e gresk ardro de 26%. Elsé é kredam arriù ged 1.000 er blé-ma za, ha 2.500 marsé ér blé 2.004.

Sonj e hra **DIHUN** digor ur sklas neüé ér skol Santéz Terez é Guéned: 36 a vugalé en-des merchet o anù betag breman.

Gouil é **SANT-MAHEU**

(Gwidel), **EN 2 A VIZ MAE**

Bed zo bet préhésion ged banniéleù Bro en Oriant, ha goudé, un ovérénn-bred lidet dré er Chaloni **EN DORZE** e zo bet heuliet ged ur boblad tud deit a barrézieù Gwidel, Planwour hag en Oriant ... Ur pred aléjet dré «Mignoned Chapél Sant-Maheù» en-des eüé lakeit joé é kaloneù en deu gantad a dud doh taol. Ha bourrabl e oé geté: kânenneù ha sônenneù e zo bet tro en anderù .

AN TRO-BREIZH E BRO-GWÉNED.

En Tro-Breizh e arriù é Gwened, er blé-man, d'er sadorn 7 a viz Est.

Aveid mignoned An Doéré hag e

lakei én o sonj kemér perh ér perhinded, é tiskoam dehé en hent e vo de heuli.

En dé ketan (disul 1 miz Est): kerhet e vo ag iliz-vamm Dol (10 eur) betag iliz Meillac (ardro 6 eur d'anderù) = 24 kilometr.

En eil dé (dilun 2 miz Est): kerhet e vo ag iliz Meillac (10 eur) betag iliz Bécherel (4 eur hantér d'anderù) = 22 km.

En drivet dé (dimeurh 3 miz Est): kerhet e vo ag iliz Bécherel (10 eur) betag iliz St-Méen-Le-Grand (7 eur hantér d'anderù) = 31 km.

Péarvet dé (dimerhér 4 miz Est): kerhet e vo ag iliz St-Méen betag iliz Mauron (5 eur d'anderù) = 23 km.

Pempvet dé (dirieù 5 miz Est): kerhet e vo a iliz Mauron (10 eur) betag iliz Josselin (6 eur hantér d'anderù) = 29 km.

Hwéhvet dé (diguénér 6 miz Est): kerhet e vo a iliz Josselin (10 eur) betag iliz Pléneg = Plumelec (4 eur hantér d'anderù) = 21 km.

Seihvet dé (disadorn 7 miz Est): kerhet e vo a iliz Pléneg (7 eur) betag iliz Sant-Patern é Guéned (5 eur 15 d'anderù) = 36 km. Uñ otokar e guito

Pléneg de 9 eur a veid er ré hag e garehé gobér un diskuéh betag chapél Mangolérian, éraog Sentevé.

Peb unan e hello enta kerhed revé é sonj, pé revé é ziüar, un dé heb kin, pé daoù, pé tri ... Un aviz mad : er ré ha ne venno ket "lonkein" en 36 km devéhan ar droed e hello um dolpein étal chapél Mangolérian (ar zouareù Meukon éma, med tost de Sentevé) ardro de 1 eur hantér d'anderù, rag azé ne chomo mui nameid 13 km de gerhed a veid arriù ged iliz Sant-Patern, léh ma vo ur préhésion braz (boud e vo 2.000 a dud d'er bihânan) ged banniéleù ha kânenneù a veid moned dré straed Sant-Nikolaz betag Iliz-Vamm Gwened. En Aotrou Eskob **GOURVEZ** e bennlido neuzé un ovérénn, ardro de 6 eur hantér d'anderù.

A. SAMSON

Girieu diéz:

- Iliz-Vamm = Cathédrale
- Pennliden = célébret
- Straed = rue.

ER HOARIVA GWENEDEK KOH

Er vrehonegourion a-vreman ha mem er vrehonegourion neué élon-mé, peurkeh gallo ahanon, e ouér a-walh ne oé ket er Vretoned gwéharall tud dizek ha diouiek en despet d'o buhé diès ha d'o labourieu kalet. Ma plijé dehé dansal, komz, kanein ha pedein en o yéh de gevér er lideu relijiel, é ouié kalz anehé lenn er brehoneg Mes er hoariva e oe eüé un deverrans e blijé dehé. A-viskoah é bet er Vretoned dedennet geton, er gér "guarima" e zo unan ag er ré gohan en amzer en hen-Vrehoneg, hag er skrideu kohan ha fonnusan ag er lennegeh vrehonek e zo péhieu-hoari. En darn muian ag er skrideu e krenvrehoneg e zo mistérieu koh él Pasion hon Salver, Buhé santéz Nonn, Buhé santéz Barb ha ré arall m' éma guerzenneu enné a-viliadeu hag e zo dedennus kenañ é-kevér stad er yeh én amzér-sé.

N'es ket é gwenedeg a skrideu ken koh-sé, rak n'anaüer ket anehé kent fin er 17 vet kantved; a-hend-arall ne vezé ket merchet en diforh étré er rannyeheu ér skrideu kent: bout e oé ur lennegeh nameiti eit Breih a-béh. E gwirioné, en darn muian er livreu bet moulet e Bro-Gwened en 18 vet hag en 19 vet kd e zo testenneu relijiel ha kotibunan int bet savet ged beléion. Bout 'zo eüé éleih a skrideu e zo bet lezet diembann, en o mesk pehieu-hoari.

Pe vé komzet ag er hoariva en hor bro

ged en dud a-vreman, é chonjant dohtu é hoariva Job er Bayon e ras bérh bras é déreu en 20 vet kd. Ne ouier ket kalz eh es bet agent e Bro-Gwened ur hoariva brehonek kohoh bet skrivet eit tud er mézeu ged brehonegerion e viüé tost d'en dud diár er mézeu.

Trajédiennu é gwerzenneu é oent hag e zo bet hoariet é parrézieu Bro-Gwened épad ul lod bras en 18 vet kd kent en Dispah bras ha goudé-sé beteg en hanter ag en 19vet kd. Anaüet é en destenn anehé grés d'en dornskrideu e oe bet miret ged kabourerion-douar. Ne vezé ket moulet gwéharall skrideu sort-sé hag e vezé eilskrivet, ged mil boén, ged tud e blijé dehé miret testenneu er pehieu-hoari

Ar-dro kreiz en 19 vet kd, en doé tud él Kervarker ha Luzel kroget de zastum é Bro-Treger hag é Bro-Kerne er skrideu koh ma oént dedennet geté. Er labour-sé e voé groeit dévéhatoh é Bro-Gwened ha kollet oé bet éleih a destonieu en amzér tremenet. Bout e ouier é oé treu dedennus de zastum e Bro-Gwened koulskoudé. Menéget en doé dija Joubious (Mgr Le Joubioux), år-dro 1850, tèt pé bedér trajédienn goh. Ur prelat "roman" é oé, sekrétour eskob Gwened, anehon ur brehonegour dispar hag ur barh ampart hag e gavé getoñ é oé treu mat ér péhieu-hoari-sé mes eüé sieu enné betag ré.

Goudé embannadur, tezenn A. ar Bras

a-zivout "Le theatre celtique" e 1905 (diarbenn er hoariva trégerek koh dreistoll), é voé staget aveit mat de zastum er péh e helled savetein hoah. Un nebeut beléion, én o mesk Buléon ha Per er Go, e glaskas en dornskrideu koh bet miret bet eg neuzé én arméliu en tiegeheu. Hag é 1911 eh embannas Per er &o é studiadenn, «Les Mystères bretons» hê zitl, a-zivout er hoariva gwenedek koh, ur studiadenn e zo bet adembannet a-neüé 'zo ged G. Belz.

Ret é laret é oé bet moulet agent div ag en drajédienn-sé: "Sant Bihui" é 1875 hag "Er Basion" é 1901, de laret é pé amzér goudé ma oé achiü ged en abadenneu. Mes kemmet meurbet é oé bet en testenneu-orin ged en dud en doé int adskrivet. En é bennad é ra Per er Go ur sklerdér bennak år er péh e oé er hoariva gwenedek koh. Ennon é kavér roll en dornskrideu e anaüé; lod anehé e oe é ti un nebeut tud hag e zo bet kollet a oudéveh, kredabl. Ar re'rall e oé miret é levraoueg en eskopti é Gwened pé é Keranna ér léh ma int hoah. P. ar Go e ra anü a 17 trajédienn ohpenn ur peh bihan: "Buhé en tri Roué" (bet hoariet a oudé déreu en 18vet kd, moulet é 1745 ha kresket dévéhatoh en testenn anehoñ). Gober e ra eüéhadennu diarbenn danüé ha stumm en trajédiennu; displegein e ra eüé er péh en des kleüet azivout en abadenneu hag er hoarierion. Diskoein e ra sieu er hoariva-sé ha rein é santimant a-zivout rézonieu ag é ziskar, hag en dra-sé dreistoll de laret er péh e

vehé bet ret de ober diar neuzé.

A oudéveh é bet studiet arré en testonieu-sé ag en amzer tremenet n'int ket penn-obereu a dra sur (mes ket goahoh eit er skrideu arall é galleg e zo bet er skwériu anehé) mes e zo un danüé talvoudus (unan é-touéh ré'rall) eit kompren penaoz é viüé en dud gwéharall.

Pé sort péhieu-hoari é oent ? Pégourz int bet saüet ? Get piü ha perag? Penaoz hag é-menn é oent hoariet ' ? Piv e oé en dud en des eilskrivet testenneu en trajédiennu ?

En treu-sé e glaskemb de zisklerein guéh d'er uéh, mar karet.

An testonieu

Moén eroalh int. Neoah é ouier é oé er hoariva un deverrans ag er choéj eit er wenédourion hag é oé bet en trajédiennu koh hoariet é pep léh, mui pe vui, é Bro-Gwened kentih él en 18 vet kd. Anaüein e rér testenn un ordrenans-polis hag e zihuenne é Gwened, é 1715, de hoari pelloh Buhé Hérod én arben ag en trebilleu bet lakeit ér fabourieu-ker ged tud yaouank de gevér en abadenneu. En amzer-sé é vézé brehonegourion lod bras en dud e chomé ér hartér Sant Patern, ha P. er Go e gred e oé "Buhé en tri Roué" er péh-hoari e vezé hoariet el-sé é Gwened

De gredein é, éma ar-dro 1750 dereu prantad bras er hoariva gwenedek e zo bet achiü ar-dro 1850, deustou ma ne ouier ket kalz treu a-zivout er péh e vezé groeit kent en Dispah bras.

(De genderhel)

J. E.

PAJENN AR LÉNNERION

Reseùet hon-es er lihér-man a berh R. F., a Glégéreg, a-zivoud er hemmadurieù kenniget de skritur er guénedeg:

Goude beza prederiet hir a-walh, setu-me tuet da skriva deoh a-zivoud pajenn al lennerion.

Her gouzoud a ran ha ne vo ket ar skritur-man hag a vo implijet war An Doéré, nemetken dre m'ema êsoh din an hini eo. Setu 'ta ma tisplegan aman meur a evezia dem bouezuz ha n'on ket a-du ganto. War ar bajenn pemp warn-ugent euz an niverenn eiz ha tri-ugent An Doéré am-eus da gonta deoh.

Spia a ran e pennad Y.B. a Wened: digëoret, bugëale, perag an « è » ? Perag diësaad pa 'z eo ken êz skriva: digoret ha bugale ?

Pelloh e kavan: « laic ha catholic », « caerret », « collet », « conzet ». D'am zonj e ya ar skritur da YB a gamedoù braz daved ar galleg pa ne vez ket kavet al lizerenn a c » er geriadur brezoneg nemed ha pa vez ar « h »

war he lerh: ch pe c'h, ema red implij al lizerenn K Hag al lizerenn H goude an T er gér katholik, petra an diaol ema hi deuet da doer aze!

Eul lizerenn all ne blij ket din tam ebed: ar « Q » pa lar Y.B.: ha netraqein (ha netra ken), yaouanqiz, gerhed. N'ouzon ket a be yez e teu an doare-skriva-se, rag memez e galleg ne vez ket implijet evel-ze. Al lizerenn Q ne vez ket kavet anezi er geriadur brezoneg. Ar K a zo da lakaad en e leh.

Meur a dra all ha n'int ket ken grevuz a gaver c'hoaz er pennadig, koulskoude n'ema int ket evid an êzant da dostaad ar rannyezoù etrezo evel ar W warlerh ar G. Gwened a zo eur skouer (pa skwer) vad evel m'ema Gwendal ha me oar me ped all ? Perag pas gwriennet ha diwriennet avez !

Eur ger all'ha n'eo ket heman e pajenn al lennerion med war an hini pemzeg a vefe jaojabl, dereatoh skriva anezan geotenn ha nompaz geautenn. AU, da ober O a zo gallekadur-tre. Ral, ral e vez kavet

e brezoneg an dioù lizerenn-ze staget an eil d'eben evel e kasauz, ha meur a hini all, ha gandaou bik speget a-uz an « ù ».

Gand kloza ma lizer e trugarekan memestra Y.B. evid e zonjoù war ar brezoneg, henvel a-walh da ma re med dre unani an oll rannyezoù ar buanna ar gwella. N'on ket evid he holl d'eur rannyez bennag, ar hontrol an hini eo. E peb hini e kaver ténzorioù ha ne vezant ket anavezet er reoù all. Red eo kemer e pep hini, beza doujuz ekenver da bep hini ha tenn ar muia a vad chomet warlerh on handadoù evid pinvidikez ar yez hag a zo war-nes mond da get ! Eur yez ken brao ! Bet disprizet ha ne venn ket echui war ar stal !

En desped da ma doare-skriva, n'it ket da gredi ha n'on ket gwenedour. Ganet on bet e Klegereg meur a vloavez ken ar brezel 39-45 ha desket din komz brezoneg gwened war varlenn Mam-goz (1870-1971), Doué d'he fardono. Hi an hini eo e-noa rannezenet din: « Ne gollit ket ho prezoneg » kant kwech dibunet

din. Evel ma welit, n'eo ket diêz tamm ebed kemma diouz eur rannyez d'eben pa venn an den. N'eo nemed eh ober se ma hellim savetei or yez. Tre ma paob dishenvel-derioù etre ar Breiziz int o-unan, e hellit kredi, e vo difonn-tre an araokadenn.

Ma digarezit ma 'z eo bet hir a-walh ma displegadenn. Gand ma gwella gourhemenoù breizeg.

2- Reseùet er lihér arall-aman ged P.L. a Louplande

Chetu amen me chonj a-zivoud er skritur é karehen guéled barh en dastumadenn: er skritur impléet é pennadeu niveren 68 ag en Doéré, e gouch eroalh dein. Mes guel é genein skritur G. L. Guilloux (« Hor bara pamdiék », « grand dictionnaire du dialecte de Vannes »), hani A. Guillevic ha P. Le Goff (« Grammaire bretonne du dialecte de Vannes ») ha hani E. Ernault (« Dictionnaire breton-français du dialecte de Vannes »). Me vé lennour en Doéré a-houdé pelsou. Ne vezé ha ne vé bremen dastumaden skriùet é

guénédeg mod koh erbed nameiti. Chetu perag emboé kommandet d'er pen ketan. Bout zou tud e faut dehé guéled er guénédeg mouned de get. Dihoallamb! Goarnamb biù hur guénédeg hag er skritur koh. Er skritur sé e gouch grons doh er guénédeg. Ez é de len er guénédeg geti, drestol aveid en dud e zesk éan. Ne chanjet ket er féson de skriù. Bout zou ur bochad dastuma-denueu aral aveid en dud e fal dehé len er brehoneg get ur skritur dishaval, ni hun és nameid en Doéré.

É kaùan plijus er pennadeu diarben doéréieu er vro, er brehoneg (ha drestoll er guénédeg), diarben en doéréieu aral. Bourrus kentélieu brehoneg er bobl ha pajen en diviz jaujabl, rak en deskein e hran a-houde pelzou ha dobér e m'és deskein hoah. Nag er girieu kroéz ?

Diverrus ou haùan ha mad int aveid er spered.

Un dra e vehé aveid bugalé en dud e zesk guénédeg, eldon mé a pe vehé soñnenrollet « enregistrés » sonnenueu de luchellad desket ar varlen mammeu er vrehonégèrion, ha sonnenueu aral aveid er vugalé.

Talvoudus e vehé krouéein kazeteu (« K7 audio » pé/ha «vidéo»)

parlandeu (tréfoédajeu) er guénédeg: pep leh é gazetenn (é vehé red sonnenrollein er ré goh aveid ma vehé kleuet distagadur guirion pep kornad) Nag ur blijadur é kleued er ré goh é komz er guénédeg! Rak ne gonzant ket int get distagadur er galleg'el marant er ré ievvank bermen. Elsé é vehé tu anaüed mad pep lavar, ha drestoll, m'er lar hoah, anaüed mad guir distagadur er guénédeg koh.

U livr bras neüé get kazeteu (« K7 audio », CD rom, DVD aveid en dezoned, « K7 vidéo ») aveid deskein guénédeg e vehé dobér.

Aveid ma chomou biù er guénédeg (ur iéh e zou red dehi gellein lared pep tra), é vehé dobér embannein giriadurieu gregaj, toudelleu ha goalgirieu.

E karehen guéled barh en Doéré, tresadenueu fentus er Honzeg, pennadeu a-zivoud tréfoédajeu Bro Guénéd.

Get men guellan gourhemenneu hag a greiz kalon genoh. Buhé hir hoah d'er guenedeg ha de zastumaden en Doé ré!

Sahig: Marsé nen dé chet mem brehoneg disi. Desket m'és er ieh, ha nen dé chet ar barlen me mam, sioah!

Kalon mignon

M'boé ket hoah tri - huéh vlé, ka - lon mi - gnon, m'boé
 Ket hoah tri - huéh vlé, ka - lon mi - gnon, pe ga - ren er bao-tred
 mi - gnon mi - gno - nig, pe ga - ren er bao - tred, a greiz me ha - lon.

M'boé ket hoah trihuéh vlé,
kalon mignon,
 pe garen er baotred,
mignon, mignonig,
 pe garen er baotred
a greiz me halon.

Ha chetu-mé bremen
 ur verh abandonet.

M'es ket na tad na mamm,
 na brér na hoér erbet,

M'es ugent vlé paset,
 on ket hoah diméet.

Mès ur hroèdur bihan
 ér gavel é ouilet;

A gos d'ur paotr yeuank
 en des men dilézet.

Ha éan e lar d'é vamm:
 m'es ket-mé tad erbet.

Ean laré d'ein gortoz.
 é vehemb bet diméet.

*Sonenn a Blarnél ton ag er vro:
 "il y a 3 filles à Nantes"*

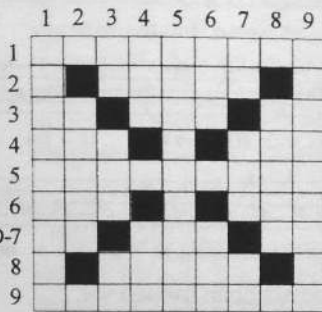
*Tennet a "sonamb get en
 Drouzerion"*

Tenn'en des d'er bilheu:
 soudard éma kouéhet.

GIRIEU- KROÉZ (ged Kermorvan)

A-HED

- 1 - Eraog en dégouéh
- 2 - A féson
- 3 - Merch er "Stadeu-Unanet"- Ur bazenn ohpenn aveidom beb plé- Tro-Breiz
- 4 - Un taol, pé kalon en eskob- Penn en dragon
- 5 - Un dén é pas-
- 6 - Péh e hra en deur- A glei de glei.
- 7 - Merch el lister- Kavet é SIMBAD-7 Hanter unan.
- 8 - Ihuelloh eid er goug.
- 9 - Lan a nerh.

A-DREUZ

- 1 - braùad en traou én ti.
- 2 - Lakad er hrayon de rideg-
- 3 - Adreist en niver rekiz- Braz e oé hani J. Calment - Pen Breiz
- 4 - Ged Breiz komans e hrei d' er 1er a viz Est étre Dol ha Gwénéd - Kased d' er velin aveid reseu er bleud.
- 5 - Ag er 1.1 betag er 31.12 (4 gér)
- 6 - Tad é londrez - Stér é Gemene-Penfao.
- 7 - Estet e miz Est - Ki é Liverpool - Gwin hantér évet
- 8 - Émesk er bokedeu é miz Meùenn-
- 9 - Jézuz e oé unan anehé

RESKOND D'ER GIRIEU KROÉZ DEVÉHAN (NIV.69)

A-HED : 1- TAVARNOUR 2- RIOM -ERRI - 3 - EO - AAV - FO
 4 - GUIRHAVAL 5 - A- A- O- E 6 - SORSERION

7 - ET - FLO - UN. 8 - INRI - MARI - 9 - NIKOLAZIG

A-DREUZ : TREGASEIN - 2 - AIOU - OTNI 3 - VO- IAR- RK
 4 - AMAR - SFIO - 5 - AHOEL 6- NEVA - ROMA 7 - OR - VAI - AZ
 8 - URFA - OURI 9 - RIOLENNIG

KREIZENN SEVENADUREL

PGZ : 02 97 05 01 07

FAX : 02 97 05 14 29

56530 KEWENN

BREIZH

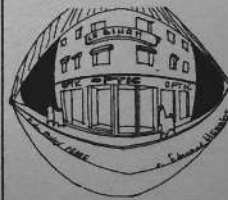

Éti Yannick LE COUSTOMER

ANDOUILH ER GEMENÉ
 E GIZ ER MEZEU

Andouilhennigeu, Strimpeu

Straed Amiral Favereau 56 323 AN ORIENT Cedex

HENNEBONT-VISION

Aveid gwéled splann
 gwéled mad
 gwéled pell

Parking De Gaulle 56700 HEN BONT

Pellgomz : 02 97 36 21 86

ASSOCIATION BRO-EREG La Grande Métairie - 56340 CARNAC
Pour toute correspondance relative à la rédaction de la revue AN DOERE
à l'Association, pour les abonnements à la revue

écrire à:

ASSOCIATION BRO-EREG : Monsieur Louis Le Mouel
27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWÉNED

N° CCP de l'Association : NANTES 4 287 62 E (Chèques libellés
à l'ordre de Kevredigeh Bro-Ereg)

Kenlabourerion An Doéré én niverenn-man:

- Raf Pondi	- Loeiz er Mouel	- Jean Février
- Alfons Samson	- Joseph Duclos	- Renéfrance Ladmiraault

AN DOERE: Publication trimestrielle: Prix du numéro: 25 F.

Abonnement annuel (4 numéros): 100 F.

Gérant de la publication: Louis Le MOUEL
27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWÉNED

N° C.P.P.A.P. 64 359 (03.1982). N° ISSN. 0750.3326.

Dépôt légal 2e trimestre 1999

N°71

an IDOÉRIÉ

DASTUMADENN É BREHONEG BRO GWÉNEDE

Tresadenn ged Renéfrance Ladmirault

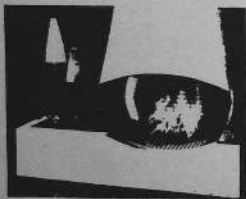
KAMPING ER VEITERI VRAZ É KARNAG

HO TIGEMER

digoret 4-4-98 d'en 12-09-98

(Brehoneg- galleg- alamaneg- saosneg- komzet)

Pz 02 97 52 24 01 Fax : 02 97 52 83 58

Siminalieu

PA GAN AN TAN
E KAN AR VUHÉ

54 bali Chazelles 56100 an ORIENT

Pz : 02 97 21 36 34 Fax : 02 97 64 47 42

DIV HA DAOU

Trélen- Bombard hag orglézeu

Sonnenneu ha kanenneu

SONEREH A VRO GWÉNEDE

GET TUD ER VRO

Pellgomz : 02 97 27 89 72 pé 02 97 25 25 84

ROLL ER PENNADEU

<i>Kent-Skrid</i>	P. 4
<i>Brezel e Bro Kosovo</i>	P. 5-9
<i>Ivonig é klask en eun</i>	P. 9-11
<i>Deskam «Brehoneg ar Bobl»</i>	P. 12
<i>Er hoariva Gwenedek koh</i>	P. 13-15
<i>Pajenn er lennerion - Brudereh</i>	P. 16
<i>Tolpadenn-Studi ér Vinsin</i>	P. 17
<i>Biuein ged er Brehoneg</i>	P. 18-20
<i>Ur Soñenn: Person neué Belz</i>	P. 21
<i>Girieu Kroez</i>	P. 22

Kent-skrid

Miz here: Miz er brehoneg!
(Miz Gouil-Mikél é brehoneg Gwéned)

Er ré e glask lénn er brehoneg e zo niverusoh

beb blé, hag en nivér livreù a beb sord kenniget dehé e gresk eùé muioh mui.

Doned e hra ur hant bennag anehé neùé-skriùet, a vlead, ar er stalieu. Embannereh el livreù é brehoneg e yei hoah ar uellad a pe sonjam ér skolieù e zo é "tiwan" pé é "tihun" é Breih abéh...

Ohpenn tra, en **Télé-Breizh** hag e zeli Patrick Le Lay seùel ardro miz Meurh er blé-ma-za, e zégaso hoant d'en dud deskein komz ha lénn brehoneg, ha marsé imple er brehoneg éndro én o zier.

Chetu pérag **Coop-Breizh**, ged harp en "Institut Culturel" (*Skol-Veur er Brezhoneg*), en-des lakeit én hé sonj gobér brudereh ar er livreù skriùet é brezhoneg épad er miz Gouil-Mikél de zoned.

Elsé é vo inouret hor yéh én tiér-livreù : azé é hello er ré hag e zo stummet ged er skrideù brehoneg, ha de getan penn hon amied-ni lénnernion An Doéré, dizolein pinvidigeh en obereù e zo kempennet hiniù-en-dé aveité...

Biùet enta er brehoneg biù, é déreù en II^{em} milvléad !

An Doéré

BREZEL E BRO KOSOVO

Beb unan e oui éh es bet trebilleù braz ér Yougoslavia goudé marù Tito ér blé 1979. Saùet e zo brezél étre lod ag er Stadeù unânet, ha péar anehé (Slovénia, Kroatia, Bosnia, ha Makédonia) en-des vennet boud distaget azoh en deù chomet kevrédet (Serbia ha Monténédro).

Er Yougoslavia, ne chom mui enta nameid en deù Stad-sé, hag er rannvroieù staget doh er Serbia, er Voivodina hag er Hosovo.

Trouz ha safar e zo eùé a-houdé guerso ér Hosovo étre er Serbed hag er Gosovared (tud a orin Albania, hag e viù ér rann-vro étal er Serbed), én arbenn ag er gazoni e zo étrézé, dré ma viùant ar er mem douareù...

Tost de 2 vilion a dud e viù èlsé ér Hosovo, deit de voud ur rannvro heb kin ag er Serbia a-houdé 1989:

-10% anehé e zo Serbed, èl ér Serbia, hag en em léd doh tu er hreiznoz;

-90% anehé e zo Kosovared, èl én Albania, hag e zo ur vro digabestr

doh tu kornog ha kreiznoz.

Boud e zo kemm braz étre er Gosovared hag er Serbed: komz e hrant yéheù dishaval grons (en albaneg, hag er serbeg), ha biùein e hrant revé kredenneù diemgleù

(er Serbed e zo kristénion orthodox, hag er Gosovared, muzulmaned).

Aveid ansé diglommein en aférsé, ha dégas un termèn d'er brezél étre en diù bobladur, éma bet kempennet é Rambouillet, épad miz Meurh 1999, un tolpad étre-broadel, mez n'en-des ket bet tu de gaved un emgleù, a-fed er Serbed: n'o-des ket asantet tennin o soudarded ér méz ag er Hosovo, na lezel ré en OTAN de gemér o léh.

Neuzé éma kroget -er 24 a viz Meurh 1999-, ur brezél arall, er uéh-man étre er Serbed ha broieù en OTAN: vennet en-des er ré-man diskar gelloud er Serbia ged o aer-lestri hag o bombézonneù, betag ma plégehé Milosevitch d'o volanté !

Klask e hréem, ér pennadeü-man, displég de lénnerion An Doéré, émenn éma en dalh étre Serbed ha Kosovared, hag étre en OTAN hag er Yougoslavia.

Hag, aveid kement-sé, é vo red, de getan, spésad, é berr girieù, istoér er hornad-bro-sé ag en Europa, ha, drest-oll, istoér er Serbia hag en Albania.

1-ISTOER SERBIA

Er Serbed e zo ur boblad tud hag e gomz ur rannyezh hanval doh er russeg, ha krogein e hra o istoér ged donedigezh er fé kristén én o mesk, é kourz en 10^{vet} kantvleád.

Deit e oent ag er plénenneù vraz stréuet étre mañéieù er Haokaz ha ré en Oural, ha poulset e oent bet dré tuadeù (tribus) brezélerion Mongoled, é gré Attila hag en Huned, deit a greiz en Azia...

Red e oé bet de arméieù Rom ha de ré Byzans brezélad sterd éneb dehé, ha kilet o-doé a-

nebedigeù a-dal d'er pobladurieù german hag e oé bet diléhiet èl-sé doh tu er Hornog, betag broieù Kreiz-Europa. Er Serbed e oé bet enta poulset èlsé, ar un dro ged er Bulgared, betag mañéieù er Haokaz, én ur vro anaüet neuzé èl en Illyria (hag e oé, én amzér-sé, édan bili Konstantinopl).

Deit de voud kristén é korv en 10^{vet} kantvleád, dré misionerion a Gonstantinopl, er Serbed e oé bet enta kristénion orthodox, de lared é, édan bili er patriarch a Gontantinopl, tré ma chomas rouanteleh Byzans én hé saü. Pe blégas Konstantinopl d'en Ottomaned, gelloud er patriarch e blégas eùé, ha red e oas dehon lézel en ilizieù-broadel neüé, é broieù pellan er rouanteleh, d'en em rénein o-unan, ha de voud enta "autokefall" (beb unan, penn én é vro). Deit e oé èlsé iliz Moskou de voud "autokefall", ha béléan er Serbed e oé neuzé, me gred, édan mestroni Moskou.

Ged en 13^{vet} kantvleád éh a en treù de chanjein : ur "rouanteleh Serb" e zo saüet én amzér-sé, dré ur brezélour serb hanüet "Douchan", reit er gouronenn dehon ér blé 1346 èl "roué er Serbed hag er Greked".

Eskob er Serbed, ér gér hanüet Petch, e zas eùé de voud

"autoketall", heb sentein mui na de Voskou na de Gontantinopl...

Mez en treù ne badas ket èl-sé pell amzér, rag kilein e hré en oll arméieù a-dal de ré en Turked, hag un emgann braz e zegouéhas ér blé 1389 étre er Serbed hag en

Turked, én ur bratell-brezél hanüet "KOSOV O-POLIÉ" (de lared é "Park er Moulhi, pé er mouialhi").

Moned e hras er viktoér ged en Turked, ha koéhel e hras er Serbed édan bili Istamboul ... ha chomel e hrézant èl-sé épad er 500 vlé de zoned! Disharet e oé bet eùé er patriarcheleh orthodox, é Petch.

Deusto de gement-sé, er Serbed e chomas kristénion orthodox, ha seüel e hrézant un nivér braz ag abatieù ha moustérieù: kollet o-doé o broadeleh, mez goarnet o-doé o fé kristén digemm.

E kontrél, en dud hag e viüé étre douareù er Serbed hag aodeù en Adriatig, ér vro hag e zo breman anaüet èl en Albania, hag er broieù arall ag er hornad-sé (Makedonia, Montenegro ha Kosovo), e geméras fé er muzulmaned, aveid tinérad marsé yaü en Turked... Kement-sé ne blijé ket d'er Serbed, ha kuitad e hrezant er Hosovo a-nebedigeù aveid tostad

d'o bredér kristénion hag e viüé ér Serbia hag ér Voivodina, du-hont doh er hreisnoz. Mez a vezul ma guitent, éh oé keméret o léh dré en Albanizion, dija gounidet de fé en Ottomaned.

Ei-sé é padas enta en treù épad ardro 500 vlé, betag er bléieù é kreiz en 19^{vet} kantvleád. En Turked ne hellé ket mui derhel er péah én o fikol rouanteleh, ha luskeù kri e oé du-man ha du-zé aveid palforsein Istamboul de lezel ahoel ur stad a emrénereh ged er pobleù goasket ... Un emvod e oas enta dalhet é Pariz ér blé 1856, ged harp er Russed, ha red e oas d'en Turked aotréein en "emrénereh" (autonomie) d'er Serbed.

En "Emrénereh" ne badas neoah nameid un 12 vlé bennag, rag seüel e hré o fenn, én amzér-sé, en oll pobleù koéhet édan mestroni Istamboul: ur "VRO-SERB" digabestr e vo enta saüet kentéh èl 1878 (dré Feur Berlin), hag ur Roué, Pier Ier, lakeit ér penn anehi. Er rouanteleh neüé ne dolpé ket en oll Serbed, rag en Austria-Hongaria en-doé keméret perh ér brezél éneb d'en Turked, hag estet hi-doé èl-sé er Bosnia hag en Herzégovina...

Peb unan e oui penaoz en Archiduk Franséz-Ferdinand,

héritour de Rouanteleh Vienna, e oé bet lahet é Sarayévo é miz Gourhelén 1914 : azé enta éma bet intañet er brezél 1914-18 !

Arlerh er brezél, er roué serb Alexandr I^m e vennas, é 1921, seüel ur rouanteleh braz ged tolpein er Serbed, Kroated ha Slovéned (bro Slaved er Hreiznoz)... heb goulenn o sonj ged er ré-rall !

Er ré-man ne vennas ket plégein d'er Serbed, ha red e oas enta d'er roué Alexandr kemmein é rouanteleh én ur gelloud-soudarded, ér blé 1929.

Pe grogas er brezél 1939-45, er Germaned, deit de harpein en Italianed -é kilein a-dal d'er Greked-

, en em daolas ér Serbia, é miz Meurh 1943, hage chomas ér vro betag achimant er brezél, deusto de "Rézistans" er Yougoslaved, édan rénereh ur Hroat, Yosif Broz-Tito. Er goarnemant serb en-doé um dennet de Londrez ...

Arlerh er brezél, ha dilézet dré en Anglézed er goarnemant én

harlu, er Yougoslavia, chomet unañet, e goéhas édan bili Tito, er "Maréchal" komunist, hag um gavas édan en "tenneris-hoarn", èl er broieü arall a greiz Europa, "dieubet" dré o Rézistans ged harp en arméieü soviétik.

Neoah Tito ne vennas ket sentein de Stalinn èl er ré-rall (Albania, Hongaria, Bulgaria, Roumania), ha doned e hras de benn a chom digabestr é 1948.

Kempenn e hras neuzé er Yougoslavia èl ur vro "Sosialist-Kevreduz" (Fédéral), ged 6 broadeleh ha 2 rann-vro em-rénet:

-6 bro: Serbia, Kroatia, Slovénia, Bosnia, Makedonia, ha Montenegro;

-2 rann-vro em-rénet (mez staget doh er Serbia) Kosovo ha Voivodina.

Er Yougoslavia e zo chomet én hé saü betag marù Tito (é 1979), ha kendalhet en-des hoah un nebed bléieü goudé, mez goanneit endoé er fé

komunist ged donedigeht Gorbatchev é bro er Soviéted. - A pe goéhas en "tennerishoarn", er

gelloud komunist e goéhas ér Yougoslavia étré dehorn er serb Milosévitch, hag er broadeü arall e glaskas abenn-kaer seüel o fenn hag um zistagein azoh er SerbiaVeur ...

Ketan rah, er Slovénia ha Kroatia e dorras o liammeü é kevér er Yougoslavia é 1991, deusto de rustoni ur brezél berr ged Milosevitch, deit de voud Prézidant er Républig Kevreduz (République fédérale).

Tro er Bosnia e zo deit é 1994, mez hirroh é bet er brezél, rag ma oé kalz a Serbed émesk er Vosniaked, ha red e oé bet seüel ur rann-vro bosniak aveid o zolpein hag o dihuenn éneb d'er Vosniaked arall... Soudarded en O.N.U. e zo azé a-houdé pemp blé aveid derhel er péah émesk en oll !

E uéled vennanté en oll d'en em seüel éneb d'er Serbed, Milosevitch en-des, ér blé 1990, torret er lézenn emrénereh hag e oé bet kempennet dré Tito, é 1974, aveid pobladurieü er Hosovo hag er Voivodina. Kollet o-des élsé, en diù rannvro-sé, o stad a vroieü em-rénet, ha kollet eüé en droed de gempenn skolieü én o yéh ...

Chetu pérag éma kroget er brezél étré er Gosovared hag er Serbed .

Job ER BLUENN
(De genderhel)

IVONIG é klask en EUN

(Kontadenn aveid er Miz Du)

Ivonig e oé bombardér. Liéz en-devoé kleüet komz ag en EUN, biskoah n'en-devoé kavet en tu d'hé guéled ar é hent. Moned e hré elsé a gér de gér, é vombard geton édan é gazal.

Un dé bennag, de greiz anderù, chetu dehon treuzein ur lanneg, ha souéhet é é kleüed er vugulion é tastum o lóned ken abred:

- "Petra 'diaol e zo genoh é kas ho seud d'er gér péll kent en noz? Laosket ind 'ta de bérad hoah un herrad !"

- "Guélet e vé erhoal nen doh ket hui ag er hornad-man, kenevé-sé hui e guitehé er lanneg buan èldom

- "Sorset é marsé ?

- "Goah ! Ur vandenn tud marù groñet ged o linsélieü e zigouéht aman de greiznoz, hag e zégas ur safar éahuz é hoari mellad !

- "Tud marù é hoari mellad ! Biskoah guell ! ind e gavo hinoah un hoariour ohpenn. Chomel e hran-mé geté akerh !"

Grons abenn ma oé koéhet en noz ar er lanneg, Ivonig e gleüas èl trouz askelleü é punein én dro

dehon : tud marù, spurmanteù a
beb sord en em dolpé : ur
glopenn hirisuz e servijé de voud
er vellad.

Hag en hoari e grog dohtu : er
spurmanteù e dorrimellé, en eskern
en em stoké, er linsélieù e rongé, er
vellad e

strimpé
d'en tu ha
d'en arall.
Ivonig e
skrapé é

damm
d'er
guellan.
Mez,én un
taol, chetu
er hog é
krial ur
pikol
kokoriko ar
er mézeù :
goleù-dé e
oé é tostad.

En hoari e

arrest abenn. Ivonig e sonj éma en
termén de ounid : frammein e hra ar
er glopenn, ha chetu éan é kilein par
ma hell ér méz ag er lanneg, er
spurmanteù ar é chaocheù !

Emant édan lakad o dehorn
arnehon pe dro de Ivonig er sonj de
gemér é vombar. Ha éan de hoari
un dro hag e laka souéh braz émesk

en oll. Er spurmanteù, dom oh dom,
en em laka de droein ur laridé
burhuduz betag ma saù en héol.
Neuzé é kuitant er lanneg a herr,
ha Ivonig koutant e gendalh ged é
hent...

Doh tor
ur flagenn,
chetu éan é
tigouéh én
ur vorhig léh
ma oé er
hlohér é sôn
en "Anjélus"
de bedèr eur
d'anderù.

-"Sell 'ta,
klohér !
Ankoéheit é
en héol
deoh, me
sonj ! Goall
abred e sôn
en Anjélus ér
vorh-man !"

-"Paotr youank, e respont er
hlohér, guélet e vé nen doh ket hui
ag er vro-man. Kenevé-sé, hui e
anaùehé en doéré : aman pe goéh
en noz, nen des ket a harz én iliz.
Ur vandenn tud marù, ha diaoled
marsé, ne ouian ket, e za de obér
abarh ur safar éahuz !

-"Biskoah guell ! e huch Ivonig,

Faot dein-mé guéled er burhud.
Chomel e hrein enta de gousked
én iliz sorset-man hinoah !"

Ivonig e ya de choukein ér
gadoér-bredeg. Komanset e oé é
hun pe gleùas ardro kreiznoz ur
préhésion ged goleù é kerhed én
iliz. Ur vandenn tud marù, grônet
én o linsélieù guenn e dosté d'en
aotér én ur gânein : "De Profondis"
ged boéhieù don ha lan a dristé.
Dirag-té é kerhé ur béleg koh,

guiskamanteù du ar é gein, ha prest
de lared en ovérenn.

Digouéhet doh en aotér, chetu
er béleg koh é tistroein devad en
dud deulinet ar er mein : "Introibo
ad altare Dei ..."

-"Introibo ... emé hoah er béleg,
diù uéh, tèr guéh heb moned
pêlloh. Nitra berped !

-"Mé ho ped a galon, e huch
hoah er béleg ... mar des én iliz-

man un dén biù bennag, tasteit
aman de respont. A-hendarall ne
vo ket dein hoah hiniù achiù en
ovérenn!"

Ivonig, abenn-kaer, e saù én é
gadoér-predeg : "Mé e vo, Aotru
Person, e respondo ho ovérenn !"
Ha éan é teulinein : "Ad Deum qui
laetificat ..."

Biskoah ovérenn e oé bet ken
greduz. A vezul ma kerhé en ofis,
Ivonig e uélé er ré varù é kânein
ged muioh mui a leùiné, er
minhoarh e splanné ar diveuz er
béleg koh.

Hag, a pe saùas aveid achiù :
"Ite Missa est ...", dason e hras en
iliz ged un "Alleluia!" braùoh eid
hanni gouil Pask.

Er ré varù, breman lugernuz, e
guitas en iliz, surhoal ar hent er
baradouiz ; er béleg koh e

drugérékas er paotr youank.
Ivonig e zistro neuzé de gousked
én é gadoér-bredeg.

En trenoz de vitin, er hlohér e
zas abred d'en dihun : "Hama !
Paotr youank, petra zo digouéhet
genoh épand en noz ?"

-"O nitra fall ! Respondet em-
es en ovérenn d'ur béleg marù
dirag tud deit ag er bed arall. Ne
dalgé ket er boén kaved eun ag en
dra-sé ...!"

Raf PONDJ

DESKAM "BREHONEG AR BOBL "

Troeit an destenn galleg é brehoneg, goudé boud lénnet mad an deg frazenn brehoneg .

Galleg :	Brehoneg :
1-Il se porte bien et a une bonne santé.	1-Ur miz zo en-doé lakeit én é sonj em grougein.
2-Il vient bavarder avec moi de temps en temps.	2-Ya, kenevo dilun benn eih dé ... én ho ti.
3-Vient-il souvent? Non, occasionnellement.	3-Kenevo ar hetan ; reit men doéré d'ho tud.
4-Marie est malade,-Dites plutôt patraque.	4-Nann,n'é ket a vlèu vad ged hé moéreb.
5-Quand c'est possible,nous allons la reconforter.	5-Pe vé tu, éh an de rein kalon dehi.
6-Elle n'est pas de bonne humeur, ce matin !	6-Klanv é Maria? - Lâret kentoh koh fall.
7-Non ! Elle ne s'entend pas bien avec sa voisine.	7-Liéz é ta? - Pas,a wéhadeù.
8-A bientôt, Pol, dites bien des choses à vos parents.	8 -Gwéh-der-wéh é ta de lared kaer genein.
9-Oui, à lundi en huit, et... chez toi.	9-N'é ket a vlèu vad ar mitin-man.
10-Il y a un mois qu'il avait projeté de se pendre.	10-Yah é, hag ur yéhed mad en-des.

Gwenaél ha Meriadeg

ER HOARIVA GWENEDEK KOH

(Kendalh)

Ne ouier ket ged più na pégourz éma bet saüet er péhieù-hoari koh bet hoariet é Bro-Gwénéed a zrebi en 18vet kantved, nameid "Izaak" pé "Sakrefis Abraham" bet saüet é 1778 ged en Aotrou Noury, person Begnéen, hag er "Basion", ged en Aotrou Samson, person Meukon, é 1787 sanset, rak d'em sonj, é kalz kohoh er péh-sé, é gwirioné.

N'anaüer breman testenn an trajédienneù koh, èl ma vezé én o stad orin, meit dré en dornskrideù bet dastumet é déreù en 20^{vet} kantved. En dornskrideù-sé e vé liés mad én ur stad fall, diés de lenn ha diglok; eilskrivet é bet er ré gohan aneché é 1778 ha 1779, d'en neheutan er ré e zo deit betagomb dré vurhud, rak berr e oé buhé er haiéreu-sé e vezé dornatet ged er hoarierion. Ohpenn-sé, anat é doh o studiein, n'int ket liés mad en testenneu orin goudé boud bet adskrivet

mar a uéh.

Hiziù-en-dé éh anaüer an destenn abéh a 17 trajédienn, pé ul lod ag o zestenn hebken. Chetu er roll aneché :

-Abraham -Sant Agapit -Sant Alexis -Santéz Barb -Sant Bihui -Santéz Katelein -Santéz Jenevev (a Vrabant) -Sant Kosman ha Sant Damian -Sant Iehann er Badéour -Santéz Julienn -Santéz Julit ha Sant Cir -Sant Loueiz roué a Frans -Ar mab prodig -Mari Stuart -Pasion Hur Salvér -Santéz Rèn -Er roué Saül

Kavet e hrér enta 10 trajédienn tennet a vuhé er Sent, 2 ag en Testamant koh ha 2 ag en Testamant neué. En diù arall éh es un danùe istorel hag unan e zo ur sorbienn ag er Grenn-Amzér, de lared é istor Jenevev a Vrabant brudet dré livreù er varhadourion-red.

Kompren e hrér dohtu é oé er péhieù-sé ur hoariva relijiel e ré mélodi d'en tudenneu santél en-

des biùet é karanté Doué, reit o buhé eid er fé pé hoah groeit er brezél éneb er bañaned pé er protestanted. E1 ma uélér, ha souéhus é, n'es nameid ur sant breton én o mesk. Sant Bihui é hennen (pé St Bieuzy é galleg); un diskibl hag ur hensort de Sant Gweltas, ur béleg hag e zo bet merhériet ha lakeit d'er marù er barréz m'éma patron anehi breman. Er ré 'rall e zo sent pé sentézed hag en-des biùet é broieù pell é déreu er gristéneh. N'en-dé ket ker souéhus-sé, é gwirioné, ursort pe sonjér ne oé ket er ré-sé tud dianàù eid er Vretoned rak ma oé gloestret mar a iliz pé chapél d'er sent-sé e vé inouret é Breih a-viskoah. Ret é lared eùé éh anaùér a-wéhieù buhé er sent a véz-bro gwell eit buhé er sent breton bet anaùet hebken dré en hengoun. Ohpenn-sé, éh es bet choéjet sent é diavéz Breih marsé dré ma oé buhé er sent-sé dija dañùé un drajédienn bennak é broieù arall, hag en dra-sé

abalamor d'ur verherenti eahus pé hoah abalamor d'ur marù santél mad de skoein speredeù en arvesterion. Hag êsoh e oé merhat kavet sort skwéreù kentélius e-touéh merhérierion er hantvedeù ketan eit émesk predégerion kelt en Aviél. Gwir é koulskoudé n'anaùamb ket testenn trajédienneù arall ma ne chom ket mui rout erbed anehé gwerso èl "Buhé Sant Salomon" (unan ager rouéed ketan a Vreih), naket "Buhé Sant Laurans", "Buhé Santéz Filomèn", "Buhé Sant Eustach", "Er rouané z a Hungaria".

Gwirhaval é é bet saùet darn muian ag en trajédienneù gwénedek àrdro kreiz en 18^{vet} kd ha marsé lod anehé eraog. Saùet int bet a dra sur dré béléion; ha béléion e oé en oll dud e skrivé é brehoneg én amzér-sé: kement tra e zo bet skrivet én 18^{vet} kd é gwénedeg ha kazimant kement tra e zo bet embannet èlsé én 19^{vet}

kd e zo livreù a zévosion (nameit un nebeut gériadurieù ha "Livr el labourér" bet saùet ged Guillom, person Kergrist, é 1849. E fin er 17^{vet} kd é oé bet ur reneùé ag er relijion katolik hag é stagas er Fransézidi hag er Jézuisted de bredeg retredeù ha misioneù dré er vro, ér hérieù hag ér mézeù. De-gevér er misioneù-sé é vézent kustum de lakad buhé ér préhésioneù ma vezé gwélet tudenneù gwisket meni-Apostoled, é féson en Tri Roué, er vugulion, er Werhiéz, é jestraouein ha kañein. Arvesteù sort-sé e blijé d'en dud hag e vezé kavet efédus ged er véléion. En dra-sé e oé bet komprenet mad ged er Jézuisted e réné abaoé 1629 er skolaj St Ewan é Gwénéed hag e oé àr un dro ur hloérdi bihan hag helenndi eit er skolidi lik. Kelenn e hrent eùé er bredérou-rieh hag en deologieh ér hloérdi vraz d'er véléion de zonet, hag en dra-sé beteg 1762, pe oent kaset kuit. Douget e vezent er Jézuisted

d'er hoariva, ken latin ken gallek, hag e vezé lakeit geté ur féson-kelenn. En o skolajeù, bep blé, é vezé hoariet, get er studierion, trajédienneù é latin pé é galleg bet saùet liés ged en Tadeù diar en Istor santel, Istor en Henamzér pé Istor en iliz. Geté é voé levezonet éleih a dud yaouank hag én o touéh paotred diar er méz hag e vezé kaset éno ged o zud, labourerion-douar én o èz mui pé vui, eit dégemér un tamm diskamant. Levezonet é bet èl-sé suroalh béléion hag en doé dalhet sonj ag en trajédienneù-sé. Ha kavet em es mar a hani, bet embannet ér 17^{vet} kd hag é déreu en 18^{vet} kd, hag e zo bet keméret de skwér eit seùel er péhieù-hoari gwénedek.

Gwirhaval é eùé é oé bet desaùet én o skolaj é Gwénéed mar a zén é-mesk en eilskriverion hag en hoarierion e blijé dehé er péhieù-sé.

(de genderhel)

J. F.

PAJENN ER LENNERION

Reseùet hon-es ur lihéer talvouduz a 9 bajenn bet kaset dem dré A.D., a Géwenn, aveid rein de anaùed er hemmadurieù e garehé guéled é "skrivadur 2.000" An Doéré.

Lakeit e vo er lihéer-sé ar en daol pe vo kempennet tolp ketan skrivagnerion An Doéré, ha digeméret e vo, a dra sur, ur lodenn vraz ag er péh e zo kenniget é lihéer-sé.

Mad e vehé ma reseùéhem hoah ur bern kennigeù ker pouézuz, a berh hor lénnnerion arall

...
Trugéré dehé én araog

L A R E D E U

N'anaùér ket mad ur hi,
Ken ne vé sterdet ar é fri !

Ne vé ket anaùet ur hah,
Ken ne vé kerhet ar é lost !

BRUDEREH

Reseùet on-es, a berh EMGLEO BREIZ ur gasetenn SONIEU BRO -GWENED

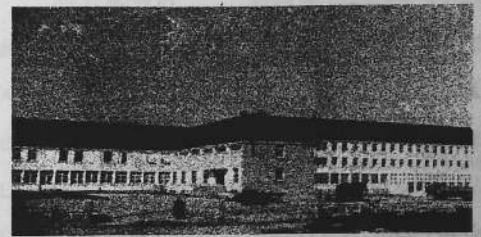
kempennet dré J.Jigourel : un dastumadenn a soñenneù a gornad-bro Lokrist, tolpet dré J.Jigourel, ha soñet dré tud ag er vro.

Er gasetenn e goust 45 lur, hag er livrig 40 lur, er mizeù-kas e zo kompennet é briz-sé.

Kavet e vent é ti en embannour : Emgléo-Breiz, 10 rue de Quimper, 29.200-BREST- (Tél.Fax.02.98.02.68.17), hag é stalieù-livreù téchet de uerhein livreù brehoneg.

TOLPADENN-STUDI ér VINSIN (ARRADON)

d'er Sul 17 /10 /99

El er blé paset er gevredigeh Santéz Anna Gwénéed e gempenn un deuéh-studi é "CFP Saint-Yves" ér Vinsin étre Arradon ha Gwénéed.

Dalhet e vo d'er sul 17 a viz Gouél-Mikél (pé hére). En deuéh e gomanso de 9 ér hantér ged pred étre 12 ér 15 ha diù ér. Aveid achiù kañet e vo un overenn-bred de 6 ér 30 d'andérù én Iliz Sant Patern a Wénéed.

Groeit e vo daou dolpad unan aveid gouied lénn er gwenedeg, un arall aveid deskein er hantikeu impléet é "Gloér de Zoué" med peb unan e hello choéj ha chanj el mar karo.

Eid lakad ho hanù pellgomzet de Sylvie sekretourez

"CFP Saint-Yves" ér VINSIN

pellg: 02 97 46 33 80 fax: 02 97 46 33 81

Priz en deuéh e vo : 80 lur eid peb unan ged pred;

20 lur heb pred.

N'ankoéhet ket dégas genoh el livr "Gloér de Zoué" nag el "Livre des Mélodies". Ur stal e vo digoret aveid er ré e garehé prenein livreu pé kasetu er gevredigeh.

BIUEIN GED ER BREHONEG

Goulennet e vé liés genem émenn moned aveyd héli kentélieu brehoneg pé kaved en tu de ziviz ged brehonegerion.

Mal é, p'arriù miz gwenholon, gouied penn d'er hentélieu kenniget. Chetu ul lod anehé, marsé é vo unan hag e blijo deoh.

1 - AVEID DESKEIN ER YÉH.

a) É korn Bro an Oriant

- AN ORIENT : Ged "DIWAN AN ORIENT"

Philippe Le Sauce 02 97 65 02 24 (ardro 9 ér d'en noz)

- AN HENBONT Ged sklerijenn é " TI-EN-OLL"

Gwenedeg ha KLT

Yolande Groix-Coeffic 02 97 36 46 49 (èrieu er pred)

- ENEZ GROË Ged kerlenn "BARH-BLEIMOR"

Maryvonne Calloc'h 02 97 86 58 35

GWIDEL Ged Kelc'h sevenadurel GWIDEL

Marie-Jo Dupont 02 97 65 01 02

- KAODAN Ged "TARH AN DÈIZ" 1, ru er skolieu

Gwenedeg ha KLT

Ao hag It.Guéguen 02 97 05 69 88 pé 06 83 45 34 66

- KEWENN Ged "FETAN EN HUNVRÉEU"

Tachenn Kerzec-Ihuel - Gwenedeg

Dominique Allain 02 97 05 63 71

- LANNER STER Ged "DIVYEZH"

é skol Romain Rolland

Armelle Boullé 02 97 32 91 52

- PLAÑWOUR Ged "AMZER NEVEZ". SOYE

Gwenedeg ha KLT

Daniel Le Guével 02 97 86 32 08

- PORH LOEIZ Ged "AN DROUZ VOR" é Gwenedeg

An Drouz Vor 02 97 82 58 79

b) É korn Bro Gwénéed

- GWÉNED ged "KELC'H SEVENADUREL GWÉNED"

02 97 42 67 00

- SINÉ ged "HATOUP DIWAN"

02 97 66 58 13

- SARHAU ged "KELC'H SEVENADUREL BRO RUIZ"

02 97 41 78 68

- PLESKOB ged "PETRA NEVEZ"

02 97 60 78 36

- GREGAM ged "YAOUANKIZ GREGAM"

02 97 66 49 24

c - Léhiu arall

- AN ALRÉ ged "KERLENN STEN KIDNA"

02 97 56 50 80

- BAOD ged "KUZUL SKOAZELL DIWAN BAOD"

02 97 56 12 84

- LANGONED ged "STÉR BRENN"

02 97 23 0500

- LANGEDIG ged "DIHUN HA GOUIET3"

02 97 65 86 69

- ER C'HROESTI ged "TUD AR VRO POURLET"

02 97 51 60 44

- LOKOAL-MENDON ged "AR VAMMENN"

02 97 55 26 51

- MELRANT ged "BUGALÉ MELRAND"

02 97 39 57 95

- MOURIEG ged "KOROLLERION MOURIEG"

02 97 60 95 28

- PLOUÉ ged "AN AMZER DA ZONT"

02 97 33 13 20

- PONDI ged "KERLENN PONDI"

02 97 25 12 51

- KISTREBERH ged "LE KAMBER"

02 97 26 13 07

- TEIZ ged "EN ARBENN"

02 97 43 22 90

- REDON ged "GWEZENN".

02 99 72 20 62

2-AVEID KOMZ ÉTRÉ BREHONEGERION

- ur wéh beb miz ged "EMGLEO BRO AN ORIENT"

02 97 21 37 05

- Ged "FETAN AN HUNVRÉEU" é KEWENN

02 97 05 03 71

3- AVEID CHELEU KOMZ É BREHONEG BAMDÉ

Radio "BRO GWÉNED"

d'er lun betag er sadorn:

101.7 MHZ PONDI (8 ér30 - 9ér 30) - (10ér30 - 12ér)

97,3 MHZ an ORIENT (6ér 15 - 7ér 15 d'anderù)

FR3 - RBO - Radio Kreiz - Breizh

4- AVEID DESKEIN ER BREHONEG D'HO PUGALÉ

DIWAN 02 98 21 63 69

DIÛYEH 02 97 32 53 12

DIHUN 02 97 46 43 51

5- AVEID DESKEIN SOÑENNEU BRO GWÉNED

É Kreizenn "AMZÉR NÉVEZ" SOYE PLANWOUR

étre 2 ér 30 ha 6 ér d'anderù

- d'er sadorn 9 a viz Gouél -Mikel (Miz Here) ged JORJ BELZ

- d'er sadorn 6 a viz du (KALAN- GOUIAÑV) ged JISLEN AR GWILHANT

- d'er sadorn 11 a viz Kerzu (Miz en Avent) ged Anaig Lucas

Priz: 30 lur en abadenn

6- AVEID DESKEIN DANSAL (Pé koroll)

É Kreizenn "AMZÉR NÉVEZ" SOYE PLANWOUR

étre 9 ér 30 ha kreisté:

- d'er sul 10 a viz Gouél Mikel (miz Here)

Danseu BRO-DREGER ged F. Kervellec

- d'er sul 21 a viz du (Kalan Gouiañv)

GAVOTENN ER VRO VIGOUDEN ged R. Le Lann

- d'er sul 5 a viz kerzu (Miz en Avent)

LARIDÉ MOD BAOD ged J.Y Jouannic

Priz: 20 lur en abadenn

*Er hentelieu e gomans d'er prantad- man aveid el lod vrasan anehé,
kemeret ho pellgomzér ha biuet un amzér neüé a leuiné é teskein er brezhonég, ha
marsé eüé soñenneu ha korollen er vro.*

PERSON NEÜÉ BELZ

Allegro moderato

1-Mar plij ge - noh, tu - chen - til Di - gue - don lan - lir - o, mar
plij ge - noh tu - chen - til, di - gue - don lan - la. Che - leu ur
pen son - fienn, di - gue - don lan - li - ra Eit di - chen
ho mi - ren, di - gue - don, lan - la

2

Un neueted, divourrus...

Chetu Belz hemb person

El ur horv hemb kalon !

3

Dober hun es hemb dalé

Ag un den kalonek

Nonpas ag un trukek,

4

Plijet genoh laret d'ein

E men e kavein mé

En dén présius sé

5

Epad ma konzent elsé

Sant Patern étaldé

En é varù e hoarhé.

GIRIEU-KROEZ (Ged Kermorvan)

A-hed :

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ind e son ged er binieù									
-2. Gér-mell-Dén é latin, mesket
Hantér INIZ			■					■	
-3. Obérein éndro									
-4. Un tamm a bredeg		■		■		■		■	
-5. Unanded moné é Séoul-
De beb unan é hani									
-6. Gabriel ha Mikael-Hent goleit
a vein									
-7. Kérbenn er Pérou-Dichennet
ér gargusenn		■						■	
-8. Estet é miz est-Klom dibennet-Arlerh Laridon									
-9. E hra inour d'er goulieù.									

A-dreuz:

- 1. Aved gwéled pèll, kerhet de di "Hennebont-Vision"
- 2. Unan é Breiz-Veur-Un ti mohaj é Loudieg
- 3. Krampoèhig é Viet-Nam
- 4. Mab me zad-Red é gortoz
- 5. Ré a chervad e hra droug dehé-Klub brudet é Marseille
- 6. Ur gér ar er Belon - Nivér un dornad bizied
- 7. Tammigeù ag un aval
- 8. Vogalenneù tennet "aveiti"-Géneù én dizurh
- 9. Un doéré fresk.

Respondeù de girieù-kroez en nivérénn 70

A-hed: 1.Gortadenn-2.L-Erhad-A-3.US-Oed-BZ-4.Sko-Dra-5.treménour 6.Rid-R-Gle-7.EU-SBD-Un-8.Balog-I-9.Nerhennus.

A-dreuz : 1.Glustrein-2.0-Skriù-E-3.Ré-Oed-BR-4.Tro-M-Sah-5.A-Hed.er.blé-6.Dad-N-Don-7.Ed-Dog-GN-8.N-Brulu-U-9.Nazarénis.

KREIZENN SEVENADUREL

PGZ : 02 97 05 01 07

FAX : 02 97 05 14 29

56530 KEWENN

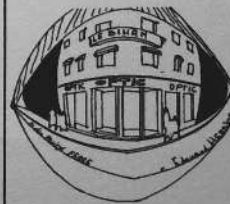
BREIZH

É ti Yannick LE COUSTOMER

ANDOUILH ER GEMENÉ
E GIZ ER MEZEU
Andouilhennigeu, Strimpeu

Straed Amiral Favereau 56 323 AN ORIENT Cedex

HENNEBONT-VISION

Aved gwéled splann
gwéled mad
gwéled pell

Parking De Gaulle 56700 HEN BONT
Pellgomz : 02 97 36 21 86

ASSOCIATION BRO-EREG La Grande Métairie - 56340 CARNAC
Pour toute correspondance relative à la rédaction de la revue AN DOERE
à l'Association, pour les abonnements à la revue
écrire à:

ASSOCIATION BRO-EREG : Monsieur Louis Le Mouel
-27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWÉNED

N° CCP de l'Association : NANTES 4 287 62 E (Chèques libellés
à l'ordre de Kevredigeh Bro-Ereg)

Kenlabourerion An Doéré én niverenn-man:

- Raf Pondi	- Loeiz er Mouel	- Gwenael Herrieu
- Mériadeg Herrieu	- Alfons Samson	- Jean Février
- Joseph Duclos	- Renéfrance Ladmirault	

AN DOERE: Publication trimestrielle: Prix du numéro: 25 F.

Abonnement annuel (4 numéros): 100 F.

Gérant de la publication: Louis Le MOUEL
27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWÉNED

N° C.P.P.A.P. 64 359 (03.1982). N° ISSN. 0750.3326.

Dépôt légal 3ème trimestre 1999

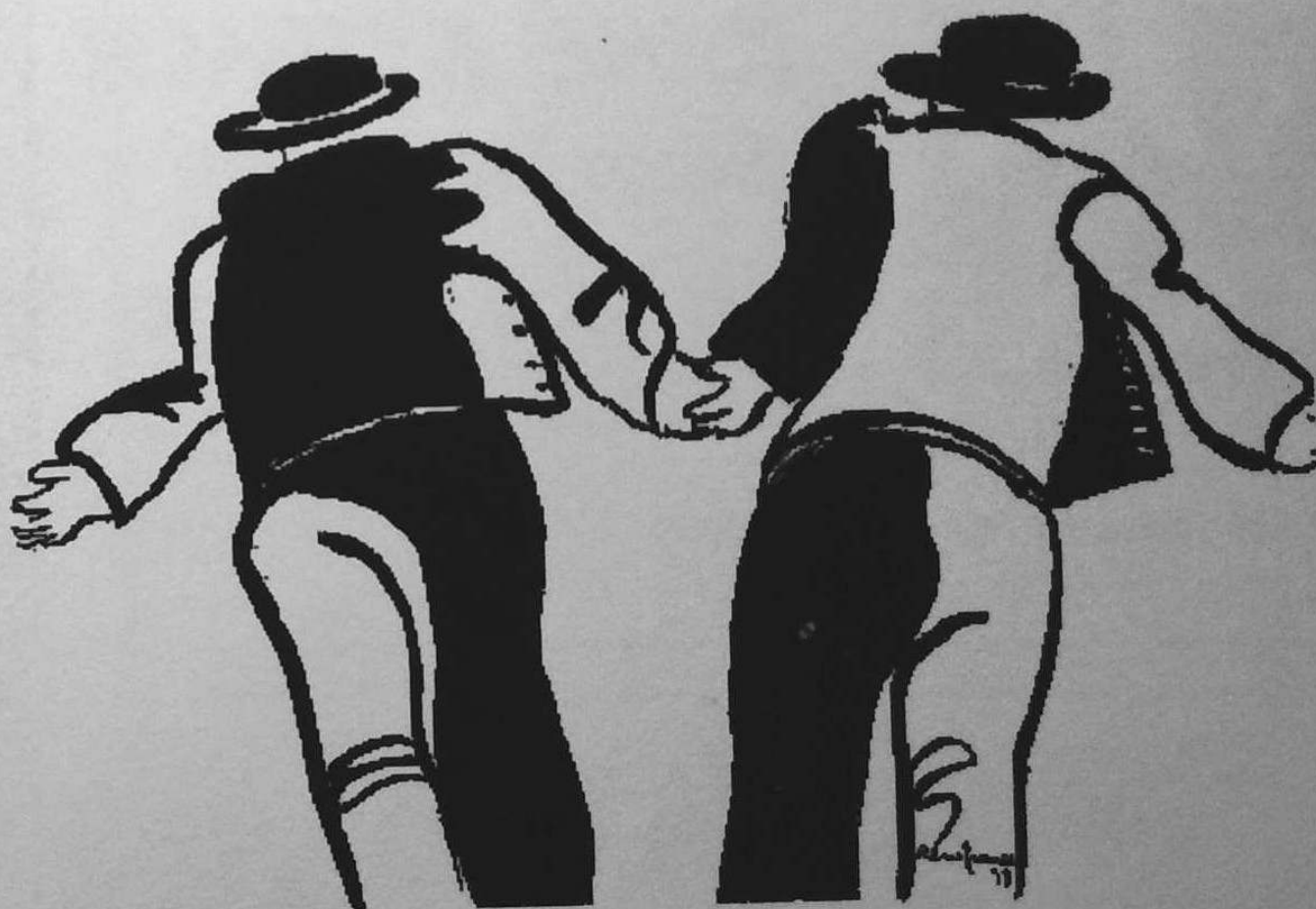
GOUIANV 1999-2000 (MIZ DU-MIZ GENVER-MIZ HUABER)

ISSN: 0750-3326

N°72

an DOÉRIÉ

DASTUMADENN É BREHONEG BRO GWÉNEÉ

Tresadenn ged Renéfrance Ladmirault

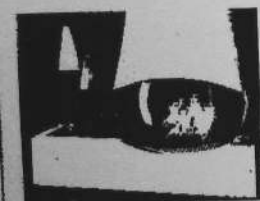

KAMPING ER VEITERI VRAZ é KARNAG HO TIGEMER

digoret 4-4-98 d'en 12-09-98

(Brehoneg- galleg- alamaneg- saosneg- komzet)

Pz 02 97 52 24 01 Fax : 02 97 52 83 58

RENÉ BRISACH *Siminalieu*

PA GAN AN TAN E KAN AR VUHÉ

54 balli Chazelles 56100 an ORIENT
Pz : 02 97 21 36 34 Fax : 02 97 64 47 42

DIV HA DAOU

Mélenn- Bombard hag orglézen
Sonenneu ha kanenneu
SONEREH A VRO GWÉNEDE
GET TUD ER VRO

Pellgomz : 02 97 27 89 72 pé 02 97 25 25 84

ROLL ER PENNADEU

Bléad Mad	P 4
Kent -skrid	P 5
Brezel é Kosovo	P 6-11
Luskeu , Kanveu a garante	P 12-13
Deskam Brehoneg ar Bobl	P 14
Ne oé ket tu d'er lahein	P 15
Er hoariva gwénédeg koh	P 16-17
Distro-skol 1999	P 18
Farsam étrézm	P 19
Aveid studi ha lénn er gwénédeg	P 20
Bro Goz	P 21
Girieu kroéz	P 22

BLEAD MAD !

En Aotrou Prézidant

Mélestrerion er Gevredigch,
Ha skrivagnerion An Doéré

e gennig de izili KEVREDIGEZH BRO-EREG ha d'o zud,

**O GWELLAN HOANTEU
A LEUINE
aveid er blé 2.000 de zoned.**

Chetu enta kalan Genvér 2.000, ha ni
biù mad hag er brehoneg eùe, deusto d'en drougeù kri e zo
bet de andur a-hed er hantvléad tremennet.
Deit é eùe ar hourz de dostad un tammig er
skritur guénedeg d'er brezoneg unanet, aveid ma vo ésoh
d'er vugalé a zré-man lénn skrideu An Doéré ...
Ged en niverenn 73 de zoned é krogéem enta ged
hor « **BREHONEG 2.000** ». Peb unan ahanoh e hell dija lared
dem
é sonj a-zivoud er péh e garehé, ha marsé er péh ne
garehé ket, guéled émesk er hemmadurieù hag e vo kenniget
de lénnierion en niverenn-sé.
Ataù ne vo ket tu de goll kalon ged er
« Brehoneg 2.000 », rag er hemmadurieù ne vo ket goall ni-
veruz, ha fé hon-es penaoz yéh Guéned e chomo berped yéh
Guéned, ged er frond hueg hi-des tennet a droieù-lavar er
bobl ...

Biùet enta er BREHONEG 2.000 !!!

An Doéré

KENT-SKRID

Gwélet e hues ar er pajenneu-golo a-houdé en niverenn 66
un nebeud Bretoned é koroll, é tro hag é tistro ! Aveid en
niverenn devéhan émant é voned kuit...aveid lared kénavo d'er
blé 1999 ...d'er bléiadeu Mil...

Aveid lared kénavo eùe dreistoll d'en traou louz dislonket ér
mor dré el lestr Erika, ha streuet heb arsaù ar en aodeu, ar er
rehiér, goudé ma o-des lahet kement a éned, pesked ha loniged
arall... Ha napéh ur goall-daol aveid er vichérierion a beb sord e
viu ag er mor ! ...Amoco Cadiz...Torrey-
Canon...Tanio...Erika...Trawalh ! Ré zo Ré...Chanjam penn
d'er vah ! Ne zéliam ket lezel er listri-spontaill sord-sé moned ar
er mor ! ...Goulennam grons ged en dud é karg ag er Vro dihuenn
ma tei hoah un dé un dégoeùh ken éahuz...

Kénavo d'en taoleu-goall-amzér e zo bet el épad miz
Gouél-Mikél 1987 ha miz en Avent 1999. N'hellam ket kalz a dra
énebté; kredam al kent ma vo un amzér ged muioh a zoustér hed er
blé de zoned.

Hag er Vretoned e zanso hoah aveid plijadur en oll.

A.Samson

BREZEL E BRO KOSOVO

(K e n d a l h)

2- Istoér en ALBANIA

Istoér en Albanizion é Bro-Kosovo e grog ged er poblansu, deit ag en Illyria, hag e viùé ar en douareu streuet doh ribléu er Mor Adriatik, doh tu er Sau-Heol, é gré Ampelaoureh Rom.

Komz e hrent ur yeh indo-europat, hanval enta doh hon hann-ni, ha skriuet eldi ged letrenneu latin.

Kristeniet e oent bet ged misionerion deit a berh Rom, mez, pe oé bet kaset de Ganstantinopl kalon en Ampelaoureh, lod ag o béléan en em lakas de sentein kentoh d'er Patriarched a Gonstantinopl. Deit e oent de benn a seuel ur roanteleh dieub, deusto ma glaské o amizion, er Bulgared hag er Byzantined, o derhel édan o gelloud politik...

Koéhel e hras er roanteleh-sé ér blé 1272, ged donedigeñ er brinsed kroeziet, ha sauet e oas ur

roanteleh neué, edan gelloud ur Gall, Charles d'Anjou. Er roanteleh-man ne badas ket neoah forh pell, rag ma oé deliet dehon boud feahet, kant vlé devéhatoh, dré er Serbed, é gré er roue Serb DOUCHAN... hag el-sé é chomas en traou épad un herradig.

Allas, kriudad e hré, én amzér-hont, nerh en Ottomaned, deit de voud mistr ar en Azia-Tostan pender-benn, ha treuzet dehé er Bosfor a-houdé guerso !

Er Sultan Mourad Ketan e goéhas ar er Serbed ér blé 1389 ar en dachenn-brezel hanuet KOSOVO-POLIE, hag o feahas grons. Chomet é er roanteleh serb a-houdé en amzér-sé édan mestroni en Turked, aveid er 500 vlé de zoned.

En Turked en-doé kazimant keméret léh Ampelaoureh Konstantinopl, hag o gelloud en em lédé ag en Donaù (Danube) betag en Euftrat.

Lod ag en Albanizion e guitas o bro (treuzet o-doé en Adriatik aveid moned d'en Italia, pe d'er Sisilia), mez er lodenn vrasan aneché e oé chomet én Albania. Dégémér e hras er ré man lézenn ha kredenneù en Turked : deit int enta de voud Muzulmaned, èl lod ag er Vozniaked, ha mem a Serbed er Hosovo ...

Chomet e hras en traou èl-sé betag kreiz en 19vet kantvleád, ged emsaù er broieù goasket, arlerh en Dispéah é 1848.

Kempennet o-doé en Albanizion, ér blé 1887, ur skol broadel aveid o bugalé, ha goulenn e hrézant ur stad a emrenereh ged en Turked. heb disoh, èl rézon !

El ma oé ér bléieu-sé, ur stad a vrezél didermén étre en Turked hag en oll broieù goasket édan o lézenn (er Greked, Bulgared, Montegrined ha Serbed), en em seuel e hras en Albanizion eué éneb d'en Turked, ér blé 1912, ha disklériein e hrezant, o unan, er stad a emrenereh ! Ha goudé er brezél 1914-1918, el ma oé bet feahet en

Turked ar un dro ged er Germaned, kempenn e hrér é 1928 ur roanteléh neué aveid en Albanizion, édan mestroni er Roué Ahmet Zogou (Zog Ian) . Hennen e goéhas goudé édan bili Mussolini, a pe grogas er brezel 1939-1945.

Mez er brezel 1939 e zo bet diésoh de hounid, eid ma kredé Mussolini. Red e oé bet dehon téhein kuit éraog er Greked ér Makédonia ... ha red e oé bet d'é gensort Hitler doned de sekour geton !

Deit enta er Germaned ér manéieu Balkan, en oll pobleu ag er Yougoslavia en-des neuzé keméret perh ér brezel, lod a-du ged Hitler, ha re-rall éneb dehon (Albanizion, Serbed, ha lod ag er Groated ...), ged harp er Soviétéd.

Deit de voud mestr ér Yougoslavia, er Hroat Tito en-des kempennet ur « Républig Sozialist Kevrédel ».

(Fédérale) ged 6 Républig (Slovénia, Serbia, Kroatia, Bosnia, Montenegro, ha Makedonia) ha 2 rann-vro (Kosovo, ha Voïvodina) staget doh er Serbia.

Klasket en-doé Tito unanein en Albania ged er Yougoslavia, mez deit e oé neuzé en Albaniz Enver Hoxha de voud mestr én é vro, ged sekour Stalinn, ha ne gousantas ket anchon koll er frankiz en-devoé gounidet. Red e oas neoah dehon dilézel en hanter ag en Albanizion édan gelloud Tito, er ré chomet ér méz ag o bro, ha deit de viuein édan bili er Yougoslavia neué... En diu rann-vro (Kosovo ha Voivodina) en doé gounidet, ged Tito, ur stad a emrenéreh (é 1974), tost mad de Stad er broieù kevrédet ... ha chomel e hras en traou èl-sé betag donedigeh Gorbachev (én URSS) ha Milosevitch (ér Yougoslavia).

3-Brezél é KOSOVO

Breman é komprennér guelloh pérag éma en traou ken diéz de ziglommein, pen-dé-guir :

-En Albanizion, stréuet é 5 pé 6 bro, e garehé boud unanet édan ur gelloud politik heb kin;

-hag er Serbed e garehé boud mistr o-unan én ur Serbia-Veur, ged boutein en Albanizion ér méz ag er Hosovo, deusto ma dint 90% a boblans er vro-sé ... Deit de voud Prezidant er Yougoslavia, ér blé 1989, Milosevitch en-des klasket enta derhel er Yougoslavia én hé saù, pe oé bet diskaret en « tenneris hoarn », ha pe oé anat d'en oll e oé Ampelaoureh er Soviétéd é tiskenn d'er bé ...

Vennein e hré goarn liammet étrézé en oll broieù (er Serbed, hag er ré-rall) hag e oé bet unanet guéharall.

Deusto de gement-sé,vennet en-des er Sloveded, er

Groated, er Makedonianed um zistagein azoh gelloud er Républig Kevrédel. Groeit en-des brezel dehé Milosevitch é 1991, betag m'en-des komprennet ne hellé ket gounid er brezel-sé, rag ma oé er Sloveded hag er Groated harpet ged broieù en Europa (er Germaned, drestoll). Er brezel éneb d'er Groated e ras neoah dehon en tu de gevredein er Serbed hag e viué ér Groatia hag ér Bosnia, én ur vro emrénet, dieub é kever Bosnia ha Kroatia, deusto ma choment distag eué azoh er Serbia... Devéhatoh é vo un « Anschluss », heb arvar ! Afér er Hosovo e seblant boud ésoh de gempenn, rag ma n'hé-des ket mui gelloud politik erbed ahoudé 1980 ... mez diésoh neoah de zilui, rag 90% a boblans er vro e zo Albanizion ! Petra gobér enta ?

Hama, deit é de Vilosevitch er sonj a skarhein en Albanizion-sé ér mez ag o bro (deusto ma dint tost de 1, 6 pe 1, 8 a dud), ha de rein o douareu hag o bro d' er Serbed forbânet ag en 3 Républig kollet (Slovenia, Kroatia, Hosnia).

Er Gosovared e zo chomet sioul de getan, rag ne gredent ket eh oé tu de gas de benn ur bolitik ken divorall. Dibabet o-doé étrézé ur Prezidant -Ibrahim Rugova hag e glaské boud anauet, hag ansauet, el "Gandhi" pé "Mandéla" er manéieù Balkan ... Mez politik er Serbed é kever er Hosovo e zo deit de voud kri ha blaoahuz :

lahein e hrent Kosovared a vostadeù, ha lakad e hrent en tan é kérieù abéh, é sigur ma oent é klask terroristed, heb gobér diforh erbed étré en dud ...

Er Gosovared en-des kroget neuzé d'en em zihuenn dohtë, ged en armaj o-doé goarnet a-houdé er brezel, ha ged er ré e hellent prenein én Albania, goudé diskar Dispeah en Albania. Saut e oé bet enta, ér bléieù 1992, 1993, ha 1994, ur huir armé kosovar, hanuet en U.C.K., ha brezélet hé - des,

par ma en-des gelllet, éneb d'un armé Serb paumad kriüoh...

Brezél er Serbed ér Hosovo e seblanté deit de voud ur brezél éneb d'ur vroadeleh abeh, ur « genocide » el ma oé laret. Mall braz e oé enta aveid broieù arall en Europa, en em vellein anehi , ha marsé kemér perh énni ...

nag e vehé nameid aveid parrad doh er Serbed a ober azé er mem torfedeu o-doé groeit, 5 pé 6 vlé kent, d'er Groated ha d'er Vosniaked ! Un tolpe étrebroadel e oé bet enta, é dereu er blé 1999, kempennet é Rambouillet aveid :

-Palforsein Milosévitch de zakor d'er Hosovo er stad a emrénerch hé-doé bet guéharall, é gré Tito.

-Er palforsein eue de dennein é soudarded ér méz ag er Hosovo épad tri blé,

ha de lezel er vro, épad en tri blé-sé, édan melestradur ur Gomision hanuet dré broieù en Europa unanet.

Goudé en tri blé-sé, aozet e vehé ur « Référendum » aveid diazéin ur stad neü aveid dezoned er Hosovo.

Mad e oé en traou ar er papér ...

Mez Milosevitch ne gousantas ket ma zehé

soudarded Europa d'er Hosovo e léh er soudarded serb, pen-dé-guir kement-sé e vennehé lared e oé sonj en Europa distagein grons er Hosovo azoh er Serbia.

Ha petra gobér neuzé ? Lezel Milosévitch de achiù er labour dija boulhet dehon, é skarhein en Albanizion ér méz, ha lahein er ré ha ne gousantent ket plégein de lézenn er Serbed ? Pé skoein arnehé, aveid parrad dehé a achiù o labour blaoahuz ?

Méhuz e vehé bet dibabein er linenn getan, rag kement-sé e vehé bet héli er « spered-Munich », revé er péh e laré Segretouréz er Stadeù-Unânet aveid aférieù en Estrén, en Intron Albright.

Red e oé bet enta gobér eüé de Vilosévitch er péh en-doé éan-mem groeit ér Hosovo, de lared é, diskar é nerh-brezél, ha nerh peb tachenn ag en ékonomieh serb, kement el ma hellé boud groeit heb kas soudarded ar droed ar henteù skoselleg er manieù Balkan ...

Distrujet é bet enta er Serbia épad 5 pé 6 suhun a vizieù Meurh ha Imbrill 1999, betag ma des pléget Milosévitch de vennanté Kuzul en Europa (ha Prézidant er Stadeù-Unânet).

Achiù é breman brezél er Hosovo, ha oeit é kuit soudarded er Serbia ! Er moné e rid ér Hosovo neü e zo en Deuschmark, moné er Germaned ... Ind é eüé endes harpet er Slovéned, er Groated hag er Vosniaked aveid em zistag azoh Républig Kevredel er Yougoslavia ...

Ind e zo bet dalbéh

anemizion brasen er Serbed épad er hant vlé devéhanman...

A-zivoud kement-sé, kavet em-es un dra souéhuz braz : Kér-penn er Serbia (Belgrad) e oé bet distrujet, é 1941, dré ur Feld-Maréchal hanuet Kesselring ...hag unan ag er penneü braz german karget de aozein obéreü en OTAN ér Hosovo e oé Rainer Kesselring, mab er Feld-Maréchal a 1941 ! Nag un ansoéh ! Deit é pechanj Germania de voud goard er broieù neüé distaget azoh er Yougoslavia abéh, ged aotrè er Stadeù-Unânet ! Nag un ansoéh ! Nag un ansoeh !

Job ER BLUENN

LUSKEU, KANVEU A GARANTE...

Setu aman ur werzenn gaer sauet ged Fransez JACOB,
édan sinadur « Efflam Koed-Skau ». Chomet e oé
diembann é papierieu Gwenael Herrieù.

-1-

Ar er pradeuier
Boud e oé boketeu,
D'er chernoz o hleüér
E strêwein o frondeù.
Boud e zo re gwenn,
Ha ré glaz, ha ré ru,
Pampillet o biüenn
Ha liuét a beb tu.
Unan anehé e zo me boket-mi !
Ged luskeu karanté,
Hunéal 'hran énni !
Ar er pradeuier
Boud e zo boketeu,
Met hâni, pe sellér,
Ne gomprenn me luskeù.

-2-

Ar ziskoé bolz en neanv,
Boud e zo stirennou,
E wélér lan a dan
E kaered en nozièù ;
El daoulagad guiù,
Lugernuz, disafar,
O gwélér, di-achiù,
E hoarhed doh en douar .
Unan anehé
E zo me sterenn mi !
Ged kanveù karanté,
Hunéal 'hran énni !
Ar ziskoé bolz en neanv,
Boud e zo stirennou,

Met hâni e wélan
Ne gomprenn me luskeù !

-3-

Ba' en tiér plouz
Boud e zo merhed vrau
Hag e viù ken didrouz,
Ha hâni n'o anau .
Hag o halon flour
E ziviz soliteù ;
O spered frèu e vour
E hirrad o sonjeu ...
Unan anehé
E zo me flahig-mi !
Ged dareù karanté
Hunéal 'hran énni .
Ba' en tiér plouz
boud e zo plahézed
Met hâni ne valbouz
E hoantad m'eurusted !

Girieu diézig :

- Balbouzein = marmonner, balbutier
- Disafar = silencieux, calme
- Kanveu = gémissements
- Luskeu = elans, aspirations
- Pampillet = festonné
- Soliteu = suggestions, aspirations

Efflam KOED-SKAU

DESKAM BREHONEG AR BOBL

Goudé boud lénnet mad an deg frazenn brehoneg, troét ar ré galleg é brehoneg ar bobl.

Frazenneù brehoneg

Frazenneu galleg:

1-Deit ous de blom ? -Deit onn! - Goall-vall e oé dis !	1-Tends la corde, mon petit, et tiens-la bien tendue.
2-Em blij e hra ar plah youank azé. -Gwell-a-zé aveiti.	2-Le cultivateur d'Auray inclinait la tete devant Madame
3-Kredein e hra éma hi ar vrauan anehé rah. Fari e hra.	3-Vous aurez du mal à vous baisser pour reprendre vos chaussures
4-N'é ket gwir! Soazig e zo fiennoh egeti (eiti).	4-Louis, tu es saoul ? Tu es tout penché à gauche !
5-Sau é te sau, me faotr, ha chom plom el ur post.	5-Le vieux bonhomme ne penche ni à gauche, ni à droite.
6-Ne gosté ket ar boulom-sé nag a glei, nag a zeheù.	6-Mets-toi debout, mon gars, et tiens-toi droit comme un poteau
7-Loeiz, meu oh ? Kostéein e hret rah a glei !	7-Elle croit qu'elle est la plus jolie de toutes. Erreur!
8-Diez e vo deoh plégein ho kein de cherreh ho poteu.	8-Ce n'est pas vrai ! Soazig est plus belle qu'elle.
9-Ar peizant ag An Alré e soublé é benn dirag an Intron.	9-La demoiselle se plait en ce lieu. Tant mieux pour elle.
10-Tenn àr ar stag, paotr bihan, ha stenn éan mad !	10-Tu es gueri? -Oui! -Il etait grand temps que tu le sois !

Gwénael ha Meriadeg

NE OE KET TU D'ER LAHEIN

Tapet e oé bet Loeiz ged ur vandennad kaillaj.

Laret en-doé ar mestr-kaill dehon : « Eh an d'ho lahein abenn-
kaer, paotr youank. Met, el man dom tud vad, ni ho laosk de
zibabein étre tri sord marù : komzet ha laret ho sonj dem. Mar
laret un dra gwir, é veet beuet (béet), mar laret ur gaou, é véet
krouget, mar ne laret nitra, é veët diskaret ged un tenn éan ho penn.
Deoh-hwi de choéj! »

Eh oé Loeiz é penn é spered. Petra lared aveid parrad dohté ag er
lahein ? . . . Chetu deit, éan un taol, ur sonj dispar dehon, ha éan de
lared hardéh : « Krouget e vein ! »

Ar mestr-kaill, souéhet mad, e chom de sonjal :

« Mar da dem er hrougein, en-do éan laret ar wirioné, ha grateit
on-es er beuein aveid un dra gwir ... Mar da dem er beuein, en-do
laret ur gaou, hag aveid ur gaou, grateit on-es ar stag ... Petra
gobér. » Lared e hra neuz é ged léalded : « Hama, paotr youank,
desket un dra : kaillaj om, gwir é, met nen dom ket tud disléal.
Kavet e hues ur respond ag ar choéj, ha tapet om-ni ! Chetu enta
frank an hent diragzoh, ha disternet buan !!! »

Ha Loeiz d'ar gêr, lan a joé en é galon ...

(Ur sorbienn kleüet ged Mériadeg)

Er hoariva gwenedek koh (kendalh)

Anaët é en trajedienneu gwenedek koh, hiziù en dé, grés d'en domskrideu n'int ket bet distrujet guéharall.

Adskrivet é bet, a-gantadeu a-dra-sur, testenneu er péhieu-hoari sé, mes ne chom breman meit un tregont bennak anehé hag e oé bet miret el treu résius ged tud'zo, beteg ma voént dastumet é déreu er hantvléad-man.

Skrivet é bet mar a unan, eit o flijadur, ged labourerion-douar hag artizaned er mêzeu e fallé dehé mirein én o ziér un obérénn plijus de lenn, ur uéh en amzer. Stad was e vezé groeit ag er haïéru sé ged o ferhned en o fresté aveit argant guéhavé; ha nen dé ket souéhus en dra sé abalamour d'er boen en doé er skrivagnerion én ur adskrivein testenneu hir erhoalh (lies mat ohpenn 1800 guerzenn enné), de noz, dré ur bluenn-goei, goudé un deueh labour kalet. Groeit é vezent neoah peurlisan eit lakat en dud de zeskein testenn er péhieu aveit o hoari ar ul leurren, ha berr é oé o buhé. Lod er rée zo bet miret e zo bet adskrivé kent en Dispah, mes en darn muian én amzer en Impalaérded* pé Adseuidigeh er rouanteleh*, d.l.é é déreu en 19vet kd.

Skrivet int bet, dre vras, ged er brasan soursi ha, deusto d'o fall stad a vremen hag ur skrivadur faltazius mar a uéh, é hellér adkavet testenneu en trajedienneu koh, er péh e zisko stad er yéh, deu gantvléad'zo. Ur stad ha n'é ket dishanval tré doh en hani a vremen, é-kevér er yehadur* hag en éradureh*, nameit un nebeut troieuh koh ha mem ur ré bennak hag e denn d'er rannyeuh arall. Rebréchet é bet en nivér bras a hiricu gallek (difetis* dreistoll) e gavér én er péhieu-se mes ret é laret é oé er memes téch én holl skrideu brehonek en amzer -sé. Ur mod é oé eué, revé en dailh, ged tud hag e oe diuyéhek tamm pé damm, diskoein é vezé anaët geté girieuh gallek hag e implijent a-zevri guehavé étal d'er girieuh brehonek hanvalstér.

E-menn é viùé en eilskriverion

Kavet e hrér e dereu pep domskrid anù ha parrez en eilskriver hag er blé men dé bet adskrivet er haïér, de nebutan pe nen dé ket bet oeit de get er golo hag er pajenneu ketan. Dre vras é chomé en dud sé kentoh él lodenn-retér ag er Vro-Ereg, ha, kalz anehé, é parrézieu tost de Wened, de Bondi ha St Iehann-Brévelé, eit skwér : Begnen, Bihui; Logonéh, Malgeneg, Melran, Moustoér-Remengol, Noal-Pondi, Pleskob, Pluniaù, St Iéhann-Brevelé, Trefflean, mes eué en Ardeuen, Kaodan, Landevan, Langedig, Lokmikelig.

Più e oé en dud sé ?

Peizanted int petremant tud diar er mêzeu, én o touéh deu veliner, ur haïvé hag ur vouéz.

Dré forh furjal é livreu koh er parrezieuh é bet posibl de hout un tammig hiroh diar o fenn. El-sé é ouiér é oé Mari-Loeiza Le Strat, a Bluniaù, hag en des eilskrivet «Buhé sant Bihui», mamm Per er Go (Ne hra hennen koulskoudé meneg erbet anehi én é bennad). Ohpenn sé, é ouiér breman é oé Visant Robic, hé yondr koh, d.l.é breur hé zad koh, en dén en des eilskrivet é déreu en 19vet kd pedér zrajédienn (er Basion, St Loëiz, Er

mab prodig, Sz Ren). Un dén a-feson ha desket mat é oé eit en amzer sé, hag e voé anuet de vaér kumun Moustoér-Remengol é 1816. Deu zén arall hag e chomé é Pleskob en des labouret mat eué eit er hoariva : Jean le Boleis e voé er maer ketan ag er gumun (St Alexis ha Sz julit) ha Visant Le Marouille (St Alexis hag er Basion), ur henderv dehon ha sekretour er gumun. Trugéré dehé é ouiér é voé hoariet «er Basion» ha «Buhé St Alexis» é-pad en Dispah. Anaëin e hrér eué anueu en dud e hoarié ér péhieu sé : anehé izili er skipailh-kér ha tud anaët mat én o farrez. (En o touéh : Jean Guyodo hag e hoarié roll ur vouéz, el ma vezé groeit dré gustum, e voé anuet konseiller é 1820 ha, d'é dro, maer er gumun é 1835. N'anaëur breman meit un domskrid ag en drajedienn a-zivout « Abraham » sinet hepken Mathurin Cadic, blé erbet arnehon; bout é ouiér breman é bet eilskrivet en domskrid sé é-pad en eil hantér ag en 19vet kd ged ur breur de François Cadic, person brudet Parrez Breizh é Paris.

En abadenneu

Bout é anaëur hoah, hiziù en dé, anueu un tregont parrez bennak ma vezé hoariet en trajedienneu guéharall, de gevér gouel er barrez, pé gouel ur sant, pé hoah de zé er pardon étal d'ur chapel.

Gwélet hon es é bet er véléion én orin er hoariva; hag a-du geton int bet pell amzér. Prestet e vezé dilhad-overenn geté d'er hoarierion, digeméret e vezé er ré-man én iliz-parréz kent en abadenn. E rank ketan er sellourion é oé er person e hoaranté élsé onestiz hag er fin vat ag en arvest. Bout é ouiér mem é oé bet saüet strolladeu hoarierion diar lusk hag harp er person él en A.Noury é Begnen hag en, A.A. Le Goueff ha Moisan é St Iehann Brevelé. Displeget en des beajourien gall, (Castellane, Grandmoulin ha Cauvin) penaoz é vezé hoariet en trajedienneu guéharall é Bro-Gwened.

Jules Simon, ur politiker hag e voé prezidant Kuzul er Vinistred é 1876-1877, hag en des treménet é vugalégeh é St Iehann-B. ma chomas é zud épad mar a vlé, en des darempredet bugalé ha tud er vro. En ul livr saüet ardro fin é vuhé en des displeget penaoz é vezé buhé a geriadenniz* é pennketan en 19vet kd. Arvestet en des doh en trajedienneu gwenedek e vezé hoariet bep blé ér gumun; pignet en des mem ar el leurren de hoari roll un él...Setu petra e skrué : Un nebeut barrikeu ar o sau, un nebeut plankenneu lakeit arnehé, e hré en téatr. Ul lien stennet étre deu beul e laké disparti étre el leurren hag er hostézieu ardran [ma hellé er hoarierion diskuïh ha...distanein toull o goug]. En arvesterion e oé én o sav, e azéé ar er mangoérigue, e grapé ér gwé hag e bigné beteg ar en toenneu...

(De genderhel)

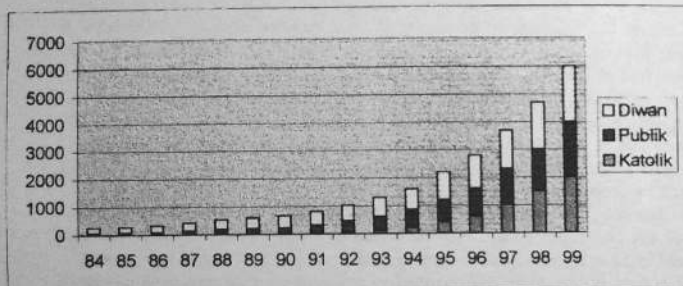
J.F.

Notenneu :

*yehadur : «gammaire», *eradureh : «syntaxe», *Impalaerded : « Empire », * Adseuidigeh er rouanteleh : «Restauration», *difetis : « abstrait », *keriadenniz : «gens du village»

DISTRO SKOL 1999
Rentrée 1999

NIVER AR VUGALE E SKOLIOÙ DIVYEZH EK BREIZH
(Nombre d'enfants dans les écoles bilingues de Bretagne)

Diwan: 2251 + Publik: 1942 + Katolik: 1469 = 5662

TAOLENN ER SKOLIEU KATOLIK

	Kentan Derez Primaire	Skolaj Collège	Lise Lycée	Hollad Total
LIGER ATLANTEL Loire Atlantique	33	0	0	33
IL HA GWILEN Ille et Vilaine	0	0	0	0
AODOU AN ARVOR Côtes d'Armor	147	0	0	147
PENN AR BED Finistère	544	16	0	560
MOR BIHAN	682	44	3	729

FARSAM ETREZOM!

1 - Er lez-varn (Cour de Justice)

Job e zo bet lakeit én toul-bah, rag temallet é dehon en-devoud lahet un amieg ...ha neoah, erbad é en atersein, atau ne venn ket ansau éma éan-é er multrér:

-Laret ar me lerh, emé er Prézidant, me doui é laran er wirioné pen-der-benn, rah er wirioné, hag er wirioné heb kin...

-Ya, e reskond Job, me doui é laret er wirioné penn-der-benn ...

-Pas, e lar er Prézidant, ne laret ket é laran-mé er wirioné ...laret é touiet-hui lared er wirioné ...

-Ya, Ya, me doui lared er wirioné ...

-...Hama, ansau e hret enta penaoz ho-pes lahet en dén-hont!

-O dam pas, Aotrou barnour...

-Diwallet, Job, emé er Prézidant ! Ha gouied e hret pesort kastimant e vé reit d'er ré hag e doui é gaou ?

-O ya, Aotrou Prézidant, deg vlé én toul-bah !

-Hama ?
-Hama ? ...ha pesort kastimant e vé reit d'ur multrér ?
-D'ur multrér ? O, er gordenn, merhat, pé atau en toul-bah betag fin é vuhé ! Hama ?

-Hama ? D'en oed em-es, Aotrou Prézidant, deg vlé én toul-bah e zo hir erhoalh aveidon-mé !!!

2 - Er Pab é Bro-Indez

Skrivet é bet é pennad-stur ur gazetenn vraz dré-man, d'er 6 a viz Kalan-Gouianv, é kevér beaj er Pab é Bro-Indez :

-« Laret e vé é oé bet ilizieu kristen koh diazéet é Bro-Indez get en Apostol Sant Tomaz kentih é 50 avant Jesus-Christ . »

Elkent! Elkent! Peurkeh Sant Tomaz! Ret é boud diskredik* er wéh-man, ursort !!!

*Diskredik =mefiant

EID SKRIU HA LENN ER GWENEDEG
Pour étudier et lire le Vannetais

Dictionnaire Breton Français Emile Ernault	320 pages
Prix : 100 F + port	
Mini lexique Guillevic-Le Goff Bret-Franç	82 pages
Prix : 100 F + port	
Le Breton Parlé de Mériadeg Herrieu	400 pages
Prix : 80 F + port	
Avec K7	: 50 F
Le Breton Du Morbihan (même auteur)	140 pages
Prix : 50 F + port (Livre d' initiation)	
Mini Dict.Franç-Bret. (même auteur)	182 pages
Prix : 49 F + port	
Komzom Brezhoneg de Tricoire : 1 livret vannetais	
5 F + port	
1 K7 en vannetais	50 F
Obérenneu Joubiouz	176 pages
PRIX : 50 F	
Dasson ur Galon de Loëiz Herrieu	144 pages
PRIX : 40 F (en breton seulement)	
Kanenneu eid ar skolieu	90 pages
PRIX : 40 F	
1 K7	45 F
Kanenneu gwénédeg eid ar vugalé (30 chants)	
PRIX : 35 F	
1 K7	45 F
Chal Ha Dichal de Roperh Ar Masson	66 pages
PRIX : 30 F	

Commander à : EMGLEO BREIZ
 10 Rue de Quimper
 29 200 BREST

BRO GOZ

Ar er goar ha ged kalon

Poz Ni Breihiz a galon karam hor gwir Vro ; brudet é en Arvor dre
 Er bed tro dro Dispont kreiz er brezel hon tadeu ker mad e skuillas a
 Veiti o goad O Breih mem Bro me gar mem Bro. Tré ma vo'r
 Mor vel mur n'hé zro , ra ve - zo di - ga - bestr mem Bro !

Ni Breihiz a galon karam hor gwir Vro
 Brudet é en Arvor dre er bed tro dro
 Dispont kreiz er brezel hon tadeu ker mad
 E skuillas aveiti o gwad

Diskan : O BREIH mem Bro me gar mem Bro
 Tré ma vo'r mor vel mur n'hé zro
 Ra vézo digabestr mem Bro

Breih douar er Sent koh , douar er Varhed
 Bro arall ne garan kement 'barh er bed
 Peb manné peb traonienn d'em halon zo kaer
 Enné kousk meur a Vreihad ter

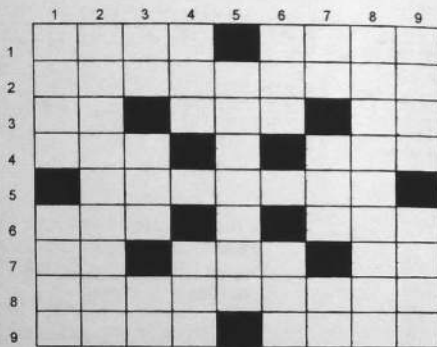
Er Vretoned e zo tud kalet ha kriu
 N es pobl ken kalonek a zidan en nenv
 Gwerz trist, son dudiuz e zihan éno
 O ! Pegen kaer ous-té , mem Bro !

Mar dé bet tréhet Breih é brezélieu braz
 Hé yéh e zo berped ker kriu el biskoah
 Hé halon beruidant e saill hoah én hé hreiz
 Dihunet ous breman mem Breih !

GIRIEU-KROEZ (ged KERMORVAN)

A-HED

- 1- Ker Jordani – Bourrapted.
- 2- Léh en oll Sent.
- 3- Penn Alan – El en henteu « Tro Breizh ».
Un tammig « Anehi ».
- 4- E saill ag er lagad ér glahar.
Ker Sant Samson.
- 5- Sehier karget.
- 6- Elizabeth én héachimant – Peudr gwenn.
- 7- Lor toullet én hé hreiz – Kenonenn étre diw vogalenn.
Danjer ar er Ring.
- 8- Red é o zeskein él livr Meriadeg Herriou.
- 9- Kah dehon – Letrenn grek (er vihannan)

A-DREUZ

- 1- Mestr er meneh – Elkent dilostet.
- 2- Kér a vro Gwened.
- 3- Adreist – Oll – Imur er hroédur.
- 4- N'anzaù ket – Ruth heb hé fenn.
- 5- Heb talvoudegeh
- 6- Skoet anehi petremant é chomehéh ar en treuzeu - Aviz mad kavet ged Baba.
- 7- Vogalenn diw wéh – Koéh e hrant ag er wéenn – Buoh koh-braz.
- 8- Dihunet.
- 9- Breizh aveidom-ni brehonegerion – En tamm brasen ag en douar.

RESKOND D'ER GIRIEU KROEZ (NIV 71)

A-HED : 1- Bombardeu 2- en-rvi-in 3- reneucein 4- r-reg-e 5- won - u - anu 6- eled - paue 7- lima - evet 8- ed - lom - ge 9- darempred .

A-DREUZ : 1- Berrweled 2- one - olida 3- m - n - nem - r 4- Brer - Dale 5- avucu - om 6- Riég - pemp 7- d - e- aav- r 8- eii - nuege 9- unneueted .

KREIZENN SEVENADUREL

PGZ : 02 97 05 01 07
FAX : 02 97 05 14 29

56530 KEWENN

BREIZH

Éti Yannick LE COUSTOMER

ANDOUILH ER GEMENÉ
E GIZ ER MEZEU
Andouilhennigeu, Strimpeu

Straed Amiral Favereau 56 323 AN ORIENT Cedex

HENNEBONT-VISION

Aveid gwéled splann
gwéled mad
gwéled pell

Parking De Gaulle 56700 HEN BONT
Pellgomz : 02 97 36 21 86

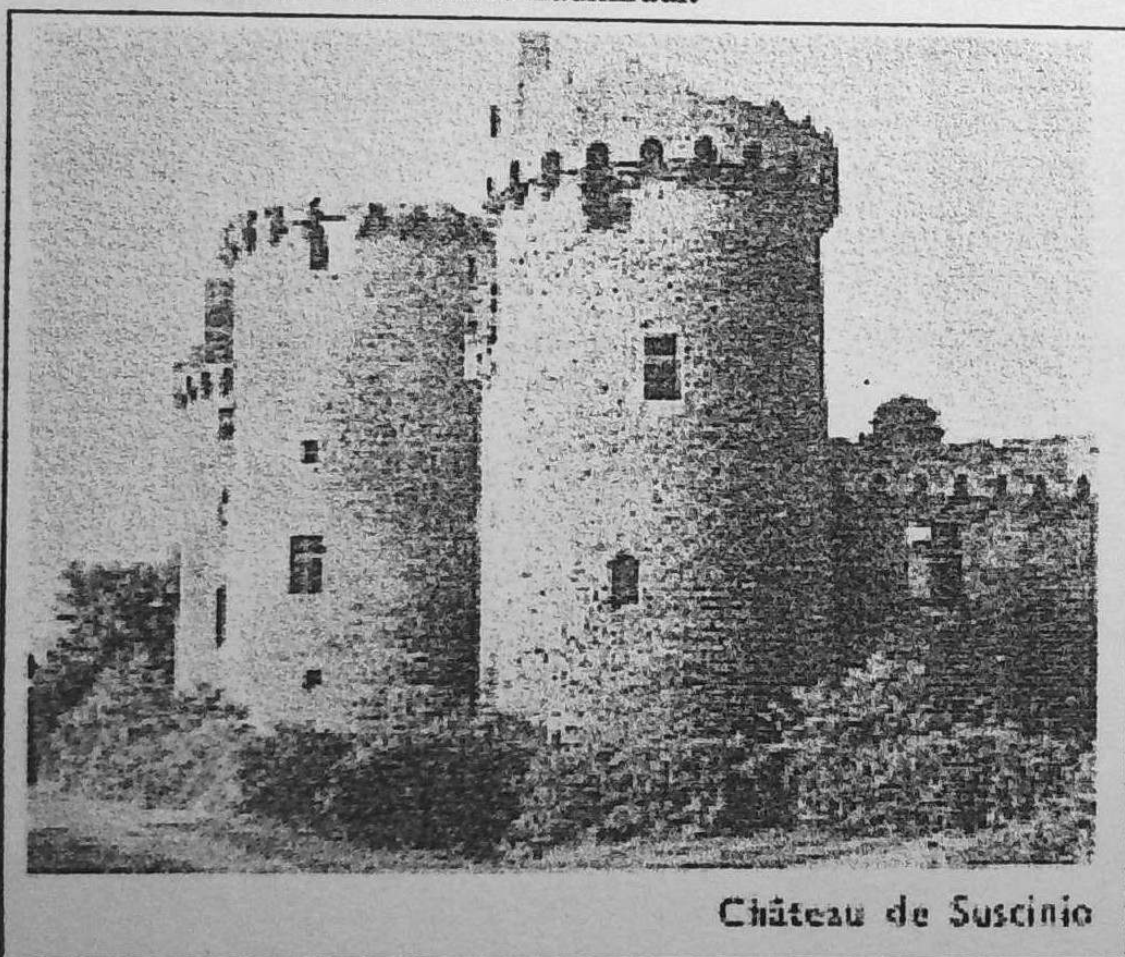
ASSOCIATION BRO-EREG La Grande Metairie - 56340 CARNAC
Pour toute correspondance relative à la redaction de la revue **AN DOERE**
à l'Association, pour les abonnements à la revue
ecrire à:

ASSOCIATION BRO-EREG : Monsieur Louis Le Mouel
27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED

N° CCP de l'Association : NANTES 4 287 62 E (Chèques libellés
à l'ordre de Kevredigeh Bro-Ereg)

Kenlabourerion An Doere en niverenn-man:

- Loeiz er Mouel - Gwenael Herrieu
- Mariadeg Herrieu - Alfons Samson - Jean Fevrier
- Olivier vanorre - Renefrance Ladmirault

AN DOERE: Publication trimestrielle: Prix du numero: 25 F.

Abonnement annuel (4 numeros): 100 F.

Gérant de la publication: Louis Le MOUEL

27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED

N° C.P.P.A.P. 64 359 (03.1982). N° ISSN. 0750.3326.

Depot legal 4eme trimestre 1999

N°73

an DOÉRIÉ

DASTUMADENN Ë BREHONEG BRO GWĒNED

BLE 2000
Brehoneg 2000

FESTIVAL AN ORIENT :
Kalz traou neué

TELE-BZH
Rozenn
Milin é karg

HOARIVA
GWENEDEK

A pe sañ en aùel àr hur bro Breizh-Izel é sonj er Vretoned én o marteloded...

LES
CASTELS

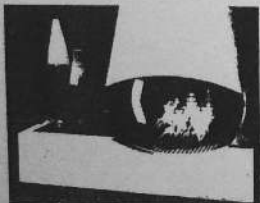
KAMPING ER VEITERI VRAZ É KARNAG

HO TIGEMER

digoret 4-4-98 d'en 12-09-98

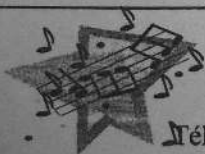
(Brehoneg- galleg- alamaneg- saosneg- komzet)

Pz 02 97 52 24 01 Fax : 02 97 52 83 58

Siminalieu

PA GAN AN TAN E KAN AR VUHÉ

DIV HA DAOU

Tréenn- Bombard hag orglézeu

Sonnenneu ha kanenneu

SONEREH A VRO GWÉNED

GET TUD ER VRO

Pellgomz : 02 97 27 89 72 pé 02 97 25 25 84

ROLL AR PENNADEU

Pennad Stur : Brehoneg 2000	P 4-5
A-zivoud ar blé 2000	P 6-7
Tolp-blé er Gevredigezh	P 8
Doéerieù ar Vro	P 9-13
Deskam Brehoneg ar Bobl	P 14
Vanjans Matelin ar Hloher	P 15-17
Farsam Etrezom	P 17-18
Paotr Bah-Houarn	P 19
Hoariva Gwénédek koh	P 20-22
Pajenn ar Lennerion	P 23
Bageu er Maru	P 24
Ur Sonenn: En Deuehour mat	P 25
Girieu - Kroeuz	P 26

BREHONEG 2.000

En 72 nivérenn deit ér méz a-houdé saùedigeh An Doéré (é 1980), impléet hon-es er féson de skriù kempennet ketan bléieu en Xxvet kantvleád, ged skriüagnerion DIHUNAMB.

Gouied e hrem reih-mad penaoz é vehé rekiz, un dé bennag, dilézel lod ag er péh e seblanté boud dillad er guénédeg, mez gorteit hon-es er blé 2.000 aveid spésein :

* petra émesk en dillad-sé e hellé boud dilézet, heb ré a zroug aveid hor yéh ;

* ha petra, é kontrél, e oé rekiz derhel él agent, aveid mired (goarn) er péh hag e hra diforh ha pinùidigeh er lavar e gomzam-ni é kornadeù bro-Guénéed.

Labouret hon-es enta ar en dachenn-sé épad er blé 1.999, ha chetu aman er hemmadurieù hon-es dibabet, hag e gennigam de lénnerion an Doéré aveid er bléieu de zoned. Ni gred é veint kavet jaojabl aveid hor hetan lénnerion, rag er lodenn vrasan ag er réolenneù koh e chomo digemm : verbeù, er roll girieù, en droieù-lavar... Ni e gred é veint kavet jaojabl eùe aveid er

neùe-brehonegerion, rag ma vo dégeméret én Doéré er stummeù liésan kavet ér brezoneg peurunvan aveid er gérieù-mell hag er liestérieù.

Chetu enta aman roll er réolenneù neùe hag e vo impléet a-zebri en nivérenn-man n°73, ketan nivérenn er blé 2.000, réolenneù er « BREHONEG 2.000. »

1. Er gér-mell(article défini)

Er gér-mell e vo skriüet breman « An, Ar, Al » (é léh « En, Er, El »). El-sé hor-boé groeit dija ged hanù hon dastumadenn « An Doéré » ..., ha kement-sé e vo resetiet ged en oll, a dra sur, heb diézemant erbed.

2. Er rag-hanù « ar » (préposition « sur »)

Aveid diforh er rag-hanù « ar » doh er gér-mell « ar » é vo rekiz breman lakad ur pik a-glei (accent grave) ar er raghanù neùe « ar ». Distér é er hemmadur neùe-sé, ha dégeméret e vo enta heb ré a dreboul.

3. Liestér -eù, -ieù (pluriel)

Stum er liestér (pluriel) Chetu azé er réolenneù neùe hag

vugalé hag en aveid er bésanseù divuhé (êtres inanimés) e vo skriüet breman « -où, -ioù » (é léh « --èù, ieù »). Er girieù un-silabeg (mono-syllabiques) ged diù vogalenn « e + ù » e vo skriüet ged « aoù », él ma vent dija distaget é meur a gornad ag er guénédeg izél : daoù (é léh deù), kraoù (é léh kreù), saoùd (é léh seud) ... Kemmadurieù distér, él ma uélér !

4. Er rannig-verb (particule verbale)

Er rannig-verb e vo skriüet breman « a » (é léh « e »), él é K.L.T. Aveid gobér un diforh étre en « a »-sé hag er raghanù « a » (préposition « a »=de, é galleg), é vehé mad marsé lakad eùe ur pik ar er rag-hanù ... Esoh e vehé él-sé diforh unan doh en arall !

5. Er «zh»

Ne gavam ket é vehé jaojabl lakad ur « zh » kement guéh ma vé un « h » é guénédeg DIHUNAMB, mez mad e vehé ursort en dégemér é dilost er girieù, sel guéh ma vé distaget un tammig séh. Skuirieù : Breizh (é léh Breih), madelezh (é léh madeleh), kevredigezh (é léh kevredigeh) ...

e vo dégeméret én Doéré adal breman.

Boud e vehé, a dra sur, kemmeù arall jaojabl aveid tostad muioh hoah d'er « brezoneg unanet », mez diéz e vehent de reseù aveid er ré hag e zo staget doh er brehoneg desket dehé ar varlenn o mamm, ha lezel e hram er hemmadurieù-sé aveid devéhatoh ...

Peb unan e hrei enta él ma karo ged en -ù-kensonenn : be zo ré hag e hoarno en -ù él agent, ha ré-rall e gavo mad lakad én é léh ur « v », pé marsé un « w », pé un « w » ... Red e vo gobér ur réolenn neùe aveid kement-sé ... a pe vo deit kours en est ! En atretan, peb skriüagnér e zo mestr d'é féson de skriü er guénédeg revé é galon : hag a pe vo én arvar, gelloud e hrei ataù moned de glah er ùirioné é livreù Mériadeg Herrieù (yéhadur ha gramadeg).

An Doéré

A ZIVOUD AR BLE 2.000

I-KETAN LODENN

Boud zo tud gouieg hag a lar dem penaoz ged ar blé 2.000 é vo devéhan blé an XXvet kantvleád ... ha boud e zo ré arall -gouieg eù- hag a zisplég, é kontrél, penaoz dé ketan ar blé 2.000-sé a vo kentoh an dé ketan ag an XXvet kantvleád! Ged più anehé éma ar wirioné ?

Nen dé ket ken éz-sé rein ur reskond reizh -ha berr- d'ar goulenn-sé ... mez anséam ursort !

Aveid krogein ged an afér-sé, éma rekiz grons gobér un enklask perhuéh é n amzériou tremennet awerso.

Ar hantvleád ketan-rah a zo bet, a dra sur, digoret ged ar « blé ketan », hag ar blé ketan-sé e zo bet digoret eùé ged an dé ketan anehon ... Hag achiüet en-des ar hetan kantvleád-sé ged an devéhan dé ag ar blé 100! A-du-rall ne vehé ket bet 100 vlé ér hetan kantvleád !

An eil kantvleád en-des eùé padet 100 vlé, azebri dé ketan ar blé 101 betag devéhan dé ar blé 200 . Hag ar memez tra aveid an XXvet kantvleád : an dé ketan anehon e zo bet an dé ketan ag ar blé 1 .901, hag an dé devéhan anehon e vo enta an dé 31 a viz an Advent 2.000 ! Ha chetu toud ?

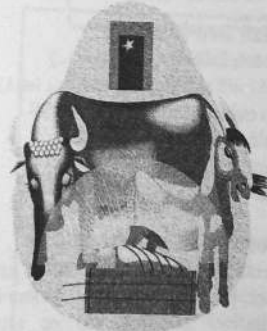
Alas ! Alas ! Diésoh é an afér eid ma kredér, rag più a oui penaoz ha pegourz éma bet digoret ar hantvleád ketan ? Aveid goud kement-sé, sellam hoah ur wéh doh istoér an amzériou tremennet, ha klaskam pegourz éma deit Hor Salvér ar an douar ... De getan, ar gristénion e ziforhé istoér ar salvedigeh étre daou brantad :

⇒ kent ganedigeh Hor Salvér,

⇒ ha goudé ganedigeh Hor Salvér, mez an istoér e vezé nivéret revé saüedigeh ar gér a Rom, ha revé ar pennoù braz hag e oé é karg é roanteleh pé é républig Rom ...

Kerhet en-des an traou él-sé épad hir amzér, betag ma koéhas Rom, él ma ouiér ...

Neuzé, é korv an Vlvét kantvleád, ur menah skosad Denys Ar Bihan (marù ér blé 540 goudé Hor Salvér) um lakas de glask de béh dé en-doé degouéhét « ganedigeh Hor Salvér » An dé-sé, a sonjé-éan e zelié boud dé ketan ar prantad kristén ! Revé ar menah-sé, dé ganedigeh Hor Salvér e oé bet ar 25 a zevéhan miz ar blé 753 « ab urbe condita », de lared é, goudé saüedigeh ar gér a Rom ... mez

vennein a hras neoah spésein dé ketan ar prantad neùé, ne-pas an dé-sé endoé nivéret, mez eid dé goudé, dé ar Sirkonsizion enta, an dé ketan a viz Genvér ar blé 754 A.U.C. ...

Alas ! Alas ! f'ariet en-doé ar heh menah Denys, rag, pe vehé bet gwir a-féson an nivératur en doé groeit, marù e vehé bet ar roué Hérod péar blé kent ganedigeh Hor Salvér !!

Kempennet e oas enta an afér éndro dré un arheskob a vro Iwerzhon, James Usher, ér blé 1650 ... Red e vehé, doh ar péh e laré an dén-sé, kilein a béar vlé digoradur ar hetan kantvleád, aveid boud tostoh d'ar wirioné ! Mez an achimand ag an XXvet

kantvleád endché neuzé deliet boud lidet ér blé 1995, pé 1996(?)...

Emen enta lakad ar bonn aveid merchein an achimand ag an XXvet kantvleád ? E devéhan dé ar blé 1996 ? Pé hoah é devéhan dé ar blé 1999, pé 2.000?

Peb unan, me gred, a hell gobér revé é sonj, ha fin 1999 pé 2.000 a zo, heb arvar, ker gwir él ma vehé 1996!!!

El-sé revo groeit !

(De genderhel)

Job Ar Bluenn

T O L P - B L E Kevredigezh Bro-Ereg
(é Langedig, d'an 19 a viz Meurh 2.000)

Deit 'zo un uigentad a dud de Langedig a veid chelaoù rénerion An doéré a-zivoud stad ar gevredigezh é fin ar blé 1999.

Nivér ar goumanterion a chom tost de gant, èl ar blé kent, ha red a vo hoah enta gobér un nebeudig bruderezh a veid kavouid lénerion neùé !

Ar hemmadurioù kenniget ér "brehoneg 2.000" a vo impléet adal an nivérenn-man, ha fiars hon-es penaoz an neué-brehonegerion a hello, èl-sé, navial ag ar guénédeg d'ar yézh unánét, pé doned ag ar hK.L.T. d'ar guénédeg, ged nebeutoh à boén eid agent.

Goulennet é bet eùé ged Alfons SAMSON kempenn, arlerh an hanv, tolpoù-miz aveidom, ged sonennoù, sorbiennou ha lénerzh skridoù An Doéré ...

El-sé é helléem gwellad, mar bé red, hor fésonioù de gomz ha de skriù, hag é vo ésoh dem derhel un diviz pen-der-benn àr ne vern pesort abeg (sujet). An tolpoù-miz-sé a grogo an devéhan sul pé sadom a viz Guenholon, adal 15 eur 30 betag 17 eur 30, én ul léh hag a vo spéseit deoh devéhatoh.

Chom a hra ar baré rénerion èl ar blé paset :

- Prezidant à inour Gwénael HERRIOU
- Penn-rénour Meriadeg HERRIOU
- Eil-renour Jobig AR GULUDEG
- Segretour Lociz AR MOUEL
- Trezolour Alfons SAMSON.

Arlerh an tolp-blé hon-es keméret koén a-gevred, hag épad ar goén éma bet reit dem ar blijadur de gemér perzh é sonennoù ag ar ré gaeran, hag eùé de gleüed istoér burhuduz Sant Efflam kontet dem dré Hervé Ar Mareg.

Un anderüiad plijuz hon-es enta biüet é Langedig, hag ivet hon-es ur bannéh én inour d'an oll ré hag a zoug an hanü à Jojob, Job, Jobig, ha Jozefina, Jozé ... Yéhed mad dehé ! Ha déom-ni eùé !!!

An Doéré

DOEREIOU AR VRO

(Ged Jobig AR GULUDEG)

1-Festival An Orient

(Adal ar Gwénéér 4 betag ar Sul 13 a viz Est 2.000)

Ged ar blé 2.000 é tigoého un "tro-blé ront" a veid ar Festival, rag chetu 30 vlé just ma en em d'ar Gelted é Emvod braz An Orient.

Ar penn-rénour, Jean-Pierre PICHARD, ged ar rénerion arall, a hrei hoah ur wéh oll ar péh a helleint gobér a veid ma vo atao ur gouil braz, hag a veid ma vo kenniget deverransoù talvouduz, tré de dennein muiohmui a dud d'An Orient. Arlané, 450.000 a dud a zo deit du-hont épad an 10 dé a bad ar Festival... Fé hon-es é tei hoah kement a zianvézerion èl ar blé paset, deusto d'ar "Morad-Du" (Marée noire) hag a zo deit de gousi aodoù ar vro.

Peb blé, rénerion ar Festival a glask, kement èl ma hellant, reneüéin an arzerion brudet hag a vé lakeit é penn roll an deverransoù-noz, mez ne vé ket ken èz-sé kavouid peb blé tud neüé, nag o lakad de zoned d'an Orient de gours ar Festival.

Betag breman éma bet inouret ar vroioù keltieg, peb unan

anehé d'hé zro. Ar blé-man é tigorio an Emvod d'ar bed abéh, ha boud a vo mem un "Noz ar Stadoù-Unanet" d'an 10 a viz Est. Kleüet a vo azé kânerion ha muzikerion deit à Los Angeles, à Wellington, ag ar Louisiane, hag a vro Québec.

A-hendarall, goarnet a vo rah ar péh a vé kavet peb blé, hag a blij berped kement d'an ostizion a zarempredér én Orient : muzikerion, ha strolladoù ar vroioù keltieg, sonerezh ha korolloù, nozioù burhuduz ...h.h... Hoariet a vo, hoah ur wéh, obérennoù anaüet èl :

"Yhe Brendan Village", "Yhe Pilgrim" dré Shaun Davey, "Héritaj ar Gelted" dré Dan Ar Braz ... Mez boud a vo eùé obérennoù nevé-savet èl :

"Fortune des Indes" dré Philippe Dulat ha Yann Lukaz, ha "Dans ar Vuhé" dré War '1 leur.

Ar "Gobann Vraz" (Le Grand Chapiteau), ged léh abarh a veid 5.000 a dud, ne vo ket kempennet ar blé-man é Kergroéz, mez lakeit a vo ér "Place d'Armes", én diabarh ag ar Porh-Brezél, a-dal d'an "Hotel Gabriel", de lared é, én un tachad brao-tré ha frank, éz de zoned abarh àr droed.

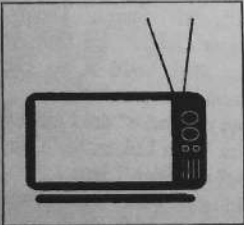
2- An Télé brehoneg

Komzet hon-es dija, boud zo tost de zaoù vlé-so, én nivérenn 67 a viz Est 1998, ag ar "Skinwél" a zelié boud saüet, é Breizh, a veid ar vrehonegerion.

Ha petra ' zo a-neùé a-houdé 2 vlé ? Komz a hrér atao, goulenn a hrér atao, mez ne gerh ket kalz an traoù ar dachenn an Télé publik, hanni ar Stad, an hanni a béam taosou aveiti. C.E.S. ar Rann-Vro en-des divizet dem, é miz Genvér devéhan, a-zivoud un danevell (rapport Latour-Le Faou) émenn éh oé displéget kudennoù ar sévenadur é Breizh, hag ar léh a jaojé boud reit d'ar yéh ér vro hag é Télé ar Stad ... Chom a hra ursort forh goann ar léh hag a zo lesket ged ar Brehoneg.

Ha neoah lod à rénerion C.E.S. ar Rann-Vro a gav penaoz un Télé privéz ne reskondehé ket mad doh goulennou an dud. doujein a hrant ma téhé de voud un télé aléjet "féson Berlusconi" !

Mez, é ortoz an amzér ma vo saüet ur skimwél publik é brehoneg (koustelé ne vo ket arhoah !), koutant mad a vo mar à Vreton à gavouid an "Télé-Breizh", an télé privéz-sé hag a zo breman tost de zisoh ged harp an TV1 ... pen-dégwir é teli troein abenn ar miz Est de zoned, ged digoradur Festival An Oriant.

Rozenn Milin a zo é karg ag ar chadenn, ha displéget hi-des dija ar péh a chonj-hi lakad de blom, dirag rénerion hag izili Kevredigezh DIHUN, tolpet é Gwénéd a veid o zolp-blé, d' ar sadorn 19 a viz Huavrér devéhan. Diù euriad a vo gloestret d'ar

vugalé, mez ar muzik n'en-devo nameid un euriad. Eleih a dud a vo rekiz kavouid a veid krogein ged ar labour, ken diéh èl ma vé seüel un afér èl honnéh ...

Mez, a pe gerho an traoù, ni 'gavo hoah, sur mad, an tu de gomz ag an "Télé-Breizh" é pajennoù an dastumadenn-man!

Ne ouiam ket hoah ma vo braz pé bihan ar lodenn hag a vo reit de vrehoneg Bro-Gwénéd : mar bé braz erhoalh, é véem euruz, mez mar bé ré vunut, é vo red dem en em ziwenn !!!

3-Dastum Bro - Ereg

Kenderhel a hra DASTUM de labourad a veid salvein ha goarn biù sévenadur ar vro, ha drest-oll ar yéh hag a zoug kánennoù, sónnennoù ha sorbiennoù ar bobl.

Ar gevredigezh, rénet dré Loeiz Ar Braz, a hra ul labour talvouduz é peb unan ag hé zachennoù-labour. studioù, filajoù, gouilioù ... ha deskein a hra d'ar vugalé koroll ha sonein èl an dud én oed.

Um droeit hi-des eüé trema an "teknologiezh" neüé, hag enrollet hi-des ar ur C.D.-Rom oll an traoù hag a zo bet dastumet geti a-houdé 25 blé ér pemp départemant à Vreizh. Ur pikol labour a zo bet groeit enta, ha rekiz é bet kavouid argand ha tud à vichér a veid enrollein ar 4.500 eur à zastumadurioù miret èlsé a-houdé ma dé bet saüet ar gevredigezh.

Ohpenn tra, Dastum en-des kempennet eüé, ged ken-loderezh ar gazetenn Ouest-France, ur "Gredans-Internet" (un site internet), émenn é vé kavet peb tra a sell ar gevredigezh, ha roll an oll labourioù hi-des groeit betag breman (pladennoù, livrou, divizioù, abadennoù, h.h. ...), hag ar péh a zo hoah édan boud groeit .

Alas ! koustein a hra seüel an traoù neüé-sé (ardro de 8 milion à luroù), ha dobér en-des ar gevredigezh à dolpein argand a veid kenderhel ! Ministrelezh ar Sévenadur Kuzul ar Rann-Vro, ha Kuzulioù ar 5 Dégartemant a gemér perh ér yalhad a veid pécin an dispignoù rekiz ... mez dégeméret a vo eüé peb unan hag a venno kas ur prov bennag d'ar gevredigezh !

Un dra vad a vehé enta, - hag un inour eüé-, a veid rénerion ha lénerion An Doéré, rein an dorn, ged ur Villetenn-bank, de gevredigezh "DASTUM BRO-EREG".

4-Ar yézhou-rann-vro é bro-Frans:

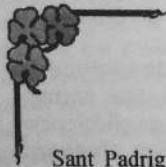
Chetu tost de zaoù vlé ma en-des Bernard Poignant kenniget ar "rapport" goulennet geton ged Lionel Jospin azivoud ar rann-yézhou é Frans. Enno en em ziskléricin a hré grons a veid ma vehé dakoret déhé o léh é lézenn-veur ar vro. Jospin, éan eüé, her venné, ha mem Chirac a oé a-du geté ... én amzér-sé, ha dré gomz atao ! Med, pen dé arriü an termén de zakorein ar péh a oé bet grateit, chetu éan é tennein ardran hag é tiskléricin penaoz é vehé "danjéruz a veid ar Républig" kemmein ar lézenn-diazé de rein un tammig léh d'ar rann-yézhou. An dra-sé ne

barra ket neoah dohton à voned de valé de vro yein an Inuited aveid rein harp dehé de ziwenn o sévénadur ...

En ur livr* skriüet dehon a-neüé, Bernard Poignant a zisplég dem ar "paradox-gall"-sé hag a lar perag ar yézhoù-rann-vro a zeli kavouid ar léh deliet dehé é broFrans.

*Langues de France : Osez l'Europe.

5-Sant Padrig:

St-Patrick

Sant Padrig a vé breman inouret beb blé ged ar Vretoned. Ne gredan ket é vehé kalz pédet ... med deverransoù a vé atao kempennet én hor rann-vro, hag é spisial é kornad An Oriant, aveid lidein é ouil. Ar bléman, kevredigezh "An Oriant-Galway" en-des vennet, aveid hé 25vet tro-blé, rein digoraj kaer de ouil Sant Padrig. D'ar sadorn 18 a viz Meurh enta, éh es bet ur valéadenn veur é ruioù An Oriant ged muzikerion ha korollerion un nebed à gerlennoù deit, ar lod muian anché, ag ar hornad. El rézon éh es bet, d'ar sadorn de noz, un fest-noz vraz é Paléz an Emvodoù (Palais des Congrès), én Oriant, ged kanerion ha sonerion brudet (ar breudér Morvan, Alliot ha Miniou, Tud An Diaol ha Pedèr ...)

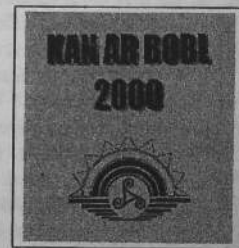
A-hendarall, ur strollad muzikerion à vro-Iwerhon : ar "Buccaneers" en-des kenniget ur sonadeg é toul-bazh Planwour, aveid rein o lod joé d'ar brizonerion.

E Planwour hoah, med bourrabloh, ar sant à vro Iwerhon a zo bet inouret é ti Amzér-Nevez" épad ur goén "Beuin-Guinness", é korv un nozèh "toemm-skaod". Strollad Fidél à vro An Oriant (20 violon ar un dro), ged muzikerion arall hag ur ganeréz ag an dibab, en-des eüé lakeit leüiné é kalonoù an daoù-gantad à dud deit, ar sadorn-sé, de di an Amzér-Nevez.

6-Kendalh.

Kendalh en-des kempennet é dolp-blé d'ar sul 19 à viz Meurh é kër La Baule. Ar blé-man éh oé 50vet tro-blé ar gevredigezh : saüet a oé bet ér blé 1950 ged un dornad tud staget doh sévénadur Breizh, hag, én o mesk, Per-Jakes Hélias ha Polig Monjarret. Gelled a hra hé fenn-réneréz, Nadinn Urvoas, en-devoud fian én hé dezoned, rag kreskein a hra dalhmad nivér ar strolladoù tolpet édan hé bili ...pendégwir éh es breman 180 strollad kanerion ha korollerion abarh, de lared é, ardro de 15. 000 à dud. En o mesk é kavér un nivér mad à dud youank hag à vugalé. Ar Vretoned ne vé ket mui méhuz èl gwézharrall; é kontrél, inour a hrant de hanù ar gevredigezh "Kendalh" én ur zerhel biüoh-biü sévénadur hor bro Breizh !

7-Kan ar bobl:

El ma skriü Per-Mari Padelleg én é lévrig "Kan ar bobl 2.000", Kan ar Hobl a labour atao aveid derhel biü ar sonerezh, ar muzik hag ar yézh émesk an dud, de lared é, sévénadur Breizh. Tolpein a hrei hoah, ar blé man, ur bochad à dud é Pondi d'ar sadorn 15 hag ar sul 16 à viz Imbrill. Béem éngorto é vo nivérosoh hoah eid ar blé paset ar ré hag a zeï de gér Pondi an déiü-sé, rag kavouid a hreint diviziü, muzik, fest-noz ...ha gelled e hreint kleüed ar ganerion, muzikerion ha konterion dibabet é Breizh abéh, ha betag ré ag an dianvéz, a-houdé ur miz pé daoù !

Jobig AR GULUDEG

DESKAM BREHONEG AR BOBL
(Ged Gwénaél ha Mériadeg)

Goudé boud lénned mad an deg frazenn brehoneg, troeit ar ré galleg é brehoneg ar bobl.

Frazennoù brehoneg

Frazennoù galleg

- 1-Braù e vehé dis rein te léh de Gatell goh, Polig !
- 2-Ha braùoh hoah diskoein te hradvad dem-ni, ho tud.
- 3-Oeit é anna d'ar poull de gannein hé hreizeù.
- 4-Dé kalan Mae, goulennet pé dé e vo an Nédeleg. (Lavar koh).
- 5-Koll poén ha koll amzér, deskein ar mad heb er gobér.
- 6-Chetu àr an doell ur gateùenn lodennet é eih tamm.
- 7-Vad e hrei d'ho kalon, Hervé, daouhantéret m'éma étre diù blah.
- 8-En tu-rall d'ar marù é vo hoah béh àrnoh, Job al laer !
- 9-Degouéhet é ar baouréz (beuréz) ged ur béh pillot àr hé hein.
- 10-Emant é tornein ha béh àrnehé, me zud kaeh !
- 11-Béh m'em-boé laket me zroed én ti, ma skoas àrnon ! (àrnein)
- 12-Béheïn e hrant én ur lared : "Béham, é ta glau !"

- 1-Ils souquent dur en disant: "Forçons encore! Voici la pluie."
- 2-A peine avais-je mis le pied dans la maison, qu'elle me frappa.
- 3-Ils sont à battre le blé, et ils peinent dur, mes braves gens.
- 4-La mendiante est arrivée avec un tas de chiffons sur le dos.
- 5-De l'autre côté de la tombe, tu auras encore à rendre compte, Job le voleur.
- 6-Ca te mettra du baume au coeur, Hervé, à ton coeur partagé entre deux filles.
- 7-Voici, sur la nappe, un gâteau partagé en huit morceaux.
- 8-C'est peine perdue et temps perdu que d'apprendre le bien sans l'accomplir.
- 9-Le 1er jour de Mai, demande quel jour sera Noël (vieux dicton).
- 10-Anne est allée au lavoir pour blanchir son linge de corps.
- 11-Ce serait bien de ta part de céder ta place à la vieille Katell, Polig.
- 12-Et mieux encore, de manifester ta reconnaissance envers nous deux, tes parents.

VANJANS MATELIN AR HLOHER

Matelin, ar hlohér à Noal-Pondi, a oé skuéh-marù ...sonjet 'ta ! A-houdé hantér-hant vlé é chéché àr kordennoù ar hléhiér, ha bamdé é oé red dehon moned de beb korn ag an iliz, d'ar léh ma oé dobré anehon.

E zivréh a oé deit de voud ponnér dehon, hag é ziwar ne zougét ket mui é gorv, deusto ma oé treut mad. Ha hoah, pe vezé bet reit dehon ur jao aveid moned àr ar mézoù ha de wéled é gensorted !

Ur jao ? Ya, ur jao ! Ha pérag ur jao ? Ar boulom en-doé ur sonj ... hag un dén aheurtet a oé Matelin, mar oé unan é parréz Noal ! Arriù a hré liéz geton gobér é "benn person", èl ma vé laret !

De zé Gouil-Mikél é Pondi en em gavas abred mad àr an dachenn, é obér un dro émesk ar loned hag a oé azé de werhein ; ha prenein a hras ur jao, unanig bihan, unan ag ar ronsedigoù-sé deit ag ar manéioù du, nerhuz ha sonn àr é ziwar ... Ur péhig à lon a oé é gwirioné, deusto dehon boud bihanig, a gavé atao Matelin, ha sonjal a hré én dégemér a vehé reit dehon tuchant, a pe arriühé ar é gein é kosté borh Noal.

Arriüet ér méz a Bondi, ha treuzet dehon ar penhérsé hag a zo hanüet Sant-Niél, tremenn a hras Matelin dirag un davarn, ha kleüed a hras ur vostad lonkerion azéet én dro d' un daol é obér goap anehon. Unan anehé e laré . -"Deit 'ta de wéled ! Sellet doh an azenn hag a zégas geton ar hoh boulom é toned ag ar foér ! Biskoah kement arall ! Chetu azé un azenn èl ma nen des ket, sur mad, hâni èldon ér bed abéh

Matelin a gendalhas ged é hent én ur heijein é ziskoéh hag én ur lared étre é zent : "Hennéh a seblant anawein mad ar loned ! Me ouimé reih mad più é an azenn, étre me lon hag hennéh !"

Kent péll é arriù hon dén é Kerjolis. azé é vezé gwélet mad, saüet trema an néanv, tour braz ar chapél kempennet én inour d'an Intron Varia ar Housèù ... hag azé en em gavé ur véajour, un nebed pazoù éraog Matelin. A pe arriüas ar hlohér ged é jao étaldon, an dén a arrestas hag a laras én ur selled dohton .-"Eh ! Komper ... é foér

Pondi ho-pes kavet an azenn-sé ? Me hourhemnoù gwellañ aveid ar lon ! E gwirioné, groeit ho-pes ur choéj ag an dibab !"

-"Ne larein ket mé kement-sé deoh-hwi , Aotrou, emé Matelin kounaret, rag un amiod oh-hui elkent é kemér ur jao aveid un azenn !"

A-getéh ma dosté de vorh Noal hag é sonjal doh ar péh a gleùé àr an hent a-zivoud é lon, néhansein a hré tammigou : "Chetu diù wéh ma vezé komzet dein ag an azenn man ...ha lorbet on bet enta ? Pétreman an dud-sé, ne ouiant ket diforh ur jao doh un azenn !!

Gwir é penaoz daoulagad Matelin ne wélé ket mui ker spiz èl agent. Un herradig devéhatoh hoah,éraog arriù é Noal, éh arrestas én un davarn aveid kemér ur wérennad, hag é stagas é jao ... ha chetu éan oeit de gemér léh én diabarh, étal ur bochad paotred arall é i ved.

-"O,la,la !a lar abenn-kaer unan aneché é toned ag ar méz, nag ur brao à azenn ho-pes hui ! Lesket mé 'ta de selled dohton !"

Emesk an iverion, boud a oé ur marhadour ronsed azéet doh taol, é tèbrein un tamm dirag ur bolad chistr, ha ne arsaùé ket à selled doh ar lon, èl ma vehé bet souéhet braz ! Abenn ar fin é laras : "Nag ur goallchans, emé-éan, ma n'em-es ket kavet an azenn-sé én ho raog ... rag, a dra sur, mé é en-devezé er prénet !"

Ar wéh-man é kounaras Matelin : "Petra zo genoh rabéh ? Un azenn zo un azenn, kaoh ! "-Amoed erhoalh on bet, a sonjé Matelin, aveid boud bet lorbet èl-sé ! Ha Petra 'laro dein me mab ? Ha Petra a sonjo ahanan an dud ag ar vorh, a p' em gwéleint é arriù àr gein un azenn ?...pen-dé-gwir éma un azenn é ar jao-sé !!"

Ha éan de lared d' ar marhadour én un taol : "che ! Ne ouilet ket chetu an azenn aveidoh ... ha hoah, aveid nitra !"

Goudé boud distaget ar lon, ha lakeit ar brid étre daouhorn ar marhadour, moned a hra kuit Matelin, é touiein penaoz é oé bet treiset ged tud didruhé, ha heb gouied penaoz an tri dén en-doé kavet àr é hent, ne oent nameid tri laer hag en-doé um glewet aveid doned de benn anehon.

Souéhet a oé bet é baotr én ur wéled é dad éh arriù ér gér é unan-penn, heb jao erbed.

-"Nag ho jao, me zad, a houlennas-éan geton."

-"Me jao ! Me jao, emé Matelin, n'emes ket kavet hâni hag a blijé dein !"

-"petra 'laret-hui ! Deg uigent a dud, d'ar bihanan, em-es kleüet lared penaoz éh oé ur jao genoh é toned a Bondi, ha hui àr é gein ! Ne vé ket komzet à nitra nameid à gement-sé ér barréz abéh !"

Ne chomé ket mui d'ar hlohér, aveid divourdein an afér, nameid lared ar wirioné d'é baotr ... ha displégein a hras enta ar péh a oé digouéhet geton.

-"A ! me zad ! Peurkèh dén, emé ar mab, red é ansaù éh oh bet abuzet, hag abuzet mad ! Penaoz un dén ken avizet èldoh-hui, me zad, en-des em lesket de voud lorbet èl-sé ? Ar ré-sé hag en-des laeret deoh ho jao a ouié mad Petra a hrent, hag hâni aneché nen des fariet, a dra sur, àr natur ar lon hag a zo breman étre o daouhorn !"

Ar hlohér a oé kounaret ged ar véh : "Gwir a laret, me mab, mez mar dé an traou èl-sé, éh an d' em vanjein ! Red a vo d' ar laeron-sé pécin aveid an droug odes groeit dein ... ha kir a vo ar briz !"

(De Genderhel)

FARSAM ETREZOM

-1-

É ta ur voéz diméet, guenn hé fas, à rein buhé d' ur hroédurig braù erhoalh, mez du é grohenn èl ur forn ... Hé goaz a seblant boud forh soéhet, mez ne gred ket lared nitra !

Ar voéz a dro hé daoulagad trema hé dén ...-"Té é, emé-hi, a zo kaoz de gement-sé ...rag, seul gwéh ma en em lakes é men guélé, é cherres abenn ar goloù, ha rah an dud a oui penaoz peb tra zo du é kreiz an noz !"

-2-

Golhet dehon é fri ha trohet é varüenn, un dén a lar d'é voéz én ur hoarhed .-"Peb mitin, a pe drohan mem baruenn, 'kav gencin é venn deg vlé youankoh !"

Ar voéz a dro neuzé hé fenn trema hé dén, hag a reskond dehon ged ur sell malisiuz :-"Mar dé gwir ar péh a laret, mad a vehé, me gred, aveidon-mé atao, ma vehé trohet ho parüenn éraog moned de gousked !!!"

Tristan a zo ganet ér blé 1999, ha d'an 8 a viz

Mae é vo é getan dé-ha-blé.

Eh oen é lared d'é dad penaoz ean a oé ul liamm étre an daou gantvléad, marsé é tei de voud ker gouieg er « Einstein »... Kredet mé pé n'em gredet ket ... : Ar foto tennet kentéh ged é vamm e zisko splann é reskond.

Ur gir ohpen ar é zivoud ; éan a vourr selled doh an urzhiataér (Komputer) é dad e laka de gerhed. Ur sekour édan berr aveid kempenn « An Doéré ».

AS

PAOTR BAH-HOUARN

Boud e oé ur wéh ur vamm hag en-doé bet ur paotr bihan. Hé goaz e lãras dehi :

- "Lézam éan de zinein (zénein) épad seih vlé ...-Ya, e respondas ar vamm, lézam éan de zénein seih vlé!"

Ha oeit neuzé an tad, ar an tach, de zouarein ur blantennig vihan én é liorh: boud en-doé ur sonj én é benn.

A pe oé treménet ar seih vlé, an tad e laras d'é voéz :- "Chetu seih vlé é tin (tén) ar paotr : deit é an termén d'en dizonein (forhein), rag breman éma deit an nerh énonn, pé nen dei ket !"

Ha chetu an tad é voned, é ari én dorn ged é grouédur, betag ar blantenn douaret an dé ma oé ganet, ha éan e lar dehon: - "Ag ur memes oed éh oh, ar wéenn (wézenn) ha hwi: gwélam più ahanoh ho taou zo ar hriüan (hrenuan)".

Ar hrann-baotr e rolt neuzé é zivréh én dro d' ar wéenn, e gemér é anal, e hra ur hrén dehi, un taol hal (tenn) séh, ha chetu hi ér méz ged hé grouiad ha ged o béh a zouar.

- "Chetu hi, me zad !" e lar ar paotrig.

Ar un dro ma kreské ar paotr é kreské eùé é nerh ; hag un dé é laras d'é dad .

- " Karoud e hrehen, me zad, moned de valé bro ha kaoud ur vah houarn aveid en em zivéenn (zivéenn), mar bo red. "

Ha oeit an tad de cherreh (de zastum), a glei hag a zéheü, koh tammeü houarn taolet émesk an drein, d'o lakad én ur sah, ar sah ar é gein, ha éan geté d'ar hovell.

E berr amzér éma deit, édan marhol ar go, ar hoh tammeü houarn merglet de voud ur penn-bah teurnet fiskal.

En ur zegouéh geté ér gé, an tad e lãr : - "Chetu torret ho hoant, me faotr !", ar un dro ma laka ar vahhouarn étre é zauoorn (zehorn).

Ar paotr hé laka neuzé de bunein, de bunein (droein) a-drest é benn, hé gwint (stlap) én aùél, hé zap éndro, hag e lãr d'é dad :- "Ur bluenn, me zad, ur bluenn !".

Gwénael (De genderhel)

N.B. Ar sorbienn-man zo bet kleüet genein, a pe oen bihan, a veg me mamm, Loeiza ar melinér, hag e zo bet skrivet genein ér blé 1992.

Er hoariva gwénedek koh (dibenn)

Berh en des groeit er hoariva é Bro-Gwéned épad en l8vet kvd hag én hantér ketan ag en l9vet kvd. Un afér a-bouéz é oé eit en dud diár er mêzeu. Er hoarierion en um laké de zeskein o rolleu ha dastum en dillad jaojabl -(pe dost...) kent dé en arvest. É St lehann Brevelé, épad er miz éraog er fest, er hoarierion, tolpet bep suhun, gwisket o dillad-hoari geté, é tougein pep a vränk seiennet e yé ag ur veiteri d'en arall, ambrouget get pevar sonner. Reit é vezé argandigeu dehé; er gest e servijé de béein mizeu en arvest; er rest e vezé rannet étre er hoarierion.

Ne vezé ket groeit en abadenne, d'er sul na de zéieu er goullieu, àr goust lideu er barrez. Revé P. er Go, é vezé gùelet, mitin mat, en diaul é ridek dré er vourh, kern, klehiérigeu ha ranjenneu geton, eit rein de hout é vehé kroget get en drajedienn goudé en overenn pe àrlerh er gospéreu. Ur béajour gall (Cauvin é anù) en des kontet dré er munud penaoz é vezé en treu è Stival ma oé bet hoariet «St lehann er Badéour», é 1810. É déreu en abadenn, er hoarierion kotibunan saùet àr el leurenn, diù vandenn dispartiet ha renket àr er hostéieu, e saludé en dud, hag e hré tro en téatr kent um ziskoein a-dal d'er sellerion, é vragein get o guiskamanteu dispar...ha souéhus meurbet liés mat ! Ar el leurenn é oé eùé deu beizant, boteu-koed geté, hag e tenné get ur fuzill, ur wéh en amzér, pe vezé hoariet en drajedienn, én ur grial : «Chilaouet !», eit lakat er sellerion de deùel... pé de zihun. Mestr er strollad e yé ér raog eit dibuncin er prolog, hir eroalh, revé ma kavé geton é oé ret disklériein dré er munud, pé get, petra e zegouehé én drajedienn. Donet e hré er hoarierion goudé sé, doc'h son en taboulin. Unton é vezé er fëson de zibuncin en destenn; é gùirioné é vezé kannet kentoh komzeu er péh-hoari, un tammig èl ton ur beleg é predégein. Hag eit er hoarierion koh ne oé fëson arall erbet gùell eit honnen. Kustum é vezé er hoarierion de valé àr el leurenn, deu ha deu pé tri ha tri, ag en eil tu d'égilé, én ur jestraouein hag én ur zibuncin o hentélieu. Pe arriùent ha pen dent kuit é saludent en dud èl ma hré er bredégerion gùéharall. Er memes béajour e gont eùé é oé bet hoariet, er blé man, «Juditho, àr plasenn en iliz é Kamorh, hag «Er mab prodig» é Pleùigner. É Noal-Pondi en des gùelet trajedienn «St Eustach»; revé ma skriv éan, n'en um zalhé ket er hoarierion azé èl er ré a Stival : monet e hrent ag en téatr d'en davarn ha «vice-versa» ! [Ma hellér laret]. Deusto ma ne ouié ket lenn lod muian ag er

hoarierion, é skriv éan eùé, é tibunent o zestenn reih mat, rak é oent bet lakeit de zeskein hag adlaret o roll betek m'hen anaüent parfet.

É dereu ur pennad é vezé kannet ur hantik liés mat, eit digas sonj ag er péh e oé édan degouèh. É mar a drajedienn é vezé kannet eùé sonenneu àr tonieu anaüet mat, èl hani en atrakour (Sz Julienn), sonenneu «é hober chervad hag éh ivet» (St lehann er Badéour, Ar mab prodig), pé sonenneu tiner (St Alexis, Mari Stuart). Bout e oé buhé éleih (ha trouz a-wéhieu) eùé é mar ag abadenn : gùelet e hréd kannadeu é vonet-donet àr gein ur jao, ar Mab prodig hag é vével è vonet kuit àr jao eùé (nameit é oé er marh deit penfollet ur wéh !) Ar el leur-hoari é wéléd gùéhavé banùezieu, lideu relijiel, spontailieu én um ziskoein, emganneu, ha mém pesé ur vag tèrgwern. Kement-sé ne dreméné ket hep safar : taolieu fuzill ha pistolenn, son en trompilleu, trouz en taboulineu (eit gobér èl er gurun). Ur poent a-bouéz e oé hani en tourmanteu anduret get er vérherion é-kreiz bourdeu er vourevion, tabuteu hag injulieu er ré-sé. Ur termén «plijus» eùé e vezé pe oé kaset er ré fall d'en ihuern get en diaul é ridek, é saillal, é skrignal é kreiz el luhed. Kalzig a wirionded hag er «réalism» e vezé én un nebeut pennadeu, ha ne oé ket ès tré, de skwér, roll en diaul e oé bahateit pell amzér é trajedienn Santez Julienn, pé roll ur merhér pé ur verhérez, pé hoah roll er Hrist ér «Basion». Hireit é vezé gùéhavé pennadeu kalet é fëson ma vehé skoeit speredeu er sellerion; èlsé, benn er fin, é vezé diskoeit àr el leurenn soufranseu hag marù Jézus àr er groéz, deusto ma oént kontet hepken get en testeu e stumm-orin en drajedienn.

Displegein e hra J. Simon é vezé hoariet «er Basion» é St lehann Brevelé étre en overenn hag er gospéreu dirak ur halvar braù tré. Er hoarierion e arriùé un nebeut kent er hetan son er gospéreu, Jézus é tougein é groéz, ur groéz hag e servijé hepken épad er préhésion rak n'helléd ket diblasein hani er halvar e oé plantet don én douar hag e oé ré bonnér eit er hriüan dén. Mes, mar ne oé ket bet diblaset er groéz, é oé bet lamet en delwenn koad. Er hoarier e hré Jézus e vezé staget én é léh, dré en treid hag en dehom, hag e vezé lezet édan gouamasion an deu soudard meneget én Aviel, tra men dé en dud de gannein er gospéreu. Er person o berré er muian ma hellé, rak, deusto ma vezé lakeit eùéh bras dehon, é vezé diés ha mém danjerus chom é pign èlsé..De gredein é en dra sé !

Achiù, pé dost, é oé en drajedienn, dré vras, get marù en dudenn pennan e gasé en èled d'en néan én ur gannein. Ne vezé ket peurachiù er péh get kan en èled...Goudé mar a sarmon, é vezé kleüet hoah get en dud predég en diaul énep d'er véuerion, pailharded, tud téchet de zansal ha gobér chervad. Ohpenn sé é vezé dibunet ur «prolog» deüéhan ma vezé pouézet àr kentélieu en istor. Er sellerion e yé d'er gér, skwér vat reit dehé (sanset) ha geté péadra magein en divizeu épad er blé abéh. Revé P.er Go é vezé kustum er hoarierion de houlen profeu diget en dud ha goudé sé de hobér banùéz, hag eùé de ivet ha gobér trouz, a-ùéhieu, ér hornad.

Dirollemanteu sort sé e zegasas nebeut ha nebeut brud fall àr er hoariva, sel mui én um ziskoé, a-uéhieu, àr el leurenn, hoarierion hantér-véù ha kazi dilavar. Rust é oé barnadenn Joubious (ha tud arall diàr sé) hag e skriùé é 1844, é oé kailheu é hoari en trajedienneu, méuerion ha merhed digampenn doh o darempredéin . Ret é laret eùé ne oé ket mui er hoariva, eit lod muian ag er véleion, un dro-apostoléréh efedus. Ohpenn sé, lod anéhé e gavé geté é té er fésionnieu-hoari de zisakrein ha dibrizein er Skritur santél. Béet pé véét, goudé bout dégeméret klemmeu a-zéheü hag a-glei, é voé dihuennet doh person St Iehann Brevelé, é 1857, de houzanv sort arvesteu pelloh. A houdéveh, é voé er hoariva lakeit èl un dra dihuennet é pep léh. Nezé, ne dalhas ket pell er hoariva relijiel...nameit é léhieu èl Pleskob, deusto d'en dihuenn, hag én ur barrez bennak ma voé hoariet hoah < Er mab prodig hag «En tri roué» àr-dro 1870, kent eit monet de get ha bout disonjet eit mad.

Hag un druhé é en dra sé !...Gùir é n'é ket penn-obéreu en trajedienneu gwénedek koh (naket er péhieu-hoari gallek e zo bet keméret liès eit skwér), mes ret é kaout sonj int bet skriüet get béleion hag e fellé dehé hepken kelenn o farzezienned ha rein deverrans dehé. Ur hoariva diamzéréet é, a-dra sur, eit en dud a-vreman mes un testoni dispar é a zivout stad er gevredigeü gùéharall. Ret é derhel sonj en des groeit berh pell amzér én ur hours dishaval tré doh hun hani, get er bobl breton er mêzeu, ne vezé kinniget nitra arall dehé, hag en des èlsé gouarnet levezon ha talvoudegeh d'hur yéh.

J.F

PAJENN AR LENNERION

1- "Kinniget é bet, a-neùé", kemmein un tammig skritur er gwénedeg, de dostaat d'er brehoneg unánét, ma vo èsoh d' er vugalé a zré-man lénn skrideù An Doéré. Un dra vat e vehé a dra sur, ha rekiz grons,kreskein nivér koumananterion An Doéré. Bihanaat en diforheù étré er rannyéheü é kevér er skrivadur e vehé un dra vat eidomb-ni eùé, aveit ma helléemb lénn skrideù er ré 'rall ha bout lénnéet geté, hag ohpenn sé eit bout sellet a-zevri get er penneù bras n'int ket téchet ré de sekour hor sévenadur. . . . (J. F. , Gwénéed).

2- "Perag e glasket-hui "troein pen er vah" get oll en treù? Er guénedeg zo er guénedeg! perag enta skriüein "a", pe vé laret "e" ged en oll guénederion ? Brehoneg biù é hennéh!... (A. Le C.,St-Brieg).

3-"A-zivoud er skritur che' me chonj: é vourran mé lén pennadeù en Doéré get skritur en nivérenneù devéhan. Na perag chanj ho toéré skriü ? Ha nag ur giz neùé ! en hanni 2000 dré-man, en dra 2000 dré-zé, mennein e hra en dud reneüééin peb tra get er blé 2000...Kleüet 'm-es lared é vehé lakeit "-où" é léh "-eü" aveid liesdér en hanèü, er girieü; ne gredan ket é vehé diéz de lénn er fésion skriü deüéhan-man aveid er vrehonegeion he ne veint ket akourset erhoalh doh er guénedeg, a pe vehé bet laret dehé éma en "-eü" hag en "-où" ingal . . . Buhé hir d' er guénedeg koh ! Ha buhé hir eùé d'en Doéré èljust !" (P. L., Louplande).

Chetu am an ur sonenn bet kanet get an Drouzerion
 én amzer an «Amoco Cadiz» èl men dé merchet àr golo ur bladenn
 savet geté è 1979.

BAGEU ER MARU

pe saù en aùel àr hur bro Breih-Izél
 é sonj er Vretoned én o marteloded.

Pen dint g'o labour garù, é huélant bageu er marù
 è passein étaldé, lan o boelleu geté.

Batimanteu spontus, karg a eur présius,
 karget vent a eur du e gasant de bep tu.

Ar er mor bras diroll, karget int a betrol,
 pen da er vag de goll, vé kousiet en holl.

Ohpen kement-sé hoah, àr vrasad vent dalbéh :
 aveit cherrein argant é vé groeit d'er guellan.

Pe vo goleit en aud get libouzaj er pitaud,
 é vo ré zeùéhad, n'helléemb ket mui nitra.

Mammeu er goulienni pe veint én angouni,
 er cherrerion argant, er ré-zé um denno buan !

EN DEUEHOUR MAT

Me zo-mé 'n de-ué-hour mat. me zo-mé 'n de-ué-hour mat
 Deit d'em hlah de la-bou-rat, you pe la ri don don,
 Deit d'em hlah de la-bou-rat, you pe la ri don gé,

Me zo mé un deuehour mat,
 deit de me hlah de labourat.

Det ket de me hlah d'er lun,
 en dé-sen é cherran prun.

Det ket de me hlah d'er meurh,
 en dé-sen é hadan kerh.

Det ket de me hlah d'er merher,
 en dé-sen éh an d'er foér.

Det ket de me hlah d'er ieu,
 en dé-sen é skarhan 'r hreu.

Det ket de me hlah d'er guéner,
 en dé-sen ne ven k'ér gér.

Det ket de me hlah d'er sadorn,
 en dé-sen é horan 'r forn.

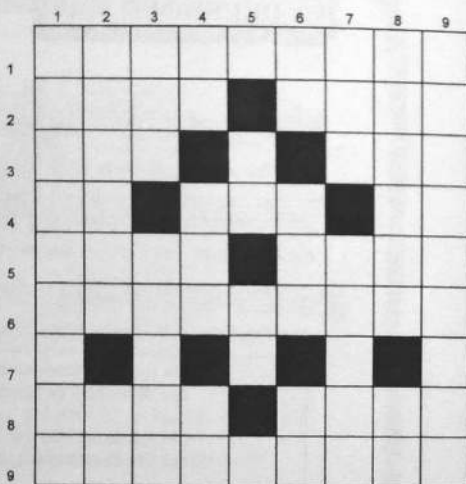
Det ket de me hlah d'er sul,
 en dé-sen é ven bugul.

Sonet get En Drouzerion

GIRIEU-KROEZ (ged KERMORVAN)

A-HED

- 1-Mohaj liéz aléjet ged piz bihan.
- 2-Tamm 'karton' -Bro-Begnén ha tro-ha-tro.
- 3-Rideg a hra é Bro-Suis.-Kensonnoù én 'araokeit'.
- 4-Kavet é Kerlenn -Rag-hañù-gour.-Rekiz aveid an absolvenn.
- 5-Aman é Berlin, amzér treménet é Pariz.-Elsé revo groeit.
- 6-Tolpein.
- 7-Létrannoù dispartiet.
- 8-Breur de 'kalon' (lakeit liéz én hé raog)-Kerbenn an Tarn.
- 9-N'achiù ket ar fri chifernet ag er gobér.

A-DREUZ

- 1-Aveid nêtañ an dent.
- 2-Bro an Europa . -Diù vogalenn .
- 3-Eid gwiskein an troed.-Proséz heb hé achimant(eilpennet).
- 4-Kensonnoù a "zen".-Arlerh Daoù (eilpennet).-Dehi.
- 5-Gér-mell.-Notenn muzik.
- 6-Bro-saoz é héli ar har-tan.-Kerham mar-a-wéh ged Ya.Gér-mell.
- 7-Dalh ar vag staget.-Kér tost de Niort.
- 8-Dow-Jones é Tokyo.-Penn ar binioù.
- 9-Merchein an notennoù muzik.

RESKOND D'ER GIRIEU KROEZ (NIV 72)

- A-HED :** 1- Aman-Dudi 2- Baradouiz 3- Al-Hir-He 4- Dar-Dol 5- Sahadeù
6- Eth-Lsd 7- Lr-Hi-Ka 8- Kentélieù 9- E-Gah-Iota.
A-DREUZ : 1- Abad-Elke 2- Malâreg 3- Ar-Rah-Na 4- Nah-Uth 5- Didalvé
6- Dor-Ali 7- Uu-Dél-lo 8- Dihousket 9- Izél-Doua.

KREIZENN SEVENADUREL

PGZ : 02 97 05 01 07
FAX : 02 97 05 14 29

56530 KEWENN

BREIZH

É ti Yannick LE COUSTOMER

ANDOUILH ER GEMENÉ
E GIZ ER MEZEU
Andouilhennigeu, Strimpeu

Straed Amiral Favereau 56 323 AN ORIENT Cedex

HENNEBONT-VISION

Aveid gwéled splann
gwéled mad
gwéled pell

Parking De Gaulle 56700 HEN BONT
Pellgomz : 02 97 36 21 86

ASSOCIATION BRO-EREG La Grande Métairie - 56340 CARNAC
Pour toute correspondance relative à la redaction de la revue **AN DOERE**
à l'Association, pour les abonnements à la revue

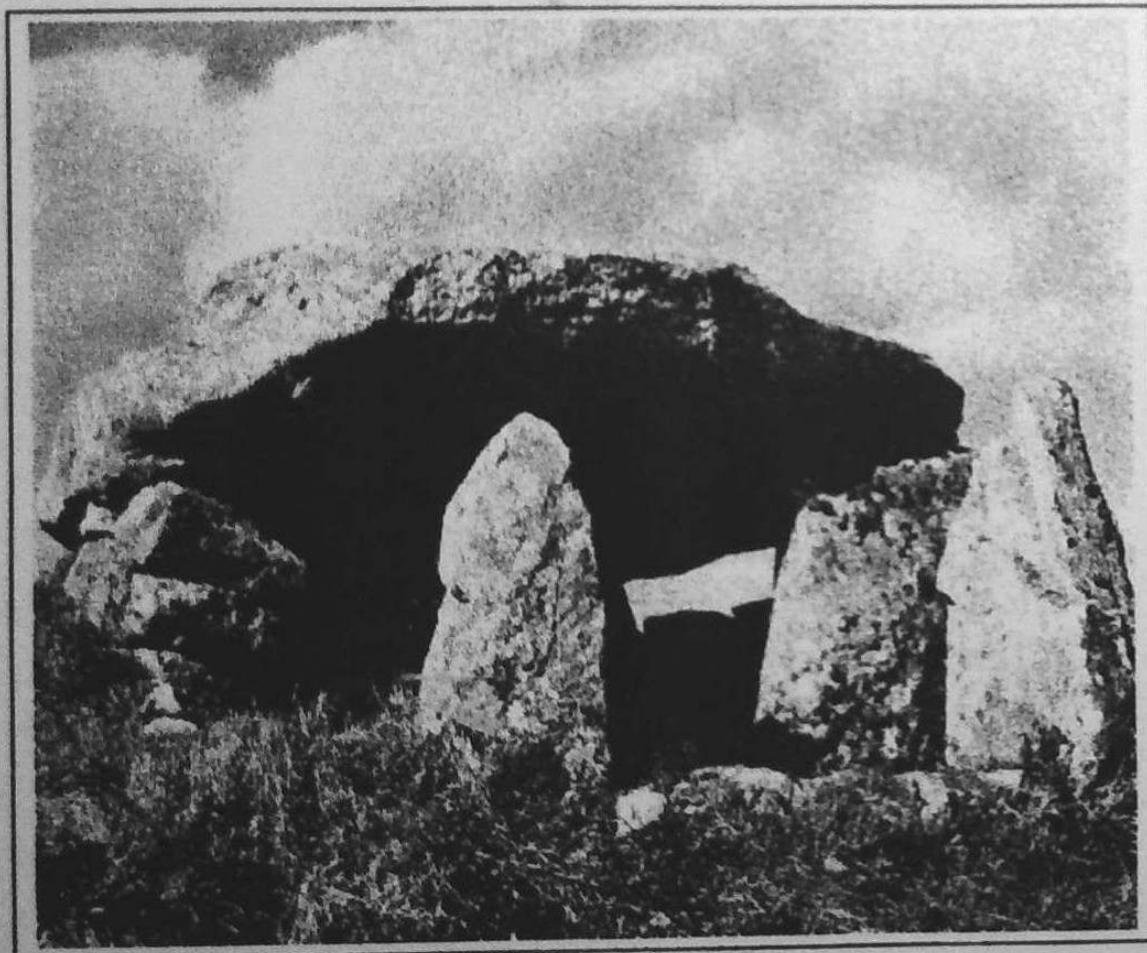
écrire à:

ASSOCIATION BRO-EREG : Monsieur Louis Le Mouel
27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED

N° CCP de l'Association : NANTES 4 287 62 E (Chèques libellés
à l'ordre de Kevredigeh Bro-Ereg)

Kenlabourerion An Doere en niverenn-man:

- Loeiz er Mouel - Gwenael Herrieu
- Meriadeg Herrieu - Alfons Samson - Jean Fevrier
- Olivier Vantorre - Jobig Er Guludeg – Foto Paul Pascal ar ar bajenn-golo

AN DOERE: Publication trimestrielle: Prix du numero: 25 F.

Abonnement annuel (4 numeros): 100 F.

Gérant de la publication: Louis Le MOUEL

27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED

N° C.P.P.A.P. 64 359 (03.1982). N° ISSN. 0750.3326.

Dépot légal 1e trimestre 2000

AN-HANV 2000

ISSN:0750-3326

N°74

an IDOÉRIÉ

DASTUMADENN Ë BREHONEG BRO GWĒNED

1-Festival An Orient

(Adal ar Gwénéer 4 betag ar Sul 13 a viz Est 2.000)

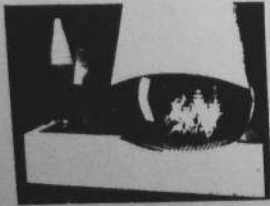
KAMPING ER VEITERI VRAZ é KARNAG

HO TIGEMER

digoret 4-4-98 d'en 12-09-98

(Brehoneg- galleg- alamaneg- saosneg- komzet)

Pz 02 97 52 24 01 Fax : 02 97 52 83 58

Siminalieu

PA GAN AN TAN E KAN AR VUHÉ

DIV HA DAOU

Trélen- Bombard hag orglézeu
Sonenneu ha kanenneu

SONEREH A VRO GWÉNED
GET TUD ER VRO

Pellgomz : 02 97 27 89 72 pé 02 97 25 25 84

ROLL AR PENNADOU

Reolennoù ar Brehoneg 2000	P 4
A-zivoud ar blé 2000	P 5-7
Kontadennoù diar ar Sirened	P 8
Ar Verh hag an daoù Ozegan	P 9-11
Penaos em Grougein	P 11
Deskam Brehoneg ar Bobl	P 12
Vajans Matelin ar Hloher	P 13-16
Tro Breizh 2000	P 17-18
Mamm Gozh	P 19-20
Aveid Deskein Lenn ar Brezhoneg	P 21
Doeriou an Doere	P 21
Giriou - Kroez	P 22

REOLENNOU AR BREHONEG 2.000

1. Ar gér-mell (article défini) :

Ar gér-mell a vo skrivet breman "An, Ar, Al" (é léh "en, er, el", èl agent).

2. Ar rag-hanv "àr" (préposition "sur") :

Ar rag-hanv "àr" a vo skrivet breman ged ur pik a-glei (accent grave), aveid hen diforh doh ar gér-mell "ar".

3. Liestér -où, -ioù (pluriel des noms communs) :

Dégeméret a vo breman ar liestér "-où, ioù" (é léh -eù; ieù, èl agent), aveid tostad de stummoù ar rann-yézhoù K.L.T.

4. Ar rannig-verb "a" (particule verbale) :

Ar rannig-verb a vo skrivet breman "a" (é léh "e" èl agent).

5. Ar "zh" :

Lakad a hram breman ur "zh", é léh un "h" heb kin, sel gwézh ma vé distaget séh (él Breizh, madelezh ...).

6. Kemmadurioù arall :

Boud a zo kemmadurioù arall hag a hellché hoah boud impléet eùé aveid tostad ohpenn d'ar stummoù K.L.T., med chomet int àr ar stern aveid un herradig. peb skrivagnér a hell enta o dégemér (é kevér an "ù", ar "v", pé an w ...), pé chom fidél d'ar skritur gwénedeg kozh.

An Doéré

A-ZIVOUD AR BLÉ 2.000

II-EIL LODENN :

Petra é ur blé ? Penaoz é oé nivéret an déioù én amzér tremennet gozh ?
Ha de betra ?

Epad milvléioù ar prantadoù néolitik, rekiz é bet nivérein déioù ar blé aveid goud pegourz kempenn ar parkoù ha lakad an had én douar.

Rannet a oé bet enta ar blé é pedèr lodenn spéseit dré ar véléan ag an amzér-hont... hag azé é marsé unan ar houriennoù dónan de vestroni ar véléan àr an dud.

D' ar mem kourz ag ar blé é té eùé an taoserion de "estein" an taosou rekiz aveid goprad ar ré a oé karget de ziwenn an "tuad" (tribu).

An dud a wélé reizh mad eùé stummoù loér én èbr ha derhel a hrent sonj à zegouézhoù o buhé é nivérein al loéradoù tremennet a-houdé.

Goud a hrent, a dra sur, penaoz ul loérad a badé 29 dé hantér, ha penaoz stumm al loér a oé dishanval épad an 29 1/2 dé-sé Goud a hrent eùé penaoz kourz al labourioù ér méz a zé éndro peb blé, arlerh un douséniad à loéradoù, hag éh oé hoah rekiz gortoz un 11 pé 12 dé aveid kaved an termén a-féson.

El-sé éma hoah an traou hiniù-an-dé ged ar Vuzulmaned: ar blé aveité a zo rannet é 12 loérad (12X29, 5=354 dé, é léh 365,24 revé kalendar an héol), ha kement-sé a laka gouilioù an ISLAM de chanjein dé ag ur blé d'an arall ...

An dud gouieg a vro Babylonn a ouié mad an traou-sé, hag o matématikerion en-doé spéseit, ér blé 432 kent gánedigezh Hor Salvér, hirded ar blé aveité : boud a oé 7 vlé ged 13 loérad, ha goudé, 12 vlé ged 12 loérad : an 19 vlé-sé en-doé ar mem nivér à zéioù èl 19 vlé-héol !

Splann a oé an traou aveid ar véléan hag an dud gouieg,

med ar bobl ne hellé ket gobér geté heb fariein ... Ar Juifed eùé a galkulé hirded ar blé revé nivér al loéradoù, med niverein a hrent 12 vlé ged 12 loérad (A) ha 7 vlé ged 13 loérad (B), é keijein ar bléioù B étré ar

bléioù A : goudé 19 vlé enta, ar blé-loér hag ar blé-héol en em gavé ar ar mem déioù !

Ez é komprenn èl-sé penaoz ar blé-héol a zo tostoh d'ar wirioné eid ar blé loér, hag an dud ag hor bro-ni, -é kormog an Europa, -en-doé klasket a-houdé gwerso pégein hirded ar blé doh hanní an dro hag a hra an douar én dro d'an héol étré kourz an "ékinox" d'an neùé-hanv (an dé-sé ma o-des an noz hag an dé ar mem hirded), betag ar mem kourz ur blé pelloh, de lared é arlerh 365,24 dé. En arbenn à gement-sé o-doé an Ejipted lakeit 365 taolenn-kennig én dro de vé OSIRIS, hag o-doé spéseit eùé brasted ar Pyramidoù braz (365,24 bréhad)! O blé en-doé enta 12 miz, 30 dé de beb unan, ohpenn 5 dé lidet goudé én inour d'o Doueed brasan : Osiris, Isis, Horus, Neftis ha Seth.

Ar Bersed kozh en-doé, ind, rannet saüedigezh ar bed é korv 6 prantad diforhet èl-man :

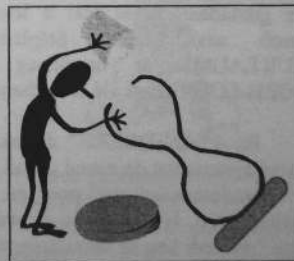
-krouéedigezh an néanv : 45 dé ;
 -krouéedigezh an deur : 60 dé ;
 -krouéedigezh an douar : 75 dé ;
 -krouéedigezh ar louzoù hag ar hoed : 30 dé ;
 -krouéedigezh ar lôned : 80 dé ;
 -ha krouéedigezh Mab-Dén : 75 dé .

Pe vé sommet an holl, é kavér penaoz éma bet krouéet peb tra é korv 365 dé ! Na souéhuset !

Un dé ma oé Kaezar ged ar rouânéz Kléopatr ar ribl an Nil, éh oé bet prézantet dehon un dén fur ha gouieg braz, Akoreus é hanù, gwisket ged ur vroh lin. Hennen a zisplégas de g/Kaezar penaos ar blé-héol a oé reizhoh eid ar blé-loér aveid médein an amzér é tremenn. Kaezar a oas treboulet ged komzoù Akoreus, rag ma en-doé-ind kavet lan à furnéz. Kemenn a hras enta, un tammig goudé, ma vehé chanjet dé ketan ar blé aveid an amzér de zoned. Ar blé-sé, hag a oé ar blé 46 kent ganedigezh H.S., a badas 445 dé, aveid täléin doh stad an héol, hag ar blé neùé de zoned a grogas ged an dé ketan à viz Genvér 45 !

El-sé éma bet saüet ar halandar neùé, hanüet kalendar Julius Kaezar... med lakeit a oé un dé ohpenn peb péar blé aveid kaved hirded reizh ar blé revé tro ha distro an heol.

Ar halandar-sé en-des rénet ar broiou kristen betag an lóvet kantvléad. Neoah tro-blé an heol a oé un tammig berroh eid 365 dé hag ur hart : mankein a hré 11 minutenn ha 14 segondenn peb blé ! Red a oé bet enta, ér blé 1582, é gré ar Pab Gregoar XIII, reizhad an traou hoah ur wezh, ha niverein 10 dé én un taol : an dé hag a zas goudé ar 5 à viz Gouil-Mikél 1582 a oé bet el-sé ar 15 ag ar mem miz (é léh ar 5), med ar bléioù de zoned a vehé, el agent, à 365 dé, ohpenn un 366 vet dé peb péar blé (ar bléioù bisextil).

Un tammig ré hir a chomé an dro-blé, nivéret ged tro-blé an héol, hennen ged 26 segondenn nebetoh ! Aveid lakad an traou a-féson mad, eh oé bet speseit penaoz e vehé bet ur blé bisextil nebetoh peb 400 vlé, de lared é, ne vehé ket ar bléioù "100" bisextil nameid pe vehé an tri sifr devéhan reizh de voud dilodennet dré 400 ...

El-sé éma an traou breman, a-houdé 1582 enta, hag hon tro-blé-ni, -kempennet revé kalendar Kaezar, ne hounido un dé é kevér tro-blé reizh an héol, nameid ér blé 4.903 ! Ne dalv ket merhad ar boén kemmein an traou epad an 3.000 vlé de zoned !!

Job AR BLUENN

KONTADENNOU DIAR AR SIRENED

G. Iwan An Diberder

Iwan An Diberder a zo ganet é 1887 é Kér An Oriant émenn é dad a oé notér. Labouret en-des sterd tro é vuhé eid derhel biù sevenadur Breizh. Saùet en-des ha rénet an dastumadenn BRITIA, ha dastumet en-des kement a sonennoù ha kontadennoù a Vro Gwened.

(Iwan An Diberder é 1916)

Iwan An Diberder a zo marù é Gwened é 1959. E oberoù talvouduz a zo bet disanaùet betag breman ; marsé é imur diaes, doujet ged kalz a dud, en-des hoariet enebton.

Med chetu ul livr diar "Ar Sirened" kinniget deom dré "An Editions Terre de Brume - Presses Universitaires de Rennes"... Labour Michel OIRY, kélenner én Naoned,

é. Grés dehon e heller prenein d'un tu ul livr é galleg "Contes de Sirènes" par Yves Le Diberder... hag én tu-rall ar mem livr é brezhoneg. Kavet a vent él « livr-diér » brasan ar Morbihan hag é "Coop Breizh" d'ar priz a 109 lur.

Ar hontadennoù a zo bet dastumet é PORZ-LOEIZ ged an Diberder étal ur voéz, Stéphanie GUILLAUME, ganet é 1860 é Gourénéz Gavv, med hé chomléh a oé é PORZ-LOEIZ, mariet hé-des azé é blé 1922.

Chetu ul livr a zo de lénn épad an hanv. Peb kontadenn a hra ur bajenn pédest.

Lénnnet kentoh ar skridoù é brehoneg (ged pé heb harp ar skridou é galleg). Arlerh an diù pé ter gontadenn ketan hwi a lénnno aesoh aes parland Stéphanie GUILLAUME ar brezhoneg a BORH-LOEIZ, kant vlé zo tuchant.

Eh a "AN DOERE" de lakad én hé nivérennoù de zoned ul lod ag ar hontadennoù-sé med troeit én or skritur neüé. Hwi a lénnno ar wéh-man "Ar verh hag an daou ozegan". Surwoalh é vo ged plijadur.

Ar VERH hag an daou OZEGAN

Sorbienn dastumet ged Iwan An DIBERDER ér blé 1913 diar komzou Stéphanie GUILLAUME (Gávres 1860-1922), ha lakeit é "brehoneg 2.000" dré Job AR BLUENN.

Ur wéh be oé ur verh youank ha n'en-doé ket na tad na mamm. Chetu un dé hi oeit ér méz a-zoh hé zi d'an eur a greisté. P'hi-des lakeit hé zreid ér méz, ne wél ket ur grén. Be zo arriù daou (à dud) geti, unan en-des bandet hé daoulagad ged ur mouched, hag an all en-des hi keméret "zelei" an dorn (dré an dorn), hag hi haset o-des d'ur har goleit.

(Neuzé) é komansas ouiled geté, (hag) é laras dehé :

- "Petra 'faot deoh gobér dohein ?

- "Nitra, plah youank, ne hrem ket droug erbed deoh, a laras an daou ozégan.

- "ne ouéran (ouian) ket penaoz tud é oh. kalz ne wélan ket, ho-es bandet men daoulagad, ha n'hellan ket ho kwéled. Ho-es me heméret dré dreis (dreisoni).

- "Ne ouilet ket. Er léh ho kasam, é véet mad. Ha unan ag an ozéganed a laras dehi :

- "E han d'ho kas de me zi. 'm-es un tiad bugalé, ha n'em-es ket matéh erbed.

Hi haset o-des édan ur hoed sapin, hag azé o-des lammet ur mén plad de zistank un toul aveid moned de ziskenn d'ar hias. N'o-des ket lammet ar mouched a-ziar hé daoulagad kent (ma)dé arriù én ti. P'o-des lammet ar mouched, hi 'zo chomet spontet. jaméz én hé buhé n'endevoé gwélet anchi un ti ken brao él an ti-sé. Be oé

hwéh a vugalé, bihanig tra. Hi a laras dehé :

-"Ho pugalé dé ket braz, daoù ozégan. Me wél breman nen doh ket goall vraz ha tout (=na ket). Doh ho pugalé m'embo soign (soursi), arlerh ne hréeh ket mizér dein ... chetu tout ar péh a faot dein !

-"Ne garehen ket lared deoh é vé du ho taoulagad én ho penn ... hwi 'vo euruz genem ha, mar doh koutant (de) ziméecin dein ...

-"Ne ziméecin ket jaméz d'un ozégan, a reskondas ar verh youank. M' em-es kleüed komz dré me zud koh penaoz éh oé un ozégan ur wéh hag a oé méchant (kri). Ean a bigné àr an daol de foètal é voéz...Hag un dé, drest an déioù arall, éh oé paset ur goaz étal o zi, hag ar goaz-sé a antréas én ti hag a laras dehon :

"Ho moéz a zo brazoh eidoh, ha mé én hé léh, me hrehé deoh un taol dorn !

-"Kerhet ér méz doh me zi, a laras an ozégan, rag n'em-es ket afér doh tud efrontet (divergont) èldoh de zoned de chelaou étal men dor !

Ar verh youank a hoarhé, hag an ozégan a ouilé. Ean a laras dehi :

-"Ni a zo kerklouz tud èldoh, rag ni 'zo hoah sorserion!

-"Na bout a hréeh dein ar bed abéh, n'em-es ket afér doh

un ozégan ! Me chomo én ho ti de soignein ho pugalé, ha me vo dohté èl ur vamm !

-"Arhoah, e laras an ozégan dehi, hwi a yei d'ar hoed sapin. Ne gavéet ket mui hent erbed de zoned (éndro) de me zi : ha hwi a hrei attansion (hui a daolo mé aveidoh). Er hoed sapin, hwi a baso ho ti tro an dé, ha, mar saù ur wéenn drest ho penn, unan loré hag a vo tri pousin abarh, an hanni a gano ar gwellan anéh e hrei ho poneur!

Ha chetu ma dé bet un dé ér hoed ...chetu arriù an noz, ha n'hellé ket anehi kerhed (pèlloh).

-"Emenn moned ahaneman, a laras ar verh youank. Ne ouéran ket emenn moned, rag n'hellan ket (mui) kerhed.

Hi a wélas (neuzé) péar (a dud) é toned, a-ziabell. -"Bonsér (noz vad), plah youank.

-"Bonsér, me zud vad.

-"Véeh ket koutant doned genem d'obér un dro balé d'ar pardon ?

-"Don ket bet jaméz é pardon erbed, rag ged an ozégan éh on ré spontet. Hwi me haso più 'ouér d'emenn? Me ya àr un hent-praz, hag azé me gavo léh de voud matéh én un ti ha ne vo ket péll ahaneman... Ha kenevé un ozégan èldoh, ne véhen ket é troein édan ur hoed sapin.

-"P'en-dé-gwir éh oh ur verh a féson, a laras ar péar ozégan dehi, hwi a gavo ho hent de voned d'ho ti.

-"Pas de me zi, rag ma 'zo hwéh vlé ma on (bet) lammet doh me zi.

Ha unan ag ar péar ozegan a laras dehi :

-"Dré ho hent hwi ho-po chans ha boneur. Pe arriù genoh un dén youank hag a blijo braz deoh, hwi a blijo dehon (eùé). Hag azé hwi a ziméeci ho taoù. Hwi a viùo koh Ne véeh ket goall biévèzeg (pinvidig), mez trawalh ho-po aveid biùein... Pe ze ar mor, é tei ar pesked !"

(Dastumet é Porh-Loeiz é 1913)

PENAOZ EM GROUGEIN?

Liéz é laré Berhed d'hé goaz : "Arriù onn chuéh genoh. Bamdé é veh méù pé gourvèu. Ur véh é deoh, Matelin !

-Chetu hui hoah àrnein, Berhed ! Med nen dé ket àr me goall é : kriùoh é ar chistr aveidein. Chuéh onn mé eùé doh ho kleüed é temall me banneh chistr dein bamdé... Trawalh a draoù, éh an doh ar stag !

-Liéz é kleüan ar sonenn-sé, ha biskoah betag breman, nen doh chomet é pign dohton !

-Hama, ar wéh-man é chomein, Berhed.

Kerhet, Matelin, un dijabl e vo aveidein."

Ha éan ér méz de glask ur stag lagadet ; ha trema un avalenn é bleu éh a.

Eh oé é skourr doh ur barr, a pe dreménas é gensort Loeiz drézé.

-"Petra e hret hui doh ar stag-sé, Matelin ?

-Hui e wél eroalh, Loeiz, deit onn d'en em grougein.

-Ya, med, farsour, nen dé ket mod-sé en em grougér :ged ur stag édan ar gazal ! En dro d'ar goug er lakér !

-Ha, Ha, hui e gomz hui braù. Med p'er lakan én dro d'ar goug, é troh me anal !

(Kleüet ged Jean ar Meut)

DESKAM BREHONEG AR BOBL

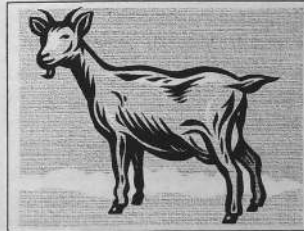
Goudé boud lénnnet perùéh mad an deg frazenn brehoneg, troeit ind é galleg !

Brehoneg :	Galleg :
1-Stennet e-tes ur penj de zerhel kounifled ? -Stennet em-es ohpenn unan !	1-Elle est toujours là, la mendiante, à tendre la main ?
2-Displéget hé-doé hé linsél àr ur bodad lann.	2-Dans quelques instants, elle te tendra les deux mains.
3-Ataù éma ar beuréz azé éh astenn hé dorn ?	3-Isabelle ressemble beaucoup à sa vieille mamy.
4-Astenn a hrei hé daoùzorn devatoh tuchantig.	4-C'est vrai, et Pol ressemble beaucoup à son père en grandissant.
5-Deit de zerhel penn me jao, tré ma lonkein ur bannéh.	5-Essais de tenir compagnie à ton oncle : ce sera un grand plaisir pour lui d'être avec toi.
6-Koed derù a zalh pell én oéled d'ar gouianv.	6-Tu as tendu un piège pour attraper des lapins ? - J'en ai tendu plus d'un !
7-Ya, ha koed kistén a zalh hir amzér én deur.	7-elle avait étendu son drap sur un buisson d'ajonc.
8-Haval mad é Izabel doh hé memé goh.	8-Viens tenir mon cheval, pendant que je vais boire un coup.
9-Gwir é, ha Pol a denn mad d'é dad én ur vrasad.	9-Le chêne tient longtemps dans le foyer en hiver.
10-Aséet derbel mad d'ho éondr : ur misi a gavo boud genoh	10-Oui, et le châtaignier dure longtemps dans l'eau.

Mériadeg

VANJANS MATELIN AR HLOHER

Kent pèll goudé é yas Matelin de di Mari-Botoù-Plad hag é prénas diù gavr ; daoù lon ag an dibab, gwenn-kann ha ken hanval unan doh an arall ma ne oé ket tu erbed aveid o diforh ...

De getan foér Pondi é kasas geton ar hlohér unan anché, ged an espér à gavouid azé ar laeron. Nen doé ket fariet é sonjal kement-sé, rag ar ré getan a gavas àr ar "Prad-Farnoal" (hanv an dachenn à foér Pondi) a oé an tri laer-hont, berped é klask an tu d'obér un dro kamm bennag. -"A ! Chetu hwi, komper, a lar abenn-kaer unan anché d'ar hlohér, ho sonj é merhad gwerhein ar vraù à gavr a zo genoh ? "- O pas ! e reskond Matelin, deit on d'obér un dro balé geti, ha nitra kin ! Mez deit genein, mar karet, rag éh an de gemér ur bolad, hag ohpenn ho kouvi a hran de vérennein genein é Noal ! "Ged plijadur, a reskond an tri laer àr un dro, éh am genoh !" Ind a yas èl-sé de di ar bosér, de di ar pobér... Ha Matelin a brénas ur yoh traoù hag a gempennas geté ur

paketad staget sonn àr gein ar gavr ... -"Mez petra hret hui azé ? Emé unan ag ar laeron. -"Dam ! gwéled e hret mad ... A-houdé ma n'em-es ket mui jao erbed, ar gavr-man a servij dein aveid dougein me zraoù ! Mez ne fall ket deoh boud poéniet... Dam kentoh de gemér un tasad ! Hi a anaù an hent reih-mad, hag arriüet a vo ér gér ém raog ! !

-"Hei ! Hei ! D'ar gér, lon kaer !", a laras ar hlohér d'ar gavr... Ha hi kuit ! épad ma chomé an tri laer boemetoh eid ma ne oent ket bet biskoah. -"Ar lon-sé a dalv é bouiz eur !" a sonjé peb unan anché ...

El-sé enta, ar boulom nen doé ket laret gaoù erbed dehé... Pen-dé-gwir, goudé boud ivet dehé é Pondi hag én tavarnioù arall àr an hent, é kavezant ar gavr gwenn ér gér, arriüet én o raog, ha disammet gwerso ! "Hi é, heb arvar, hon-es gwéled é foér Pondi, ker gwenn, ar mem sell dehi, korneg èldi, hé fan èl sei !"

-"Pégement a houlnnet-hwi aveiti ?" émé unan ag an tri laer.

-"Pégement ? e reskond Matelin é kemér seblant un dén disoursi, ne fall ket dein hé gwerhein ... Mez, a pe vezé azé me sonj, n'hi réhen ket deoh heb droug kalon ! O nann ! Ur lon èl honenn !"

-"Laret 'ta ho priz ! Daoù-gant lur ? Tri-hant ? Laret, lakam, pemp-kant lur !

- "Ya, pemp-kant lur, hag éma deoh !"

- "Mad ! emé-ind ... Kir braz é, mez ne vern !" Koutant a oent o zri, ha oeit ar gavr geté . . . Mez, komprennet ho-pes : ar gavr-sé ne oé ket an hanni o-doé gwélet é Pondi, mez hé hoér !!! An arall a oé é rideg dré ar parkoùier étre Pondi ha Noal, ged hé samm àr hé hein . .

. Betag ma oé marsé degouéhet d'ar gér dré un taol chans bennag ! Eih dé goudé, an tri komper um gavé hoah ér foér, é Pondi, ha geté ar gavr o-doé prénet pemp-kant lur ged Matelin ar hlohér. Deit a oé an termén da obér un ansé geti, ha prénet o-doé ur samn braz à draoù é kér, hag o staget o-doé ar gein ar lon én ur lared dehi : - "Kerhet breman d'ar gér, damezell, tuchantig en ho kavéem azé !"

Mez pe arriùant de goéniein, ne oé ket gavr erbed ! Daoù zé... ur miz arlerh... Hâni hoah ! Biskoah gavr erbed ne zistroas d'hé léh !! Koéhet en-doé merhad édan koutell ur bosér bennag, pé hoah marsé lahet ha débret ged ar bleidi . . .

Falgoutant a oé enta ar laeron, ha chetu ind oeit de gavouid ar hlohér... Ha touiein a hrent a-hed an hent penoaz éh é de voud kastiet én arbenn ag é dromperéh ! Azéet àr dreuzoù é di, Matelin o hleùè reih-mad é huchal àrnehon : "Ho krohenn a zeï genem, boulom milliget, ho krohenn a zeï genem !" Mez boemet a chomezant, heb kredein doh o daoulagad, pe

wélezant ar hlohér én o hevér, ged ur foed én é zorn, hag é skoein par ma hellé àr ur pod houarn lan a zeur...

- "Petra zo arriù genoh, sorsér an diaol, emé an tri laer... a-houdé pegours éma ar mod dré-man de vahatad ar podoù ged ur foed ? Deit oh péchanj de voud un amiod !" - "O, pas ! e reskond Matelin dehé én ur arsaù à skoein, peb unan àr an douar-man a hra d'ar gwellan ma hell, n'é ket gwir ? Aveid um dennein ag é ziezemantou ! Hama, kavet em-es mé ur fésou de boahein ar soubenn heb gobér tan ! Sellet ! "Hag, é seùel ar golo, é hras de wéled dehé an deur é vertuein. - "E1-sé, e lar an hanni koh, fréioù erbed de obér tan, rag ar hoed a goust ré gir dré-man ! Me ya enta ged taolou foed heb kin èl ma ho-pes gwélet ... Ha chetu !" Un dén malisiuz a oé ar hlohér : kempennet en-doé enta ur benweg édan ar pod, ur benweg hag a gasé kuit an deur yein hag a denné deur berù én é léh... An tri laer ne hellent ket kredein o daoulagad. - "Hwi 'zo enta ur sorsér, klohér, hag ho foed a zo sorsét eùé !"

- "Mar karet, emé-éan... -Hama, gwerhet ar foed-sé dem . . . Ha chetu pempkant lur aveiton !"

- "Keméret éan enta, a reskond ar hlohér én ur cherrein an argand. Ne hellé ket mui Matelin parrad à hoarhed, p'en-doé gwélet an tri laer é voned kuit. Hag hirreh o-doé d'arriù ér gér aveid gobér un ansé ged o foed neùéprénet àr ur pod

houarn ... Mez kaer o-doé skoein àrnehon, goudé boud er harget à zeur tennet ag ar puns, atao é chomé ker yein ! Hoarhed a hré ar moézed àr o houst, ha kent pèll o-doé komprennet penaoz é oent bet lorbet grons ur wéh ohpenn ged ar boulom milliget !

- "An taol-ma, a larent-ind étrézé, rè bèll en-des éan hor haset, ar gast a glohér, hag éh a de béecin kir aveid é sorsereh !"

O zri enta en em gavant élsé abred de vitin, adal de di Matelin. - "Achiù é ho traou, klohér milliget, trawalh en ho-pes hui hon goapeit... Mez ar wéh-man a vo an hanni devéhan, rag deit é aveitoh ar hours de voned kuit, ha de gavouid ho mestr, an diaol korneg !"

En ur lared kement-sé, é lakant ar boulom én ur sah, hag é kemérant an hent d'ar Blanoèh ged o samm. Tostad a hrent fonnablig, ha breman é oent àr ar lèh-sé hag a zo édan melin ar Roh, étal ur poul braz... Pe zas dehé kleüed ur binioù é sonein. Ur minour braz ag ar hornad a ziméé é verh, hag ar chervad arrestet én un davarn a laké rah an dud de zansal ged kalon ! An tri laer a venné eùé gobér un droig dans, ha chetu ind enta de dostad, goudé boud diazèet ar sah àr an dachenn, ha lesket élsé ar hlohér é unan gaer é bord an hent ...

- "Mad ! e sonj Matelin én é sah, deit é an termén aveidon, marsé, d'em dennein ag ar lèh-man !", ha

éan de huchal à bouiz é benn : - "Ne vennan ket anehi ! Ne vennan ket anehi !"

Tremenn a hré, ér momand-sé, un dén hag en-doé laeret un nebed deved, hag o hasein e hré de foér ar Gemené :

- "Ola ! Ola ! a Iar-éan é klebed ar vouéh é toned ag ar sah... Mez petra 'hret-hui élsé én ur sah, komper, hag a biù enta ne vennet ket hui ?"

- "An Aotrou à Rimaizon, d'ar lein du-hont, en-des lakeit én é sonj me dimécin d'é verh, ha reit en-des dein de choëj. Hé hemér aveid boud me fried, petremant boud taolet ér Blanoèh !"

Ar laer a hoarhé éleih : - "Ha red é deoh-hui boud un amiod élkent, malloh-ru ! Koutant braz a véhen-mé de zimécin de verh an Aotrou à Rimaizon, ha mar karet, éh an de gemér ho lèh ér sah !"

- "Tennet mé neuzé ér méz, emé ar hlohér, ha deit 'ta ém lèh !"

Kent pèll goudé, Matelin ar hlohér a yé àr é hoarigoù én ur has geton ur vandennad deved, épad ma oé ar laer é hortoz an tri arall hag a oé du-hont é koroll, èl m'em-es er laret, hag é ived chistr ha gwin ged an dud ag ar banwéz ...

Goudé un herradig é ta an tri dén éndro, hag unan anehé a samm ar sah àr é gein... hag ind de gerhed trema ar Blancoèh. Kleüed a hrant neuzé taolou kri é toned ag ar sah : -" Arrestet ! Arrestet ! Hi goulenn a hran-mé !" Mez hâni ne hré kaz erbed ag ar péh a gleüent : -" Petra 'fall deoh-hwi, klohér milliget, gorteit 'ta ! Tuchant é vo deoh anehi, pen-dé-gwir en hi goulennet ! Arriù a oent breman ar ribl ar Blancoèh ... -" Hé hop ! Hé hop ! a huch an tri kensort àr un dro... Ha chetu ar sah é voned ged an deur ha ged an hanni a oé abarh !

En atretant Matelin en-doé kaset é loned de vouitad én ur bratell étal an hent... Tremenn a hras eüé an tri laer àr an hent-sé, hag é wéled ar hlohér diragzé é chomezant forh boemet : -" Hui aman, klohér an diaol ? Mez penaoz 'ta oh-hui deit ér mēz ag ar sah-hont on-es taolet ér Blancoèh ?"

-" Ya, emé Matelin, me zo bet abarh, mez just erhoalh aveid gwéled, én don ag an deur, édan ar Roh hag a anaüet mad, un nor burhuduz hag a zigor àr ur

marchaosi braz, ker braz èl ar Prad-Farnoal à Bondi ! Azé éh es ozéganed hag a zastum o loned à vandennadoù. Boud ' zo azé loned à beb sort, ronsed, deved, éhén, saoud... M'em-boé enta ar choéj, mez keméret em-es heb kin ar vandennad deved-man, hag o has a hran breman d'ar gé ! Me zei éndro devéhatoh de glask ar péh em-es lesket àr me lerh ...

-" Ne faot ket, a sonj ar laeron àr un dro, lezel an amiod-sé de gas geton rah ar loned, dam ni eüé de gemer on lod én é raog !"

Arriù a hrant enta àr an tachad é péhanni o-doé taolet ar sah én deur, étal ar Roh ma doé ar hlohér komzet anehon... Mez hâni anehé ne oé ardéh erhoalh aveid saillal ér Blancoèh ... Rag don braz a oé ar stér ér léh-hont ! Red a oé bet enta tennein ged ur "blouzenn berr" più a zeliché um daolein ar hetan én deur !

Neuzé, unan arlerh an arall, é saillezant o zri ér Blancoèh, mez hâni anehé ne gavas dor ar marchaosi burhuduz ! Béet e oent bet enta o zri ! Hag un herradig devéhatoh, é oé Matelin azéet àr ribl ar stér é selled doh an tri korv marù é tremennein étaldon... - "Béaj vad deoh, paotred, betag ar mor braz ! Ha dalhet sonj ag ar péh em-boé laret deoh. An hanni gwellan a hoarh an devéhan !!!

Loeiz GUILLOUZ

TRO-BREIZH 2000

AG AN NAONED DE WENED

Ohpen tri hant a dud a oé tolpet én Iliz-Vamm Sant pér é Naoned d'ar lun 17 a viz Imbrill aveid héli an overenn lidet ged an eutrou eskob SOUBRIER.

An Eutrou Eskob GOURVES a oé doh o gortoz d'ar sadorn arlerh én Iliz Sant Padern é Gwéné .169 km a zo bet greit épad ar suhun dré an hentoù Al Loar Atlantel hag ar Morbihan. Skuéh (skuizh) a oent rah med koutant ha prest de gemer an hent éndro étre Gwéné ha Kemper d'an 31 a viz Gourhelen.

(En ur arriù é Gwéné)

A WENED DE GEMPER

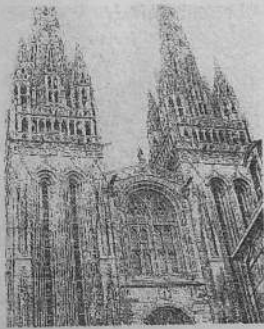
Chetu an hentou a vo héliet aveid moned de Gemper :

- ❖ D'ar lun 31 a viz gourhelen : A Wéné de Santéz Anna
- ❖ meurh 1 a viz Est : A Santéz Anna d'an Hen-Bont
- ❖ merhé 2 : Ag an Hen-Bont de Gemperlé
- ❖ yaou 3 : A Gemperlé de Bannalec
- ❖ gwéner 4 : A Bannalec d'an Elliant
- ❖ sadorn 5 : Ag an Elliant de Gemper

Elsé a vo kerhet 169 km é pemp dé.

En ur arriù é Kemper greit a vo ar bréhésion vrasan ag an Istoér BREIZH, ged banniéloù ar Seih Sant a VREIZH, 500 banniél arall : ré kumuniou ha kérioù ar Vro, hag ohpen 2000 « Gwenn-a-du »

Peb unan ahanom a hell kemer perh ér gerhzadenn-sé,d'ur féson pé d'un arall. Tu a zo de gerhed tro ar suhun pé nameid un devéh, un hanté-devéh, ur hilometr pé daou... Ar ré en-des poen de gerhed hama kouviet ind d'an Iliz-Vamm a Wénéd aveid rein kalon d'ar gerherion... Ha marsé eùé d'an Iliz-Vamm a Gemper eid gobér ar bréhésion vraz on-es komzet tuchant.

Aveid gouied muioh :

Les Chemins Du Tro Breizh

12, Rue Cadiou B.P.118 -29.250 St Pol De Leon
Tél 02.98.69.11.80. Fax 02.98.69.16.53.

M A M M - G O Z H

Doué d' hé fardono

Me mamm-gozh a oé gânet ér blé 1870 ha galvet é bet d'ar bed arall 101 blé devéhatoh é 1971. Saùet em-es 10 poz,peb unan anehé é iégas sonj à 10 vléad tremnetet geti à douarou Klégéreg.

-1-

Mamm-gozh, péwar blé ha tri-ugent hoh oed deoh,
Pa zigoren me daoulagad kouard én tiig.
O ! Mamm-gozh, ne ouien ket hoah mann* ahanoh,
Ken dirésis, ken glan é spered ur poupig !

-2-

Deit a oé ar vuhé de voda ahanom*
Aveid nivéruz med kalz rè verr bléadoù.
Evelato*, Mamm-gozh, on unvaniezh héson*
On emgleu dreist oé lan a binuidigezhioù.

-3-

En despet deoh boud àr an oed, ho karanté,
Ho madelezh, o-des ho krônet à dud vad,
Genoh ha geté em-es desket ar vuhé.
Ur vuhé skwériuz, doujuz, poelleg* ha peurvad.

-4-

Desket dein eùé, heb mestr, komz ar brehoneg.
Hwi, Manm-gozh, oé me helenneréz àr ar yézh.
Biskoah skoleit ha neoah abil, speredeg,
Betag ho pouédenn*, é ouied komzou a-bouéz.

-5-

Epad ma oen ér skol é teskein ar galleg,
N'en em ranten ket kont é kilé ho yézh-vamm.
Sonj em-es pe lareh krenv, àr un ton breizheg
Kant gwezh dibunet : "Ne gollet ket yézh ho manm!"

-6-

N'é ket ur rebrech én ho kenvér, Mammig-gozh,
Ewid gwir siwah, oé genoh ar wirionéz !

Ged dalé éh arriù an heuioù d'em menozh,
Ur bugel n'en-des na skiant-prénet na furnéz.

-7-

Krennard ha koulskoudé é troé é me fenn :
Pérag ne wélan-mé dré skrid ar brehoneg ?
Komzet a vé ! Pérag 'ta ne hellér her lénn ?
Diwennet é koll kalon, red é boud penneg !

-8-

Ho kérioù téadet mad, dispar, distagellet,
Em-es hoah, Mamm-gozh, é tassonein, é tridal
Dré oll me horv, me éné geltieg gouriennet
En ur vro ha ne venn ket achiù àr ar stal.

-9-

Boud é begin, heb deoh gouied éh oeh gânet !
Goudé ho mamm, ho tad nameid trizeg vlé deoh,
Ho koaz, ho tri mab yaouank-flamm, oll interret,
Bugalé-gaer ha bihan lammet diganoh.

-10-

Mamm-gozh kaer, én despét d'ar boén-spered pouézuz
Ho-pes bet épad ho puhé dreist de houzanv,
Dalhmad é predeg al léalded yah ha skwériuz,
Ho-pes bévet dres, kant vlé hag unan é kanv !

Ho mabig, Rémi FRABOULET

N.B.

- ✓ Er barzhoneg-man éh es un nebedig a nevégiroù, pé troioù-lavar, ha ne vé ket marsé anaùet mad ged an oll. Merchet int bet ged ur stérédennig *.
- ✓ Mann = nitra
- ✓ Dirésis = é galleg : imprécis
- ✓ Dres = ged reizhted
- ✓ Evelato = neoah, koulskoudé
- ✓ Heson = flour (é galleg : harmonieux)
- ✓ Poelleg = é galleg : raisonnable, sensé
- ✓ Bouedenn = kalon ar plantennoù
- ✓ Ünvaniezh = unanded, unanegezh.

AVEID DESKEIN LENN AR BREZHONEG

Edan berr, lakam d'an déioù ketan a viz Gouil Mikél, a vo kinniget deoh tolpadou-mizieg aveid deskein lénn « AN DOERE » ha skridoù arall ha komz é brezhoneg. Peb unan a oui lénn ahoél un tammig med a garehé lénn gwell ; kement a giroù neué a zo, hag ar skritur en-des chanjet...

Hwi a hello choéj étré Sant Iwan-Bubri(é Porth-Person koh), Pluergad, Gwénéed hag An Oriant. Ni a laro deoh émenn, pé dé ha de bed ér dré ar hazetennoù(Ouest-France) épad miz Gwengolon .

An dolpadou-sé a bado un hantér-anderüiad bep miz. Ni a lénn, ha diskein a hreem eùé kanein ur sonenn pé diù(ré « An Doéré de getan) ha bourrapted a vo étrézom.

DOEREIOU AN DOERE

Livroù de Lénn Grons

Resevet on-es, ged gourhemennou an obérou, ul livr savet ged Erwan EVENOU, ag ar Faoued, diar « La langue bretonne en quête de légitimité dans l'éducation et la vie publique ».

Erwan EVENOU a oé kelennér é skolioù ar stad, ha Doktor à Skol-Veur Roazhon ; éan zo ofisour é Urh ar « Palmes Académiques », ha resevet en-des priz Langleiz

aveid é labour àr ar lennegezh brehoneg.

Peb brehonegour ha peb brogarour a zeliéhé lénn al livrésé, lan-bar à ouiegezh hag à furnéz.

Kavet a vé, heb arvar, é ti an obérou, ér Faoued.

An Doéré

GIRIEU-KROEZ (ged KERMORVAN)

A-HED

1-El ma om, sanset, épad an noz.

2-An ér hirreit – Rid a kra Khan ar é lérh.

3-Dré ar cheminal.

4-De lared é (é Rom Koh) - Enéan kerklouz - Salvein a hra er gir-kent.

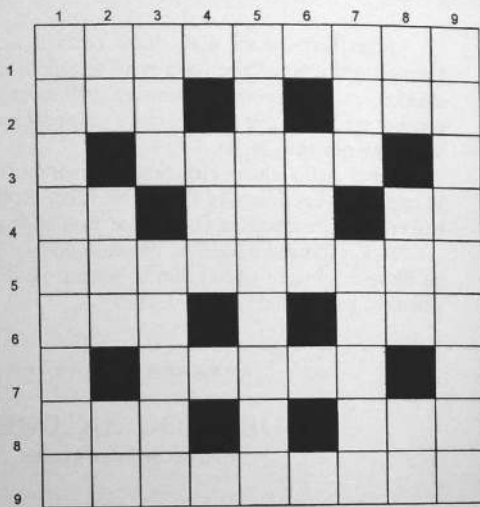
5-Nahennein.

6-Noe treboulet – Un én liüet- Brao.

7-Péh a hra ar yar, ged ar hemmadur.

8-Un tri-hard Kafe.-Dar stréüet.

9-Ankineem.

A-DREUZ

1-Par ma hellam(daou gir).

2-Liéster neüe é leh « Eü » - Pas hi-An hantér Kafé.

3-MUR Fondet – Tro-An-Noz.

4-N'er goulennet ket d'ur voéz alkent !

5-Chervadenn ar vouialh.

6-Ene breilhet.

7-Kavet én Neanv – Tost de Nandeg.

8-Lon du édan an douar, a dreuz – kil – Ged prunoù é Breizh, ged west é San Francisco.

-Notenn muzik

9-Ligné an Tad ketan (daou gir).

RESKOND D'ER GIRIEU KROEZ (NIV 72)

A-HED : 1- Silzigenn 2- Kton-Bofo 3- Aar-A-Rkt 4- Rl-Ind-Ke 5- Hier- Amen 6- Dastumein 7- E-O-T-L-E 8- Nerh-Albi 9- Tapennein.

A-DREUZ : 1- Skarh-Dent 2- Italia-Ea 3- Lor-Esorp 4- Zn-lrt-He 5- An-Ut 6- Gb-Dam-An 7- Eor-Melle 8- Nikkef-Bi 9- Notennein.

KREIZENN SEVENADUREL

PGZ : 02 97 05 01 07

FAX : 02 97 05 14 29

56530 KEWENN

BREIZH

É ti Yannick LE COUSTOMER

ANDOUILH ER GEMENÉ

E GIZ ER MEZEU

Andouilhennigeu, Strimpeu

Straed Amiral Favereau 56 323 AN ORIENT Cedex

HENNEBONT-VISION

Aveid gwéled splann
gwéled mad
gwéled pell

Parking De Gaulle 56700 HEN BONT

Pellgomz : 02 97 36 21 86

ASSOCIATION BRO-EREG La Grande Métairie - 56340 CARNAC
Pour toute correspondance relative à la rédaction de la revue AN DOERE
à l'Association, pour les abonnements à la revue
écrire à:

ASSOCIATION BRO-EREG : Monsieur Louis Le Mouel
27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED

N° CCP de l'Association : NANTES 4 287 62 E (Chèques libellés
à l'ordre de Kevredigezh Bro-Ereg)

Kenlabourerion An Doéré en niverenn-man:

- Loeiz er Mouel - Michel Oiry
- Meriadeg Herrieu - Alfons Samson
- Olivier Vantorre - Loeiz Guillouz - Rémi Fraboulet - Fotoioù Franck

AN DOERE: Publication trimestrielle: Prix du numero: 25 F.

Abonnement annuel (4 numeros): 100 F.

Gérant de la publication: Louis Le MOUEL

27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED

N° C.P.P.A.P. 64 359 (03.1982). N° ISSN. 0750.3326.

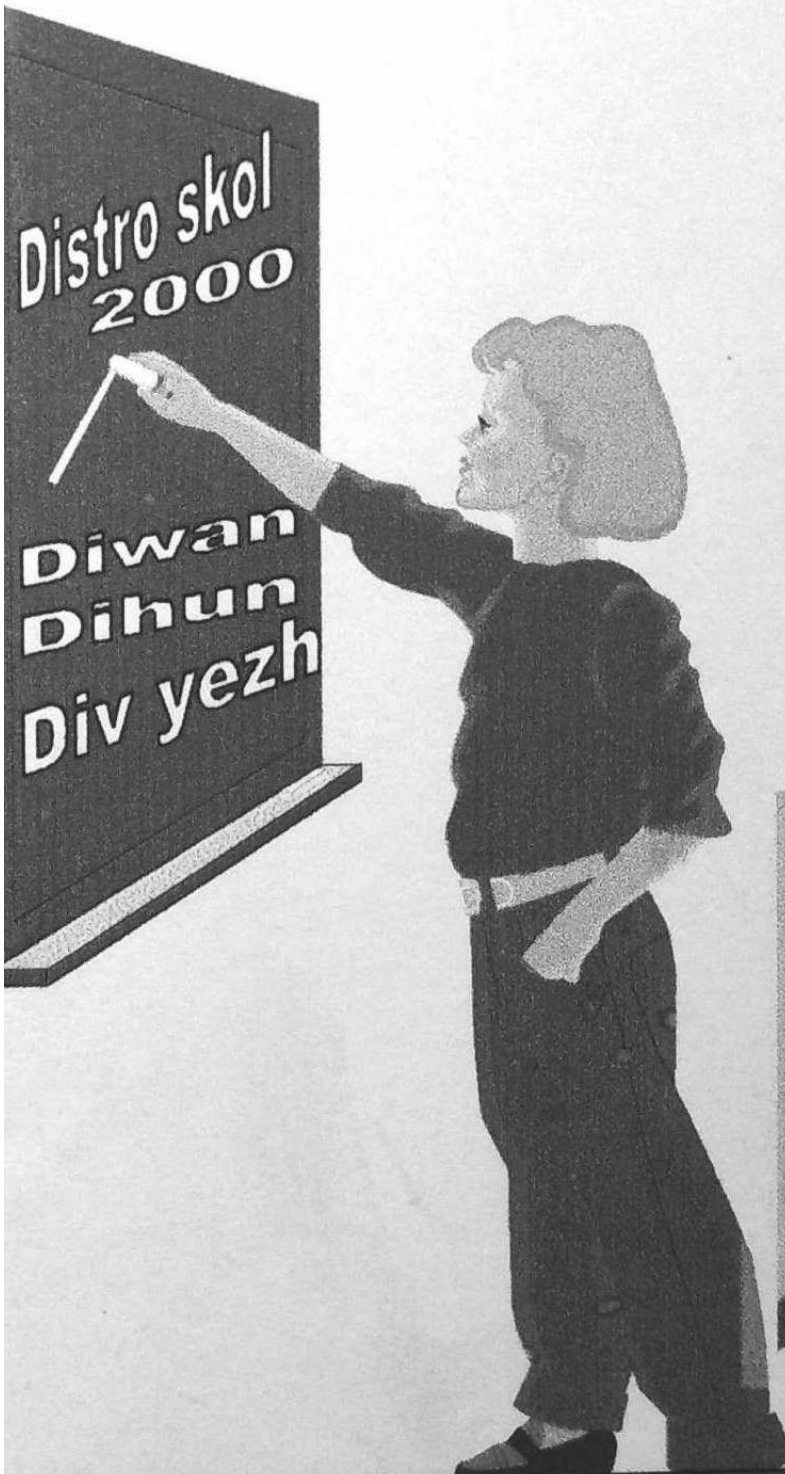
Depot legal 2eme trimestre 2000

N°75

an

DOETIRIE

DASTUMADENN Ë BREZHONEG BRO GWĒNED

BLE 2000
Brezhoneg 2000

TELE-BZH
Ur skinwel
aveid ar vro

TV
BREIZH

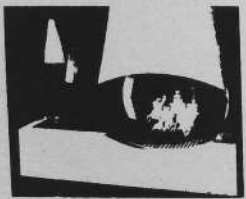
Emenn Deskeñ brezhoneg

KAMPING ER VEITERI VRAZ é KARNAG HO TIGEMER

digoret a viz Imbrill de gwez d'ar Gwenholon.
Brehoneg- galleg- alamaneg- saosneg- breizhet

Pz 02 97 52 24 01 Fax : 02 97 52 83 58

RENÉ BRISACH Siminalieu

PA GAN AN TAN E KAN AR VUHÉ

54 bali Chazelles 56100 an ORIENT
Pz : 02 97 21 36 34 Fax : 02 97 64 47 42

DIV HA DAOU

Télenn- Bombard hag orglézeu
Sonenneu ha kanenneu

SONEREH A VRO GWÉNEDE
GET TUD ER VRO

Pellgomz : 02 97 27 89 72 pé 02 97 25 25 84

ROLL AR PENNADOÙ

Pennad Stur : Sevenadur Breizh	P 4
A-zivoud ar blé 2000	P 5-6
Paotr-bah houarn	P 7
An Daou ozegan	P 8-12
Laredoù ar bobl	P 13
Deskam brezhoneg ar bobl	P 14
Ar gelionenn	P 15-17
T.V. Breizh	P 18-19
Distrol-Skol 2000	P 20
Kentelioù Brezhoneg	P 21-23
Un deveh-labour e vinsin	P 24
Ur Sonenn:	P 25
Girioù - Kroéz	P 26

SEVENADUR BREIZH - PETRA ZO A NEUÉ ?

I - GANEDIGEZH T.V. BREIZH

Ur chadenn aveidom-ni brezhonegerion. T.V. BREIZH a gerh a-houde an de ketan a viz Gwenholon. Gwelet a hues suroall ar roll-labour (programm) aveid an deioù de zoned, ar ho kazetennoù. Digor on-es, ni eùé, diw bajenn aveidoh -pajenn 18 ha pajenn 19 - An dra-man a rei marsé hoant d'ar ré ne reseüant ket hoah ar chadenn de redeg fonnapl d'an tiér-marhad. An T.V. BREIZH a vo ho leuiné én ho tiégeh.

II - KENTELIOÙ BREZHONEG

El aveid ar blé treménet aes a vo deoh kaved ul lèh eid deskein ar brezhoneg, aveid komz, aveid koroll... (sellet doh pajennoù 21..22 ha 23).

Goulennet é bet genem épad an tolp-blé devéhan sekour genoh éid lénn ar brezhoneg,ha de getan penn, an dastumadenn „AN DOERE“ pé livroù Mériadeg HERRIEU...Greit a vo enta; ar bajenn 24 a lar deoh muioh.

Elsé peb unan a gavo heb poén ar bouid a jaojo d'é spered épad ar blé de zoned.

III - NIVÉR AR VUGALÉ ÉR SKOLIOÙ DIUYÉZHEK

Kreskein a hra an nivér anehé, ha bep blé eh es skolioù neué é tigor é bep korn a Vreizh abéh, kerkoulz é Bro An Naoned hag é Roazhon él é Bro- Léon pé Bro-Gwéné.

Kément-sé a ra tommder d'ar galon. Ar yéh a seblanté édan merüel a zo breman én é saù ha kerhed a hra gwelloh gwell. An hent de héli a zo hir hoah, med digor é ahoél...

A-ZIVOUD AR BLÉ 2.000

III- TERVET (ha devéhan) LODENN :

PEGEMENT A ZEIOÙ E PEB MIZ

E amzérioù ketan ar gér a Rom,é gré Romulus, an dro blé a oé rannet é 10 miz-loér (ur miz loér a badé 29 dé hantér). Ar blé a grogé ged an de ketan a viz Meurh, hag ar péar miz ketan a zougé hanvoù an Douéed Mars (Doué ar brezél), Aprilis (Doué ar moh goué, hanvet 'aper' é latin, Maya (merh Atlas ha mamm Merkurius), ha Junon (groeg Jupiter). An 6 miz arall a oé hanvet revé o lèh é korv ar blé. Quintilis (ar 5vet), Sextilis (an 6vet), September (ar 7vet), October (an 8vet), November (an 9vet),ha December (an 10vet).

Mez rè verr a oé an dro-blé é kevér tro-blé an Héol,él ma oui breman rah an dud ... Ar Roué Numa a lakas enta daoù viz, ha kement-sé a zégouézhas ér blé 700 kent H. S.(donedigezh Hor Salvér). miz Januarius ((revé hanv an Doué Janus), ha miz Fébruarius (hanv an Doué Pluton, ged an Etrusked).

Ar blé a 12 loérad a badé enta 354 dé, pé 355, betag donedigezh Julius Kaezar...

Hennen en-doé kempennet, él ma ouiér, ur blé hirroh un tammig, revé hirded tro-blé an héol (365 dé hag ur hart) ha kemennet en-doé:

-ma padéhé peb miz 31 pé 30 dé, a beb eil tro,
-nameid an eil miz (Februarius) hag a badehé 29 dé heb kin épad tri blé, ha 30 dé d'ar béarvet blé.

Pe varùas Kaezar, an Ampelaour Antonius a ras é hanv (Julius) d'ar 5vet miz (é léh Quintilis), deit el-sé de voud 'Juillet' (é galleg, miz Gourhelén é brehoneg).
Hanv an Ampelaour Augustus a oé bet reit eùé devéhatoh d'an 6vet miz (é léh Sextilis), deit el-sé de voud miz Augustus (pé miz Est).

Ged ar hemmaduriou-sé, miz Julius en-doé enta 31 dé, ha miz Augustus, 30 dé heb kin ! A veid rein ar mem inour de Augustus ha de Julius, é oé bet kemennet neuzé rein 31 dé eùé deviz Est (èl de viz Gourhelén). mez, aveid derhel an nivradenn a 12 miz én hé saù, é oé bet rekiz lemél un dé ged an eil miz (Februarius): hennen n'en-devo ket mui nameid 28 dé (épad 3 blé), ha 29 dé, d'ar bléiou bisextil !!

Mez neuzé, tri miz plén (Julius, Augustus ha September) en-devehé bet 31 dé unan arlerh an arall, é léh 30 ha 31 peb eil miz ... Hama, rein a hrér enta 30 dé de September (é léh 31), ha 31 de October (é léh 30-miz Gouil Mikél aveidom-ni). November (miz Kalan-Gouian aveidom-ni) n'en-devo enta nameid 30 dé, ha December (miz an Aùent aveidom-ni) en-devo breman 31 dé !

El-sé é achiù istoér an nivér a zéiou én ur miz. Koéhet en-des Rom 5 kantvléad devéhatoh, ha deit é ar Vretoned én amzér-hont de boblein douarou an Arvorig ... mez nen des ket bet mui kemmadur erbed én hor afér :
Inourein a hram enta, heb er gouied, an Douéed hag an Ampelaerion hag a réné é Rom, boud a zo breman 2.000 vlé pé muioh !!!

Job AR BLUENN

PAOTR BAH-HOUARN

-Eil Lodenn-

Goarnet hon-es, ér pennad-man, ar mem skritur èl ér pennad ketan, embannet én hor nivérénn 73.

Ha oeit an tad éndro da glask koh houarnaj, taolet du-hont ha du-man: Ferhiér hantér diviz, trepéieù kamm, kléuaj arér krommet; ha éan geté ar ur garrikell betag ar hovéll zu. Dingn; dingn; dingn! Son e hra an annev ged an taolet marhol é pilad ar an tammeù houarn hag ar ar vah ré skanv.

Dré forh marholad ha marholad, troein ha distroein an houarnaj, setu ur vah-houarn neùé é voned ar ar garrikell ged an tad trema ar gér.

- "Ar wéh-man, kredein e hran ho-po ho traou, me faotr."

Ar mab e gemér ar vah diar ar garrikell, hé laka de bunein a-drest é benn, hé gwint én aùél (avél), hé zap éndro én ur lared:

- "Gwell é eid (eged) an arall, me zad, med skanvig mad é hoah."

Deit sonj d'an tad ag un tamm ahél karr e oé é verglein a-houdé gwerso émesk ar yéot ardran an ti. Ean d'er hlask, er laka ar ar garrikell, ar un dro ged ar vah "ré skanv", ha éan, hoah ur wéh, de hovell zu ar go du.

A dro vréh é sko an dén ged é varhol ponnéran ar an daou damm houarn ruet én tan. Ar fulad e strimp a beb tu doh dantér lér ar go ha doh brageù ar hêh tad. Dré forh marholad ha marholad; troein ha distroein an houarn ru, setu paket ur vah neùé ar an annev.

Tèr pé pedèr saillad deur e zo rekiz eid distan dehi, kent ma krog ar go én ur penn, hag an tad ér penn arall, aveid hé doug hag hé lakad hantéropouéz ar ar gravah. Hag an tad é kemér neuzé hent ar gér, rod é garrikell é chourikal ged ar samm.

- "Me zrès !" e laras ar paotr én ur gemér ar vah houarn ponnér a-ziar ar gravah. Breman, me zad, é hellan moned de valé bro de asé kaoud me far !"

Ha éan én hent; é vah houarn geton én é zorn.

Dré forh moned ha doned, ur sul, én ur dremén dré ur vourh (vorh), éan e wél, ar blasenn an iliz, un tolpad tud é selled doh ur paotr youank é hoari "palet" ged mein-melin, ken èz èl ma hré ar rérall ged o zam-migeù potin !

Paotr bah-houarn e dosta dehon hag e lar : "Eh an-mé de valé bro; deit genein, ha gwélam mar kavam un arall ken kriù èldom !"

- "Dam, ha gwélam!", e respont Paotr Mein Melin... Hag ind moned o daou de valé bro! (De genderhel)

Gwénael HERRIEÙ

N.B. Me zrès = juste ce qu'il me faut.

An daoù ozégan kozh hag ar hroédur de vagein

Sorbienn dastumet ged Iwan AN DIBERDER ér blé 1913 diar komzou Stéphanie GUILLAUME (Gavres 1860-1922), ha lakeit é "Brezhoneg 2.000" dré Job AR BLUENN.

Ur wézh éh oé un ozégan kozh. Ean a laras d'é voéz : -"Dam hiziù d' obér ur balé. Gwerso ' dom ket bet sortiet hon daoù."

Ha hi a laras dehon:

- "Ni 'vo marsé skuézh é kerhed."

- "Ho-es ket afér à voud eun. A pe véem skuézh, ni a ziskuého."

Chetu ind arriù ar bord ur fetan. Ha chouket o-des o daoù de choukein un tammig. Arriù a hras geté ur paotr hag ur verh hag a oé é ouiled, hag a oé daoù ozégan a oé. Hag ind a houlennas geté:

- "Gaoz de betra é ouilet ?"

- "Ni 'r-bes kollet hon tad hag hor mamm."

- "Ne ouilet ket, bugalé. Hwi 'zei genem ho taoù, ha hwi a vo euruz. Ni 'r-bes ket ni kroédur erbed."

Hag ar voéz a laras d'hé goaz:

- "Red a vo dem kemér ur har, rag ar vugalé-man ne hello ket kerhed."

Ean a laras dehi:

- "Ya, ya, me zo koutant."

Ar vugalé-sé a gomansas hoarhed:

- "Ni hor-bes kollet hon tad hag hor mamm, ha 'bes kavet un tad hag ur vamm arall."

E arriù én ur gér, ind a geméras ur har hag a yas o féar abarzh. Med an ozégan a gonduié ar har:

- "Marsé é véem pèll, ha marsé ne véem ket. Med, pe arriuéem éndro, ni a béo deoh aveid ho kar hag ho jao."

Chetu 'mant-ind én hent. Eid moned àr an hent praz, ind a wélas é sorti a-zédan ur hoed péar ozégan ha diù ozégané. Hag ar vugalé-sé a laré :

- "Chetu me zad ha me manm, ha me moéreb, ha me yondred."

Chetu an ozégan kozh a arrestas ar har, hag ind a laras pe oent arriù geté :

- "Chetu ni eizh dé-so é klask ar vugalé."

- "Ind a laré éh oeh kollet, 'laras ar voéz gozh dehé ha ni 'bes ind keméret èl bugalé dem."

- "Ho-es groeit mad."

Hag ind 'zo komanset de bredeg an eil ged é gilé. Azé o-des un anaüet, hag éh oent kenderüi jermén... ha ne ouérent ket anehé. Hag ind a embarkas tout ér har geté. Hag ind a hras hent asambl. Arriù én ur gér, ind a laras:

- "Dam de zèbrein ba damm, ha de ived ba wézh!"

Pe dint antréet én davarn éh oé daoùzeg ozégan éno, merhed ha paotred, hag ind a laras dehé:

- "Petra é hret aman ?"

- "E tam à vadéein unan bihan."

- "Ni 'bes groeit lakad krampoéh uiou àr an tan, ha hwi a chomo ho eizh de zèbrein genem."

Ar ré gozh hag ar vugalé ' oé koutant, ha chetu ind chomet de zèbrein geté. Chetu débret hag ivet, ha chetu ind keméret an hent de zoned d'ar gér. Pe oent arriù é kreiz an hent-praz, ne oé ket léh dehé tout de voned ér har. An hanni a gasé un hanni bihan a oé groeit léh dehi, hag ar rall (ré all) a gerhé àr droed.

Dé a oé pe oent arriù ér gér; peb unan a zo oeit d'é di. An ozégan kozh hag é voéz en-doé hoah un hent vad d'obér érag arriù én o zi.

Pemp pé wézh paz doh o zi, éh arriüas un aotrou geté,ha éan a laras dehé:

- "Ho-es un ér fatiket.

- "N'om ket rè ziskuéz, 'respondas an ozégan.

- "Pe arriüéet én ho ti, hwi a gavo àr ho taol ur prézant em-es kaset deoh.

- "Med,Aotrou kaezh, n'hous anaüam ket.

- "Pe ho-po gwélet petra é, hwi e ouio piü a véem."

Hirez h o-devoé ha perderi de arriü én o zi.Ind a ya de fondein ar pakad a oé àr an daol. An ozéganéz a daolas ur griadenn ér méz; hi a laras d'hé goaz:

- "Me haezh dén,éan en-des laret dem hor-behé gouéret piü a oé.

Sellet petra zo ér papér !"

Hag éh oé daoù groédurig bihan en-devoé kaset dehé de zesaü.

- "Med, me haezh voéz, a laras an ozégan, ni 'zo-ni ré gozh breman aveid desaü an daoù groédur-man, ha marsé 'des ket 'meid daoù zén é. Be zo unan ha ne chom ket pèll dohom; ni o haso d' ar voéz-sé. Hi o desaüo, ha d' hi féein é véem kuit."

Ind a yas de di ar voéz-sé an dé arlerh, hag a gasas geté an daoù groédur, hag ar voéz-sé a oas koutant d'o desaü. An ozégan a hras dehi un nebeudig argand. An ozégan hag é voéz a zo (neuzé) oeit kuit, hag ar voéz-sé a zo oeit de ranjein (maillurennein) an daoù groédur, hag hi a gavas én o mailurennoù deg billietenn-bank à vil livr. Ar voéz-sé 'ouéré ket mui émenn moned ged ar joé. N'hi-devoé ket gwélet jaméz anehi papér (-moné), ha hi a laras:

- "Donn ket pèll doh o zi, hag éh an de ziskoein dehé."

Pe arriüas énonn :

- "Laret dein petra (é) ar papér-man em-es kavet én o maillurennoù.

- "Ar papér ho-es kavet a zo argand, danüé aveidoh, a laras an ozégan dehi.

- "Eh an fonnabl d'ar gér, à gaoz d'ar vugalé. P'em-o (em-bo) afér à chanjein argand, é laras hi d'an ozégan, hwi o chanjo aveidonn. Rag me zo-mé peur, ha marsé é vehé laret em-ehé (em-behé) ind laeret.

- "Kerhet d'ar gér,ha kin ne larein ket gir deoh, a laras an ozégan dehi.

P'en-doé arriü ér gér, éh oé an daoù groédur ér havell, hag un aotrou chouket én ur gadoér étaldé. Hi-des bet eun, ha éan a laras dehi:

- "Geméret ket eun, moéz vad, deit onn de wéled mem bugalé. N'é ket deoh-hwi em-oé ind kaset. M-oé ind kaset de di an ozégan, hag an ozégan en-des groeit mad o has deoh. Rag ho-es afér de viüein."

Ean a houlennas geti ma en-doé kavet (petra oé) én o maillurennoù.

- "Mersi, Aotrou, m'em-es kavet trawalh aveid biüein betag ar marü."

Ean a laras dehi :

- "Nitra é ar péh ho-es kavet geté. Mar biüet d'o desaü betag daoù vlé, neuzé ho-po fortun abéh. Breman nen dein ket kin kent nen dein d'o hlask."

Chetu oeit an aotrou, hag hi a laras mersi dehon.

- "Mé é a zo de lared mersi deoh. Eh an de bas é ti an ozégan de lared dehon em-es kavet mem bugalé kempennet mad ged ar voéz d'an hanni o-des ind kaset."

Pe oent arriü é ti an ozégan, ind a chomas un tammig de berzeg (bredeg) asambl.

- "Charité, a laras an aotrou, ho-es groeit é kas mem bugalé d'ar voéz-sé. Breman, mar biüant betag daoù vlé, me zeï d' o hlask ha m' o haso genein, ha dén erbed n' em gwélo ket goudé."

Ean a laras kenavo dehé, hag a yas kuit. P'en-doé arriü ér gér, éan a laras d'é voéz éh oé vaillant ar vugalé. E voéz a oé koutant.

- "Me garehé, 'laré é voéz dehon, moned d'o gwéled un dé bennag.

- "Me ampech (ziwenn) deoh à voned, 'laras hé goaz dehi.Daoù vlé ne vo ket pèll é toned. A pe deint d'ar gér, é vo kours erhoalh d'o gwéled."

Chetu un dé (éh) arriü an ozégan é ti an aotrou. Hag an ozégan a lar dehon:

- "Tri dé a vank doh an daoù vlé, ha hwi a zeï de glask ho pugalé. Rag ar voéz émant geti a zo chomet klanv."

Ean a zas g'an ozégan (ged an ozégan) d'o hlask. Pe arriüas én ti, ar vugalé a oé krannig*.

- "Bonjour, me zad.

- "Bonjour, mem bugalé, a respondas an aotrou."

Ean en-devoé chagreïn (Droug-kalon) é wéled ar voéz-sé é soufreïn, hag é vugalé a ouilé rag ind a laré "mamm" dehi. Ean a gontas argand aveid o rein dehi, hag ér momand-sé hi a vaüas. Hag an ozégan a laras dehon :

- "N'hi-des ket dén erbed anchi. Kaset hous argand genoh éndro.

- "Med mar kleüet jaméz komz ma hi-des unan bennag biü doh hé famill, me rei dehé ar péh em-behé reit d'an hannï en-des desaüet mem bugalé."

Hag an ozégan a brométas dehon penaoz en-devoé goulennet. Med ne gavas ket dén hag a oé kar dehi.

P' en-doé arriüet ér gér, ged é zaou a vugalé, éan a huchas àr é voéz de zoned d'o gwéled. Hi a ouilas g'ar joé d' o gwéled, péker propr ha délikad éh oent . Ha éan a laras d'an ozégan :

- "Hwi a geméro an argand-man, ha hwi o goarno genoh."

Hag an ozégan a laras dehon:

- "M'es-mé trawalh em-es afér.

- "Keméret ind, ha hwi o rei d'ar ré beur."

An ozégan a geméras geton hag a laras kenavo...hag an aotrou a laras dehon:

- "(Nen) det ket kin d'em gwéled, rag éh an kuit doh ar vro-man. Eh an d'ar broïoù estranjour, ha (nen) déem ket mui jaméz éndro."

(Porth-Loeiz, 23-11-1915)

Tennet ag al livr diar «AR SIRENED»; kavet é guerh é Coop Breizh d'ar priz a 109 lur

LAREDOÛ AR BOBL

(Propos et dictïons populaires)

Un éjon brunellér n'é ket forh a labourér.

(Un boeuf tapageur est piètre travailleur)

Mar fall deoh kaoud morloho:

Ur voéz youank hag un néhiad moh !

(Si vous voulez avoir activité et gros efforts: Une femme toute jeune et une nichée de porcs.)

N' istiman ket me marh,

A pe freg, ma ne darh !

(De mon cheval; ne suis pas fier; S'il y a "averse" sans "tonnerre".)

Nen des nameid ur mamm-gaer mad ér bed,

Unan heb kin, ha hoah ged an diaol éma oeit !

(Il n'y a qu'une belle-mère qui soit bonne, dans le monde: une seule, ...et encore le diable l'a emportée)

Pen don lan, éh on klanv, Pen don moén, éh on vén.

(Quand j'ai le ventre plein, je suis malade, Quand j'ai le ventre creux, je suis sans force.)

Oeit oh àr me homz, beg braz !

(Tu m'as coupé la parole, grande gueule!)

Klemmour ha klemmeréz,

Tud anéhé aveid jaméz.

(Geignard et geignarde ne verront jamais la mort.)

Nen dé ket ar gavidell a vag an én.

(Ce n'est pas la cage qui nourrit l'oiseau = mieux vaut bon menu que beau manoir.)

Ar rein a hra ar haoud.

(Donne et tu recevras.)

Ar ré goh a vé én hent pé ér golaou; ha guéhavé én daou!

(Les vieux sont toujours dans votre chemin ou votre lunière; et parfois dans les deux!)

Red a vo digor ur sah;

ha lakad oll ar ré goh abarh!

(Il faudra bien ouvrir un sac, et y mettre tous les vieux!)

Ur gaer a gredans é ti ar peur!

(Quel beau meuble dans la maison du pauvre!)

N.B. Kement-sé a vezé laret ag ur voéz vraü ha braz é ti ur peizant heb danüé.

Gwénael ha Mériadeg HERRIEU

DESKAM BREZHONEG AR BOBL

Brezhoneg :	Galleg :
1- Eh oé a gory roched.	1-Il était en bras de chemise.
2-E tas àr me roudoù.	2-Il vint sur mes brisées.
3-Ema hé babig doh hé halon.	3-Elle a son bébé au sein.
4-Be zo moll de beb tra.	4-Il faut savoir garder la mesure en toutes chose.
5-Fall gi hennéh ha ne harh.	5-Chien méchant n'aboie pas.
6-Trema Pondí éh ê, ha moned geti.	6-Il allait à Pontivy, et de belle allure.
7-Haval é genein ho anaùan.	7-Il me semble vous connaître.
8-Hernet on, pariù on!	8-Je suis esquinaté, je n'en peux plus!
9-Disternet an daol.	9-Débarrassez la table!
10-Én diovér a bed tra émant : a boén heb kin émant goalhet!	10-Ils manquent de tout, mais de misère, ils ont leur content!
11-Belzet oh bet hag ho pelzein e hran hoah.	11-Tu as été averti et je t'avertis encore.
12-Maleur àrnous, ma ne chelaouez ket belzadenn te dad!	12-Gare à toi si tu n'écoutes pas l'avertissement de ton père!
13-Oeit oh àr me homz, beg braz!	13-Tu m'as coupé la parole, grande gueule!
14-Mission ha jubilé :	14-Mission et jubilé :
Kaill éraog ha laer goudé.	Fripon avant et voleur après!
15-Tamm ampoézon! Eh ouz hoah é klask trouz?	15-Espèce de vermine, tu cherches encore la bagarre?

Gwénaél ha Mériadeg

AR GELIONENN HAG AR BLOUZENN

(Sorbienn)

Tual ha Matelin a zo kenderüed, ha berped en o havér an eil ged é gilé. Oeit int enta o daoù de berhindein de Santéz-Anna; ha doned a hrant breman d'ar gér, un anderù-noz a viz Méheüenn.

Héli a hrant ur vinotenn digor é kreiz ul lanneg vraz, ha nen des ket kalz a ziviz geté, dré ma dé hernet o diwar é kerhed-a-houdé ar mitin, heb diskuéh. N'o-des diskuézhet nameid diù pé teir guézh, aveid ived ur lommig deur ha lonkein fonnabl ur begadig bara séh...

Deit é dehé ar sonj de azé breman un herradig àr ur maen plad hag a zo azé, é kosté an hent, tostig d'ur riolenn sklér.

Matelin a dolp enta ur vréhad radenn séh hag o strèw àr an douar. En em astenn a hra neuzé arnehé, aveid dihermein é zivar... Ker skuézh é é kerhed ma tegouézh abenn-kaer ar housked àr é zaoulagad.

Tual chom éan azéet àr ar maen plad, heb lared nitra... « Mar en em astennan, mé eùé, a sonj-éan, éh am de gousked hon daoù; ha ne vé ket mad

kousked èl-sé àr an douar, pé dosta doustér an noz.

Izéleit en-des an héol a-drest ar gué, med splann mad é hoah an traoù; ha spiz a chom daoulagad Tual. Taol ha taol é hra ur sell àr fas é gensort, ha... chetu ma wél ul lônig bréh-du é toned ér-méz à veg digor Matelin, ur menestrein kelionenn vihan, ag ar ré-sé hag a vé berped gouüi ha liant, ar ré-sé ha ne hellant biskoah chom é péah. Tual a héli hoari ar gelionenn, heb gobér trouz erbed...

E kosté ar riolenn éh es ur bodig brenn, hag ér bod éh es ur géotenn hir, ken hir ma treuzé ar riolenn penn-der-benn. Ar gelionenn, um laka de rideg édan ar géotenn, a grap arnehi, hag a dreuz èl-sé ar riolenn heb poén erbed ha heb koll amzér.

En tu arall ag ar riolenn éh es àr lein ur hlé un askorn tennet azoh penn ur lon bennag krevet a-houdé gwerso, kollet dehon an oll kig ha krohenn en-doé bet gwézharrall. Ar gelionennig a grap àr ar hlé hag a fard hé fenn é askorn penn ar lon dré un toul lagad ... ha doned a hra ér méz

dré un toul skoarn... hag abarh éndro dré un toul fri, hag ér méz éndro émesk an dent! Diskenn a hra neuzé d'an dias, ha rideg a hra betag ar géotenn a-dreuz ar riolenn... Un herradig arlerh éh a éndro d'ar géotenn, hag éndro de lein ar hlé ha de askorn penn ar lon krevet...

An hoari a seblant plijein tré d'ar gelionenn ha souéhet braz é Tual breman. Ker souéhet é ma ta dehon ar sonj á vouljein an traoù un tammig, aveid gwéled penaoz é reskondo ar gelionennig! Kemér a hra enta ar géotenn hir hag a dreuzé ar riolenn, hag hé zenn a hra doh ar mem tu ag ar riolenn.

Nag un treboul aveid ar gelionenn ! Pennfollet é rag ma ne hell ket mui treuzein ar riolenn... hag en em lakad a hra de rideg hed ar riolenn, én tu arall anehi, aveid klask ur géotenn hir arall de dreuzein... med ne gav ket, ha doned a hra éndro, beziuet hag hantér varù ged ar spont!

E turel ur sell ar fas ar houskér, Tual a wél éma deit de voud gwenn-kann... krénein a hra é oll izili, hag un huiz yein deit ar é dal a zivir a-hed é goug én é roched digor! Trué en-des Tual doh é gensort, med né oui ket ré petra gobér... Ankoéheit en-des hoarioù ar gelionenn,

med hé gwéled a hra neoah treboulet forh é klask an hent de dreuzein ar riolenn éndro !

Tual, ankinet é wéled é gensort é vougein étaldon, a zo spontet, med ne gomprenn ket péh liamm a zo étre ar gelionenn ha poénioù Matelin. Heb sonjal rè, é laka neuzé ar géotenn hir én hé lèh, adrest ar riolenn, hag a chom de ortoz petra vo respont ar gelionenn...

Ar gelionenn a wél abenn-kaer éma deit ar pont én é lèh, hag a dreuz enta ar riolenn d'ar fonnablan ma hell ...ha dohtu um daol édan penn ar houskér. Tual n'hi gwél ket mui, med fas Matelin a zo deit éndro de voud sioul, ha doned a hra abenn ar liù ru ar é fas: ne grén ket mui tamm erbed èl ma hré tuchantig. Deit é breman ar péah én é zaoulagad, ha seblant a hra boud é tihouskein a-nebedigou.

Goudé un herradig é astenn Matelin é zivréh, én ul lared de Dual :

"Hoant braz em-boé de gousked, ha kousket em es a-féson ...

"-O, ya! a respond Tual: Neoah huizein a hres tuchant, ha krénein a hres ag ur penn d'an arall !

"-A ! Ne ouien ket, med groeit em-es un huné souéhuz mad épád ma oen astennet... Treuzet

em-boé ur pont stréh ar ur stér vraz lan a besked... Resevet a oen bet é paléz ur Markiz hag en-doé salioù vraz ha glustroù présiuz. Gwéled a hren, dré ar fenestri, douarou ar veiterion é labourad, én tu arall ag ar stér. Med, chetu ma oé bet diskaret ar pont dré ur marheg énebour, dré an Diaol, marsé, ha red é bet dein klask un hent arall aveid doned aman éndro, ged sekour me é! mad! Spontet a oen ged an eun a goll me hent, ha chetu perag, me gred, é oé kement a soursi genein... hag é krénen kement-sé !

"-Hama, gwell-arzé, a lar Tual... med petra oé neuzé ar gelionenn-sé em-es gwélet -ged men daoulagad- ker spiz ha ker splann èl m' ah kwélan aman.

"-O! a respont Matelin, ar gelionenn-sé a zo, merhad, ker gwir èl ar markiz en-des me resevet mé én é baléz! Kousket 't-es, ar ar maen plad-man, kerkoulz èldon-mé ar mem bréhad radenn sch... ha groeit 't-es un huné forh dishanval doh me hanni-mé, med just ker gwir èldon !

Diviz a hrent èl-sé o-daou, ar an hent d'ar gér... pe dremennas étaldé ur boulom kozh ha n'anaüent ket, ur boulom gwisket èl gwéharall, daouhorn seh dehon hag askorn pléget ar ur penn-bah klomeg.

"-Un diviz braz a zo genoh, emé-éan, én arbenn ag ar péh ho-es (ho-pes) hunéet ho-taou... Ne glasket ket penn èl-sé de beb tra dégouézhet genoh, rag Mab-Dén a zo korv ha spered... Un draig arall em-es hoah de lared deoh. An hanni hag a wél ur paléz én tu-rall d'ur stér vraz a zeli turel cùézh ar é draouigou ar an douar!"

Ha éan oeit ged é hent, heb gortoz reskond erbed.

Uigent vlé-zo tremennet breman a-houéd an afér-sé; ankoéheit o-des an daou gensort ar péh o-doé gwélet an anderü-noz-hont a viz Méheüenn, é toned d'ar gér goudé o ferhinded... Med ne vennant ket ma vo biskoah komzet dehé à gomzoù ar hozh boulom o-doé kavet ar o hent... rag chomet é é gomzoù merchet én o halon ged lizérennoù tan !

T.V. BREIZH

Arriù é al kent !.. T.V.BREIZH, chadenn

ar Vro ! Deit é én ho ti, pé prest de zoned atao, dré "T.P.S. - Kanal 22" "CANALSAT - kanal 88" pé ar "HABL". Elsé poen erbed eid chelaou komz é brezhoneg pe gareet... hag ohpen tra, mar faot deoh, hui a hello choéj étré 165 chadenn arall...

Eid en devoud kement-sé nen des nameid un dra d'obér : prenein ur parabol ha lakad tredan (branchement 5) « Ouest-France T.V. Magazine » a ginnig rah el labour-sé aveid 990 lur (parabol reit aveid nitra). Red a vo pellgomz d'an niverenn 0.825.019.825 éraog an 31.10.2000.

AR ROLLOÙ-LABOUR (Programmou)

T.V.BREIZH a gerh étré 7 eur 1/2 d'ar vitin ha kreizhnoz hantér, pé a hra 17 eur bamdé.

Kavet a vé emesk an abadennoù (séances)

- ré ar yaouankiz, diù eur bamdé

- de 7 eur 1/2 épad un eur : MELDU-ORSON hag OLIVIA. Kontadennoù al loñed. PERIG hag é Vignoñed.
- De 5 eur 1/2 d'anderù : MELDU -CHELAOU MEM MUZIK Tristan hag Izeut - BARUENN RU
- D'ar sul vitin de 9 eur 1/2 épad diù eur : MELDU. Tristan hag Iseut. Baruenn ru.

- Diviz bamdé d'ar lun betag ar Gwener de 6 eur 1/2 d'anderù
Kouviét a vo d'an "Talk - shows" -sé tud tré de gomz a-zivoud an digouéhiou politik, sokial, sevenadurel, hag all...

- Diviz hoah d'ar merhér ha d'er sadorn de 9 eur 1/2 de noz, d'ar sul de 2 eur 1/2 d'anderù, d'ar gwener de 9 eur 1/2.

- Filmoù, dielloù (documentaires) hag all, bamdé a-zivoud er bed keltieg...

Grille d'Hiver

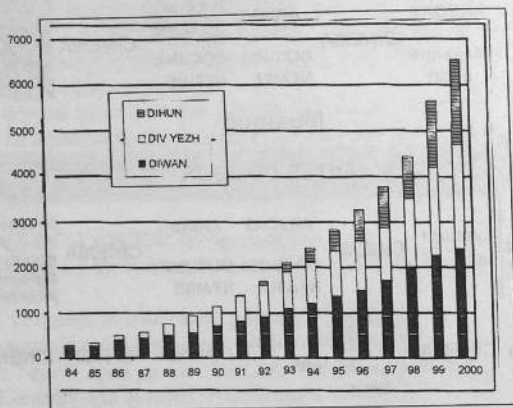
- "Petra zo de wéled !"

	D'ar lun	" meurh	" merhér	" yaou	" gwener	" sadorn	" sul
07:30	yaouankiz						
08:00							
08:30	Musique						
09:00							
09:30		ARGOAT		ARVOR	bretone tro ar bed		JEUNESSE + MESSE
10:00	Evenem ent	Magazine	CINEMA	DOCUME NTAIRE	DOCUME NTAIRE	CINEMA	
10:30		Sport					
11:00	Musique						
11:30							
12:00	INVITES DU JOUR						
12:30							
13:00							
13:30				ARGOAT	ARVOR		Documentai re FOOT + Bretone tro ar bed
14:00	FICTION	Evenem ent	CINEMA	DOCUME NTAIRE	DOCUME NTAIRE	CINEMA	
14:30							
15:00							
15:30							
16:00	CINEMA	CINEMA	bretone tro ar bed	Evenem ent		CINEMA	FICTION CINEMA
16:30			Magazine Sport				
17:00							
17:30	yaouankiz						
18:00							
18:30	INVITES DU JOUR						
19:00							
19:30							
20:00	Musique						
20:30	ARGOAT			ARVOR		bretone tro ar bed	Evenem ent
21:00	Magazine Sport	CINEMA	DOCUME NTAIRE	CINEMA	FICTION	DOCUME NTAIRE	
21:30							
22:00	Musique						
22:30							
23:00	INVITES DU JOUR						
23:30							
00:00							

DISTRO-SKOL 2000

Ar vugalé ér skolioù diuyezhek é BREIZH abéh.

AR VUGALE ER SKOLIOÛ DIVYEZHEK E BREIZH

DIHUN
1851

DIV YEZH
2289

DIWAN
2414

15 skol neüé a zo bet ar blé-man é tigor o doriou d'ar brehoneg. Nameid ér Morbihan 892 skolaér a zo ohpen ged 2 skol DIHUN é Gwegon, Mourieg ha Begnen, 1 skol DIWAN é Kistreberh.

110 skol é Breizh a gelenn breman enta, é brezhoneg, de 6554 a vugalé (3.612 ér skolioù-mamm, 2535 ér skolioù ketan-derez (primaire) 695 é skolajoù (collèges) 162 él liséioù.

Ar chifffroù-sé a zisko splann un dra : an nivér a gresko hoah épad ar bléioù de zoned é kevré an niver ér skolioù izellan

KENTELIOÛ BREZHONEG

E BRO AN ORIENT

AN ORIENT - Ged „Diwan“, stred Kersabieg,

☎ 02.97.65.02.24

De Philippe Le Sauze ardro 9 eur de noz
- AMZER NEVEZ é Cité Allende

02.97.86.32.08

- Torr E Benn 17 rue Bois du Château

02.97.83.50.46

KAODAN - Ged « TARZH AN DEIZ (1 rue des écoles)

02.97.05.69.88

(Cécile Guiguen)

GUIDEL -Ged « Kelc'h Sevénadurel Centre Brizeux

02.97.65.01.02

(Maro-jo Dupont)

LANN ER STER -Ged “Divyez” ér skol romain Rolland

D'ar lun de 7 eur de noz

02.97.32.91.52

(Armelle Boullé)

HEN BONT -Ged « SKLERIJENN » é Ti An Oll

02.97.36.47.81

(Itron Armede)

pé de Yollande Groix 02.97.36.46.49 d'an euriou-

pred

PLANVOUR - Ged « AMZER NEVEZ » SOYE

02.97.86.32.08

PLOUE - Ged “SKOL AN AMZER DA ZONT”

02.97.33.28.87

(Herri Ar Borgn)

PONT SKORV -Ged „TIER HA TUD

02.97.32.52.13

(Jean Yves Charreteur)

PORZH LOEIZ –Ged « AN DROUZ VOR »
02.97.82.58.99

ENEZ GROE –Ged Kerlenn Barzh Bleimor“
02.97.86.58.35

(Maryvonne Calloc’h)
Brezhonegerion Bro An Oriant en em gav bep miz aveit kleuet komz
ha komz eué
Pellgomzet de „EMGLEV BRO AN ORIENT“
02.97.21.37.05

E KEWENN : Fetan An Hunvréou Kergavalan
02.97.05.03.71
A hra kementrall

E GWENED ha tro ha tro.

- Ged Kelc’h sevenadurel Gwened
02.97.42.67.00
- “ – Université de tous âges”
02.97.63.41.41
- « Centre Socio-Culturel (initiation) é ELVEN
02.97.53.53.82
- « Yaouankiz GREGAM é GRAND-CHAMP
02.97.66.62.48
- « KANAM AN DOUAR Le quinquizio MOLAC
02.97.45.73.44
- « DASSON PENMEUR MUZILLAC
02.97.45.63.94
- « PETRA NEUE PLESCOP
02.97.60.78.36
- « LE KAMBER QUESTEMBERT
02.97.26.13.07
- « Kelc’h Sevenadurel Bro Rewiz SARZEAU
02.97.41.78.68

- “ HATOUP DIWAN SENE
02.97.66.58.13
- ” EN ARBENNTEIZ THEIX
02.97.43.09.97

EL LEHIOÙ arall

- centre STEN KIDNA AURAY
02.97.57.67.71
- TUD AR VRO POURLET LE CROESTY
02.97.51.60.44
- STER BRENN LANGONNET
02.97.23.84.54
- DIHUN HA GOUIET LANGUIDIC
02.97.65.20.14
- BUGALE MELRANT Grand Quello MELRAND
02.97.39.57.95
- SKOL LOUARN LES FORGES
02.97.75.38.77
- KERLENN PONDI PONTIVY
02.97.27.89.72
- Hubert Alde QUIBERON
02.97.30.46.62
- Korollerion Mourieg REMENGOL
02.97.60.95.28

Eid gouied muioh goulennet ged « GEVRED »
Maison des associations 6 rue de la tannerie VANNES
02.97.01.36.57

UN DEVEH - LABOUR E VINSIN – ARRADON

- Ged kevredigezh SANTÉZ ANNA GWÉNED-
Dalhet a vo un deuéh-studi, é VINSIN (Centre de Formation Saint-
Yves) d'ar sul 20-10- de 9 eur èl ar blé paset.
- An Deuéh a achiùo ged an overenn lidet ér chapel ér Vinsin de 6 eur
½ d'anderù.

Desket a vo hoah lénn ar brezhoneg, ha drestoll kañein ar hantikou à
Vro Gwénéd.

Aveid lakad ho anù, pellgomzet (tél.) d'ar sekretouréz 02.97.46.33.80

KOUVI « An DOÉRE » eid é lénnerion

Ho kouvi a hra « An Doéré » d'un tolp bep miz aveid gouied lénn, pé
lénn gwell:

- e' Pluergad, aveid ar wéh ketan, d'ar sadorn 28 a viz Gouil-Mikél
ha d'ar sadorn devéhan bep miz arlerh de 5 eur d'anderù èl „lenn-di“
ar Vorh (Bibliothèque Municipale).

- é Bubri

Aveid ar wéh ketan d'ar sadorn 18 à viz kalan-Guianv de 5 eur
d'anderù é "Ti ar Barrez" Bubri.

N.B.

Kempennet a oé an Dastumadenn a-houdé ur miz bennag, med red é bet gortoz én
arben ag an « urzhiataer » (ordinateur) Gast a ... ur wéh ohpen !...

Epad an amzér-sé an "Deveh-labour" é Vinsin a zo bet greit, hag an tolp é Pluergad
eüé . An daou a zo bet plijuz ha fréhuz. An dra-sé a ra kalon dem aveid moned araog.
En atretan, goulenn a hram genoh on digaréin .

21 - GRES MAD PIER

DISKAN

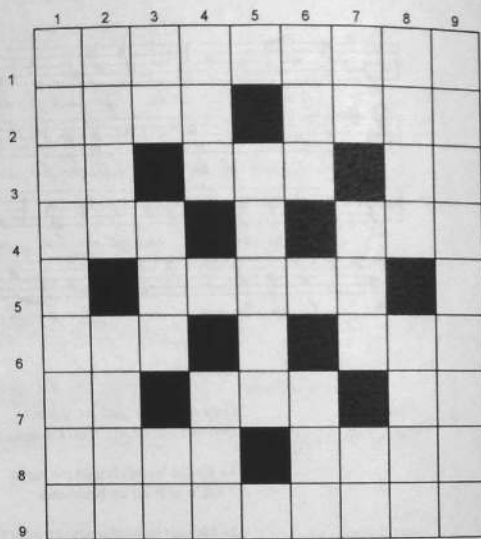
Gres mad, Pier, galand, galand,
Gres mad, Pier mar d'oh koutant.

- 1 - Ke-tan 'm oé choéjet me hanni
Oé 'n ur fi-laj én Normandi.
- 2 - Me ocit ha goulennet geti (d.w.)
Plahig ha diméet oh-hui ?
- 3 - Hi me reskont èl ur verh vad:
Marù é me mam, marù é me zad.
- 4 - Demad doh-hui, tud an ti-man
Kerklouz d'ar braz èl d'ar bihan.
- 5 - Ha doh, boulom, étal an tan:
Men' ma ar vinourez dré-mañ ?
- 6 - 'Ma hi én hé hambr é kousked
Ha hi a lar ne saüo ket...
- 7 - Ha hi a lar ne saüo ket
Ken ne sonno kloh an Drinded;
- 8 - Eid mond d'an hanv d'ar pardonioù
Ha de Valardé d'ar festoù.

GIRIOÙ-KROEZ (ged KERMORVAN)

A-HED

- 1- Dré hé alhué é tivér ar chistr.
- 2- Nevnoé a oé unan - Mamm Mari.
- 3- Liéster - Kig lard a vé greit aneké - Gwisket ged plu.
- 4- Gwin ardant mesket én Amérika - koh é LONDREZ.
- 5- (a) Chaché.
- 6- Arriù a bras àr ar mané Ararat.
- 7- Gabriel a zo unan - Kér é Holland - Nitra a Vad heb é galon.
- 8- Stérédennuz d'an noz - Loer draillet.
- 9- Jénéraled Hitler a zo bet barnet énni.

A-DREUZ

- 1-àr hé lerb é ta an tarh - gurun.
- 2-Jénéral é Bro-Liban - Eoul santél.
- 3-Liù ar jot méhuz - A achiué an overenn gwéharall - Adreist.
- 4-Röntgen - énéan.
- 5-An davadenn é o mamm.
- 6-Lon roltet étal an oéled - A zichenn d'ar mor é Hamburg
- 7-Abarh - Youank de zeg vlé, koh braz de gant - Hantér rein.
- 8-Lénn, ar penn d'an diaz - Mimoér.
- 9-Unan étal an arall a hra 1910, unan hag an arall a hra naù arnugent.

RESKOND D'AR GIRIOÙ KROEZ (NIV 74)

- A-HED:** 1- Kousket - Om 2- Eur-Aga 3- Moged 4- Ie-Ene-Fe 5- Kandennad
6- Eno-Ara 7- Zoein 8- Afe-Dra 9- Nehanseem.
A-DREUZ: 1- Keti-Ketan 2- Ou-Ean-Fe 3- Urm-Nozeh 4- Oed 5- Kignezenn 6- Een 7- Tad-Nande 8- Og-Far-Re 9- Mabed-Adam.

KREIZENN SEVENADUREL

PGZ : 02 97 05 01 07
FAX : 02 97 05 14 29

56530 KEWENN

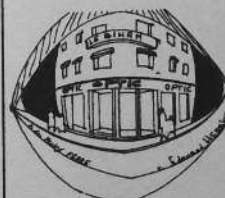
BREIZH

É ti Yannick LE COUSTOMER

ANDOUILH ER GEMENÉ
E GIZ ER MEZEU
Andouilhennigeu, Strimpeu

Straed Amiral Favereau 56 323 AN ORIENT Cedex

HENNEBONT-VISION

Aveid gwéled splann
gwéled mad
gwéled pell

Parking De Gaulle 56700 HEN BONT
Pellgomz : 02 97 36 21 86

ASSOCIATION BRO-EREG La Grande Métairie - 56340 CARNAC
Pour toute correspondance relative à la rédaction de la revue AN DOERE
à l'Association, pour les abonnements à la revue

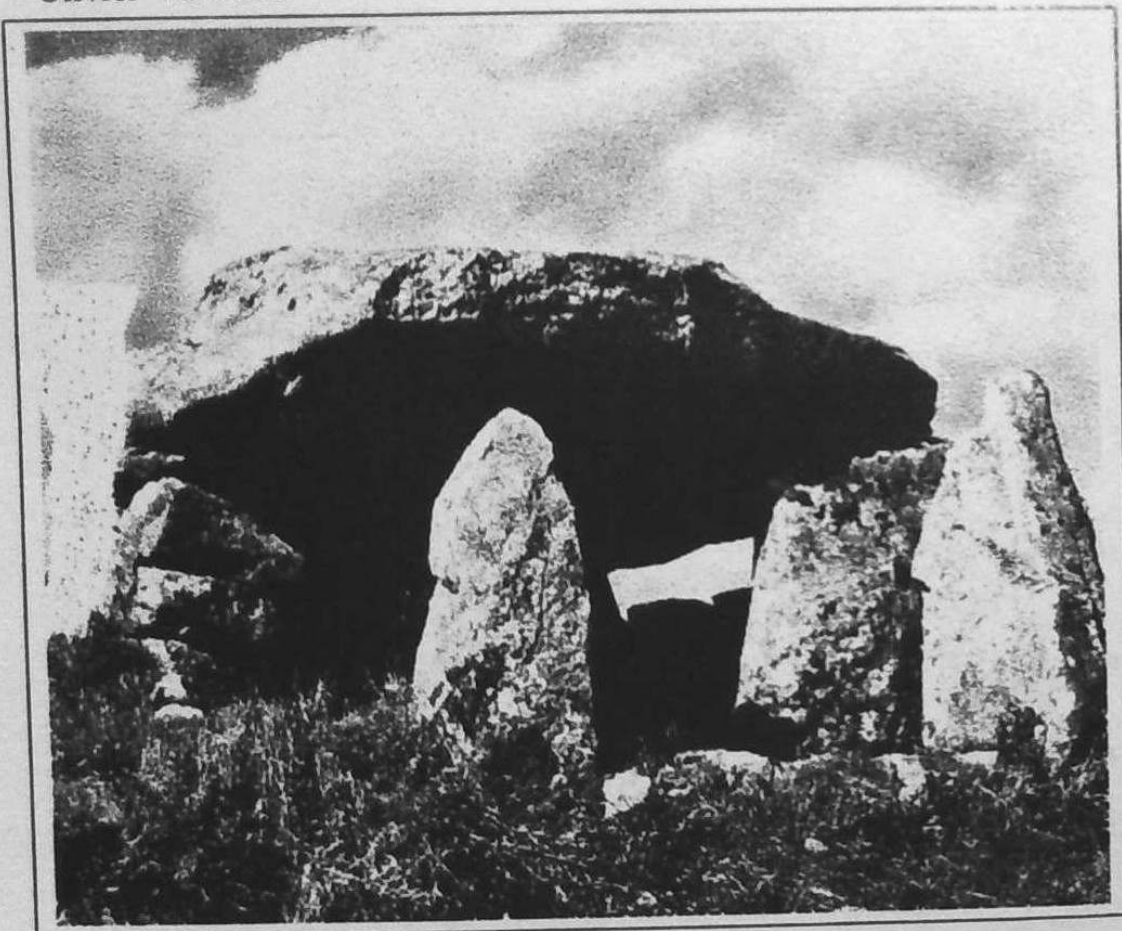
écrire à:

ASSOCIATION BRO-EREG : Monsieur Louis Le Mouel
27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED

N° CCP de l'Association : NANTES 4 287 62 E (Chèques
à l'ordre de Kevredigeh Bro-Ereg)

Kenlabourerion An Doéré en niverenn-man:

- Loeiz er Mouel - Michel Oiry
- Meriadeg Herrieu - Alfons Samson
- Olivier Vantorre -

AN DOERE: Publication trimestrielle: Prix du numero: 25 F.

Abonnement annuel (4 numeros): 100 F.

Gérant de la publication: Louis Le MOUEL

27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED

N° C.P.P.A.P. 64 359 (03.1982). N° ISSN. 0750.3326.

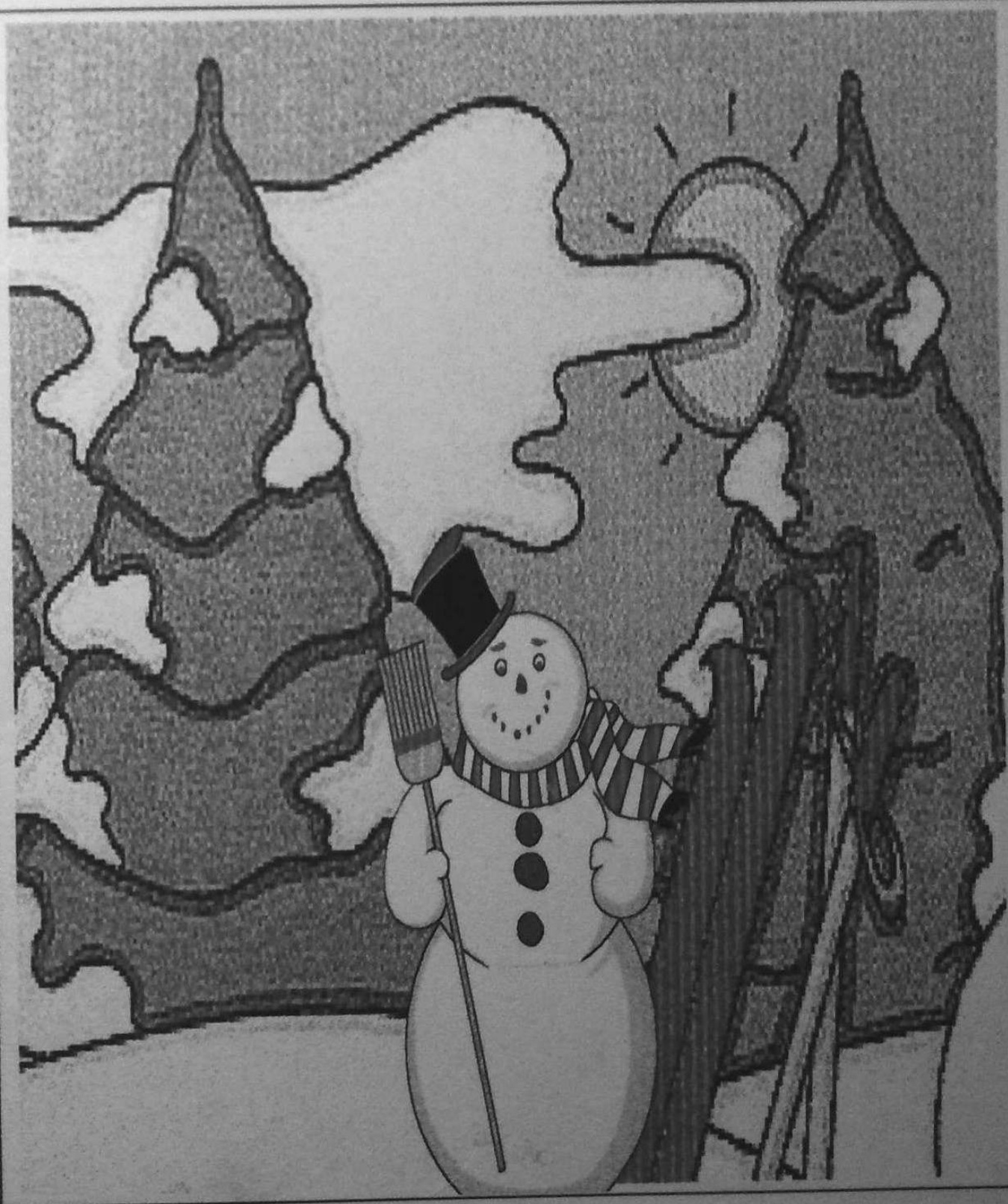
Depot legal 3eme trimestre 2000

0297474673
- 0683360320

N°76
an

DOÉRIÉ

DASTUMADENN Ë BREZHONEG BRO GWĒNED

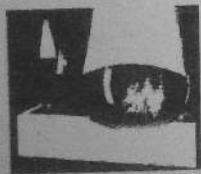

**KAMPING ER
VEITERI VRAZ
é KARNAG
HO TIGEMER**

digoret a viz Imbrill de greiz miz Gwenvolon.
Brehoneg- galleg- alamaneg- saosneg komzet

Pz: 02 97 52 24 01 Fax : 02 97 52 83 58

**RENÉ BRISACH
Siminalieu**

**PA GAN AN TAN
E KAN AR VVHÉ**

54 ball Chazelles 56100 an ORIENT
Pz : 02 97 21 36 34 Fax : 02 97 64 47 42

DIV HA DAOU

Yelenn- Bombard hag orglézeu
Sonenneu ha kanenneu

SONEREH A VRO GWÉNEDE
GET TUD ER VRO

Pellgomz : 02 97 27 89 72 pé 02 97 25 25 84

ROLL AR PENNADOÙ

Mall a vo !!!	P 4-5-6
An doaou ozegan	P 7-8-9
Paotr-bah houarn	P 10-11
Deskam brezhoneg ar bobl	P 12
Dalham sonj	P 13
Tolp-blé ar gevredigezh	P 14
Pajenn al Lénnerion	P 15
Skolaj Diwan é Gwénéde	P 16
Deizou an EMGLEV én Oriant	P 17-18
Ar vuah Penn-Follet	P 19
Skriñam ar chekennoù brezhoneg	P 20
Ur Soñenn:	P 21
Giriou- Kroéz	P 22

MALL A VO !!!

Ur sul vitin a viz Imbrill pé Mae 1930, é kosté Gwénéd... Éma Uisant é voned d'ar vorh àr droed aveid kleüed an ovérenn bred. Kaer braz é an amzér, mez sonein a hra ar hléhiér a-houde un herrad amzér dija, hag hirrad a hra Uisant é bazoù, rag chom a hra hoah ur hard-léü de gerhed éraog arriü àr ar blasenn ... An dud a hra goab ahanoh, a p'arriüet én iliz é kreiz ar predeg !

Ha chetu adal dehon Matelin ag ar Gerneüé, é toned éan ag ar vorh, prénet dehon rah ar pézh en-doé dobér aveid aléjein pred ar sul. Sammet mad a seblant boud é zivréh, ha kerhed a hra an dén a bazoù braz. Hiraeh en des de arriü ér gér.

En em wélet o-des an eil hag é gilé, mez boud zo pres anehé, ha ne vennant ket koll pemp minutenn aveid komz a ne vern petra. Peb unan a zo doh un tu ag an hent, ha kerhed a hrant heb difonnad o fazoù.

-«Mall a vo, Uisant», a lar Matelin ...

-«Ya, mall a vo... mall braz», a reskond Uisant heb distroein é zaoulagad azoh é hent ...

Peb unan a zalh enta ged é hent, ha ged é sonjoü heb divegein ur gir ohpenn. Ar giroü-sé «Mall a vo» ha «Mall braz a vo» a oé, a

dra sur, berr de lared, ha berrig eüé de gleüed ... mez hir a-walh a oent aveid ma vehé komprennet é oent amizion hag en em anaüent mad an eil hag é gilé. Boud a oé kement a garanté ged impléein ar giroü sé èl ma vehé bet é lared «Dé mad deoh, Uisant», ha «Dé-mad deoh, Matelin», pé «Mon'd a hra mad...» «Ne gavent ket é oé rekiz lared kement-sé, rag ma ouient reih-mad é oé mad an traoü é peb kevér én o zier, ha ne dalvé ket ar boén koll amzér ged komzoü didalvé...»

El-sen é oé enta an traoü éraog ar brezél 1939 : an dud a oé perhuéh àr o homzoü, ha ne larent ket nitra a pe n'o-devé ket nitra de lared !

Kement-sé ne venn ket lared é oent séh a galon, pé digaz é kevér o nésan ... Nann, tamm erbed ! Pe oé arriüet Matelin ér gér, en-doé abenn kaer laret d'é voéz penaoz é toned ag ar vorh en-doé kavet àr an hent, é amieg Uisant ag ar Wern. «Moned a hré merhad d'an ovérenn bred, mez sonein a hré ar hléhiér a bouiz penn, ha me zo sur é oé achiü an Aviél a p'en-des digoret dor an iliz ! El-sen é vehé éan dalbéh, ré zevéhat én iliz, ha ré abred én davarn !!! »

Uisant en-doé laret eüé

épad é vérenn : «Eraog arriü ér vorh, gwélet em-es Matelin ag ar Ger-neüé, é toned d'ar gér ... Hennéh ne ya ket forh liéz d'an iliz, mez sammet a oé èl un azenn ged an oll pakedoù en-doé skouret doh é zivréh... Brasoh é, heb arvar, é gov eid an inéan en-des ... mez marsé n'en-des ket inéan erbed ! »

Nag a draoù o-doé enta de lared, unan hag an all, én ur arriü ér gér ... ha neoah n'o-doé distaget nameid un distér «Mall a vo», «Mall braz a vo» étrézé !

Breman éma kemmet rah an traoü-sé ... Hâni ne lar mui «Mall a vo», hag hâni ne ya mui àr droed d'ar vorh ! A p'en em groézant àr an hent d'ar vorh ged o hirri-tan lugernuz, ne üélant ket piü a oé ér Sitroenn o-des kroézet é kevér ar Voustoér... E gwirioné ne yant ket mui liéz d'ar vorh, rag ma n'o-des ket mui forh nitra de glask azé. Prennein a hrant rah o zraoù, hag o bouid mem, ér gér vraz, ha sammein a hrant o hirri-tan, ur wézh peb suhun, ér Supermarhad a Gregam, pé hoah ér Leclerc a Wénéd ! Ne dant ket mui enta de vorh ar barréz nameid ur wézh én amzér, pe vé un intermant bennag, pé hoah ur fest én o hérentaj !

Hag, èl ma ne za ket mui kalz a dud d'ar vorh, ar staliou-komers en-des cherret unan arlerh an arall. Ne chom ket mui nameid un davarn

ér vorh, é léh un dousénad bennag éraog ar brezél. Epad ar festoù, én amzér-sé, an dud a yé a vostad, arlerh an iliz, de diér an davarnizion ... ha sonein ha dansal a hrent àr ar blasenn. Eved a hrent eüé ur wérennad é peb ti... ha poén en-doé meur a unan aveid derhel plom én é saü betag léh ar pred ! Breman ar festoù a denn bihanoh a dud, ar hérentaj tostan heb kin, rag koustein a hra kir braz ar predoü a gemérér én tiér restaurant, ha mem ar ré a vé aléjet ér tiér parréz, pen-dé-gwir éma red prennein peb tra, hag o servijein ged tud a vichér...

Ne vé ket mui servijet chistr én tavarnioü, nag é vehér én ur barréz peizanted ... ne vé ket mui kavet nameid ivajoü mod-kér èl bierr, koka-kola, hag apéritivoü a beb sort hag a keb liü ! Nag un drué, ha nag ur véh, aveid ar Vretoned ! Kollet-o-des goust ar chistr ! An दौरisted heb kin a houlen chistr én tiér krampoèh, deusto ma dé deit de vouid ker kir èl ar gwin...

En amzér-hont, p'en-doé Uisant de lared un dra bennag de Vatelín, pé d'un amieg arall, èl -lakam-goulenn é jaü aveid gobér ur labour kaled bennag ... hama, moned a hré d'her gwéled ur sul d'anderü, ha prest a oé de dremenn geton un ériad pé ohpenn. Komz a hrent, de getan, a beb sort dégouézhoü éraog krogein ged ar goulenn, ha kleüed reskond ar hensort. Perhuéh braz

a oent àr o amzér pempdieg, mez kemér a hrent neuzé rah an anderù, mar oé rekiz, aveid klozein an afér ... ha kavouid un emgleù fréhuiz aveid peb unan. Epad an diviz, an ostiz a denné ar chistr hag ar bara, pe oé deit kourz ar vérenn-anderù ...

El-sen enta é oé biüet én amzér-hont. Breman en em dennér én ur féson dishanval a-béh. P'en-des «Vincent» un dra bennag de houlennged é amieg «Mathurin» (rag ankoéheit o-des émant bet badéet èl Uisant ha Matelin), é kemér é bëll-gomzér de gourz ar predoù, tro-ha-tro d'un ér hag étre seih ha eih ér, hag é houlennged ar pézh en-des dober de ouied... hag, é korv tèt pé pedèr minutenn éma diluïet an traoù, heb en em wéled tamm erbed !

An dud àr ar mézoù, n'um wé-lant ket mui na d'ar sul, rag ne yant ket mui d'an ovérenn, na d'an déioù foér, rag ma nen des ket mui foér erbed ér hornad...En em gavouid a hrant heb kin a pe yant d'ar Syndikad pe dar Hrédit Agricole, ha galleg heb kin a vé geté !

Deit an noz, moned a hrent guézh-arall de diér an amizion aveid tremenn un ér pé diù én dro d'ur banérad kistéin de grazein, épad ma oé laret sorbiennou d'ar vugalé ha kañet a oé liéz mad ur soñenn bennag ag an amzér goh. Breman é vé rah an dud, goudé koén, staget doh ar post télé, é chelaoù radiotaj (pé redotaj) ar gazétennerion, hag é wéled ardoù

an dud sévénéit ér hérioù vraz! Obéroù dívalaù ha liéz dívoral, a zo diskoeit d'an oll heb soursi erbed aveid ar vugalé. Kerhed a hra èl-sé ar «redotér» pé ar post-télé betag an ér de voned ér guélé, hag hâni ne gomz mui a zegouéhiou ar barréz, pé a ré ar famill....

Diviz peb unan, an trenoiz, e vo staget doh ar pézh a dremen é Pariz pé é Marseille pé Honolulu! Deit é breman ar Vretoned de voud intéréset ged traoù ar bed abéh, ha digaz é kevér ar pézh a zegouézh én o horn-bro !

An traoù a gemmo marsé ged gañedigézh Télé-Breizh, a gement ma dé chomet én o saù kalon ha broadelezh ar Vretoned ... Mez red é en-devoud ur fé kaloneg aveid kredein é vo adsauet inour ha sévénadur ar Vro. Boud a zo stéred lugernuz du-man ha du-hont, èl ré Diwan ha Dihun, hag arhoah é vo marsé un adsau burzhuduz...

- «Mall a vo,» en-doé laret Matelin ag ar Germeùé.

- «Ya, mall a vo, mall braz,» en-doé reskondet Uisant ag ar Wern.

Job AR BLUENN

AN DAOU OZEGAN HAG OZEGANEZ AR GOUKOU

Sorbienn dastumet ged Iwan AN DIBERDER ér blé 1913 diar komzoù Stéphanie GUILLAUME (Gavres 1860-1922), ha lakeit é "Brezhoneg 2000" dré Job AR BLUENN.

Ur wézh éh oé diw ozéganéiz youank. Hag ind oeit d'ar pardon, hag àr an hent ne vanké ket tud é voned. Dam! be oé ré gwisket à beb sort : be oé lod o-devoé dillad brao, ha lod o-devoé ket (dillad) ken brao. An diw ozéganéiz youank a oé plahed ur bamm, mez ér pardon ind a wélas ré hag en-devoé dantériou glaz, hag ind a laré :

-«O! Na braüet an dantériou-sé ! Ni 'bréno hon diw peb (unan) hé unan, na boud émant kir, dem-ni ne gousteint ket kalz à dra anehé, rag nen dom ket goall-vraz, ha ne faoto ket kement a zanùé.

-«Ya, a laras an arall dehi, med gwell é genein unan melén aveid unan glaz.

-«Pas hizü, rag éh om ér pardon, med arhoah pe arriüem ér gér, ni yei d'ar «voutig» ha ni 'bréno peb (unan) hé dantér.»

Ind a droé hag a zistroé ér pardon ; tud a oé (kement ma) ne oé ket tu (moyant) troein geté ... Ind

a arriü ged ozéganéiz youank, hag ar ré-man 'zo deit de gomz doh an diw ozéganéiz youank :

-« Mar karet, hwi 'zei de zansal genem.

-« Ni 'zo koutant.

Goudé an dro dans, émant oeit én un davarn d'éved ba, (= peb

unan é) wézh (boesson). A p'o-des évet ba wézh, ind 'zo deit

kuit doh an ti, hag ind 'zo oeit de wéled ar boutigoù.

-« Mar karet kemér un dra

bennag, a laré unan, me béo deoh. Ha petra 'faotoh-hwi é kemérein genoh? Hwi 'geméro ur bizaou, pétreman ur pandouilloù *.»

Hag hi oeit geton d'ar vou-tig. An all en-doé keméret ur spillenn hag ur goukou, hag an arall a hré goap dohti. Hag hi a laras :

-« Hwi 'hra goap doh ar goukou 'm-es keméret... med pe déem d'ar gér, me 'gano abarzh, ha ni 'gerho ken fonnabl estal (=èl) an hent-hoarn pe vé é kerhed.»

Hag ind tout d'ar gér à vandenn, ha bourruz geté. Eraog arriù ér gér, ind a ya én un davarn;

azé é kemérant ba wézh kafé. Chetu an diw ozéganéz troeit o fennoù dehé, rag an ozégané en-doé lakeit rè a win-ardant énné. Chetu ind d'ar gér, hag ind a lar kenavo an eil d' é gilé.

-« Abenn eizh dé, merhed youank, be zo ur foér. Mar karet doned, hwi a zeï asambl genem.

-« Ni 'zo koutant moned d'ar foér, med hiziù ho-es hon drompet. Me gredé (penoaz) ged ar goukou ho-poé péet dein é véhen bet méuet.

-« A pe déem d'ar foér, 'laras unan anehé dehi, me bréno deoh ur voualh-argand* hag azé hwi a choéjo ho hoant.

-« Mar péet dein, ~me béo deoh, me bréno ur goutell hwitell a vlank deoh.

-« Ur goutell a droh ar garanté, a laras an ozégan dehi.

-« Justemantà-gaoz d'an tra-ou-sé, a laras-hi dehon. Me geméro genoh ar péh a hréet dein, ha hwi vo koutant pé ne véet ket, mar ne vennet ket kemér genein, gwézh a vo deoh azé.»

Pe oent arriù ér foér, ne oé ket hoah kalz à dud. Hi a laras dehon:

-« Emenn éma ar voualh argand ho-pes prométed dein ?

-« Ha hwi ged ho kou-

tell-hwitell ?

-« Ema mem blank ém dorn, prest onn d' hé frénein deoh.»

Ean a laras déhi :

-« Ar fout (goap) a hret dohein éh an-mé dar gér me unan, a laras an ozégan. Hwi 'zo ur hoaperéz, ha nen donn ket mé goapour. Hwi 'chomo ur wézh arall ér gér, a pe vo kaer ha flour.»

Oeit an ozégan, ha deit d'ar gér ag ar foér. Ean a skrigné é zent à gaoz d'ar fall amzér :

-« Hwi é zo kaoz éh oen deit én hent me unan, med éraog kreiznoz honnéh a gavo un hent louz. Ne vo 'meid spem ha drein d' hé zerhel àr ar lein. Azé hwi a chonjo dohonn ohpenn kant gwézh, hag hi 'zeï d' em havouid, med 'gomzein ket dohti. Jaméz n'hi fardonein na n'hi fardonein ket: ged me moual-hig-argand mar karen boud hon goarnet, m'em-behé bet ur vestréz, unan braùoh eidi. Abred pé devéhat, mé hé zapo àtao, mar gellan hé zapoud, me dorro hé diwar. Kenavo aveiti, kenavo aveid jaméz, me ziméo d'un all, 'm-es kavet ur vestréz. Med n'em-boé ket kalz à chans, me mestréz 'des ket yéhed. Me ziméo geti, heb hé mamm hag hé zad.»

Un dé éh a d' hé gwéled, hag

hé havas forh klanv. Ean 'gasas dehi ur pousin leuénan **.

-« Tapet, chetu, me mestréz ur pousin leuénan. A p'ho po en débret, marsé 'véet ket mui klanv.

-« Débrein ne hellan ket, me halon zo rè glanv.»

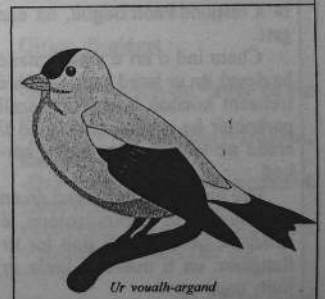
An ozégan a ouïlas.

-« N'em-es ket chans àr an douar! »

(Porh-Loeiz, ~23-11-1915)

*-Moualh-argand=loriot.

** -Leuénan=roitelet.

Ur voualh-argand

Tennet ag al livr:

« A liù el loér hag ér stired »

Iwan an Diberder

Kavet é gwerh é "COOP-BREIZH"

PAOTR BAH-HOUARN

(Tervet lodenn)

Groeit o-doé un tamm mad a hent, a pe za dehé gwéled étal ur harrdi ur paotr, youank èlté, é lardein ahell é garr, hag a zougé, é léh botoù, ur vag é peb troed.

Paotr Bah-Houarn a dosta dehon hag a houlen : «Dré pé hent éh ér d'ar vorh?». An dén youank a gemér neuzé unan ag ar rodoù karr, a astenn é vréh ged ar rod karr én é zorn, hag a reskond: «Dré hennéh.»-«Chetu unan ha ne gohono ket hor baré!», a lar Paotr Mein Melin.

Ha ind moned dehon: «Eh amni de valé bro; deit hwi genem eùé, ha ne zoujéem hâni!» -«Ya, dohtu!» a respond Paotr Bagoù, ha éan geté.

Chetu ind o zri é voned mané ha deval, én ur lared kaer. Gwéh é treuzant koedoù braz, gwéh arall parkodiér ha Pradoù glaz, med ti erbed ne wélant, kaer o-des kerhed.

Dré hir moned ha moned, én un taol, goudé ur gammdroienn, é spiant ér pelloù un ti doh tor ur flangenn: un ti manér é kreiz ur liorh kaer.

-«Dam, a Jar Paotr Bah Houarn, de wéled mar kavam un tamm bara hag ur lomm chistr én ti-sé.» -«Ya, dam, a respond an daoù arall, dam de wéled.»

A pe zégouéhant étal an nor digor kaer, é huchant : «Boud 'zo unan bennag én ti?» Hañi ne respond dehé, na trouz erbed a gleùant. Boud a oé adrest an nor ur hloh bihan ged ur ranjenn aveid er lakad de son: dingn, dingn, a son ar hlohig, med atao ne voutj hâni én ti.

-«Dam abarh, ha gouiam petra zo petra!» a lar Paotr Bah Houarn, hag ind o zri moned én ti manér.

->A dra sur éh es unan bennag biù aman, pegwir é tariù ur podférad soubenn ar an tan», a lar d'é dro Paotr Bagoù. Ha, lerh oh lerh é huchant : «Nen des ket dén?». Med atao, hâni ne zifronk.

En un deurel ur sell dré ar gegin, é wélant diù darhell (fuzilienn) skourret doh ar speurenn : «Chetu hon traou, a lar Paotr Bah Houarn, épad ma tariùo ar soubenn, daou ahanom a yei de jiboés, an arall a chomo aman hag a sono ar hloh a pe vo prest ar vérenn.» -« Me chomo mé, rag poah é me zreid!», a lar Paotr Bagoù.

Ha éan dohtu de denaüad bara é tér skudell vraz; goudé, é taol ur pikol tamm amonenn melén ér podférad soubenn, ha, ged ur goglé, é kemér ur lommig anehi aveid goud ha tempset a-walh é, pé nen dé.- «Mad é, a lar-éan dohton é unan, ha vad a hrei deom.»

Tostad a hré de greisté hag éh é Paotr Bagoù de héein ar soubenn, a pe gleù un trouz bouaruz é toned ne oui a beban: braou, braou, braou ! Kaer en-des sellé dré ar gegin, ne wél nétra é voutjal, ha neoah atao é kleù: braou, braou, braou !

En un taol é kouéh é sellou ar an oéled hag ar pod houarn lan a soubenn dru, ha petra a wél-éan? Ur bégad barù hir, hir, hir... é teval ér chemical, hag émesk ar barù hir-sé, un téad hir ha ledan hag en em laka de lipad an druoni ar lein ar soubenn! Lip, lip, lip ... -«Ne lipet ket me soubenn èl-sé!» a lar Paotr Bagoù.

-«Ne lipet ket me soubenn èl-sé», a respond ar barüeg én ur gomz dré é fri. -«Ne lipet ket me soubenn, p'er laran deoh!» -«Ne lipet ket me soubenn, p'er laran deoh», a zistill goapuz ar barù hir.-> Ne lipet ket me soubenn; a laran deoh hoah ur wéh!» a lar dehon Paotr Bagoù.->Ne lipet ket me soubenn, a laran deoh hoah ur wéh», a respond goapusoh goapuz ar barüeg.

- « Eh oh éh obér genein, kerdan ! Bihanoh a ardoù ! Diskennet ag ho chemical, mar ne zoujet ket, hag éh am de wéled più a vaouto* an all !» - «Abenn !» a respond al lipour. Paotr Bah Houarn a wél neuzé un dén hir, hir, hir ... é teval ag ar chemical, divréh dehon ken hir pé hiroh eid é gorv, hag ur bégad barù spontuz é ruzal ar ar plas-ti.

Kentéh degouézhét ar ar

leurenn é krog ar bahadoù, an taolou treid, ar yennadoù. Ar barüeg ged é zivréh hir a droh* fasadoù ged Paotr Bagoù, med duah èl ma dé éan de labourad ged é dreid, éan ha dorret*, lerh oh lerh, diù pé ter yennad é klippennoù-gar ar barüeg. Bleijal a hra hennen ged an droug, med én araj éh a eùé ! El fraillou é skoein ar ur bannad* gwéniñ-du, é sko é zivréh hir ar benn Paotr Bagoù, kement ha kement ma dé douaret ar haeh paotr d'ar barüeg divalaù.

Ahedet ar er plas-ti, ne voutj ket mui Paotr Bagoù. Ar barüeg er skleij neuzé édan an daol, a laka unan ag hé zreid én é veg, ha éan éndro dré ar chemical

(De genderhel)

Girioù displeget :

- Bannad gwenih-du = airée de blé noir
- Dorrein (pé trohein) = frapper, flanquer (un coup)
- Dré forh moned ha moned = à force d'aller de l'avant
- Kohonein = déparer -Maoutein = maîtriser, l'emporter sur.

M é r i a d e g
H E R R I E U

N.B. : Goarnet hon-es, ér pennad-man, ar mem skritur èl én daoù bennad ketan, embannet én nivérennoù 73 ha 75.

DESKAM BREZHONEG AR BOBL

Frazennoù brezhoneg:

1-Deit a oent dé kent déh
d'obér un dro balé.

2-E ari an dorn é kerhé ar
verhig hag hé mamm.

3-Ya, dré an dorn é ent én ul
lared kaer.

4-Kann a oé étre ar baotred :
taoloù dorn, taoloù troed.

5-Met goudé, é tifachent hag
é kerhent dorn-oh-dorn.

6-D 'anderù-noz é oent oeit de
rein dorn d'un dén koh

7-Red a oé lakad plom ur post
a oé kostéet.

8-N' é ket hoah plom, paotred,
lakeit béh d'er plomein

9-Klanv a oé ar vestréz, met
an dram-sé hé hasas de
blom.

10-Ha goudé é hellas êz kaer
kas hé labour de blom eùé.

11-Kollet hé-doé kalon ha
hoantein a hré merùel.

12-Met a pe zas dehi gwéled
an Ankoù é tennas ardran.

Frazennoù galleg

1-Elle était désespérée et dési-
rait mourir.

2-Mais quand elle vit la Mort,
elle recula.

3-La patronne était malade, mais
ce remède la guérit.

4-Et ensuite elle put facilement
achever sa tâche.

5-Vers le soir, ils étaient partis
donner un coup de main à un
vieillard.

6-Il fallait redresser un poteau
qui était penché.

7-«Il n'est pas encore d'a-
plomb, les gars, efforcezvous
de le mettre bien vertical.»

8-Les garçons se bagarraient:
coups de poings, coups de
pieds.

9-Mais ensuite ils se réconci-
lièrent et marchaient main
dans la main.

10-Ils étaient venus avant-hier
faire une promenade.

11-La petite fille marchait en te-
nant la main de sa maman.

12-Oui, elles allaient en se don-
nant la main et bavardaient
gentiment.

Ged Gwenaël ha Mériadeg

DALHAM SONJ !

Strimpet avaman !

Tennet ho anal

Deit tri ha tri

Sonn !

Plom é an hentig

Tennour dent

En é saù é chom

En hé saù é chom

Disternet !

Disternet an daol

Chom plom !

A blom àr ...

Goall val é

Kuitad a bazoù skañv

Déguerpissez !

Aspirez

Venez trois par trois

Garde à vous !

Le sentier est raide

Arracheur de dents

Il reste debout

Elle reste debout

Dégagez !

Débarrassez la table

Tiens-toi bien droit !

A pic, en plein sur...

Il est urgent

S'éclipser

Gwenaël ha Mériadeg

TOLP-BLE AR GEVREDIGEZH

Dalhet e vo ketan tolp-blé ar gevredigezh é BUBRI "Ti-ar-Barrez" (étal an iliz) d'ar sadorn 17 a viz MEURH (17.3.2001) de 3^{ér} d'anderù. Elsé rah an dud a hello héli al lénnadenn greit an dé-sé duhont. Ardro 7^{ér} 1/2 é komanso ur pred-filaj ged kanennoù, sonennoù, muzik... ha koroll... éi ma blijo de beb unan.

Ti-Pred Le Gouallec é Bubri - (Korn ar sal)

Priz ar pred : 100 lur.

Lakeit ho anù heb gortoz, ha kaset ho chekenn d'an trezoulour :

Alfons SAMSON
La Haute Masserie
44320 CHAUVE (Tél.
02.40.64.30.40)

Roll-labour (programm) an anderù.

- * 3^{ér} - 5^{ér} : tolp-blé
- * 5^{ér} - 7^{ér} : lénn é brezhoneg
- * 7^{ér} 1/2 : pred-filaj.

TOLPADOU AVEID DESKEIN LENN

Kouviet oh bet én niverenn devéhan :

* É PLUERGAD d'ar sadorn 28 a viz Gouil-Mikél, éi "LENN-DI" ar vorh (Bibliothèque Municipale) aveid deskein lénn ar brezhoneg a Vro-Gwened. Seih pé eih a dud a zo bet aveid ar wéh ketan.

* Eil gwéh d'ar sadorn devéhan a viz Genvér d'ar 27, dalbéh de 5^{ér} betag 7^{ér} d'anderù.

* É BUBRI d'ar sadorn 18 a viz kalan-gouianv, é ti "Ar Barrez" é kreiz ar vorh. Un tolp arall a zo bet greit goudé d'ar sadorn 16-12 a viz An Avent, pé Miz Du. Un ugentad a dud a zo deit seul gwéh. Aveid miz Genvér d'ar sadorn 20 de 5 eur d'anderù a zo bet dalhet tolp ketan ar blé neué.

Ketan tolp é Bubri: d'ar sadorn 17 a viz huavrér de 5^{ér} d'anderù

Pajenn al lénnierion

* Y.K. CHATOU: "Félicitations pour avoir "relooké" "An Doéré" de si belle manière. Voici un chèque de 200 frs en tant que don. Il serait agréable de recevoir le reçu pour déduction de l'I.R.P.P.

Respont An Doéré: Kaset vo ul lihértestoù seul gwéh ma reseueem un donezon a 50 lur d'ar bihannan.

Labourat an unan n'eo ket mat da'm sonj; chom a ray ar gwenedeg a gostez ken pell ha ne vo ket gwraet ul labour siriusoc'h get an holl vrezhonegerion...

Mall bras eo sonjal eh eus ur brezhoneg hepken ha ned eo ket ar C'h.L.T. ar un tu hag ar Gwenedeg ar an tu arall".

* E.A.B. ST NAZER :

Ged ur blijadur vraz é kasan deoh me chekenn a 200 lur 'daou vléad a adkoumanant).

Gwelloh gwell é ta "An Doéré" da voud (ar golo kenkouz hag an danué a vé kavet abarh) Sonjal a hram ér péh en-doé skrivet MERIADEG én é livr "Le Breton parlé vannetais"

Den ne hell anaouid de vad on brezhoneg ma ne oar nitra a-ziar ar gwenedeg.

N'eus nameid moned d'ar filajoù "Kan Ar Bobl" eid kompren pegen pinuig é sevenadur ar hornad-bro...

A. H. - AN ORIENT :

"Lennet em eus get evezh ar pezh a zo bet divizet ha dibabet get skipailh AN DOERE diar-benn ar c'hemma-durioù nevez aveit ar skritur.

Gwelloc'h e vehé bet da'm sonj gobér ul labour skipailh get tud arall ha ned eo ket get tud AN DOERE hepken !

Respont AN DOERE :

Liéz a wéh on-es em dolpet ha labourret ged sekour tud ampert ar un dro ged kelennerion ar skolioù diw-yézh.

Héliet on-es ali or lénnierion de getan penn heb koll soursi a dostad d'ar skritur unanet. Ur bazenn a zo bet greit a-houde an niverenn 73. Fanch MORVANNOU deit meur a wéh de gemer perh én on tolpadoù a zo bet a du genem aveid moned araog revé ar réolennoù displeget én niyerenn 73. En trugarékad a hram a greiz kalon. Lénnierion "AN DOERE" a zo koutant a-benn ar fin ged ar skritur neué deusto ma vé rekiz lakad béh. Ni sekouro geté grès d'on tolpadoù éi é BUBRI pé PLUERGAD hag éi léhiou arall. El on-es laret én niverenn 66. Red é tostad tammig ha tammig... heb koll an droioù-lavar hag ijin ar yézh.

SKOLAJ DIWAN É GWÉNED

David ar Gal a zo renour Skolaj Diwan é Gwened. Ar gevredigezh BRO-EREG en anañ; skrivet en-des a-wéhioù aveid "An Doéré" Ean a zisko deom hiriw é skol "Skolaj Diwan" é Gwened.

An eil blezad skol eo da Skolaj Diwan Ar MorBihan bout degemeret e Kreizenn sevenadurel Amzer nevez, arak gelllet monet da Wened, mall a zo àr an dud e welet da zonete kreiz-kêr Gwened!

Daou-ugent krouadur a zo breman e c'hwec'hvet ha

pempvet klas ar skolaj. Daou ugent é heuliin o deskadurezh e brez-honeg, e eil derez Diwan, er Morbihan. Brez-honeg e vez desket d'ar vugale dre soubidigezh. Lakaat ar vugale da gomz brezhoneg bemdez, get plijadur, setu neuze labour an dud a ra àr o zro. Pedet e vez tud, graet e vez filajoù get Dastum Bro Ereg, skrivet ha savet e vez c'hoarioù... Monet davet an amzer da zonete

brezhoneg get sikour an dud, un tamm koshoc'h evite, setu c'hoazh ur labour, trawalc'h da vout fonnabl en e vleud.

Neoazh, a pa vez graet ur bochad traoù da gelenn brezhoneg ha da gas an deskadurezh e brezhoneg àr-raok, eo start c'hoazh d'ar skolaj ha da z-Diwan bout degemeret èl ma vehe dle, get razh an dud a ra àr-dro hor c'hevredigezh. Gortoz a ra c'hoazh ar skolaj asant an departa-mant evit donet da benn d'en em staliin e Gwened, ha krogin da gem-penn an ti.

Kement a nerzh stourme

vo ret la-kaat ma vo sinet ar gevrat kevredigezh get prefed an departamant evit degemer ar skolaj èl unan gwir. Kement c'hoazh da gaout un disoc'h jaojabl e-kenver ur statut publik da zDiwan. N'eo ket prest razh ar speredoù c'hoazh da gompren a pa ramp àr-dro hor yezh e ramp àr-dro ur sevenadur ag hor bed.

Ne gollimp ket ar stur!

Foto ar skolidi (lod anehé)

DEIZIOU AN EMGLEV EN ORIENT

"EMGLEV BRO AN ORIENT" a gempenn beb blé "DÉIOU AN EMGLEV"

Ur bochad traoù zo bet kinniget an déioù-man d'an dud.

Pe reseuet "An Doéré" tu a vo hoah deoh kemer perh én deùhiou-sé, aveid skwér.

21 h **Samedi 17 février / D'ar sadorn 17 a viz C'hwevrer**

FEST-NOZ TRADITIONNEL
avec Bagad Bro Porh-Loeiz, Riou/Irvoas,
Leclerc/Tallec, Le Meut/Le Blay, Trio de Pouéz
Organisation : An Drouz Vro et Nozeganed.

20 h 30 **Samedi 17 février / D'ar sadorn 17 a viz C'hwevrer**

Foto
Strollad
Therzvet

DEIZIOÙ/VAGUES DE CONCERTS :
Carte blanche à
DIDIER SQUIBAN
Didier Squiban et ses invités.

18 h 30 **Mercredi 21 février / D'ar merc'her 21 a viz C'hwevrer**

Conférence : "LA LITTÉRATURE ORALE"
par Loeiz Le Braz.

Organisation : Université Populaire Bretonne

Chambre
de Commerce,
Quai des Indes,
Lorient

21 h **Vendredi 23 février / D'ar gwener 23 a viz C'hwevrer**

Théâtre en Breton :

"AR MEVEL BRAS"
par Strollad Ar Vro Bagan.

Organisation :
Emglev / Ville de Lorient.

15 h **Samedi 24 février / D'ar sadorn 24 a viz C'hwevrer**

La dictée en Breton / Ar Skrivadenn e Brezhoneg

Organisation : Emglev.

Salle des Fêtes,
ou Biliard,
Lorient

18 h 30 **Samedi 24 février / D'ar sadorn 24 a viz C'hwevrer**

Théâtre en Breton : "RISKOZH KEMEND ALL"

par Strollad Ar Vro Bagan.

Organisation : Emglev / M'Arzhantenn An Emglev

Multisalle
de Lorient

21 h **Samedi 24 février / D'ar sadorn 24 a viz C'hwevrer** Les Arts, Quéven

Création musicale et chorégraphique de Ti Ar Vro Kemper

15 h **Dimanche 25 février / D'ar sul 25 a viz C'hwevrer** Tavarn Fetan en Hunvreeù, Erguévélén, Quéven
FEST DEIZ avec Fanfan et Arsa
Organisation : Tavarn Fetan en Hunvreeù.

16 h **Dimanche 25 février / D'ar sul 25 a viz C'hwevrer** Plateau des 4 Vents, Locust
Théâtre en Breton : "TROIÏOÙ-KAMM SKAPIN
par C'hoarivari Languidic.
Dernière représentation

20 h 30 **Mardi 27 février / D'ar meurzh 27 a viz C'hwevrer** Bibliothèque de Plazmeur
Conférence :
"LOEIZ HERRIEU, homme de devoir, homme d'un devoir"
par Daniel Carré.

20 h 30 **Mercredi 28 février / D'ar merc'her 28 a viz C'hwevrer** Médiathèque de Caudan
"AUTOUR D'ANJELA DUVAL" :
Projection du film "Trégor en deux visages"
et lecture de poèmes par Anne Auffret

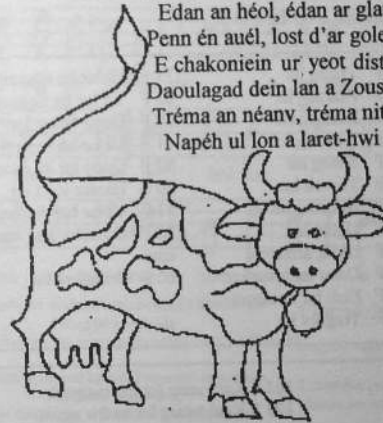
Eid gouied muioh goulnnet: EMGLEV BRO AN ORIENT

Pellgomz: 02 97 21 37 05

AR VUOH PENN – FOLLET

Penn – Gwenn on – mé él ma welet
Tro – an – dé ér prad é choman
Edan an héol, édan ar glañ
Penn én auél, lost d'ar golem
E chakoniein ur yeot distér
Daoulagad dein lan a Zouster
Tréma an néanv, tréma nitra
Napéh ul lon a laret-hwi !

Peasant neùé me chelaouet:
Séh korn an douar, épad an hanv
Fangennek pe vé ar gouianv
Ha kensorted ré niveruz
Penaoz é vehen-mé euruz

Agent ahoél éh en d'ar hraou
Me hellé diskuéh mem membraou
Gourvéet a-hed àr ar plouz
Med chetu-hwi, o menah rouz!
E seuel kraouiér braz neùé
Splandér abarh ha noz ha dé

Chetu-ni én ostaleri
Heb doujein mui ar gerteri
Ged pesord boued eh om maget
O mil malloh, bleud milliget!
Laosket ni de vrechenn éndro
Er pradouiér glaz tro-ha-tro
Ha genom-ni vo eurusted
Ha genoh-hwi penaoz gouied ;
Penn-follet-oh, n'er gwélet ket ...

KERMORVAN

KRIUAM AR CHEKENNOU E BREZHONEG

Chetu un daolenn hag a sekouro genoh aveid skriù ho chekennoù é brezhoneg.

1 Franc = 1 Lur. Edan berr kontet a vo é Euro.

1 F Ul lur	13 F Trizeg lur	31 F Ul lur ha tregont
2 F Daou lur	14 F Pearzeg lur	33 F Tri lur ha tregont
3 F Tri lur	15 F Pempzeg lur	40 F Daou-ugent lur
4 F Pear lur	16 F Hwezeg lur	41 F Ul lur ha daou-ugent
5 F Pemp lur	17 F Seiteg lur	42 F Daou lur ha daou-ugent
6 F Hweh lur	18 F Triweh lur	50 F Hanter-kant lur
7 F Seizh lur	19 F Naonteg lur	51 F Ul lur hag hanter-kant
8 F Eizh lur	20 F Ugent lur	52 F Daou lur hag hanter-kant
9 F Nav	21 F Ul lur arnugent	60 F Tri-ugent lur
10 F Deg	22 F Daou lur arnugent	
11 F Unneg lur	28 F Eizh lur arnugent	
12 F Daouzeg lur	30 F Tregont lur	

61 F Ul lur ha tri-ugent	161 F Kant unan lur ha tri-ugent
63 F Tri lur ha tri-ugent	173 F Kant trizeg lur ha tri-ugent
70 F Deg lur ha tri-ugent	194 F Kant pearzeg lur ha pear-ugent
71 F Unneg lur ha tri-ugent	200 F Daou hant lur
80 F Pear-ugent lur	300 F Tri hant lur
84 F Pear lur ha pear-ugent	400 F Pear hant lur
90 F Deg lur ha pear-ugent	500 F Pemp kant lur
91 F Unneg lur ha pear-ugent	600 F Hweh kant lur
92 F Daouzeg lur ha pear-ugent	700 F Seizh kant lur
94 F Pearzeg lur ha pear-ugent	800 F Eizh kant lur
99 F Naonteg lur ha pear-ugent	900 F Nav hant lur
100 F Kant lur	1000 F Mil lur
101 F Kant unan lur	1999 F Mil nav hant naonteg lur ha pear-ugent
110 F Kant deg lur	2000,01 F Daou vil lur, unan kentim
111 F Kant Unneg lur	9999,99 F Nav mil nav hant naonteg lur ha pear-ugent, naonteg kentim ha pear-ugent
120 F Kant ugent lur	12.345,67 Daouzeg mil tri hant pemp lur ha daougent, seizh kentim ha tri-ugent
130 F Kant tregont lur	1.234.567,89 F Ur milion.....
140 F Kant daou-ugent	

A pé oen-mé dénig youank

Lorsque j'étais jeune homme

Goustadik (♩ = 63)

- 1-A pé oen-mé dénig youank Seiteg pé triweh vlé
A pe wélen-mé me mestrez Me halon e hré joé (2 huéh)
1. Lorsque j'étais jeune homme à dix-sept ou dix-huit ans à dix-sept ou dix-huit ans
quand je voyais ma maîtresse mon cœur sautait de joie (bis)
- 2-A pe lesken un taol hwitel, Pétremant ur poz kan, Pétremant ur poz kan, Rah ar merhed ag ar hornad Réjouisé o halon
2. Lorsque je «laissais» un coup de sifflet, ou un couplet, toutes les jeunes filles de la contrée tressaillaient de joie.
- 3-Rah ar merhed ag ar hornad Réjouisé o halon
Boufamig goh, hé kreiz ar hoed a gkeuas ar voéh-sen,
3. Toutes les jeunes filles de la contrée tressaillaient de joie; petite vieille bonne femme au milieu du bois entendit cette voix.
- 4-Boufamig goh, hé kreiz Ar hoed a gkeuas ar voéh-sen, a gkeuas ar voéh-sen, Hi a ridas béan mad d'ar gér, De laret dhé merhed.
4. Petite vieille bonne femme, au milieu du bois, entendit cette voix, elle s'empressa de courir A la maison, avertir ses filles.
- 5-Hi a ridas béan mad d'ar gér. De laret dhé merhed. De laret dhé merhed. Penaos é oé un éniq rouz é kanein barh ar hoed.
5. Elle s'empressa de courir à la maison avertir ses filles qu'un "oiseau roux" (1) chantait dans le bois,
- 6-Ha ean a gan hag a ziskan, ha lar dré é bropoz: Ha lar dré é bropoz: "Dénig youank, é klah é chonj, Ne gousk na dé, na noz."
6. Et il chante e: rechante; et dit par son langage "Jeune homme à la recherche de sa bien-aimée, ne dort ni jour ni nuit".
- 7-Chiket, chiket, 'ta, éniq rouz, Lar' ket er Wirioné. Lar' ket er Wirioné. Me zo bet mé é klah me chonj Ha me gouské bamdé! Kañet ged Mari Tremelin ag ar Goh-Kér, a Lann-er-ster
- 7- Taiscz-vous, taiscz-vous. oiseau roux, tous ne dites pas la vérité; Moi j'ai été dans ce cas et je dormais tous les jours
- Chanté par Marie Troumelin Goh-kér, en Lann-er-ster

GIRIOU-KROEZ (ged KERMORVAN)

A-HED

- 1- Seblant - Bolz an néanv é Kemper.
- 2- Rekiz aveid deskein.
- 3- Evet é Liverpool - Tri hard a DUDI.
- 4- Estet é « Kamarg » - Le Du pé Le Guen - Kosté.
- 5- Rah - BZH aveidom.
- 6- Gér-méll - Gwenn pé milin - Aheurtereh ar hrouédur.
- 7- Débret é vietnam - Tamm Sukr.
- 8- Ar Jermaned épad ar brezel.
- 9- Unan é Rom koh - (en em) dolpo.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1					■				
2									
3				■					
4			■				■		
5	■				■				■
6			■						
7				■			■		
8									
9					■				

A-DREUZ

- 1-Ar an divéz d'ar gouianv - Mad de voud débret.
- 2-Ar ur blouzenn (reve An Doéré - Niv. Devéhan).
- 3-Enean, adurall - Evet en des ré.
- 4-Dant skarhet - Gall dibennet - Bus diskarget én é greiz.
- 5-Pas hi - Liés diméet de Berg.
- 6-Kollet é benn d'ar Fol - Roué dijaoj - Néh yér é Pariz.
- 7-Ida treboulet - Ter vogalenn.
- 8-E kreiz kov mab-den (daou gir).
- 9-Ar an Oaled - Stér én Italia.

RESKOND D'AR GIRIOU KROEZ (NIV 75)

A-HED: 1- Barrikenn 2- Roue-Anna 3- Ou-Moh-En 4- Gni-Old 5- Tenne 6- Noe-Deg 7- El-Ede-Vd 8- Nean-Lroe 9- Nurenberg.

A-DREUZ: 1- Brogonenn 2- Aoun-Oleu 3- Ru-Ite-Ar 4- Rem-Ene 5- Oened 6- Kah-Leb 7- En-Oed-Re 8- Nnel-Evor 9- Nandegdeg.

KREIZENN SEVENADUREL

PGZ : 02 97 05 01 07
FAX : 02 97 05 14 29

56530 KEWENN

BREIZH

É ti Yannick LE COUSTOMER

ANDOUILH ER GEMENÉ
E GIZ ER MEZEU
Andouilhennigeu, Strimpeu

Straed Amiral Favereau 56 323 AN ORIENT Cedex

HENNEBONT-VISION

Aveid gwéled splann
gwéled mad
gwéled pell

Parking De Gaulle 56700 HEN BONT
Pellgomz : 02 97 36 21 86

**ASSOCIATION BRO-EREG La Grande Métairie –
56340 CARNAC**

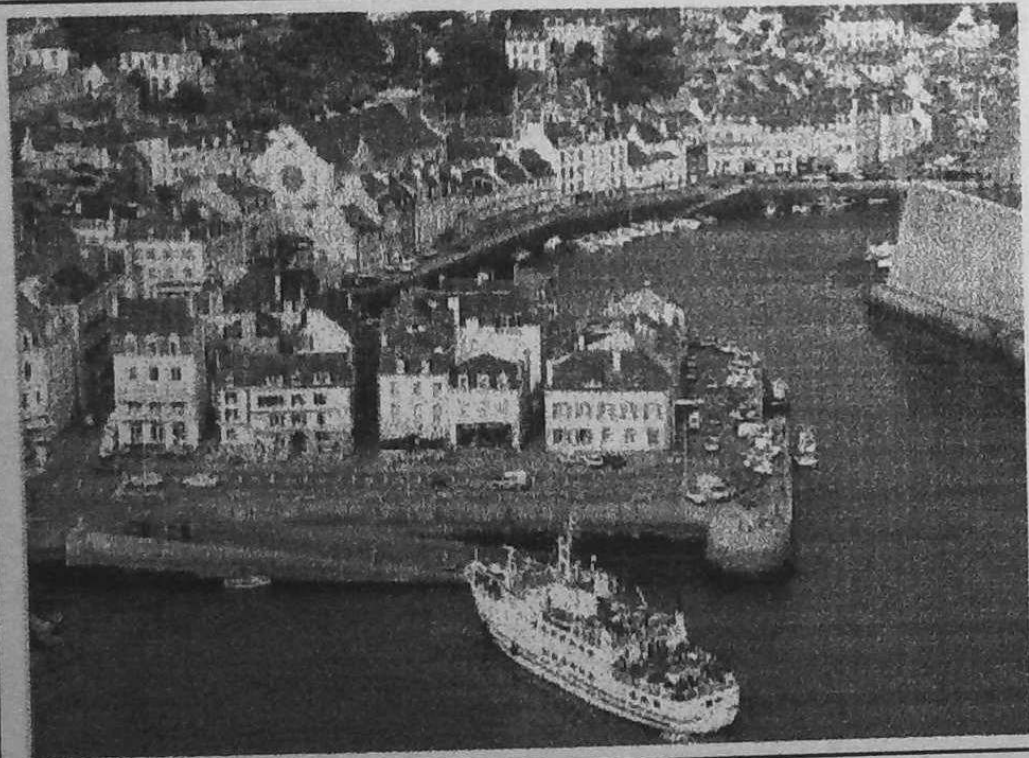
Pour toute correspondance relative à la rédaction de la revue AN DOERE
à l'Association, pour les abonnements à la revue
écrire à:

**ASSOCIATION BRO-EREG : Monsieur Louis Le Mouel
27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED**

**N° CCP de l'Association : NANTES 4 287 62 E (Chèques libellés
à l'ordre de Kevredigeh Bro-Ereg)**

Kenlabourerion An Doéré en niverenn-man:

- Loeiz er Mouel - Michel Oiry
- Meriadeg Herrieu - Alfons Samson
- Olivier Vantorre – Joseph Duclos

AN DOERE: Publication trimestrielle: Prix du numero: 25 F.

Abonnement annuel (4 numeros): 100 F.

Gérant de la publication: Louis Le MOUEL

27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED

N° C.P.P.A.P. 64 359 (03.1982). N° ISSN. 0750.3326.

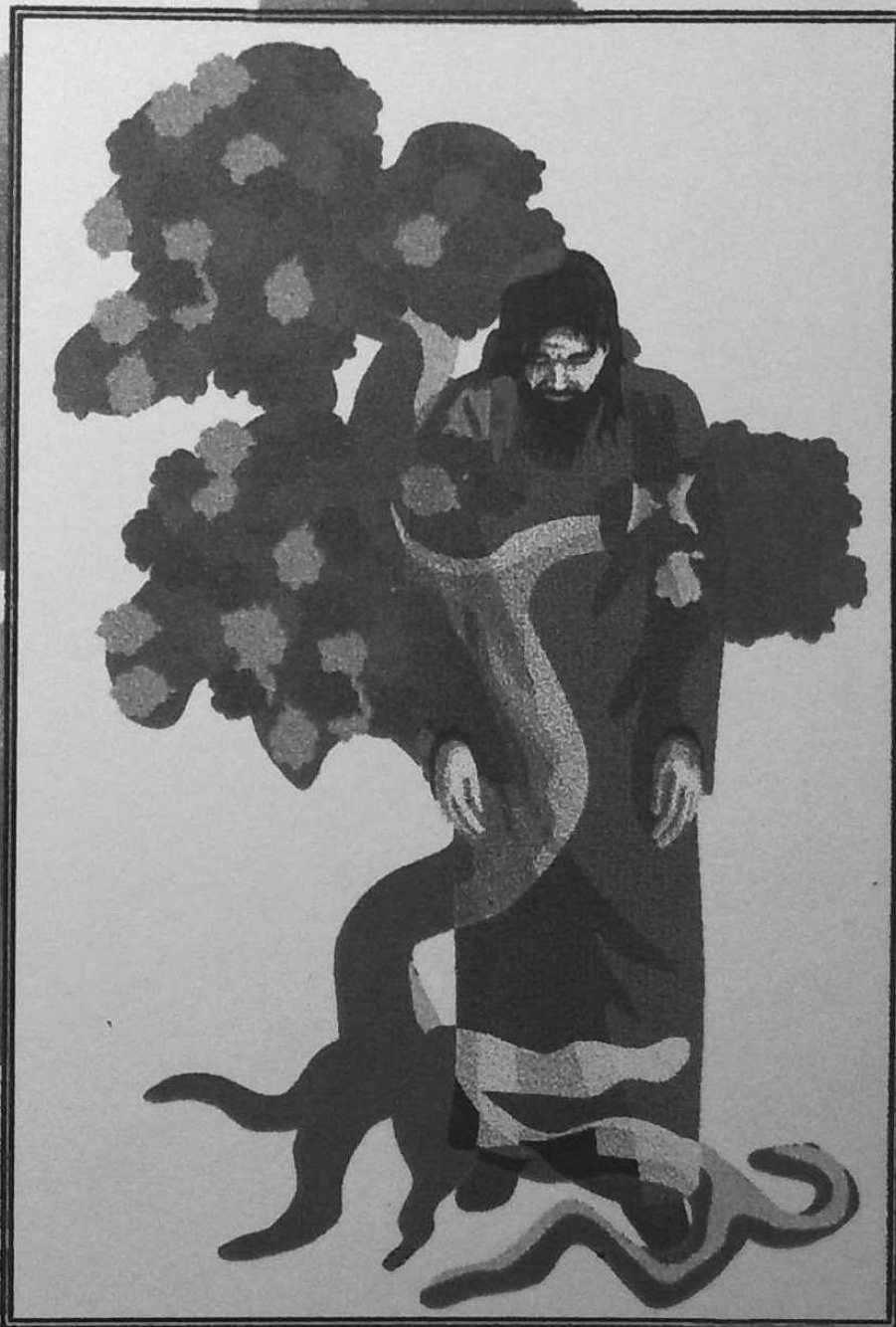
Depot legal 4eme trimestre 2000

N°77

an

DOËRJE

DASTUMADENN Ë BREZHONEG BRO GWĒNED

Me zo mé ar hoed braz e ho ar mané

KAMPING ER VEITERI VRAZ é KARNAG

HO TIGEMER

digoret a viz Imbrill de greiz miz Gwenholon
Brehoneg-galleg-alamaneg-saosneg komzet

Pz: 02 97 52 24 01 Fax : 02 97 52 83 58

RENÉ BRISACH *Siminalieu*

PA GAN AN TAN E KAN AR VVHÉ

54 ball Chazelles 56100 an ORLANT
Pz: 02 97 21 36 34 Fax: 02 97 64 47 42

DIV HA DAOU

Télénn- Bombard hag orglézeu
Sonenneu ha kanenneu
SONEREH A VRO GWENED
GET TUD ER VRO

Pellgomz: 02 97 27 89 72 pé 02 97 25 25 84

ROLL AR PENNADEU

Ar brehoneg 2 000	P 4-5
Tolp blé ar gevredigezh	P 6-7
Tual Ar Meliner	P 8-13
An Ozeganed	P 14-15
Paotr Bah Houarn	P 16
Troiou-lavar	P 17
Komzam brehoneg	P 18
An dervenn hag an iliavenn	P 19
Pajenn ar marhadour livrou	P 20
Fablenn	P 21
Degouezhiou épad ar miziou de zoned	
- Gouel Erwan -	P 22
- Naoned é Breizh -	P 23
- Kamp étrekeltiek -	P 24
Ur sonenn : An aval oranj	P 25
Girieu - KroeZ	P 26

AR BREHONEG 2000

Goulennet é bet genem, épad an Tolp-Blé, displég ar hemmadurioù hag a zo bet dégeméret ér «Brehoneg 2000» komparajet ged ar gwénedeg saüet é bléioù ketan an XIX^{vet} kant-vléad.

Hama, boud a zo tri anehé :

-1-Ar « gir-mell » résiz (Article défini) a zo, breman, skriüet An, Ar Al (é-léh En Er El)

rag ma nen des ket kalz a gemm étrézé, hag a veid ma veint élsé ar mem èl én teir rann-yézh arall (Kerné, Léon ha Tregér).

-2-Ar liestér boutin impléet ged hanvoù-kadarn an traoù divuhé (ha lod ag ar ré 'rall eùé), a zo skriüet breman

-où , -ioù
(é-léh, -cù, -icù)

rag ma nen des ket kalz a gemm. eùé étré an daoù stumm, hag a veid ma veint eùé ar mem é pedèr rann-yézh ar breho-neg. Lakeit a vo «-aoù» (é-léh «-eù») ér giroù unsilabeg, a veid gobér un diforh étré an difton-genn-sé hag an diftongenn «eu» hag a gavér é giroù èl «deur», «peur»...

-3-A-zivoud ar « zh », red é goud penaoz éh es daoù stumm «z» é brehoneg (ér 4 rann-yézh):

-Ar « z » hag a zo stumm an hanvoù gwregel (de skuir : segrétouréz, mouéz, ...),

-hag ar « z », trivet stumm ar gensonennoù «dré an dent»:

D ... T ... Th («z» é brehoneg ; ar «z» -sé, é guénedeg, a za de voud mud mar-a-wézh, ha merchet a vé neuzé èl un «h» mud, pé mem ne vé ket merchet tamm erbed pé vé é dilost ur gir; skriü a hram èl-sé: an dé (é-léh

deiz, é K.L.T.), ar fé (é-léh «ar feiz»), ha «brehoneg é-léh «brezoneg» ...

Hama, ar «brehoneg 2000» a zeli goarn ar «z», a pen dé stumm un hanù-gwregel, med :

-Lakad a hra ur « zh » é dilost ar giroù, pe vé distaget èl ur gensonenn hwehet (consonne aspirée)

-ha lakad a hra un « h » mud, a pe chom mud é kreiz ur gir, ha ne laka ket nitra, a pe chom mud é dilost ur gir.

El-sé hon-es :

-Ged « zh »: Breizh, seizh, eizh, kaezh, yézh

Madelezh, pinùidigezh, donedigezh,

-Ged « h »: brehoneg...

-Ged nitra : Trué, gwirioné, fé, sé, larganté ...

Ged ar réolennoù-sé é chomam fidél d'ar gwénedeg hag é ram d'hor lénnerion an tu de zistag a-féson ar rann-yézh èl ma teli boud distaget é kornadoù Bro-Wénéed.

Boud zo skrivagnerion hag

en-dehé karet moned pelloh, ha dégemér kemmadurioù arall, èl:

-Gw -é-léh « gu », pé «go»...

-W, pé V -é-léh « o », pé «ù-kensonenn»...

-C'h -é-léh « h » ...

med kavet hon-es ni éh oé tra-walh, ar wézh-man, dégemér an 3 kemmadur heb kin hag a zo bet displéget ihuéloh.

Goulenn a hram enta ged skrivagnerion An Doéré implé-ein an tri kemmadur-sé ha gobér èl ma karant a veid ar hemmadurioù arall !

Én niverenn-man é kavéet traou a beb sord de lénn; kredein a hram é véet koutant anehé, a veid sekour genoh é lakeem pennadoù aes de lénn el fablennoù, sorbiennoù, heb dilézel ar pennadoù diaesoh marsé, med beb unan a zeli kaved é lod.

An DOÉRE

TOLP-BLÉ AR GEVREDIGEZH

E BUBRI, d'ar Sadorn 17 a viz Meurh 2001

Kempennet é bet, é Ti-ar-barréz é Bubri, d'ar 17 a viz Meurzh, Tolp-blé Kevredigezh-Bro-Ereg, a veid klozein obéroù ar blé 2000.

Deit a oé un tregontad a dud, izili ar Gevredigezh de gemér perzh én tolpad-sé, an hantér anehé deit a beb kornad a Vro-Wéned, hag an hantér arall tud a Vubri hag a zoug intéres é kevér buhé ar Gevredigezh.

Un tregontad a dud ... kement-sé nen dé ket un nivér goall vraz, a pe chonjér éh es un hantér-hant mil a dud, -pé muioh, -é Bro-Wéned, hag en em chervij bamdé ag ar brehoneg én o buhé pamdieg ! Med red é lared eùé penaoz éma distér nivér an dud én oed hag en-doé desket lénn ha skriù ar brehoneg, a pe oent én o bléioù skolaj...

Boud a vo marsé kemm d'an traou én amzér de zoned pen-dé

gwir éh es breman kalz a vugalé hag a zesk ar brehoneg ér skolioù Diwan ha Dihun ... adal ataù ma vé reit tu dehé de zeskein un tammig gwénedeg, ha ma hellant komparajein ar brehoneg a gleùant ged o zud ér gér ged an hann hag a zeskant én o livroù !

Boud zo bet eùé ,ér blé 2000, un tammig adkresk é nivér lénnerion An Doéré,ha tostad a hrant éndro de 200, èl ér bléioù tremennet. Spi hon-es enta hor-bo nerzh a-walh a veid derhel an Doéré én hé saù épad un herrad mad hoah !

A-zivoud rénerezh ar Gevredigezh, reit é bet o diskarg d'ar velesterion a veid al labour o-des groeit épad ar blé tremennet.

Votet é bet eùé, éraog klozein an tolpad-blé, a veid choéj ar rénerion hag a vo é penn ar Gevredigezh épad ar blé 2001,

betag an tolpad-blé hag a vo kempennet é korv miz Meurzh pé miz Imbrill 2002. Dibabet é bet ar mem rénerion él ar blé kent :

-Gwénaél HERRIEÙ
èl Penn-rénour a inour,

-Mériadeg HERRIEÙ
èl Penn-rénour é karg,

-Jobig AR GULUDEG ha
Marie-Thérèse FOUILLEN
èl eil-rénour

-Loeiz AR MOUEL èl segrétour,

-Alfons SAMSON èl trézolour,

nameid éh es bet dégeméret un eil-rénour, Marie-Thérèse FOUILLEN, a veid sekour ged Jobig AR GULUDEG,

Chans vad enta d'ar baré-rénour neùé !

Eraog derhel an tolpad-blé, éh oé bet kempennet ged Alfons Samson un abadenn lénnerzh brehoneg a veid an dud a Vubri.

Plijadur hon-es kavet ged ar labour-sé, ha chonjal a hram kempenn abadennoù arall èl-sé é 3 pé 4 parréz arall ag hor hornad... hag é Gwéned eùé a-zebri miz Gwenholon de zoned.

Braz é en hoant de ouied komz hag ar un dro deskein lénn ar brehoneg kerklouz el ar galleg. Ar péh n'on es ket desket ér skol, alas, fall a hra dem deskein ni-mem breman. An dra-sé a zisko eue penaoz é téliam digas tud é karg an deskadureh digemer ar brehoneg ér skolioù.

Un dra arall en-des reit plijadur dem: ul lod ag ar ré a oé én or mesk en-des kinniget sekour genem de gampenn «An DOÉ-RÉ». Skrivagnerion neué a faota dem a veid derhel ha rein an dastumadenn plijusoh.

Arlerh an Tolp-blé, hon-es débret koén oll àr un dro (36 eh oem) én un ti-pred a greiz ar vorh, é Bubri. Ur pred ag ar choéj a oé... ged sonennoù bourrabl étré ar pladoù, ha ged ar Bro Gozh a veid achiù...

Un anderùiad plijuz enta, ag ur penn d'ar penn arall !

An Doéré

TUAL AR MELINER

Mestr - Skol

Tual Ar Meliner en-doé un uigent vlé bennag, ha resevet a oé bet, ur blé-so, èl bachelour. Ne oé ket kalz a dud neuzé hag o-doé an inour-sé, hag euruz braz a oé enta Tual ged é folenn testoni. E gwirioné, ne ouié ket hoah petra gobér én é vuhé : kenniget a oé bet dehon moned de labourad d'an Oriant pé de Wened, med ne glaské ket biuein é kéré, ha chemel a hré enta én arvar ...

En atretan é labouré ged é dad hag en-doé un dachenn vraz é kosté Pondi, med ar labour-douar ne blijé ket kalz dehon ! Kenevé-sé é vehé bet éz dehon kerhed àr pazoù é dad, ha boud éan eùé ur peizant desket hag inouret émesk an dud !

Elsé é oé, un dé, ged é sonjoù pe oas galüet ged ar person ag é barréz. Moned a hras abenn-kaer de borh ar person, rag souézhét mad a oé: Petra 'ta en-doé ar person de lared dehon ?

Hama, chetu an afér: ar person en-doé resevet ul lihér, kaset dehon dré ur person arall ag an

eskobti. Hennen a oé é klask ur mérour aveid ar skol kristén neùé en-doé saüet én é barréz, ha kleüet en-doé komz, é doéréiou an eskobti, a Dual Ar Meliner èl unan ag ar ré jaojablan de voud dibabet aveid ar vichér-sé.

Kement-sé a blijas kentoh de Dual, koutant eùé a voud anaüet én eskobti èl un dén youang abil hag é stad de voud mérour, ha ketan mestr un ti-skol neùé ...Skriù a hras enta abenn-kaer d'ar person goulennér aveid diskléiriein dehon é asanté boud lakeit é karg ag ar skol kristén neùé.

Groëit a oé bet fonnabl ar papériou rekiz, ha chetu deit Tual de gemér é bost labour ha de zigor ar skol neùé, én déiou ketan a viz Gwenholon 1935.

Ur mestr-skol arall, Matelin, youankikoh eid Tual, a oé bet dibabet eùé aveid kemér soursi ag ar vugalé vihanan, med deli a hré labourad édan bili Tual: chetu azé ar baré kelennerion hag a oé karget de zeskein peb tra d'ur vandennad bugalé ag ar mézoù,

ha d'o has betag ar «sertifikad»!

Boud a oé diù sal én ti-skol, an hannu ketan, hanüet ar «skol vihan», a oé lakeit étre daouhorn Matelin, hag an arall, hanüet ar «skol vraz», a oé étre daouhorn Tual. E peb unan anehé é oé diù rannad, revé stad ar vugalé. Krogein a hrent ged an eil rannad, ér skol vihan, a pe oent é teskein lénn ha skriù, ha tremenn a hrent ér getan rannad devéhatoh ...Ar-lerh ar getan rannad ér skol vihan, é pasent én eil rannad ag ar skol vraz. Neuzé é kuitent Matelin hag é kavent Tual.

En eil rannad ag ar skol vihan é oé enta ar vugalé épad o bléad ketan a skolaj, ha kleüet a oent é tistagein, a vouézh ihuél, peb létrenn ag an alfabet: dré forh distagein peb létrenn diù wézh, deg gwézh, kant gwézh ... peb krouédur a ouié an alfabet a-féson é korv daou pé tri miz, ha lénn a hré heb fari ar giriou diésan... Ar vugalé desket èl-sé, n'ankouézhent ket biskoazh ar pézh o-des desket ér skol vihan !

Tremenn a hrant d'ar getan rannad a pe ouiant enta lénn ha skriù heb gobér ré a fariadenou; neuzé é krogant ged an nivératur hag an aritmétig. Azé eùé éma red deskein an traou a

vouézh ihuél, ha diskanein deg gwézh, kant gwézh ... taollenou an nivératur:

-taollenou ar sommaduriou,*

-taollenou an diskontaduriou,*

-taollenou ar liésaduriou,*

-ha taollenou ar rannaduriou*

Nag a vizér aveid ar vugalé, a pe vé rekiz dehé o dibunein heb fari adal de rah ar vugalé arall! Nag ul leüiné eùé, pe zant de benn ag o gouied heb arvar ag ur penn d'ar penn arall !

Neuzé é krogant ged ar problémoù, hag un dra diéz a vé, meur-a-wézh, komprenn ar pézh hag a zo klasket ér labouriou-sé: daou gar é kerhed àr ar mem hent, unan anehé a gerzh pemp kilométr én un ér, hag an arall eizh kilométr én ér... Kuiteit en-des unan anehé un hantér ér éraog an arall... pegourz en em gaveint ind àr un dro? Ha pégement a amzér a vo étrézé, a pe veint arriù o daou? Nag a soursi aveid ar vugalé aveid komprenn ar problem, aveid gouied penaoz klask ar respondu, hag aveid displég ar pézh o-des kavet! Boud zo ré hag a gomprenn fonnabl penaoz diluiein ar problémoù; med boud zo eùé ré ha ne gomprenant ket penaoz en em dennein ged ar

problemoù-sé... ha lakad a hrant ne vern petra ar o folennoù respond !

A p'o-des eizh pé naù vlé, é tremenn ar vugalé ér skol vraz. En eil rannad, - an hanni hag a gavant de getan,- éma desket dehé skiantoù an Natur, ré an douaroniezh hag an istoér, revé ar roll-labour deliet. Chomel a hrant azé ur bléad pé muioh, revé ma zeskant fonnabl pé difonn. Derhel a hrant eùé de zeskein dilui problémoù an aritmétig, deit de voud berped diésoh de gomprenn ha de ziluein... ha deskein a hrant eùé skrivatein* pennadoù a-zivoud kontadennoù, pé lihérioù, pé skridoù diar kudennoù an douaroniezh pé an istoér... Boud zo ré hag a ouié dija skriù kerklouz èl wir gaze-tennour, ha ré 'rall ha ne hellé ket kazimant skriù ul lihér jaojabl d'o zud ! Reit a oé notennoù dehé diar peb labour, 26 aveid ul labour drest-par, ha 0 mar ne dalvé ket nitra ! Hama, lod ag ar vugalé a oé duah de estein 20 seul taol, ha lod arall a oé koumenantet d'ar 0 pé ataù d'un nivérenn tost d'ar 0 !

Kaer é goud neuzé penaoz ne oent ket rah é stad de voned d'ar

sertifikad. Ar ré hag a seblanté boud é stad a oé lakeit ér getan rannad (ag ar skol vraz), ar ré 'rall a chomé ér getan rannad, ha tremenn a hrent d'ar getan rannad a vezul ma kreské o notennoù én eil rannad. Ind a hellé lakad o hanv eùé aveid ar sertifikad, revé ma oent prest, pé pas, de gourz an examen.

Ar getan rannad a oé enta rannad ar sertifikad, ha rekiz a oé deskein grons an oll danùé hag a oé merchet ar roll-labour ar sertifikad. Tual a daolé mé enta de studi a-kerh peb tra deliet, aveid m'en-dehé é vugalé ar chansoù vrasan de dennein o sertifikad ! Gouied a hré kazimant più en-doé un chans vad de zoned d'ar gér ged é sertifikad, ha più nen doé ket ar chans-sé... mez fari a hré eùé meur-a-wézh rag boud a oé paotred hag a gollé kalon adal d'o folenn papér, pé adal d'an examinerion... ha ré 'rall hag a zé de benn a guhein o mank a anaùedigezh ged o lianted a spered ...

Kuitein a hrent neuzé ar skol aveid moned de labourad ged o zud, pé de voud gopreit. An hantér anéhé heb kin en-doé enta resevet ar sertifikad, med ar ré

'rall eùé en-doé labouret a-féson épad an oll bléioù paset ér skol, ha desket o-doé ar mem studioù èl-dé, de lared é, an oll danùéioù merchet ar roll-labour ar sertifikad. Gouied a hrent enta lénn ,skriù ha nivérein reizh-mad, ha desket o-doé an douaroniezh hag an istoér kerklouz èl ar ré 'rall. Kapab a oent enta d'en em dennein é ne vern péh stad-buhé, ha gellein a hrent gounid o bouid a-zebri an oed a béarzeg vlé... èl ma oé an traoù én amzér-hont !

Ar baotred heb kin a oé lakeit ér skol neùé. Ar merhied a oé, ind, skoleit, a-houdé gwerso, én un ti-skol arall, rénet dré ar Seurézed. Ar baotred hag ar merhed en em gavé nameid de gourz ar vérenn, aveid ar ré ataù hag a zèbré a-gevred.

Ar vugalé a geméré neuzé o mérenn, lod én un davarn bennag ér vorh, ha lod é ti-skol ar seurézed. Azé éo é toemmet ur bolad soubenn dehé, ha lonkein a hrent, goudé, ur bégad bara lardet... Lod arall hoah a zégasé o mérenn geté én ur sah-kein, ha débren a hrent de greisté én ur gornell bennag, éraog moned de hoari étrézé én ivarhoù, tro-ha-tro d'ar vorh !

Ar ré chansusan a oé, a dra sur, ar ré hag a chomé ér vorh mem, pé ér penhéioù tost d'ar vorh: ind en devoé amzér awalh aveid moned de glah o mérenn d'ar gér ! Kement-sé ne blijé ket kalz dehé neoah, jalouz a oent kentoh d'ar ré hag a zèbré o zam-mig mérenn é deg pé pemzeg minutenn, hag a hellé hoari étrézé épad un ériad. Ar ré-man heb kin a gavé amzér de rideg ha de glah néhiadoù, ha mem de laerad un nebeudig fréhaj du-man ha du-zé...

Euruz a oem-ni, én amzér-hont, ged hor boladig soubenn de greisté, ha ged hor begad bara lardet. A p'hor boé séhed, ived a hrem deur-rid ged an dorn é ne vern péh riolenn é kreiz ar Pradoù: ne oé ket hoah lousteri erbed ar an douar-labour, ha yah a oé enta peb unan ha peb tra, an dud, ar lôned, hag an natur eùé ...

Med dam éndro breman de gavouid Tual hag an eil mestr-skol Matelin.

Kemér a hré poén braz Matelin aveid deskein al létrennoù d'ar vugalé, an 26 létrenn ag an alfabed... rag, mar n'o gouier ket grons, heb fari, ne hellé ket kerhed pélloh é studioù

ar skol. Red a oé enta d'ar vugalé goud skriù ha lénn a-féson, ha kondui o spered, heb boud én arvar, ag ar létrennoù skrivet betag an traoù senefiet drézé.

E kontrél, kentéh ma oé komprennet mad lézennoù al létrennoù ha ré ar stagadurioù (kensonenn + vogalenn) é vé kavet plijadur é lénn ar giriou hag a wélér àr ar skritelloù streüet du-man ha du-zé àr an hentoù... E korv daoù pé tri miz éta enta Matelin de benn a blantein an oll létrennoù é pennoù ar vugalé. Boud 'zo ré hag a oui lénn éraog doned d'ar skol: o mamm, pé marsé ur brér pé un hoér kohoh en-des desket dehé... med ar ré 'rall a zo fonnabl ken abil èldé. Deit int enta breman, peb unan anehé, de voud é stad de lénn ha de gomprenn ne vern péh skrid hag a zo lakeit adal d'o daoulagad!

Souéhet mad a vé o zud, a pe wélant éma breman o bugalé ken ampert èldé aveid lénn ar gazetennoù, ha de gomprenn ar pézh zo skrivet enné. Ne vent gwézhévé én arvar, nameid a pe gavant ur gir bennag, tennet ag ur yézh estrén, streüet émesk ar giriou galleg. Goulenn a hrant neuzé petra a venn lared ar gir-sé.

Goulenn a hrant eùé petra zo kuhet ardran ar berradurioù* hag a gavér seul taol é korv ar skridoù, rag ne vé ket tu d'o homprenn betag ma vehé displéget a-grén ar pézh a venant lared.

Gouied a hrant enta, ged-ur sell heb kin, goudé daoù pé tri miz a studi, penaoz éma diforhet aveité ijin ar galleg doh ijin ar yézhou arall. Ha, mar wélant ur skrid bennag é brehoneg, gelled a hrant eùé er lénn abenn kaer, heb diézemant erbed.

Matelin a gemér poén eùé aveid deskein d'ar vugalé réolennoù an nivéradur àr un dro ged ré al létrennoù. E gwirioné, ésoh a vé deskein ar sifrou dehé kentoh eid ma ne vé al létrennoù, rag nen des nameid naù sifr de zeskein, -ohpenn ar zéro-, é-léh an 26 létrenn hag a zo de liammein é kant féson... Ez é derhel chonj eùé ag an unandériou* (1,2,3 ...9), a pe ouiér penaoz o havouid én devéhan sifr a beb nivérenn. A du-rall, an degadoù* (10,20,30 ...) a zo kentoh un hoari heb kin, pen-dé-gwir en o havér heb fari ér sifr tostan de hannu an unandér. Ha ken éz é just komprenn ha

lénn:

-ar handadoù*:skrivet int ér sifr hag a zo éraog hannu an degadoù (pé an eil hag a zo éraog hannu an unandériou);

-hag ar miliadoù: skrivet é ar ré-man ged ar sifr hag a zo éraog hannu ar handadoù.

Ged ar mem féson é vé kavet an deg-miliadoù, ar hant-miliadoù, ar milionou... ha pèlloh hoah, mar karér!

E berr amzér, enta, é oui ar vugalé diforh reizhmad an oll sifrou hag an oll nivérennoù.

Neuzé é hellér krogein ged ar réolennoù kampennet aveid gobér an oll obériadurioù* ged ar sifrou: ha ged an nivérennoù:

- ar sommadurioù*;
- an diskontadurioù*;
- ar liézadurioù*;
- hag ar rannadurioù*.

Azé é vé dobér a basianted ged ar vugalé, rag kaled é aveité deskein stedadoù sifrou, unan arlerh an arall, hag o derhel fidél én o mimoér. Rekiz é d'ar ré vihan dibunein ar stedadoù-sé deg gwézh én o fenn, ged o daoulagad àr ar sifrou, én ur sonein ar stedadoù èl ma vehé ur sonenn diskanet...

Matelin a oui kement-sé, ha

klaskein a hra enta rein kalon ha fiars d'an oll -... med drest-oll d'ar ré hag a zo difonnoh eid ar ré'rall aveid dégemér én o fennoù ar réolennoù diésan! El-sé émant rah, goudé daoù pé tri miz arall, é stad de zibunein an oll taolennoù, ha chomel a hreint én o mimoér betag fin o buhé!

(de genderhel)

Job ar Bluenn

P.S.-Giriou diéz, pé neùé-giriou, merchet ged ur steredennig * :

- Berradur : *abréviation*
- Degad : *dizaine*
- Diskontadur : *soustraction*
- Douaroniezh : *géographie*
- Kantad : *centaine*
- Kenrédein : *concourir*
- Liésadur : *multiplication*
- Miliad : *millier*
- Nivérenn : *nombre*
- Nivéradur : *numération*
- Nivérein : *compter*
- Obérein : *fabriquer*
- Rannad : *division*
- Rannadur : *division (opération)*
- Sommadur : *addition*
- Skrivatein : *rédiger*
- Stagadur : *liaison (syllabique)*
- Unandér : *unité*.

An Ozéganézed, an Aotrou hag ar Hi

Sorbienn dastumet géd Iwan An Diberder ér blé 1915 diar komzoù Stéphanie Guillaume (Gavres 1860-1922), ha lakeit é «Brehoneg 2000» dré Job Ar Bluenn.

Un dé oé un ozégan é valé, ha oé ur pézh ki geton, hag ar hi a ridé dré ar hoed, ha komanset ar hi de harhal... ha éan (an ozégan) a laré:

-«Mechal petra en-des kavet !

Hag éh oé un ozéganézed a oé kouézhet ér hoch*, hag an ozégan a laras d'é gi moned d'hé zennein ér méz. Yén a oé an amzér, hag ar hi a oé glubet tout! Éan a lammas é vantell aveid hé rein* d'an ozéganézed, hag a laras dehi:

-«Pèll oh é chom ahaneman ?

-«Pas goall-bèll, mez un tammig. Red vo deoh doned genein, laras an ozéganézed dehon, a-gaoz d'ho mantell hop-es reit dein.

-«Mar n'em-behé ket kavet me mantell hiziu, m'hé behé kavet devéhatoh ...

-«Devéhatoh, ozégan, marsé n'em haveheh ket !

Chetu éan oeit (enta) d'hé zi. P'en-doé arriüet, éh oé hé zad hag hé mamm hag un hoér hag ur breur. Éan a laras «bonsér» én ur arriü én ti.

-«Petra zo kaoz (ma) zo ur

vantell genoh? a laras hé mamm dehi.

-«Me zo mé kouézhet ér hoeh, ha glubet a oenn, a laras an ozéganézed.

- «Kerhet d'ar lué de chanjein ho tillad, a laras hé mam dehi.

Ne vern* émenn éh é, ar hi a ridé ar hé lerh... Hag ar vamm a laras d'an ozégan choukein.

-«Nen don chuézh na fatiket ...

Hi a dennas (neuzé) ag (an armenér ur vouteillad ivaj*, hag a lakas ur wérenn ar an daol...

-«Koustelé, ozégan, (n)ho-es ket én ho ti un ivaj èl hennen ! (Un ivaj èl hennen) n'ho-es ket mem ivet jaméz én ho puhé !

Éan a ziskargas ur bannéh ér wérenn. A p' en-des en tanoeit, éh oé troeit é benn :

-«Jaméz aveid jaméz, a laré-éan, n'em-es ivet un ivaj èl hennen !

Hi a laras dehon kemér hoah ur wézh, med éan a laras :

-«Nann, ozéganézed, trugéré*. Trawalh em-es bet, ha vad en des groeit dein !

Chetu (neuzé) arriü an ozéganézed youank (é toned) ag ar gambr d'ar lué. Hi doé chanjet hé dillad, ha deit (a oé) de zakor é vantell d'an Aotrou.

Hag an ozégan a laras dehi :

-«Hui a zci un dé bennag d'em zi, ha me rei deoh ur pred*. Hui a

wélo me moéz ha mem bugalé, a laras an ozégan dehi .

Hag an ozéganézed a laras dehi:

-«Pégement vo ho poén aveid boud sovet me merh ?

-«Nen dé ket mé en-des hi sovet, me hi é en-des hi tapet... Mall vo dein (breman) moned d'ar gér, rag me moéz a vo é poén...

Ind a laras (enta) dehon bonsér ha kenavo.

-«Ne choman ket goall-bèll ahaneman, a laras an ozégan dehé.

Med arhoah, deit de me zi !

An ozéganézed a laras :

-« Ni a yei, ozégan !

An dé arlerh ind a zo oeit. Abenn kreisté é oent arriü anhont. D'an noz (kent), pe oé arriü ér gér, en-doé kontet tout d'é voéz ... hag abenn ma oé arriü an ozéganézed éh oé (enta) prest ar virenn... ha chetu ind oeit tout doh taol. Hag ar voéz a laras d'hé goaz :

-«Péhanni anéh o diü a oé kouézhet ér hoeh ?

Éan a zishoas dehi péhanni a oé.

-«Hi zo hoah ur verhig youang flamm !

Hag hé mamm a laras :

-«Pardon, madam'! Hi zo bihan, med hi-des oed !

-«Heb boud ré guriuz, péh oed hi-des (enta), a laras ar vadam'?

-«Hi-des 4 vlé ha tregont...

-«(ne) vehé ket reit an oed-sé dehi!

Chetu arriü kreiznoz, hag éh oé

hoah an ozéganézed azé... Ha chetu ma dint oeit d'ar gér (é kreiz) an noz. Tenwél a oé, (hag) ar hi a oé deit d'o hondui... Pe oent arriü étal an deur, ar hi a saillas doh an ozéganézed, an hanni en-doé sovet. Hag ar vamm a laras dehi :

-«Goarnet ar hi aman de gousked.

Ha chetu (ma) ind oeit d'o gwéléioù... ha ne oé ket moian lemel ar hi adal gwélé an ozéganézed youang. An trenoiz vitin, arriü an ozégan de glah é gi:

-«Red mad vo dein en derhel breman, a laras an ozégan dehé, pétremant 'vein ket mui kapab en tapoud !

Ha éan zo oeit d'ar gér, ha kaset é gi geton. An ozéganézed a laras kenavo dehon... ha jaméz (adal) neuzé n'o-des ket mui er gwélet anéh !*

Iwan AN DIBERDER

*Lakeit é bet, mar-a-wézh, ur gir brehoneg é léh ar girioù galleg impléet ged ar gonteréz :

-Hoeh, é-léh «riür»,

-Ivaj, é-léh «boesson»,

-Trugéré, é-léh «mersi»,

An devéhan frazenn a oé diéz de gomprenn (Ha jaméz nesi n'ou devoé ket mun nehé); rekiz é bet enta hé adskriü én ur féson dishanval. Liéz eùé é laka ar gonteréz ar verb «gobér» é-léh ar verb «rein»; groeit hon-es ar hemmadurioù hag a zelié boud groeit.

Job Ar Bluenn

PAOTR BAH-HOUARN

Pedervet lodenn

Kaer en-doé an daoù jiboésour chelaoued, kloh bihan erbed ne gleüent é son; ha neoah gwerso é oé treménet kreisté. «Dam, a lar Paotr-Bah-Houarn, dam de ouied petra zo petra!» Ha ind oeit.

Degouéhet én ti, ind e gleü unan bennag é temantal, ha petra a wélant? -ar haeh Paotr-Bageù, ahétet àr ar plas-ti, troed an daol én é veg!

Fonnabl é savant o hensort hag é houlenant geton petra zo arriù.

-«Keih tud, a lar éan a pe hell komz, keih tud, a pe ouiéet ar péh a zo degouéhet genein é véet spontet. Hag, a dra sur, ne choméet ket pèlloh én ti-man!»

-«Petra enta e hues (ho-pes) gwélet?» a houlen an daoù a-rall.

Paotr-Bagoù e lar neuzé:
-«Gwélet em-es un dén, ur bégad

barù hir dehon, ken hir èl é gorv!
Ur fas groahennet, èl ur goh boufam, é teval dré ar chiminal, ha ged é zéad hir ha granouseg en em lakad de lipad an druoni àr ar soubenn... Skuih (chuéh) é wéled é ardoù, em-es kenniget koll dehon, ha laret dehon diskenn ag ar chiminal, mar ne zoujé ket. N'em-es ket bet dobér a lared diù wéh dehon ! Kentéh arriù àr'r plas, dorret en-des genein fasadoù ken kriù èl taolou fraill, hag édan berr éh on bet douaret dehon! Kredét-mé, ne choman ket pèlloh én ti-man, rag hañi ahanoh ho taouè ne garehé gwéled ar péh em-es mé gwélet!»

-«Geou, mé! a lar Paotr Mein Melin.»

(de genderhel)
Gwénhaël

P.S. Goarnet hon-es, ér pennad man, ar mem skritur èl én tri pennad ketan, bet embannet én nivérennoù 73,75 ha 76.

Troioù-lavar ar gwénedeg

dastumet dre Mériadeg ha Gwénaël

1-H E D = Longueur, distance.

-Ema Pier ag é hed àr an douar.

=Pierre est de tout son long par terre.

Ema hed é gorv àr an douar.

=ahétet.

A hed an dé, hed an noz .

=tout le long du jour et de la nuit.

Hed ha hed d'an déioù.

=tout au long des jours.

Hed ha hed ged ar stér.

=tout au long de la rivière.

Lakeit hed étre ar gwé.

=espacez les arbres.

Pégehed étre Gwénéed ha Pondi ?

=Quelle distance de Vannas à Pontivy ?

2-Ar MARH-HOUARN : la bicyclette.

Dibr, m. = selle; -Parrfang, m. = garde-boue; -tro-rod, f. = jante Chadenn, f. - chaine; -direillé, m. = dérailleur; -stern, m. = cadre; -trodigell, f. = pédale; -troadigellein = pédaler; kib, f. -carter; -hwéheréz, f. = pompe; -difoëñvet, = dégonflé; -sturig, m. = guidon; -splannér, m. = phare; -forh-rod, f. = fourche; -moell-rod, m. = moyeu; -réenn, f. pl. réad = rayon; -bouellenn, f. = boyau; -gronn-rod, m. pneu; -tinsér, m. = sonnette.

N.B. -Ha kavet ho-pes hwi gwell ? Laret dem !

KOMZAM BREHONEG AR BOBL Ged Gwenaël ha Mériadeg

Lénnat ar pennad «Bazh-Houarn», ha troeit an 12 frazenn galleg é brehoneg. Mar ne hellet ket doned de benn, sellet doh an 12 arall !

E brehoneg

1-L'homme était allongé par terre.	1-Ahétet e oé an dén àr an douar.
2-Oui, il était étendu de tout son long	2-Ya, astennet e oé hed é gorv.
3-Qui a trainé de la sorte ?	3-Più en-des er stléjet èlsé ?
4-Un homme hideux portant une longue barbe.	4-Un dén divalaù ged ur bégad barù hir .
5-Midi était passé depuis longtemps, quand ils arrivèrent.	5-Gwerso e oé treménet kreisté, pe zigouézhezant.
6-L'un d'eux dit:«Allons voir ce qui se passe !»	6-Unan anehé e lâr: «Dam de wéled petra zo petra.»
7-Et les voilà partis dans la cuisine.	7-Hag ind oeit ba'r gegin.
8-«Mon pauvre homme ! que vous est-il arrivé ?»	8-«Paourkêh dén, petra zo digouezhet genoh ?
9-«Vraiment quelque chose d'épouvantable, mes pauvres amis. »	9-Un dra spontuz é gwirioné, me amizion kêh !
10-Fatigué de ses grimaces, je l'ai provoqué !	10-Skuizh (chuezh) ged é ardoù, m'es kenniget koll dehon.
11-Il m'a flanqué des gifles aussi fortes que des coups de fléau.	11-Dorret en-des fasadoù genein ken kriù èl taolou fraill.
12-Croyez-moi: aucun de vous deux ne pourra le vaincre.	12-Kredet-mé: hâni ahanoh ho taou ne hëllo er maoutein!

Ur pennad diviz ged:

AN DERVENN HAG AN ILIAVENN

Nàù pé zeg vlé en-noé dija an hannu grenv pa wélas ganedigezh kouard an hannu wann.

-«O ! Emé-hi, petra hres-té azé ém dishéol? E klask merùel yaouank é ves ém waskadenn?»

-«N'on ket, emé an iliavenn, trugarez deoh! Seurt léhiou sioul, én desped deoh, a blij dein.»

-«En em stléj a hres evel lakéz eur rouanéj pe ven mé é tianalein me fenn én avél.»

-«N'es pres erbed pe beurachiù mad an traoù. Amzér faot dein de brederein àr an dazond.»

-«Ahédet m'éh ous é obér nik d'em hrouiad, ne wélan ket dis leüné vraz ér vuhé.»

-«Gwir, fangeg, kousiet a ven liéz a wéh. Ho tarou stank neoah a gaerra me dillad.»

-«E kement-sé ne zonjez ket diàrbenn me houst, ne hran nameid sila glaù ha béuein geton.»

Didrué, digas, é treméné ar bléadoù,

An hannu wann eùé a gavé hé bévans.

Un dé, an disprizz trevariet, souéhet ma oé!

De houlen ged hé alouberéz Jabluz :

-«Più en-des aotrétet dis me hourzein ken stard ? Perag 'ta é klaskez boud féahour àr te Roué ?»

-«Hwi a oé mestr, p'ho-poé komzet dein ag an héol! Goudé

boud àr an arvar, ho troed dedénnuz en-devoé tennet tremazon me fenn tenér.»

-«Stagellig amoed, édan me mougein é ves, distardez 'ta te grogad, hoah em-es de denwaad, sonjez, n'em-es nameid kant péwar ugent vlé !»

-«E wéled hed ar goanvoù ho kéf diwisket, ho préhiou noah, em-es bet trué ahanoh. Mé, ur blantenn zisté, atao a chom gwisket.»

-«Pegourz elkent é tiskrogei te dagereh! Bérein puill ém goahiad strih n'hell ket me goed kin. Kaoz ahanous, traig vil, on-mé é verùel.»

-«N'em zisprizet ket, ne véh ket digalon. Daou-hant vlé deoh, chomet àr saù daouzeg all hoah, hor-bo on-daou bouéted kement a gudoned.»

Aveid klozein :

Nerh ar hrenvan ha gwanned ar wannan !

Pé :

Gwanned ar hrenvan ha nerh ar wannan !

Miz an Avent 2.000
Rémi FRABOULET

Pajenn ar mardhadou Livzou

Lénnet em-es, un herrad so, ul livrig talvouduz tré, hanüet :

NENNIUS: HISTORIA BRITTONUM

(Istoer ar Vretoned, dré Nennius)

Embannet é bet édan sina-duriou Christian ha Christiane KERBOUL, ag an Naoned, ha dizolein a hra an destenn abézh skriüet é latin dré Nennius étre ar bléiou 796 ha 826, ha troeit é galleg flour.

Nennius a oé mab Urien ha disipl ur menah ag an amzér-hont hanüet Ebodug Dastumet en-doé, épad é vuhé, peb sort skridou a-zivoud istoér ar Vretoned (ar ré a Vreizh Veur) é kourz donedigezh ar Saozoned, al lodenn vrasan anéhé skriüet merhad un 200 vlé bennag kent.

Ar skridou-hont a gomz dem a dud anaüet mad aveid o obéroù pé o emgannoù goudé diskar ar «Pax Romana» é Breizh-Veur, étre ar bléiou 447 ha 954: Vortigern ha Hengist, Sant German a Auxerre, Ambrosius Aurelianus

Chetu aman ur sell àr roll ar pennadoù hag a gavér é livr Nennius :

-donedigezh de Vreizh-Veur ar Vretoned, ar Pikted, hag ar Skosed;

-Istoér Breizh-Veur édan bili ar Romèned;

-Istoér ar vro goudé diskar Rom: Kronikou diar roantelezh Kent, buhé Sant German, degouézhiou é gré Ambrosius, buhé Sant Padrig, emgannoù Arzhur...

-Istoér roantelezhioù an Anglézed hag ar Saozoned;

-Istoér Bro-Gembré a-zebri 447 betag 954...

Kavouid a hrér al livr-sé é ti «Embannadurioù ar Pontig», é Sautron (44.000). Ar briz a zo' 95 lur (ohpenn ar mizou-kas).

Job Ar BLUENN

BARHONIEH:

AR HOED BRAZ

Me zo mé ar hoed braz e holo ar mané;
Koh' braz on, a dra sur, ha yaouank koulskoudé,
Rag gwé tenér e gresk étal an derv kaled,
Hag aman é chomein a gantved de gantved.
Me zo mé ar hoed braz e vé red mad kaved
Eid sevel kohadeu-tan kaer àr an oéled,
Un daol én dro dehi tud é kemér predeu,
Hag eùé gwéléieu eid tremén an nozieu.
Me zo mé ar hoed braz e ra, hed ar bléieu,
Deur sklér d' ar feuntanieu ha deur-réd d' ar goahieu;
Ér yahuz eid an dud e véù àr ar mèzeu
Hag ur hoaskedenn klouar aveid ré ar hérieu.
Me zo mé ar hoed braz hag e strew é frondeu;
Édan hwéh an avél, gwélet me houlenneu.
Me gan ha me ziskan gwell aveid an delenn:
De Zoué é me hanenn, de vab-dén me sonenn.
Éh on èl un iliz ged pilériu ihuél
E saù trema an néanv édan bolz glaz me dél;
Ur sioulded heb par énonn e vé kavet,
Hag ar bedenn e saù trema krouéour ar bed.
Me zo mé ar hoed braz lédet àr un dorgenn,
Léh karet ged ar barzh e gav genein awen,
Repu an hunvréour én é sonjeu kollet,
Darempred an dén fur... ha braüité ar bed.

BLEU BENAL

koulskoudé = neoah; kantved = kantvléad, kohad-tan f. brasier; goaske-denn. ombrage; frond parfum; telem f. harpe; pilér m. colonne; bolz f. vouite; sioulded calme; heb par incomparable; torgenn f. colline; barzh poète; awen inspiration; repu refuge; darempred fréquentation, compagnie.

DOEREIOU

1 DEGOUEZHIOU EPAD AR MIZIOU DE ZONED

D'ar sadorn 19.5 Fest-yves pé gouél Erwan é Bro an Oriant

- Adal 2 eur ½ d'anderu

. Rue Poissonnière : KENTSTRIVADEG (concours)
Ged biniou kozh ha braz - télenn - akordéon

. Bagadou é kreiz kêr An Oriant

- De eizh eur de noz: Sonadeg (concert) Gouel Erwan ged 55 sonour ha kanour.

E LES ARCS - KEWENN -

Eid gouied muioh: Emgleo Bro An Oriant Pgz: 02 97 21 37 05

2 DEIOU AN ORIENT

Deusto ma dint tremennet a-houde miz Hwavrér, de lared é un tammig-so breman, ha ma dint rè bëll marsé aveid boud hanüet "doéreiou", red é neoah dégas chonj aman ag an deverransou hag arvestou sévennadurel kempennet dré Emglev Bro an Oriant. An déiou-sé (Deizioù an Oriant) en-des um zispléget é kêr an Oriant hag ardro dehi, ohpenn ur miziad. Un nivér braz a vanifestadegoù a zo bet èlsé kenniget d'an oll: sinéma, hoariva, festoünoz, divizioù, muzikerezh ha diskoézhadurioù a beb sort. Diéz a vé komz anché rah ér pennadig papér-man

...
Laram neoah ur gir ag an diskoézhadur hag ar an diviz kempennet é Planwour é koun un dén hag a chomo berped tost de galonoù ar wenedegerion, Loeiz HERRIEU ar barzh-labourér. Aozet é bet an diskoézhadur ged Daniel Doujet, Annaig Lucas ha Daniel Carré ged sekour mabed ar skrivagnour. An diviz a zo bet distaget dré Daniel Carré: anaù a hra mad an afér, rag skriüet en-des é dézenn-doktorelezh (thèse de doctorat) a-zivoud Loeiz Herriéu épad ar brezél braz.

Jobig ar Guludeg

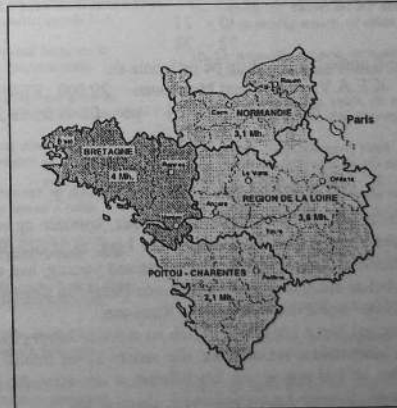
3 KOUVI D'UN DEUEH E NAONED D'AN 30.6.2001

Ar gevredigezh C.U.A.B. (Comité pour l'unité Administrative de la Bretagne) en-des skriüet dem eid kouvi ar muian a dud é Naoned d'an 30.6.2001.

An deueh a gomanso de 10 eur ½ aveid achiu ardro kreisnoz arlerh ur fest-noz vraz ar blasenn Sant Pier ardran an Iliz Veur. Tro an dé é vo sonerion ha bareiou kanerion streuet dré Kêr An Naoned; de 2 eur ½ d'anderu é komanso un dolpadenn hag ur valéadenn dré kêr.

Ur weh ohpenn e vo goulennet adsteg (rattacher) Al Loér Atlantel doh Bro-Breizh el ma oé a houde guerso betag an 30 a viz Méhuenn 1941 - 60 vlé enta - An dé-sé gouarnamant Vichy en-doé distaget Al Loér Atlantel azoh Breizh ha krouéet Ar Broiou Al Liger ged Angers, de getan penn, el kerbenn (capitale) éncb vennanté an dud. Hiriü 71% anché, revé un enklask (sondage) C.S.A. embannet d'ar 17 a viz gwenholon devéhan a goulenn grons ma vo staget éndro Al Loér Atlantel doh Bro Breizh.

Un dra zo sur, ar rann-vroiu (régions) a zeli boud adkempennet (recomposées) petremant ne véent ket kredabl éu Europa. Ar fonaplan ar gwellan. Chetu aman kartenn ar C.U.A.B. a gampoüiz gwell ar rann-vroiu hag a blijehé d'an oll dud.

En atretan, el ma lar an Aviél « red é goulenn aveid resou ». Goulenn a vo, med aveid resou red a vehé bet niveruz én Naoned an dé-sé.

4 KAMP ETREKELTIEK AR VREZHONEGERION K.E.A.V.

(Ecole d'été en langue bretonne à Scaer)

K.E.A.V. zo ur skol-hanv é brezhoneg penn d'ar benn dalhet é Scaer, beb blé. TER suhun zo kinniget ar blé-man; beb unan a hell choéj ur suhun pé diw pé ter.

Pemp eur studí a vo bamedé; komzet a vo é brezhoneg a-hed ar suhun; Epad ar predou, hoariou, filajou, (beilhadegou).

Red é enta gouied un tammig brezhoneg a veid lakad é hanu.

Suhuniou kinniget 9 - 14 a viz Gourhelen (pé Goucré)
15 - 21
22 - 28

Aveid gouied hirroh skriu pé pellgomz de:

K.E.A.V. 22, Hent Moulouen 29 000 KEMPER
Pgz 02 99 53 58 34 pé 02 98 95 59 31

5 UR FEST-NOZ E LONDREZ

Aveid klozein ged un doéré skanv ha bourruz, komzam ag ar hetan fest-noz kempennet dré un nebed a dud youang é kér Londrez, é Bro-Saoz, pé, mar dé gwell lared aveidoh, é Breizh-Veur. Pemp Breizad youang, hag un gavé azé seul taol, en-des bet ar chonj de nozein ur fest-noz étrézé, ha saüet o-des enta ur gevredigezh "Breizho" aveid rein de anaüed o Rann-vro.

Ur bochad a Vretoned hag a amizion a Vreizh en des élsé kavet plijadur é toned de zansal é bro o handerüed a Vreizh-Veur, d'ar sadorn 21 viz Imbrill.

Ker bourruz é bet ar fest-noz-sé ma kendalheint, a dra sur ...ha muioh hoah marsé gwell an traoü, ar wézh ketan, de lared é, abenn ur blé !!!

Jobig AR Guludeg

En aval oranj

- 1-Bonjour, merhig, ieuank, hui zo ru ha brillant (3 gueh).
Hui zo koutant 'hanein, o ia, hui zo koutant !
- 2 Hui zo koutant 'hanein, ni zo koutant hon deü;
Hañni bet ne barrei meit hon tad; hon mammeu
- 3 «Hon tadeu, hor mammeu, marsé 'veint ket koutant
E veemb-ni priedeu, na priedeu asanbl !...»
- 4-Na donet er boulom, ean donet barh, en ti.
Ean huélas er hoereg é tiskourial dohtü.
- 5 -Kerhet, kerhet, kledreg, kerhet 'méz a me zi,
Hui n'hou po ket me merh, o nann, n'hou po ket hi !
- 6 -Me merh gar ur minour en des pemp komenand:
Na henneh en des eur, henneh en des argant !
- 7- Na henneh en des eur, henneh en des dañné;
Ean saüo de me merk ur manér a neüé.
- 8-«Ean saüo de me merh ur manér a neüé
Hag e vo hanval mat doh paléz bras er Roué.
- 9-« Hag e vo hanval mat doh paléz bras er Roué,
En orieu arnehon vo distroët d'er hreisté.
- 10-«En orieu arnehon vo distroët d'er hreisté
Fenetreu arnehon distroët de holeu-dé»
- 11- Na monet d'er hoereg de chervjein bro Frans,
Ne des reit nitra d'ein meit un aval oranj.
- 12- Nen des reit nitra d'ein meit un aval milén,
Ha ean des laret d'ein ne pas en digorein.
- 13- Ha ean des laret d'ein er goam hag er miret
« O na reit ean d'hon tad aveit bout hantréret.»
- 14- En avalig oranj a pe oé digoret,
Trihuéh mil skouid én eur énnon e oé merchet !
- 15- Trihuéh mil skouid én eur énnon e oé merchet,
Ur hoalennig argant, ur seien violet .
- 16- Ur hoalennig argant, ur seien violet :
«Chervjein e hreint d'oh de zé bras hou érad.»
- 17 Na kerhet hui, me merh, de skriüeün ur libér
De skriüeün ul libér d'er hoereg dont d'er gér !
- 18 - Petra, merhig ieuank, petra zo a neüé,
Pe hues skriüet d'ein mé donet d'er gér eisé?
- 19 - Hon tadeu, hon mammeu zo lakeit a goutant
E veemb-ni priedeu, na priedeu asanbl.
- 20 - Naren , merhig ieuank, priedeu ne veemb ket.
Lakaet em es hanü aveit bout bliéget.
- 21- Mar hues lakeit hou hanü, de vout beleg kerhet
Me lahej me hanü aveit bout léañnézet.
- 22- Tré Guéned ha Guengamp kerho el lihérieu;
Ne baso ket un dé hamb ne gonzeamb hon deü
- 23 - Ne baso ket un dé, un ér, nag ur momant
Nag é véemb hon deü é parlantal asanbl...»

Kañnet get Loeizon er Horollér, ag er Goh- kér, Lann-ar- Stäu

GIRIOU-KROEZ (ged KERMORVAN)

A-HED

- 1- Ar hé lersh an dichenn.
- 2- Gwenn ar ar yeot - Liéz ged an Opus.
- 3- Abarh é Sydney - Hantér flahad - Ur Robert dibennet.
- 4- Kollet é benn dehon (pé hé fenn dehi).
- 5- Stadou Unanet - Kentanu.
- 6- Ur sant tost d'Ar Blancoch.
- 7- Nen dé ket mui - Staget doh Braun - Tu dehi.
- 8- Ged Grande med chom a hra hoah un tammig ged ar riolenn.
- 9- Sted douar ur jao é arad (tri gir).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

A-DREUZ

- 1- Eid dastum al laou - Un inizenn a zason ér mor Pasifig.
- 2- Red é er gobèr beb blé aveid koumanant An Doéré.
- 3- Lost an deliau - Diw gensonenn aveid an tri toull - To a drechill.
- 4- A zisklére.
- 5- Galv dré ar pellgomzér - (a) lonkér.
- 6- Kabila dibennet.
- 7- Merch al liestér - Mem kentanu el é 5 a-hed. Ya tu sau - heol.
- 8- Arriuet genem d'an 21.3 (daou gir).
- 9- Nann Poutine - Mé kerklouz.

RESKOND D'AR GIRIOU KROEZ (NIV 76)

- A-HED :** 1- Sked - Oabl 2- Kenteliou 3- Ale - A - Dud 4- Ri - Anu - Tu 5- Oll - Bro 6- An - Liu - Na 7- Nem - C - Ukr 8- Eneberion 9- Unus - Gavo.
A-DREUZ : 1- Skar - Aneu 2- Kelionenn 3- Ene - L - Meu 4- Dt - All - Bs 5- Ean - Ice 6- Ol - Ubu - Rg 7- Aid - R - Uia 8- Bouton - Kov 9- Arno.

KREIZENN SEVENADUREL

PGZ : 02 97 05 01 07
 FAX : 02 97 05 14 29

56530 KEWENN

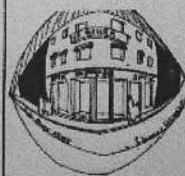
BREIZH

É ti Yannick LE COUSTOMER

ANDOUILH ER GEMENÉ
 E GIZ ER MEZEU
 Andouilhennigeu, Strimpeu

Straed Amiral Favereau 56 323 AN ORIENT Cedex

HENNEBONT-VISION

Aveid gwéled splann
 gwéled mad
 gwéled pell

Parking De Gaulle 56700 HEN BONT
 Pellgomz : 02 97 36 21 86

**ASSOCIATION BRO-EREG La Grande Métairie –
56340 CARNAC**

Pour toute correspondance relative à la rédaction de la revue AN DOERE
à l'Association, pour les abonnements à la revue
écrire à:

**ASSOCIATION BRO-EREG : Monsieur Louis Le Mouel
27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED**

**N° CCP de l'Association : NANTES 4 287 62 E (Chèques libellés
à l'ordre de Kevredigeh Bro-Ereg)**

Kenlabourerion An Doéré en niverenn-man:

- Loeiz er Mouel - Gwénaël ha Mériadeg Rémi Fraboulet
- Jobiger GULUDEG- Alfons Samson
- Olivier Vantorre – Joseph Duclos

AN DOERE: Publication trimestrielle: Prix du numero: 25 F.

Abonnement annuel (4 numeros): 100 F.

Gérant de la publication: Louis Le MOUEL

27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED

N° C.P.P.A.P. 64 359 (03.1982). N° ISSN. 0750.3326.

Depot legal 2eme trimestre 2001

N°78

an

DOÉRIÉ

DASTUMADENN Ë BREZHONEG BRO GWĒNED

englev an 21 kantved

Ya

d'ar Brezhoneg

Hag ar bro diskaret a zihuno afe

Aonebet he nerh, adkovet he sperec

Y. B. Kallon

KAMPING ER VEITERI VRAZ é KARNAG HO TIGEMER

digoret* a viz Imbrill de greiz miz Gwenholon
Brehoneg- galleg- alamaneg- saosneg komzet

Pz: 02 97 52 24 01 Fax : 02 97 52 83 58

RENÉ BRISACH *Siminalieu*

PA GAN AN TAN
E KAN AR VUHÉ

54 ball Chazelles 56100 an ORLANT
Pz: 02 97 21 36 34 Fax : 02 97 64 47 42

DIV HA DAOU

T'elenn- Bombard hag orglézeu
Sonenneu ha kanenneu

SONEREH A VRO GWENED
GET TUD ER VRO

Pellgomz : 02 97 27 89 72 pé 02 97 25 25 84

ROLL AR PENNADOU

KENT-SKRID	P 4
DOEREIOU AN DOERE	P 5
TUAL AR MELINER	P 6-12
PAOTR-BAH-HOUARN	P 13-14
DEVERRANSOU AN HANV E BRO EREG	P 15
ABADENNOU LENNEREZH	P 16
DIWAN HAG AN DESKADUREZH PUBLIK	P 16-17
PRIZ BARZHONEGOU HERRI MAHOU	P 18-19
TRO-BREIZH THOMAS	P 19-20
AR BREZHONEG E LANN-AR-STER	P 20-21
MENNADOU KUZUL-MEUR BREIZH	P 21-22
KAN AR BOBL 2001	P 22-23
STRIVADEG AR BAGADOU	P 23
BARZHONIEZH : AN AVALOU HAG AR CHISTR	P 24
UR SONENN : NA TOULL NA TARIH	P 25
GIRIOU-KROEZ	P 26

KENT-SKRID

Revé al lihériou reséuet «An Doéré» a zo deit de voud plijusoh... Neoah éh oem heb urzhiataer* erbed...! Ar wézh-man, ur "Packard-Bell" ged "Word 2000", ur skanner geton a zo bet prenet. Epad miz gwenholon moned a hreem ar an "Internet" ha digoret a vo un "E-Mail" aveid reseu sonjou hag aliou an dud streuet dré ar bed abéh, ha marsé gobér koumananterion neué d'an dastumadenn ged ur ré bennag anehé.

Arneuécin* ar skridou, kaved skrivagnerion ha lénnerion... ged ho sekour "An Doéré" a zalho.

El berped, dégouéh a hra an traou ar un dro... ha chetu tud Ar Post é chanj o féson de obér eué. Etal an tigar Gwénéed, adal an ospital, éh oent betag ar blé-man ; med oeit int goudé ar

an dachenn-labour* Ar Prad én ur léh brasoh ged buréuiou neué ha mékanikou arneué*. Red é dem breman kempenn golo «An Doéré» el ma teli d'ar mékanikou-sé, petremant, ar goloenn-paper reget, an nivérennou a hellehé bout kollet.

An niverennou devéhan a zo bet kaset heb ar film plastik. Mar ne hues ket reseuet enta ho niverenn 77, pé 76, laret dem ha kaset a vo deoh abenn.

Plijadur d'an oll én ur lénna an niverenn-man 78. An niverenn 79 a arriuo genoh d'an déiou ketan a viz gouil-mikél.

Giriou diéz, pé neué-giriou, merchet ged ur stérédennig*

- urzhiataér :
- arneuécin : moderniser
- tachenn-labour «Ar Prad» (Z.I. du Prat)

An Doéré

DOEREIOU AN DOERE

UN DOERE MAD

Chetu ur gériadur neué brezhoneg-galleg Mériadeg Herriou en-des kempennet. Heli a hra an hani a oé é galleg-brezhoneg. Gwerhet é a-houdé an déiou ketan a viz gourhelen d'ar priz a 75 lur ér staliou anaüet é Santéz Anna, én Oriant (Ti-Coop Breizh)...

Talvouduz a vo aveid éleih a Wenederion, ré é klask deskein ar yézh, ér skoliou pé épad ar hentéliou-noz, ré é lénna pennadoù kavet én dastumadennoù «An Doéré » pé ne vern...

Mar n'hellet moned d'er hlah d'al léhiou-sé é vé tu de houlenn ged «Emgleo Breiz » 10 ru Kemper 29200 Brest
pellgomz / fax : 02.98.02.68.17.

AR BAJENNOU-BRUD

Sonjal a hram reneüécin ar bajennoù-brud (pages de publicité). Koustein a hra 500 lur (an T.V.A. abarh) beb plé. An dud a laka ho kemenn-brud (message publicitaire) a zo a du gemem aveid derhel ged ar gwénédeg. Prénet én o ziér kentoh eid él léhiou arall ; hwi vo dégeméret mad : «Hennebont-Vision pé Optic-Vision » aveid ho lunetoù, chiminaliou Brisach én oriant – Gwin Muskadig breman ged Alan Coraud, kani mad é... ha breizheg (breton) 100% -kant dré gant- Heb ankoéhad ar réall ...

TUAL AR MELINÉR

MESTR - SKOL

(héli a hra ar pennad-man pajenn
13 an niverenn devéhan)

Breman enta é oui an oll bugalé lénn ha skriù heb fari,ha mem kavouid plijadur é selled o libroù-skol. Lénn a hrant eùé heb poén al libroù kontadennoù hag a zo kenniget dehé, ha gelled a hrant héli an ofisoù ar o livrdorn a pe yant d'an iliz...

Gouied a hrant eùé hoari ged an nivérennoù ha krogein ged problemoù an aritmétig (pé an nivéradur). Dihentein a hrant a dra sur meur a wézh ged ar problemoù-sé,rag m'en em lakant liéz de skriù ar reskondoù kent ma o-des komprennet mad ar goulennoù.

A nebeudigoù neoah é hrant nebetoh a fariadennoù, ha ged an amzér é tant de voud é stad de ziluein ne vern pé problem heb fariein tamm erbed !

Deit é neuzé ar hourz de voud dégeméret ér skol vraz, ha de gerhed édan bili Tual, ar penn-mestr-skol.

Azé éh es eùé diù rannad, èl ma ouiet, an hanni ketan -an eil rannad- aveid ar vugalé é arriù ag ar skol vihan,goudé un daoù vlé bennag tremennet édan bili Matelin. Ar rannad arall (ar getan rannad) é vé lakeit ar vugalé a zeg pé unneg vlé, ar ré hag a zo sanset é stad de voned de glah ar sertifikad, pé, ahoell, de zeskein an oll danùeioù hag a zo rekiz gouied, revé roll-labour ar sertifikad.

Nen des ket kalz a ziforh ér pézh hag a vé desket d'ar vugalé én diù rannad ,med gelled a hrér lared neoah é vezé, én eil rannad ,divraseit ar studioù d'ar vugalé, hag é vezé, ér getan rannad , desket an traoù én ur féson donikoh, aveid aprestein ar vugalé de ounid ar sertifikad.

Ar gelennadur ketan hag a gav èl-sé ar vugalé ér skol vraz, a zo an douaroniezh.

Ged daoulagad digor braz é kleùant displég peb tra a-zivoud ar vuhé àr an douar,buhé ar lezaouaj ha buhé ar plantennoù,buhé ar loned goué ha buhé al loned desaùet,buhé an éned ha buhé ar pesked,buhé an dud én or bro ha buhé ar ré 'rall ér broioù péll pé tost, buhé an dud én amzérioù tremennet ha buhé an dud avreman é peb kornad bro àr an douar...

Kleùed a hrant eùé ged speredoù bammet penaoz an dud ér broioù arall a viù én ur féson dishanval doh or fésonni, ha penaoz o-des dégeméret krédennoù iskiz ha ne anaùam ket ni...

Deskein a hrant enta ged plijadur hanvoù an Douaroù-Veur ged an oll broioù streuet enné, peb unan anehé ged an nivér a dud tolpet enné, ha peb unan ged hanvoù o hérioù braz ha bihan,hanvoù o stérioù, o manéioù... Desket a vé penaoz é viù rah an dud-sé, penaoz é labourant ha petra é

obérant... Desket a vé eùé péh yézh a gomz an oll dud-sé, ha péh sevenadur o-des...

Diéz braz é, a dra sur, derhel an oll hanvoù-sé é pennoù ar vugalé, med, ged punein ha dibunein ar hentelioù épad ur blé abézh, é vé deit de benn a spésein ur lod braz anehé é mimoér ar ré hag a gav plijadur é kudennoù an douaroniezh. Goulenn a hrant mem, meur-a-wézh, goud a-zivoud ar poblansoù muioh eid ne hell lared ar mestr-skol, ha muioh eid ne vé gourhemennet é roll-labour an Deskadurezh* aveid moned d'ar sertifikad !

Devéhatoh hoah é vé komzet d' ar vugalé a istoér ar bed, istoér ar poblansoù, istoér ar grédennoù, istoér an dud... Bammet a vé ar vugalé, a pe vé komzet dehé ag an traoù-sé, ha plijadur a gavant, drest-oll, pe vé dizoleit dehé istoér o bro, Breizh.

Diskoein a hrant boud poéniet pe vé displéget dehé goalleurioù an amzér

tremennet, pe oé bet skarzhet ar Vretoned a Vreizh-Veur dré ar Saozoned, hag a pe oé bet red dehé strimpein ér méz ag o bro, ha doned de glah sekour àr aodoù ar Gall, ha drest-oll dré-man, é kornadoù an Arvorig...

Treboulet a vent eùé, pe vé kornzet dehé ag ar brezél spontuz hag a oé bet rekiz derhel éneb d'ar Franked, goudé diskar Ampelaourezh ar Roméned... Spontet a vent drest peb tra, a pe vé kornzet dehé a zonedigezh ar Vikinged (pé Normanded), é gré mabed Karl-Meur.

Ouiled a hra mem estroh eid unan, pe vé kontet istoér an devéhan Dug, féahet d'ar Fransézion é Sant-Albin, ér blé 1488... E kontrél, diskoein a hrant plijadur pe vé displéget dehé penaoz é viùé ar Vretoned én amzér gwézharañ, ha penaoz é oent diforhet doh ar ré 'rall a-fed o sévenadur, o hrédennou... Em gav a hrant inouret, pe vé komzet dehé a istoér ar Gelted koh éraog

amzér ar gristéniezh, pe oent streüet én Europa abézh... Plijadur a ziskoant eùé, pe vé kontet dehé penaoz éma deit o bro de voud kristén, én arbenn a bredegoù or sent koh, deit ag an Iwerzhon, pé a gornadoù Breizh-Veur, a vro Kembré hag a vro Kerneù : hanvoù an amzér-sé a zo hoah skriüet é kement a barréziou én or bro!

Splannein a hra eùé o daoulagad, a pe gleüant istoér ar Rouané a Vreizh-Izél, goudé ma en-doé Nevénoé distaget Breizh azoh rouantelezh ar Franked.

Doujans braz ha resped o-des é kevér an oll ré hag endes diwennet droedoù or bro, én o mesk ar Roué Salomon, ken inouret gwézharañ é bro Gwénéed... En o mesk eùé Ar Balp, rénou ar Bonedoù-Ru, ha Kadoudal, rénou ar Chouaned ...

O doujans brasan a zo bepred aveid an Dugéz Anna, én arbenn ma oé chomet staget hé halon doh bro hé zad, ha

deusto ma oé deit de voud Rouané Bro-Frans. Hi é zo ar brinséz muian anaüet ha muian karet... èl ma vé Jehann-Ark heb arvar aveid an oll Fransézion !

Er skol vraz é oé desket eùé skiantoù an Natur, hag ar chimielezh. Ne oé ket Tual ré abil àr an danùéioù-sé, ha ne gredé ket enta displég an traoù hirroh eid m'en-doé éan- mem desket ged kalz a boén... Red mad a oé enta d' ar vugalé deskein a-vimoér, ha dibunein diw pé tèr gwézh, an oll bajennoù rekiz, heb kemmein nag ul linenn, nag ur gir é peb linenn...

En amzér-hont, é gré Tual, ar mestr-skol a skol ar Person a zeské eùé ar hatechim d'ar vugalé, ar "hatechén", èl ma oé distaget ér barréz-hont. Desket a oé 0 fatériou d'ar vugalé, ha lénnet a oé dehé pennadoù tennet ag ar skritur santél. Komz a hré eùé Tual a vuhé ar sent anaüetan ag or bro, ha,

drest-oll, ag ar pézh hag a ouier a-zivoud patrom ar barréz ...

Ohpenn kement-sé, ar vugalé hag a zelié gober o hetan komunion, pé boud konfirmet épad ar blé-skol, a oé kaset d'an iliz diw wézh peb suhun, aveid reseù kentéliou ar person, ha boud é stad de reseù ar sakremant.

Boud a oé ur skol arall ér barréz, ur skol laik édan mestroni ar Stad. Ar vestri-skol laik a oé servitourion ar Stad, hag hanüet a oent dré mélestradur an Deskadurezh, é Roazhon. An dud a gredé é oent abiloh eid ar vestri-skol privéz, pen-dé-gwir é reseüent goproù ihuéloh!

Pennoù braz ar barréz, hag ar ré hag a vennent diskoein é oent digâz é kevér an iliz, a laké azé o bugalé. Kredein a hrent eùé penaoz ar gelennerezh a oé gwelloh ér skol laik, hag o-doé azé ar vugalé muioh a chansou aveid tennein ar sertifikad ! Gwir é penaoz, émesk ar vugalé desket azé, é oé

dibabet ar ré hag a hellehé kenderhel ged ar studioù : kaset a oent, lod anehé, d'ar skolioù "normal", aveid doned de voud devéhatoh mistri-skol, ind eùé... Desket a oent àr un dro, d'em aprestein aveid boud é stad de genrédein* de servij ar Stad, el jandarmed, pé liherkaserion, pé hoah labourerion àr an hent-houarn...

Al lod brasan ag ar skolaerion desauet ér skol ar person a oé déliet de voud, el o zud, labourizion-douar, pé gounidizion, pé michérierion, pé hoah marhaderion... Ul lodennig distér a oé neoah diforhet dré ar véléan aveid moned d'ar hloerdi é Santéz-Anna, ha boud marsé béléan devéhatoh. Lod a zalhé àr an hent-sé heb koll kalon, med un niver mad anehé a geméré hentou arall éraog disoh ged ar stad a véleg. O havouid a hrér liéz mad el studierion aveid doned de voud tud a lézenn, pé mélestreerion é beb sord afériou...

Diéz a oé neuzé, ken diéz el breman, dibabein an hentou gwellan aveid boud galuet d'ar postou-labour klasketan, ha mar-a-wézh é oé rekiz kuitad ar vro aveid gounid ar maout...

An oll skolaerion ag an amzér-hont a zé d'ar skol ar droèd, ar ré hag a yé de skol ar person, kerklouz el ar ré hag a yé de skol an diaol... Ar ré hag a chomé o zud ér hériou pellan, en em gavé ér groéz-hentou, ha kerhed a hrent a-gevred én ur hoari tro an hent. Ar ré hag a viué o zud tostoh d'ar vorh a guité 0 ziér un tammig devéhatoh, hag a gempenné o amzér aveid en em gavouid ged ar ré deit a belloh, lod ar ur pont bennag, lod arall étal ur groéz pé é korn ur hoèd... Deit a oent neuzé de voud ur tolpad braz, a p'arriuent én devéhan motenn édan ar vorh !

Ar ré hag a yé d'ar skol ar person a gerhé én ur vandennad, ar ré hag a yé

d'ar skol an diaol a gerhé én ur vandennad arall... ha liéz é oé krogadou étre an niu (an diw) vandennad ! Ar baotred a skol ar person a oé paodmad niverusoh eid ar rérall : geté enta é oé kreiz an hent, hag ar rérall a zelié rideg én o raog, aveid parrad doh ar mein hag a oé mar-a-wézh taolet àr o lerh ! En em ziwenn a hrent eué, a dra sur, ha liéz é oé liu ar goèd àr fasou ar baotred, a p'arriuent ér skol !

Kerhed a hrem neuzé ged botou-koèd, hag, el ma oé fangeg an hentou, é oé rekiz liéz mad dilézel an hentou, ha kerhed ér pradou a-kosté, aveid en em dennein ag an tachadou truékan... Lod ahanom en-doé botou faoutet én dan pé àr ar hosté ; dalhet a oé an tammou ster-det ged bandennou houarnaj, ged «flaskou» el ma larem-ni. Edan ar botou é oé lakeit tachou houarn, ha derhel a hré elsé ar botou pellikoh... tré ma nen doé ket or bizied-troed kresket ré atao... rag

ne oé ket tu de gerhed ged botou-koed, a pe oent deit de voud ré verr !

Elsé é kerhem enta d'ar vorh beb mitin, ha d'ar gér arlerh an deuzh-skol. Euruz mad a oem, pe oé séh an amzér... ha goalleuruz pe zé ur barrad glau, heb komz ag an erh pé ar skorn, d'ar gouianv. A pe oé ré a hlau, é oé rekiz dem em lakad édan ur wéenn bennag, ha gortoz, ma vehé deit an amzér de voud séh éndro ! Ur wir predeg a oé neuzé genem a-zivoud ar pézh or-boé groeit épad an dé, hag a-zivoud ar pézh a sonjem gobér an treno.

Mar-a-wézh é larem eué kontadennou, pé sorbiennou, rag an dud a gavé plijadur, én amzér-hont, é skontein ar vugalé ged istoériou lan a spontailhou hag a senefians !

A vezul ma bellem azoh ar vorh, ar ré hag a dre-menné étal tiér o zud on hwité, unan arlerh an arall : ar ré pellan a achiué enta o hent o unan-gaer, goudé boud kerhet ul léu hantér, pé diw

léu... un ér hantér bennag arlerh boud kuiteit ar skol.

D'an neué-hanv, plijadur braz or-boé el-sé é to-ned d'ar gér ag ar skol, med é kreiz ar gouianv é oé poéniuz mad an traou , rag koéhein a hré dija an noz a pe oem é lezel ar vorh, ha tenoel (tanoél) a oé liéz an noz el ur forn, a p'arriuem ér gér...

Poéniuz a oé enta boud skolaér én amzér-hont, med digàz a oem én arbenn ma oem youang flamm ha disoursi, ha ma ne oé ket diforh erbed étrézom !

Peurkeh bugalé a oem, revé giziou an amzér-man, revé giziou ar blé daou vil, med bugalé euruz , revé giziou ar bléiou-hont...

Job Ar Bluenn

P.S. : Giriou diéz, pé neué-giriou : sellet doh pajenn 13 an niverean devéhan.

LAREDOU HA GWIRIONEIOU

GED MERIADEG

**BEB GWEENN A GOUEZH DOH AN TU MA KOSTE,
AR GALON A ZIBAB HREVE HE HARANTE.**

**PETRA N'HELLE KET DOUE GOBER ?
UR VRO LEH MA ES MANEIOU HEB DEVAL !**

**IHUELMENNAD IWERZHONIZ : NERH EN DIVREH, GWIRIONE AR AN
DIVEZ, GLANDED ER GALON...**

**« DUG BREIZH A ZO MESTR EN E ZUGELEZH
EVEL ROUE BRO-GALL EN E ROUANTELEZH ! »
(AR PAB PIUS II)**

**« KEHED MA VIUEIN, E TIUENNEIN GWIRIOU AN AOTROU DOUE HAG
AN ILIZ, HA FRANKIZ MEM BRO. »
(ELSE EN-DOE KOMZET SANT ERWAN DE GANNAD BRAZ ROUE BRO-
GALL)**

AR HLASK A ZO FRANK, AR HAVOUID N'E KET STANK !

PAOTR – BAH – HOUARN

(*Pennpvet Lodlenn*)

An dé arlerh vitin, éh as Paotr-Bah-Houarn àr un dro ged Paotr-Bagoù de obér un dro jiooés.

Paotr-Mein-Melin a chom ér gér de aléj ar bouid ha de zistem an ti. Lakad a hra ar férenn karget a zeur àr an trebé, ha hwéhein a hra an tan édandi. Ur pinsadig pibr, un dornadig halén hag ur pikol tamm amonenn melén a daol lerh-oh-Ierh ér potarn.

Kent pell é wélér daoulagad dru é luhein àr lein ar soubenn :-"Hweg a vo ar vérenn ar hreisté- man, kredan" e lar éan dohton é unan. Ha éan de denañad bara én tèr skudell vraz.

Eh é de grog ged é labour,a pe gleù un trouz bouaruz é toned ne oui a beban : Braou...braou... braou !

Ean a daol ur sell dré an ti hag àr é boddférad soubenn é tariù, ha petra a wél éan ? : ur balogad barù hir... hir... é teval ag ar cheminal, hag émesk.ar barù hir, un téad hir ha ledan é lipad an druoni àr lein ar soubenn !

- "Ne lipet ket me soubenn èlsé ! a lar Paotr- Mein-Melin".- "Ne lipet ket me soubenn èlsé!", a respond goapuz hag én ur gomz dré é fri, ar barùeg.

- "Ne lipet ket me soubenn, p'er laran deoh ! a zistag séh Paotr-Mein-Melin.

- "Ne lipet ket me soubenn, p' er laran deoh!" a respond goapusoh eid biskoah ar lipour ...

- "Ne lipet ket me soubenn,hoah ur wéh!"- "Ne lipet ket me soubenn hoah ur wéh", a lar d' é dro ar barùeg goapour...

-E klask trouz é oh,me gred. Bihanoh a ardoù!Diskennet ag ar cheminal,hag éh am de wéled più a vo mestr d'an all! "- "Abenn!" a respond ar barùeg .

Paotr-Mein-Melin a wél neuzé un dén hir ..hir ..hir ..é teval,divréh dehon ken hir pé hiroh eid é gorv, hag ur bégad barù spontuz é ruzal àr leurren an ti.

Ar an taol é krog ar bahadoù, ar paùadoù, ar morchadoù. Duah èl man- dé Paotr-Mein-Melin de véléad ar mein ponnér, heb poén erbed é tizouar ar barùeg hag en dalfoetr goudé àr ar plas-ti, med a du-rall, divréh hir èl m'en-des an divalaù a zén, êz kaer é dehon dahaùein, èl ur fraill, taolou ponnér ha stank àr benn ar heih Paotr- Mein-Melin, hag a gouéh édan berr pennvèuet àr an douar.

Kentéh, ar barùeg en hâl édan an daol hag a laka unan ag hé zreid én é veg ! Ha éan éndro ér cheminal !

(Dastumet ged Gwénaël)

Giriou èz ha giriou diéz :

-distern an daol : débarrasser, desservir	-podférad : marmitee,
-podfer, potarn, fèrenn : marmite	-dariù : cuire
-pibr, pébr : poivre	-balog, bajol : menton
-pibreréz : poivrière	-morchad, monjad : gifle
-tenaùad bara : couper de minces tranches	-méléad : manipuler
-bouaruz : assourdissant	-dahaùein = dorrein
-distag séh : répliquer sec	-klask trouz : chercher noise
-bahadoù : coups de baton, bagarre	
-dalfoètrein, dorrein : flanquer, lancer violemment	
-hwéhein an tan : allumer le feu (de cheminée)	

(Mériadeg)

LAREDOU HA GWIRIONEIOU

Ne laret ket "non paz", laret "nann!"

1-Kaset gwin, nann deur ! (Apportez du vin, non pas de l'eau.)

2-Deit oh a veid labourad, nann a veid hoari ! (Vous êtes venus pour travailler, non pas pour jouer.)

3-Goulenn a hran goazed ha nann moézed ! (Je demande des hommes, non pas des femmes.)

Pegourz lared «NAREN» -Goudé un "interro-négatif" !

Ne hues ket laeret ? -Naren ! (=Nann)

Na klasket laereh ? -Naren ! (=Nann)

DEVERRANSOU AN HANV É BRO-EREG

Kentéh ma tegouéh an hanv, ar gazetennou hag ar staliou touristell a zo lan-barr a roll an deverransou a beb sord kempennet é Breizh abéh, duman ha duzé, a veid ar Vretoned hag an dianvézerion. Nag a arvestou, festivaliou, diskoézhadurioù, h.h.... Diéz mad a vé diforh ar ré wellan! Ha hoazh, penaoz gobér revé ar pézh hag a blij- pé a zisplij- de beb unan? A betra komz enta? Laram neoazh ur gir àr unanig bennag ag an digouézhadurioù épada ar mizioù de zoned:

- Pardon braz Santéz Anna, d'ar 25 ha d'an 26 a viz gourhelen;
- Festival Etrékeltiek An Orient, ag an 3 betag an 12 a viz Est. Emvod ar gelted a vé hanvet eùé, ha ean é ar

brasan festival étrékeltiek a gavér ér bed abéh. Ur 500 000 bennag a dud a za d'er gwéled, ha buhé An Orient a zo un tammig foll épada an deg noz ma pad! Un nivér braz ag arvestou pé deverransou a vé kenniget d'an dud dré an tolpadou arzurion brudet hag a vé digeméret azé aveid plijadur ar sellerion!

An Doéré -deusto dehi boud distér hag izél a galon- a zalh eùé ur stallig ér festival a veid diskoein ar labour a hra, hag a veid lakad de voud anaùet gwelloh ar gwenedeg! Ean é - lod mad ag ar Vretoned en ankoéha - a zo hag a zeli chom yezh talvouduz Bro-Ereg!

Beb unan a gavo roll an deverransou...deusto ma vé ankoézheit a verchein, mar-a wézh, an overenn hag a vé lidet, é brezhoneg, é iliz Sant-Loeiz, an devéhan sul ag ar festival (d'an 12 enta a viz Est).

Ur gir eùé diar Gouilioù hengounel Gwened, d'an 13, 14 ha 15 a viz Est.

Ha diar Muzikereh hengounel Breizh é Gourin adal an 31 a viz Est, betag an 2 a viz gwenholon. Epada an tri dé-sé é vo dibabet ar ré wellan émesk sonerion Breizh abéh.

ABADENNOÙ LÉNNEREZH

Kempennet zo bet dija é pluergad hag é bubri, abadennoù lennerezh hag en-des plijet forh d'an dud.

Hama, kenniget a veint eùé é Gwened a zebri miz gwenholon de zoned. Lared an neùeted-sé d'an oll ré hag a vehé intéreset geté ; Abadennoù lénnerezh Gwened a vo kenniget elsé beb devéhan sadorn ag ar miz, de 17 eur 30. An tolpoù a vo kempennet é ti Sant-Bili, 27 ru Ferdinand Le Dressay, é Gwened (100 métrad bennag azoh ar porzh-mor, àr an hent de Séné).

E bubri, dalhet a vo an tolp ketan d'ar sadorn 15 -9 (trived sadorn beb miz) de 5 eur d'anderù é Ti Ar Barréz.

emglev an 21me kantved

Ya

d'ar brezhoneg

DOEREIOU AR VRO (ged Jobig Ar Guludeg)

DIWAN HAG AN DESKADUREZH PUBLIK

Sinadur eùé Jack Lang hag Andrew Lincoln

A-housedé daoù vlé-so, d'ar bihannan, Diwan a houlenné ged ar gelloud publik ul lézenn-diazé aveid ma vehé digeméret hé skolioù ér Deskadurezh Publik ; épad ar bléioù-sé éh es bet devizet sterd étré ar gevredigezh ha Ministrelezh an Deskadurezh, hag eùé étré izili Diwan hé-unan, rag hani anehé ne venné ma vehé bet kollet ar spered hag an inéan hag a oé bet a-berped merch talvouduz ar gelennadur é brezhoneg.

A-dal ma dé oeit kuit Claude Allegre ha ma en-des Jack Lang keméret é léh, an traou en-des kerzhet ur bochad gwell. Ar ministr neùé en-des labouret a volanté vad ged rénerion Diwan aveid lakad àr hé saù ur lézenn-

diazé jaojabl hag a hellé boud fréhuz aveid an oll.

Al labour en-des enta kroget éndro étré ar ministrelezh hag ar gevredigezh, hag an efed a gement-sé a zo bet al lézenn kenniget de zDiwan an dé 28 a viz Mae devéhan é skol Diwan Roazhon, ha sinet àr un dro dré ar ministr Jack Lang hag Andrew Lincoln, penn-rénour Diwan

Revé an emgleù-sé, ar gevredigezh a vo lodeg ér gelennadur publik a-dal ar bléiad skolerezh 2001-2002. Diwan en-des diùennet eùé, ha gellet goarn, ar pézh a oé an talvoudusan aveiti, de lared é, hé model skolerezh : ar brezhoneg penn-der-benn. A-henderall grateit é bet dehi é vehé bet desket hé mistr-skol én un IUFM (Sant-Brieg), hag é vehé spéseit an nivér anehé revé an dobériou, de lared é, revé nivér ar skolaerion.

Chetu azé ur gounid présiuz aveid Diwan ha, de heul, aveid oll ar gelennadur é brezhoneg, an diw-yézhegezh hag ar sevennadur breizheg abéh.

El rézon, meur a bennoù-braz (a glei hag a zéhou) nen dé ket a

du ged an emgleù-sé, ha huchet o-des aveid lakad ar haezh pobl de gredein éma unanded ar galleg én danjér, hag é hellé ar Républig boud *balkanizet!* Ur bamm! Mad a hréhent selléed mar dé *balkanizet* un nebed broioù én Europa én dro dem. Med, kaer o-devo harhal hag harhal... atao ne helleint ket mui perchanj arrest ar *garavanenn!*

Kelennet é bet ar blé-man, dré Diwan, 2400 a skolaerion é 29 skol (400 anehé ér skolioù-vamm, 1500 ér skolioù ar getan pazenn, ha 500 é 4 skolaj hag ul lisé).

Adurall hoazh, ar skolioù publik a gelenn ar brezhoneg de 2300 a vugalé arall.

Doh tu ar skolioù kristen, éh es un 1850 bennag a skolaerion ér skolioù Dihun.

Buréù Dihun aveid an oll rannvro a zo diazéet breman é Gwened, 1 rue des Patriotes:

Yannig Baron a zo penn-rénour ar gevredigezh. Dihun-Breizh a sonj, d'hé zu, goulenn boud harpet ged ar gelloud publik ha reseù donézonou ged an dud hag a gav interes én hé labour.

HERRI MAHEÛ : PRIZ AR BARHONIEZH 2001

Lénnerion An Doéré – oll ar ré anehé atao hag en-des labouret a veid é seul pé en-des Komenantet adal ma dé bet saüet on dastumadenn (chetu ohpenn 20 vlé-so breman) – a anaü mad obéroù Herri Maheü : éan oé unan ag ar ré getan émesk ar ré en-doé kempennet ar gavell ha douget ar hrouédur àr ar fons-badéent: é Baod é en em dölpe de getan ar harperion hag en-doé lakeit An Doéré àr hé saü. Chomet é Herri Maheü un nebed bléioù é-toézh baré ar rénerion, ha kenlabouret en-des enta, pell amzér, a veid or gazetenn.

Arlerh boud kuiteit dehon Baod épad un herrad mad, deit é éndro de chom én é gornad-bro ha kentéh, keméret en-des Herri perh é buhé sévennadurel bro Baod. Galüet é bet de voud penn-rénour a inour a veid kevredigezh Sévennadurel Bro-Baod“Ar Blaweh“, ha vennet en-des rein lans d’ur Priz Barzhoniezh hag a zougo é hanü:

PRIZ BARZHONEGOU HERRI MAHEU

PRIZ BARZHONEGOU HERRI MAHEÛ

Ur hentstrivadeg (pé kenréderezh, pé konkours) a zo bet enta kempennet a veid digoll ar varzhed (pé ar varzhézed) hag a skriüo ar barzhonezhioù gaeran é brezhoneg. Digor é ar henréderezh d’an oll, ha dibabet a vo ar ré wellan émesk tri rummad :

-ar vugalé a 5 de 11 vlé,
-ar grennarded étre 11 ha 16 vlé,
-hag an dud adrest 16 vlé.

Hirded ar barzhonegoù kenniget a zeli boud étre 10 ha tregont linenn, ha gelled a hrant boud displéget é stum gwerzennoù (en vers) pé é yézh plén (en prose);

Ar Priz Barzhoniezh é Brezhoneg a vo kenniget beb plé, ha muioh a vrud a vo groeit dehon én amzér de zoned, a veid lakad un nivér brasoh a dud vraz hag a vugalé de kemer perh ér henréderezh.

A veid ar blé-man, embannein a hram aman roll ar ré hag a zo bet dibabet dré ar varnerion, édan rénerezh Herri Maheü. Reit é bet o frizioù dehé é borh

Gwénin ér penn ketan a viz Méheüen.

PRIZ AR VUGALÉ A 5 DE 11 VLÉ

-Skol Diwan Baod - Chan Bresmal - Le Mouillour
-8 priz eid rein kalon de: Melina Le Diuzet,-Riwal Le Baron-Courtet,-Eflam Benabès,-Mael Le Houedec, -Enora Guicheteau,-Iwan Le Baron-Courtet, Mari Le Goff,-Ezhvin Bresmal -Le Mouillour.

PRIZ AR VUGALÉ A 11 DE 16 VLÉ

-Skolaj (collège) Diwan-Planwour : ur priz gourhemennou d’ar skolaj
-6 priz eid rein kalon de: Brieg An Doujet,-Mélusine Bougier,-Brendan Guillouzouic

Arthur Thouvenin,-Goulven An Duigou,-Laure-Elise Gicquian

PRIZ AVEID AR RÉ VRAZ

-Ar un dro (ex-aequo) : David Le Gall a bPleskob (a veid tri barzhoneg: “Riwana“ Héol Yén“ ha Entanet“).
Paol Vallin a sant Brieg, a veid“ Léc’h a vein veur“

Devéin a hra An Doéré hé hourhemennou kalonekan d’an oll ré hag en-des keméret perh, a veid pinuikad lennegezh ha sévennadur or Bro. Or gourhemennou gwellan eüé d’ar ré hag en-des kempennet ar hentstrivadeg, ha de Herri Maheü dreistoll a veid ar labour ken talvouduz hag en-des groeit a-viskoazh.

TRO-BREIZH THOMAS – TRO BREIZH DIWAN 2001

A-houdé daoù vlé-so, Thomas Grand-Guillot, skolaér é C.M.2. Skol Diwan An Naoned, en-doé lakeit é sonj gobér tro Breizh ar skolioù Diwan àr é varh-houarn... Àr é vélo enta !

Krapet en-des èlsé àr é jao-houarn, an dé 16 a viz Méheüen, é Naoned, ha pédalet en-des épad 9 dé plén, éraog arriü

éndro én Naoned d'ar 24...hag
aveid krogein éndro én é skolaj,
de achiù é vléad skolerezh.

Naw dé enta, naw tennad hent,
hag eizh dihan de achiù é
zeùezh ér skolioù Diwan hag
en-doé merchet àr é hent:
Gwénéd, Landrégér, Landerné,
Karaéz, Lannuon, Sant-Brieg,
Dinan ha Roazhon...Ohpenn ar
skolioù-sé, ded é merchein eùé
ar ré é léh ma en-doé arretet é
korf an dé aveid un tammig
diskuèzh: An Oriant, Ar Faoù
ha Pempoul!

E beb skol, komzet en-des ag é
Dro-Breizh, ag ar léhioù treuzet,
ag é skolaj...
hag a beb tra hag a blijé d'é
gensorted skolaerion en
atersein.

Chetu azé ur paotr kaloneg,
staget grons doh é yézh ha doh
sévennadur Breizh

Ur skuir heb par aveid an oll ré
youank! Ha più a gredo hoazh
lared penaoz nen dé ket
An Naoned é Breizh ?

AR BREZHONEG É LANN-AR STÉR

1-An diwézhegezh é kéré

E miz Meurzh devéhan, aveid
ma vehé merchet ar panellou-
ké, é galleg hag é brezhoneg,
kumun Lann-ar-Stér en-des
goulennet sekour „Ofis ar
brezhoneg“ ha saüet geton un
emgleù aveid kas de benn ar
labour-sé.

Ofis ar Brezhoneg a zo bet saüet
ged ar Rann-Vor aveid harpein
oll ar hérioù hag ar parréziou
hag a venn implé an
diwézhegezh, ha troein é
brezhoneg an hanùou-
léh galleg.

Red é bet enta seüel adal nitra
giriou neüé én ur yézh hag a
seblant boud, liéz-a-
wézh,“chimik“...Hag èl ma dint
hoah ohpenn-tra é skritur
K.L.T., ne zant ket forh aez ér
méz a veg ur gwenedour ar vod-
kozh ! Neoah, deusto d'on
akoustumansou, d'ober a vo ag
en em obéré geté breman...

Med, dam éndro de Lann-ar
Stér, léh ma dé biù an

diwézhegezh ér skol, hag é
venné hé lakad de viüein eüé ér
vuhé pamdieg...hag àr panellou
ar léhioù-kér.Aez a vo d'ar
valéerion komprenn:

-Skol muzik ha koroll

-Skol-Vamm

-Ti-Kér

-ha mem : Ti ar
Hevredigezhioù, h.h...

Diaesoh vo suroalh gouied
grons petra é:

-Ti ar Lisériou (Maison des
loisirs)

-pé-Poul neunvial (piscine)

giriou ha ne rid ket én on
diskoarn èl deur sklér ! Mez,
hoah ur wézh, èl ma ne hellam
ket gobér heb-zé, krogam enta
énné !

2-an diw- yézhgezh ér skol

E miz Meurzh hoah,
kevredigezh Diw-yézh en-des
kempennet un nozezh, ged
koén ha fest-noz. Epad an
nozèzh-sé, ar skolaerion a beb
sklas diw-yézhgezh en-des kanet
d'o zro.An argand dastumet
épad an nozèzh a servijo de
brenein dafar ha livrou aveid ar
skolioù.

Diw-Yézh a rén 5 skol diw-
yézhgezh é kéré Lann-ar Stér, ha
lod ag ar hentelioù a zo kenniget
breman é brezhoneg. A-houde
ar bléioù devéhan, nivér ar

skolaerion en-des kresket mad :
bremen émant kant hag hantér-
hant, mez boud a zo un diover
braz a gelennerion, rag ne dint
nameid hwézh aveid ar 150
skolaér-sé. Chetu perag ar
gevredigezh a houlen grons
kelennerion ohpenn aveid boud
é stad de zégemer oll ar vugalé
hag a houlen héli an deskadur
diw-yézhgezh... Kenevé-sé nivér
ar skolaerion ér sklason CE1 ha
CE2 a hellehé moned betag un
tregontad, ar pézh a zo ur
bochad ré aveid rein dehé ur
gelennadur jaojabl...

MENNADOÙ KUZUL- MEUR BREIZH

*a-zivoud ar sevennadur hag ar
madou sevennadurel*

En ur folenn mizieg mollet
é gazetennou ar Rann-
Vor, kuzul-meur Breizh a
zispieg oll ar pézh a hra – pé a
venn gobér – aveid harpein
sévennadur ar Vor. Lénn a
hram, èlsé, penaoz, ged un
dispign a 183 milion a luroù én
ur blé, ar sevennadur a bouiz
betag 5% é yalhad dispignou ar
Rann-Vro

Arlané, harpet en-des ardro de
200 gouil ha diskoézhadeg, ar ré
dibabet èl talvoudusan. Ar

Rann-Vro a ra un donézon a 25 milion aveid konfortein yézh ha sévennadur ar Vretoned. AR dachenn ar yézh, Ofis ar Brezhoneg, saüet daou vlé-so breman, a embanno; ar blé-man, ur gartenn é brezhoneg diar an hentoù-braz é Breizh, hag ur folenn-skrid (rapport) diw-yézhag àr stad ar brezhoneg. Embannein a hrei eùé ur vruderezh "YA D'AR BREZHONEG" aveid merchein, é spered an dud ag ar vro-man, pégen talvouduz é o yézh, ha pégen greduz é téliehent boud aveid hé diwenn hag hé derhel biù.

Ar Huzul-Meur a harpo eùé an Télé "France 3" aveid ma vo kaset de benn muioh a abadennoù é brezhoneg, dreistoll aveid ar vugalé hag ar ré youank.

Nen dé ket, naket, ankoézheit an dans nag ar muzik; aveité éma bet reit 32,6 milion de seüel pé de reneüécin ar salioù arvest. A du-rall, an „Orchestre de Bretagne“ en-des reseüet 9,5 milion, ha klasket a vo eùé gwella an deskadur kenniget d'ar gelennerion ér skolioù-muzik ha korollerezh.

Ohpenn kement-sé, Kuzul-Meur Breizh a ra eùé provou argand poézuz aveid sekour reneüécin hag adseüel ilizioù gozh,

chapélioù, kastelloù, fetanioù, taolennoù, deluennoù h.h....Dispignet a vo 45 milion àr an dachenn-sé é korv ar blé 2001 !

Hag ar pézh a sell ar mor nen dé ket bet ankoézheit. Dré skuir, muzéom Douarnenez a reseüo un donézon aveid lakad 4 bag é stad de reseü gwéladennerion ha kempennet a vo ar porzh-mor...Lodeg a vo eùé ar Rann-Vor (20%) ér mizoù rekiz aveid derhel ar vagoù kozh én ur stad jaojabl...

KAN AR BOBL 2001

KAn Ar Bobl, anaüet ged an oll, a zo ganet én Oriant é 1973, ha chomet é ér gér-sé épad uigent vlé. Kuiteit en-des An Oriant é 1993, ha grouiennt é breman sonn é Pondi. Goarnet hé-des, épad un nebed bléioù, ul liamm ged ar Festival An Oriant hag en-doé hé zennet d'ar vuhé, mez rénet é breman ged ur gevredigezh distag ha neijal a hra kriü mad, hé unan, a-houdé pear blé.

Ar blé-man, ohpenn 300 a ganerion, muzikerion, ha sorbiennerion en-des em gavet lodeg é 13 kentstrivadeg (concours), kempennet ér pear

horn ag ar vro adal miz Hwavrér. En o mesk éh es bet dibabet ur 700 bennag anehé (muioh-mui beb plé) aveid kemér perh ér gourfenn(finale) aozet é Pondi épad tri dé, an 30 ha 31 a viz Meurzh hag an dé ketan a viz Imbrill. Kevredigezh Kan Ar Bobl, ohpenn tra, en-des kempennet épad an déioù-sé, un hoariva (Lubanér Kreiz Breizh, dré Strollad Kallag) ha kenniget abadennoù, diskoézhadurioù, divizioù, ur sonadeg (ged Annie Ebrel ha Ricardo del Frau), un tolpad étré ar hevredigezhioù sévennadurel hag ur fest-noz vraz...

An dud a zo deit a vostadoù aveid kemer perh, ged ar blijadur vrasan, én oll deverransoù, ha diskoet o-des pégement émant staget doh o sévennadur, rag ma zigas nerh ha leüiné d'o halon...

E-toéh ar 700 ag ar ré dibabet de getan, ar varnerion (jury) en-des diforhet hoah ar ré wellan, é beb rummad (kan, muzikerezh, kontadennoù...) Revé ar pézh a ouian, ar lodenn vrasan ag an arzourion é Breizh a vremen a zo ar frézh douget ged KanAr Bobl ar bléioù paset. Béem enta éngorto é krapo lod ag ar ré dibabet ar blé-man ihuél erwalh aveid doned de voud an

arzourion hag a rento inour de Vreizh ér bléioù de zoned !

Aveid klozein ged ar gouilioù, ar maout (Trophée Kann Ar Bobl 2001) a zo ceit ged Louis-Jacques Suignard, kelenner é Aodoù-An-Arvor, ér rummad "krouidigezh", én arbenn ag ur han neüé-saüet, é brezhoneg èl rézon.

STRIVADEG AR BAGADOÙ

Ar sul ketan a viz Imbrill, é Gwéné, trizeg bagad ag an eilved rummad (2é catégorie) en-des hoarier aveid gounid ar rank ihuélan. Ar ré wellan anehé a zo tost mad d'ar rummad ketan, hag o chonj a vehé krapein d'ar rummad-sé. Koutant braz a oé Bodadeg Ar Sonerion, rag Paléz an Arzoù é Gwéné a oé lan-bar ged an 800 a dud hag a oé deit de chelaou ar bagadoù (417 a sonerion). Ar B.A.S. a rén breman 80 kevredigezh, 100 bagad, ged 5500 a izili (muzikerion hag harperion), ha 30 kelenner. Kerhed a hra enta an traou aféson mad àr an dachenn-sé ! E strivadeg Gwéné, ar maout a zo ceit ged ar bagad Beuzeg.

AN AVALOU HAG AR CHISTR

P'en da d'an avalou milénein àr ar bar
 Ha m'o gwéler é koéh o unan àr an douar
 Deusto ne hwéh ér gwé an distéran auel
 De gours an dilost-hanv, àr dro kreiz gouil-mikél
 E ma rekiz sonjal heijein an avalou,
 O cherr hag o hennenn, o lakad a yohou.

Paotred youank ha skanv a grap bean ér wéenn
 Hag a heij ar barrou ; én o dorn ur berchenn,
 Lod arall dré zoustér, hag heb torrein ar hoed,
 O diskar a daolou, hag, àr an douar kalet,
 An avalou kentéh a gouéh én ur drouzal,
 Hanval doh ar gurun pell duhont é kornal
 Doh son an tabourin d'an emgann, ér bleinenn,
 Pé, én don ar hoédou , an aùel digampenn.

Neoah oll ar rérall, bugalé ha merhed,
 A cherr, ged plijadur, an avalou heijet,
 A kent pell a wélér lan brog ar panériou
 Lan brog ar harr brasan, ha lan brog ar restou.
 Ar harr dré zaou éjon a zo stléjet d'ar gér,
 Aweit boud goullet él liorh pé él lér.
 Med ar veiterion fur, ampert hag avizet,
 A ziwall a geijein o avalou estet,
 A laka perhwéh mad, d'un tu, ar ré dousan,
 D'an all, ar ré kajo, hag oll ar ré hwerwan.
 Pe vo red gobér chistr, ind a geijo neuzé,
 Avalou dous ha hwerw, an eil ged égilé.
 Ar chistr groeit ér mod-sé a zo berped hwékoh
 Hag , ér barrikou vad, em hoarn hilleh pelloh.
 Rekiz é, ma vo hoah, édan an avalou,
 Ur guskad lann ha plouz, ha ma veint a ruillou.
 Elsen ne doemmeint ket, o-do ér én o yoh,
 Ha heb breinein kement, ind a vlodo aesoh...

Tennet a livr **EN EST** (Y. V Cadic.)

NA TOULL, NA TARH

Allegretto
mf *Poz*

Diskam M'EM ES UN TOK AR LEIN ME FENN HAG ARNEHON UR VELOUZENN
 HIA I NEN DES ADARH NA FAOUT ERBED, NA TOULI, NA TARI, NA TOULI, NA TARI
 HA I NEN DES ABARH NA FAOUT ERBED, NA TOULL, NA TARH I

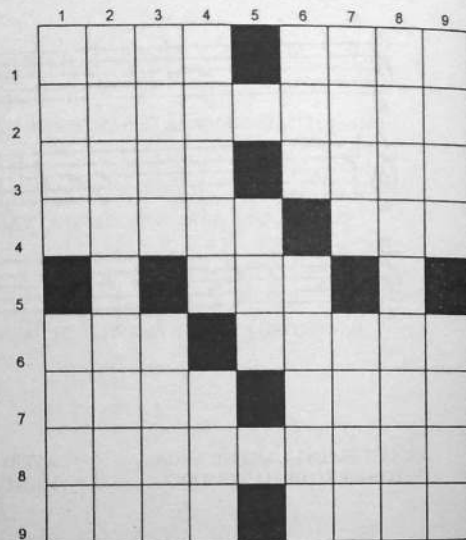
2	7
PRENET EM ES UR MONTR ARGANT GETON ME ZO GE HA KOUTANT	AVEID LAKAD KROLL ER FESTOU MEM BRER EN-DES UR BINIOU
3	8
ME MAMM EN-DES UR HAPOT GWENN AVEID MONED D'AN OVERENN	AVEID MONED DE VALE BRO PRENET ZO DEHOU UR VELO
4	9
EID MON'D D'AR FOER PE D'AR MARHAD IIE-DES UNAN DU DE LAKAD	EID MONED D'AN OVERENN-BRED ME ZAD A HOARN E SE-ERED
5	10
ME HOER EN-DES UN DANTER SEI BRODET A ZEHOU HAG A GI.FI	EID LAHEIN JIBER AR AR LENN PRENET EN-DES UR FUZILLENN
6	11
EID MON'D D'AR PARDONIOU D'AN HANV BOUD HE-DES HOAH UR HOEFIG SKANV	DEH OE KOEHET AR AR GLERENN NI GREDE OE TORRET E BENN KELENN-GLAZ

UR SONENN AN AO. JEAN LE DORZE EN-DES KANET E BUBRI HIA DESKET DEM D'AR SA DORN
 17 A VIZ MEURH 2001 EPAD AN TOLP-BLE. DEM-NI DERIHL GETI A GALON VAD.

GIRIOU-KROEZ (ged KERMORVAN)

A-HED

- 1- Ur Serj kanour – Kerbenn én Arabi
- 2- Ened ar hoed (daou gir)
- 3- Buoh didammet – Aveité
- 4- Melionenn pé kelionenn – Kavet én ur ruskenn
- 5- Ar Stadou Unanet.
- 6- Mab ar penneved – Enig ar hoed.
- 7- E kreiz ar vorh – A labour ar hein ged é vizied
- 8- Kleued ér hoed épad an neué-amzér (tri gir)
- 9- Sklér – Ranne.

A-DREUZ

- 1-Kolhé-taru didammet é San Francisco – Troika dibennet.
- 2-Enig ar hoed (daou gir).
- 3-Ag ar familh ar leptoniou – Kentanu é Moskou.
- 4-Kas de benn – Tad dein-mé.
- 5-Letrad tennet a gosté.
- 6-Ru é Londrez – Aveid neijal nameid ged un L.
- 7-Kementrall é Roma – Liéz ged Rossi.
- 8-Pichoned ar hoed (daou gir).
- 9-Emgann gwéharall ar pradou Bro-Gall- Euéhé el Y.B Kalloh.

RESKOND D'AR GIRIOU KROEZ (NIV 77)

- A-HED :** 1- Krapadenn 2- Reu-L-Die 3- In-Fla-Ue 4- Berlobiet 5- Usa-Ida 6- Bertelame 7- Oe-Eva-Zu 8- Rio-Dee 9- Antarmarh.
- A-DREUZ :** 1- Krib-Bora 2- Reneuécin 3- Au-Rsr-Ot 4- P-Flate-A 5- Allo-Ever 6- D-Abila-M 7- Ed-Ida-Da 8- Neué-amzér 9- Niet-Euch.

KREIZENN SEVENADUREL

PGZ : 02 97 05 01 07
FAX : 02 97 05 14 29

56530 KEWENN

BREIZH

1998
MUSCADET
Appellation d'Origine Muscadet Contrôlée
DOMAINE CORAUD

Produit en Bretagne
Accordé à Breizh

12 %

Domaine Alain et Lucie Coraud propriétaires récoltants
Le Moulin de Ste Catherine - LA FERME AUDIERE
44430 LE LOROUX BOTTEREAU

75 cl.

OPTIC-VISION

**Aveid gwéled splann
gwéled mad
gwéled pell**

Parking De Gaulle 56700 ILEN BONT
Pellgonz : 02 97 36 21 86

**ASSOCIATION BRO-EREG La Grande Métairie –
56340 CARNAC**

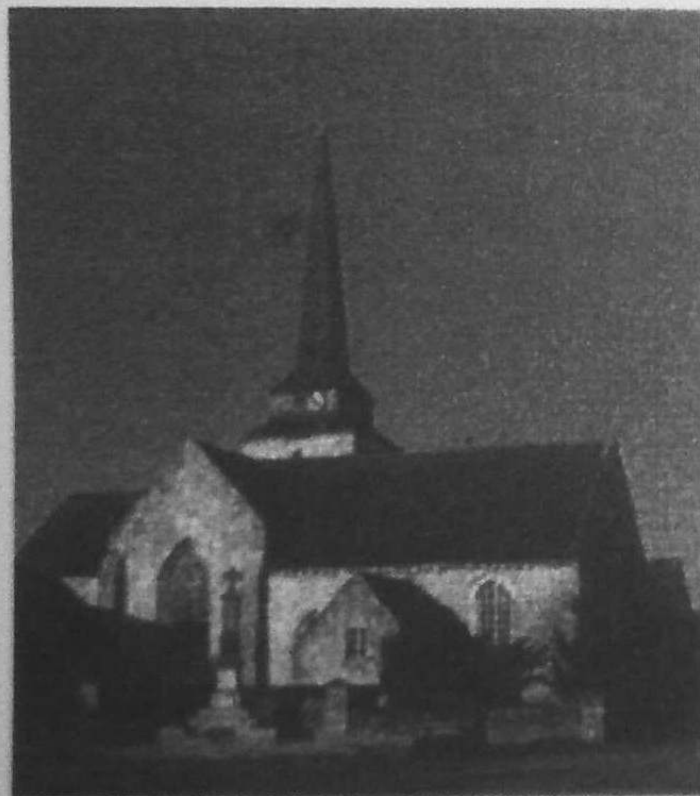
Pour toute correspondance relative à la rédaction de la revue AN DOERE
à l'Association, pour les abonnements à la revue
écrire à:

**ASSOCIATION BRO-EREG : Monsieur Louis Le Mouel
27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED**

**N° CCP de l'Association : NANTES 4 287 62 E (Chèques libellés
à l'ordre de Kevredigeh Bro-Ereg)**

Kenlabourerion An Doéré en niverenn-man:

- Loeiz er Mouel – Gwénaél ha Mériadeg Herriou
- Jobig er Guludeg - Alfons Samson
- Olivier Vantorre –

AN DOERE: Publication trimestrielle: Prix du numero: 25 F.

Abonnement annuel (4 numeros): 100 F.

Gérant de la publication: Louis Le MOUEL

27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED

N° C.P.P.A.P. 64 359 (03.1982). N° ISSN. 0750.3326.

Depot legal 3eme trimestre 2001

N°79

DOÉIRIE

DASTUMADENN Ë BREZHONEG BRO GWĒNED

KAMPING ER VEITERI VRAZ É KARNAG HO TIGEMER

digoret a viz Imbrill de greiz nuz Gwentolan
Brehoneg-galleg-alamaneg-saosneg komzet

Pz: 02 97 52 24 01 Fax: 02 97 52 83 58

RENÉ BRISACH Siminalieu

PA GAN AN TAN E KAN AR VVHÉ

54 ball Chazelles 56100 an ORLANT
Pz: 02 97 21 36 34 Fax: 02 97 64 47 42

DIV HA DAOU

Telenn- Bombard hag orglézeu
Sonenneu ha kanenneu
SONEREI A VRO GWENED
GET TUD ER VRO

Pellgomz: 02 97 27 89 72 pé 02 97 25 25 84

ROLL AR PENNADOU

KENT-SKRID	P 4
AN ISLAM	P 5-8
PAOTR-BAH-HOUARN	P 9-10
FESTIVAL ETRKELTIEK AN ORIENT	P 11
ROCK E TACHENN KERGROEZ	P 12
KENTSTRIVADEG AR BAGADOU	P 12
INOUR DE XAVIER GRALL	P 13
DISUL 5 A VIZ EST	P 14-15
DEUEZH BRO-GALIZ	P 16
AN NOZ BURHUDUZ : OPERA « ANNA VREIZH »	P 17
« AZELIZ IZA »	P 18
PLADENN « OBERET E BREIZH »	P 19
« AN EUR GLAZ »	P 19
OVERENN AR FESTIVAL - STAL AN DOERE -	P 20
DOEREIOU A BEB SORD	P 21
AR CHIGNAN HAG AN EJON	P 22
AR GRILLIG HAG AR WISPEDENN	P 23-24
SONENN : AR MEUEL BRAZ	P 25
GIRIOU-KROEZ	P 26

AN DOERE AR AN INTERNET HAG GED UN E.MAIL

« Tra grateit, tra deliet », èl ma vé laret. Hama, kouviet oh de gaved AN DOERE àr AN INTERNET édan:

<http://Perso.libertysurf.fr/andoere>

Ansé a hreem lakad pennadou plijuz aveid an oll. Peb unan a hello eué skriu dré an E.MAIL a zo bet digoret àr un dro, én ur ober :

Andoere @ libertysurf.fr

Goulenn a hra an trezour nann ankouéhad a reneuein ho koumanant, ha skipailh An Doéré a venn hétein joé de beb unan én ur hortoz an achimant ag ar blé 2001

N.B. Niverenn ketan « AN DOERE » a vo an niverenn 80. Chetu **ugent-vlé-so**, pé tostig, kempennet éh oé bet aveid ar wézh ketan.

Inour a vo groeit dehi épad an tolp-blé 2002 é dibenn-suhun* (week-end) 16-17 a viz meurzh, de lared é, pé d'ar sadorn pé d'ar sul. Gouied a vo édan berr.

Merchet mad a-vreman an déiou-sé àr an deizhiadur (calendrier).

AN ISLAM DU-HONT HA DU-MAN

1 *ur gentél a
zouaroniezh* politik*

Boud zo un nivér braz a « Islamiz » ér bed abézh, ur miliard bennag a dud, èl ma ouiér. Stréuet int én Afrika, doh tu ar hreiznoz hag ar retér, hag én Azia, ér hornog anehi, ha doh tuou ar hreiznoz hag ar retér, ha betag ar retér-su*.

Ar lod brasan anehé a zo a ouenn sémité, én o mesk an Arabed drest-oll. Med boud' zo eué broiou islamiz heb boud sémité, èl ré an Iran, an Afghanistan, ar Pakistan, an India, an Ethiopia, a Indonésia.

Betag ar brezél braz 1939-45 é oent tolpet ér broiou-sé, mestroniet -lod anehé- édan bili broiou an Europa, Breizh-Veur, Frans, ha Nederland. Goudé ar brezél émant deit a vandennadou d'an Europa,

ha drest-oll de Vreizh- Veur ha de Frans, a p'o des gellat kuitad o broiou-orin, arlerh ar bléiou 1960, ged dieuberezh* ar broiou kolonizet.

Deit int d'an Europa aveid kuitad ar beuranté hag ar vizér, hag a seblant chom staget doh an oll poblou én driven bed*. Burlutet* é o daoulagad ged ar pinwidigezh streuet é broiou ar Hornog* ! Gouied a hrant eué éh es, én or broiou-ni, goprou paodmad ihuéloh eid én o broiou-ind, hag é vé reit, genem-ni, donézonou aveid sekour magein ha desau ar vugalé, hag aveid harpein ar ré a gouézh én dilabour pé én diové...

Doned a hrant enta a vostadou, ha boud' zo breman milionou anehé é Frans, drest-oll a-houde ma dé bet bannet ar lézenn-sé hag a hra d'an oll dianvézerion an droed de zégas du-man o zud hag a oé chomet àr o lerh én o bro... Hag èl ma o-des tiegezhou lan a dud hag a

vugalé, hama, boud' zo breman én or mesk ur wir boblans neué, ged 4 pé 5 million a dud, ha marsé muioh...

Doned a hrant elsé ged o zud, braz ha bihan, kozh pé youank, ha dégas a hrant geté o féson de viuein étrézé, ged o hredennou ha ged o relijion, an Islam.

De getan éh oent streuet én or mesk, ha ne hrent ket trouz : klaskein a hrent gobér èldom, ha ne remarkér ket kalz ar lod brasan anehé, nameid ne yent ket d'an iliz...Lojet a oent ér rakériou ar hériou braz, ha respéted a oent ged o nésan èl ma respéted eué o amizion fransizion a orin*

Arlerh 1975, ged implé ar lézenn tolpadur an tiegezhou*, émant deit de voud paodmad niverusoh : ind é, liéz mad, zo ar boblans vrasan én ur lod mad a hériou...An traou en-des neuzé goazheit fonnabl étre an diw boblans, hag èl ma greské, én amzér-sé, an dilabour én or bro, ul

lod mad anehé a zo koézhet eué én dilabour...Em lakeit o-des neuzé, lod anehé atao, de laerad ha de ziskoein fallanté é kever ar rérall, é tistruj ar glustrou-kér* hag é lakad an tan àr ar hirritan*...Or broadizion* hag a viué ér mem lojerisou HLM èldé en-des liéz kuiteit o zier aveid kavouid tiér siouloh* Chomet é enta an dianvézerion étrézé o unan, ha deit int de voud ar vistr é meur a gornadou ! Serviterion ar Stad a zo mara-wézh dégeméret geté a daolou mein, a pe zigouézh dehé treménein ér hornadou-sé : deit int de voud kornadou « heb lézenn ».

Med perag kement a zianau* hag a gazoni étre an diw boblans ? Abalamor marsé ma des kalz a ré beur ha dilabour én o mesk, muioh atao eid ma ne vé émesk ar Fransizion ? En arbenn eué marsé ma or heméran-ni aveid tud « difidel », revé gourhemennou an Islam ? Gouied a hrant eué éh oé bet

kolonizet o zud-koh dré or gourdadou-ni, ha poén o-des de bardonein dem aveid kement-sé. Lod anehé, ar ré desket atao, a zalh sonj eué a zigouézhiau an istoér, pe oé sauet brezel, én amzér gwézhharall, étre ar Gristenion hag an Isla-miz ! Boud' zo enta, é speredou mar a unan anehé, ur menikazoni kuhet én don ag o halonou é kevér ar gristenion...

Adurall hoazh, kresket en-des o hazo-ni én or hevér, dré ma on-es harpet diazéerion bro-Israel arlerh ar brezel braz (ér blé 1948). Aveid rein ur bro dieub*d'an Ebréed, éma bet rekiz hé hemer ar goust an Arabed ér Palestina, ha boud zo bet daou vrezel braz én arbenn de gement-sé étre ar broiou arab hag Israel : féahet é bet an Arabed seul gwezh, deusto ma oent kalz nivérusoh eid an Ebréed, ha kollet o-des kornadou abézh ag o bro. Ne bardonant ket d'an Europa na d'an Amerika boud chomet a-du

ged an Ebréed, deusto de hourhemen-nou an O.N.U. de zokour d'an Arabed lod ag an douarou o-doé gounidet épad ar brezel...

Em lakeit o-des neuzé ur lodenn vi-han anehé-bihan med lan a gazoni-de lansein goal-daolou* àr o anemizion, ar Juifed de getan, med eué ar broiou hag a zo sanset amizion Israel. Boud zo bet èlsé tao-lou kri é Breizh-Veur hag é Frans :degadou a dud a zo bet lahet seul gwezh, viktimed dibéh én ur afér blaoazhuz .

An devéhan taol-kri* en-des diskaret ar geveltouriou* a vManhattan(é New-York) hag ur lodenn a sauadur * ar Penta-gonn(é Washington), én ur lahein 5 pé 6000 a dud, siviled ar lodenn vrasan anehé.

Piw en-des ordnénet ha kempennet an taol-sé ? Ha pesord reskond a vo réit dehon dré an Amérikaned ? Gouied a hram, pé ne ouiam ket...med atao an dé-sé(an 11 a viz Gwenholon), éma

bet skoeit ar bed abézh, ha ne gavo ket éndro ur hempoùiz a-féson, betag ma vo bet kastiet ar ré kablu, ha betag ma vo kemmet* ar pézh zo de gem-mein ...d'un tu, én or broiou-ni, ha d'an tu rall, é broiou an Islamiz...

Sonjet em-es enta é vehé mad, aveid komprenn ar pézh zo dégoùzhet, displeg d'or lénnernion pesord tud é an Arabed, ha petra é an Islam. Med aveid reïn ur reskond jaojabl d'ar goulennou-sé, rekiz a vo dein displeg eué :

-pesord krédennou a rid a viskoazh én Arabia, hag é touézh an Arabed ;

-piw a oé Mahomed, diazéour an Is-lam ;

-ha pesord problemou a zo, hiniw-an-dé, étre broiou ar Hornog ha ré an Islamiz.

Chetu azé danué ar pennadou hag a vo kenniget deoh é niverennou An Doéré de zoned.

Giriou diéz, ha neùé-giriou, ér pennad-man (merchet int ged ur*)

Broiou-orin : pays d'origine
Burlutet : ébloui
Dianau(pé disanau) : incompréhension
Douaroniezh : géographie
Gevel-touriou : Twin-towers (les Tours Jumelles)
Kornadou heb lézenn (pé dilézenn) : zones de non-droit
Kornog : l'Occident
Rakériou : les banlieues
Reter-su : le Sud-Est
Sioul, siouloh : tranquilles, plus tranquilles
Taolou-kri (pé goall-daolou) : attentats
Tolpadur an tiegezhou : regroupement familial
Trived bed : le tiers-monde

Job ar Bluenn

PAOTR-BAH-HOUARN (hwéhved lodenn)

Kaer en-doé an daou jiboésour chela-oued, kloh bihan erbed ne gleuent é son.

-« Kreisté gres é én héol, a lar Paotr-Bah-Houarn, hastam de voned de wéled petra zo petra. » Hag ind moned o daou.

En ur fardein ér gegin é wélant Paotr-Mein-Melin astennet édan an daol, un troed anehi én é veg. Fonnabl é sauant an daol, ha fonnabl eué é lakant o hensort ar sau.

Ha pe hellas ar hèh Paotr-Mein-Melin komz, éan oeit ha laret : « Ne chomam ket pelloh aman ! Deit é hoah an hani barùeg de lipad ar soubenn... » Laret em-es dehon dihan ha diskenn ag ar chemi-nal mar ne zoujé ket ...Kentéh éh oé geneïn àr leuren an ti, ha kentéh eué éma kroget ar bahadou ! Diw pé ter gwéh em-es éan flastret èl un

tamm toéz àr blasenn an ti, med dahauet en-des kement ha kement a daolou àr me fenn, ma don kouéhet ahetet àr an douar, ha kentéh en-des lakeit troed an daol é me beg...Ne chomam ket pelloh aman, rag a dra sur abenn arhoah é tey éndro de lipad or soubenn, hag é hoall-gaso (mar ne lah ket) an hani a vo aman. »

-« Me vo mé hennéh ! », a lar Paotr-Bah-Houarn.

An dé arlerh vitin, chetu enta Paotr-Bagou ha Paotr-Mein-Melin é kemer o fuzillennou hag é voned d'ober un dro jiboés.

-« A pe ouiehé Paotr-Bah-Houarn petra zo doh ér gortoz, a lar unan anehé . »

-« Ya, pe ouiehé ! » a respont an arall.

Epad ma jiboésé an daou jiboésour, Paotr-Bah-Houarn, éan, a gempenn an traou én ti, a ya de glask

pour, kaol, karot d'ar liorh
eid o lakad ér podférad deur
fresk a zo àr an trebé, hag a
hwéh an tan édanton.

Goudé é kemer an ter
skudell vraz hag a droh
chantellenou bara é beb
unan anehé.

-« N'ankouéham ket
an amonenn ! »
a lar Paotr-Bah-Houarn én
un drel ur pikol tamm ér
soubenn é tarius dousig àr an
tan.

Daoulagad melén ha
dru a sau kentéh àr lein an
deur toemm.-« Hweg a vo ar
vrifenn ar hreisté-man ! » a
sonj éan. Ha éan de gan ar
sonenn :

« Me wel ar cheminal,
me wel ar vogedenn,
Ema men dousig
Leouizon é tarius hé soubenn,
Ema men dousig
Leouizon é tarius hé
soubenn. »

Giriou èz ha giriou dièz :

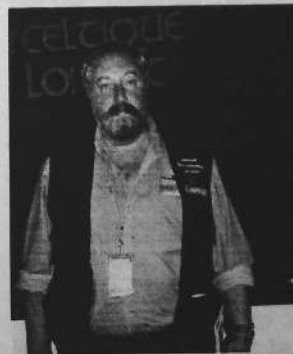
- Gres : largement
- Brifenn : nourriture, mets
- Petra zo petra : ce qui se
passe
- Fardein : se précipiter
(Fardet o-des arnom : ils ont
foncé sur nous)
- Dihan (é K.L.T. ha G.Iz) :
cesser
- Arsau (é G.Ihuel) :arsau
pé dihan a ober trouz
- Lérenn, leurenn
(G.Iz.) :sol,plancher
- Bah : baton – bahad : coup
de baton
- bahadou : bagarres
- Toéz (m.) : pate à pain
- Dahauein : asséner un coup
dahau un taol marholl
- A-dra-sur (surwalh) :
surement
- Goallgas : maltraiter
- Goallgomz : médire
- Kempenn an traou én ti :
faire le ménage
- Pour : poireaux
- Rein pour de ...flatter
quelqu'un
- Turel, teurel : taolein

Dastumet ged Gwénael

FESTIVAL ETREKELTIEK AN ORIENT

AR FESTIVAL 2001 a zo bet héliet penn-d'ar-benn dré
*Yves Ar Guludeg hag en-des displéget aveid AN DOERE oll ar
pézh en-des gwélet ha kleuet azé. E gélaou-gazet(reportage),
skriuét é galleg, a zo bet troeit aman é brezhoneg dré é dad
Jobig, med rekiz é bet er berrad un tammig ...Ean é eué en-
des keméret ar luhskedennou(ar fotoiou).*

EMVOD AR GELTED : Souéhuz atao !

Aveid é 31ved tro-blé,
Festival an Orient (é berr, é
galleg, ar F.I.L.), sauet é
1971, en-des dégeméret
4500 a vuzikerion,
korollerion, skrivagnerion,

tud an Télé ha
gazetennerion, étre ar
gwéné 3 hag ar sul 12 a viz
Est. Deit a oent a beb korn
ag ar bed keltiek: ar Galis
hag a oé én inour ar blé-
man, hag eué Bro-Skos, An
Iwerzhon, Kembre, Inizenn
Man, an Asturia ??? ha mem
ag ar Hanada hag an
Australia! Ar Vretoned, èl
rézon, a oé forh niverus eué!
Hag an oll tolpadou-sé en-
des dégaset joé ha plijadur
d'ar 500000 bennag ag ar
sellerion pé viziterion deit
d'an Orient én arbenn a
houéliou ar Festival.
Ha breman, sellam-paz ha
paz-ar ré gaerran ag an
deverransou a zo bet
kenniget dem.

Digwénér 3 a viz Est : Rock é tachenn Kergroez

Ne oé ket kalz a dud – étre 500 ha 1000 heb kindeit de chelaou doh an tolpadou rock Kembréiz ha Breizhiz : Murry the Hump, Big Leaves hag E.V....Kloar enta éma chomet an arvest é n ur sàl ré vraz aveid ker bihan a dud !

Epad an amzér-sé, an traou a gerhé mad, é kontrél, édan stal vraz ar Porzh-pesketerezh. Bourrabl a oé ged an 1600 a dud deit de zèbrein ar gaotériadou kempennet aveité, èl beb blé, ha de chelaou ar

sonennou moraerion. An taoliou, hag an dud lan a jourdoul éndro dehé a seblanté boud bagou àr ar mor, édan un auel braz.

E kér, é n ti-tavarn braz « Le Cabaret », sauet àr ar blasenn Nayel, strollad kanerion Djiboudjep a denné, ind eué, bouézh ar mor émesk ar chelaourion berped niverusoh. An ti-tavarn a gennig breman 500 léh d'an dud hag a venn azéein.

Disadorn 4 a viz Est : Kentstrivadeg (championnat) 2001 Ar bagadou é Park ar Voustoér

Beb unan, an anderu-man, a glaské goud ged piv é vehé oeit ar maout, rag kevérein a hré ar bagadou

brudetan. Béh a yé de voud étre bagad Kemper hag a venné grons goarn ar rank ketan gounidet arlané, hag ar bagadou arall, é n o mesk :

Pondi, an Oriant, Lokoal-Mendon...hag a venné eué diwenn o léh !

Abenn ar fin, Kerlenn Pondi en-des kaset ar maout geti, é n ur sonein tonioudans ag o hornad-bro, èl ar « gavotenn pourlet » pé ar « laridé-gavotenn », med eué ged « kantig ar ré varù » é koun de Jean-Claude Jégat. An eil rank a zo bet reit de Lokoal-Mendon, ex-aequo ged Kemper.

Ministréz ar Sévénadur, Catherine Tasca, hag a oé azé, en-des prizet braz an oll bagadou hag ar muzig hoariet geté. Grateit hé-des rein un harp a 500000 lur : vad a hrei an argand-sé aveid trézolerezh ar F.I.L., rag betag breman, ar Stad a oé bet kentoh perhuéh é kevé Festival an Oriant.

INOUR DE XAVIER GRALL E PALEZ AN EMVODOU (PALAIS DES CONGRES)

Jaobjabl a oé dougein bri de Xavier Grall, èl gazetennour, èl barzh hag èl skrivagnour breizhad. E Paléz an Emvoudou, an « Théâtre du Totem » en-des kenniget un arvest, « L'homme qui habitait son nom », ha lénnet zo bet obérou talvouduz ar barzh, ambrouget ged muzig Mozart, Tchaikovsky, Ferry, Dylan...

DISUL 5 A VIZ EST

De vitin éh es bet « baléadenn-veur » ar broiou keltieg, deusto ma oé bet daléet én arbenn ag ar fall amzér ; dibunet en-des neoah édan ar glao...penn-d'ar-benn. Un 50000 a dud a oé deit ursord de wéled ar 80 Strollad ged o 3500 a izili hag en-doé keméret perzh ér valéadenn ...heb kuhed o leuiné nag o minhoarh àr o fasou...Diskoeit o-des èlsé penaoz ar Gelted a ouié – hag a oui atao- dansal ha gober bourrabléd é beb dégouéz, ha mem ér goall amzér !

Un tammig devéhatoh, TF1 en-des diskoeit ar valéadenn-sé de vilionou a dud merhad ; gellet o-des ar ré-man, azéet, séh-korn, én o hadoériou bréheg, gwéled ar valéerion é valé édan ar glao, én ur chelaou doh an displégaduriou kenniget dehé dré daou gazetennour a vichér, J.C. Nancy ha Charles Villeneuve, harpet ged Yann Ber Pichard.

D'an noz éh oé tro Alan Stivell de gennig dem « Back to Breizh » (An distro de Vreizh). Ne oé ket bet gwélet anehon én Oriant

a-houdé tri blé. Goudé boud diskoeit é 20vet albom « Back to Breizh » ér bed abézh, ha klozet é droiad é Mexico, deit a oé éndro d'an Oriant aveid en dizolein d'ar Festival.

En arbenn hoah ag ar fall amzér, rekiz a oé bet chanjein léh d'an arvest, deliet dehon boud hoariet ér méz, é stadiom ar Voustoér. Kaset é bet neuzé de dachenn Kergroéz...med

hennen a oé, é gwirioné, ré vihan aveid dégemér a-féson an oll arzerion, ré ar strollad ha sonerion Pondi, ré an Alré, hag an daou pipebands deit a bell. Red é bet dehé kemer an traou èl ma oent, ha diskoein d'an 6000 « fan » heb kin hag o-doé gellet boud dégeméret azé, ar gwellan ag ar pézh a ouient gobér, ha lakad rah an dud-sé de basein ur gaer a nozéz !

Dilun 6 a viz est : deuezh bro galiz

Epad « nozéz ar Galis » éma bet kenniget ur gorolladeg (ballet) : Galego Rey de Viana.

Roll-labour ar F.I.L. en-doé grateit é vehé bet an noz-man souézhuz-tré hag é vehé bet bammet an dud. Hama, é gwirioné, an arvest kenniget é korv Nozhéh ar Galis a zo bet souézhushoah hoah eid ma oé bet bannet én araog. Ur strollad ag 50 dansour ha danserez, gwisket revé gizioù o bro, ambrudet ged muzig 8 gaiteros, en-des korollet ha punellet àr al leur-hoari aveid brasan plijadur ar sellerion, lan o halon a

eurusted é wéled un arvest ker kaer ha ker bammuz !

Ar blé 2001 a oé blé ar Galis ér Festival. A-fed, ér blé 1976 é, éh oé bet ansauet ar Galis èl bro keltieg ha dégeméret èlsé aveid ar wézh ketan é Emvod ar

Gelted. Ar blé-man enta éma lidet é 25vet tro-blé, ha dégaset hé-des d'ar Festival ur pikol tolpad Galisianed, 180 anehé. E jardriniou Jules Ferry o-des sauet o hoban ihuel (pavillon), ha

kaved a hrér eué de wéled, ha de zèbrein hag éved (gelled a hrér tanwad atao !) beb sord bouid ag o bro...én ur chelaou muzikerezh ar « Bandas de Gaitas » betag devéhat é kalon an noz...

DIMEURZH 7 A VIZ EST : AN NOZ BURHUDUZ

Gwéled un noz burhuduz ér Festival a zo gobér, én ur chom dihun kaer, un huné souéhuz. Ya, burhuduz é, é gwirioné, gwéled ar splandér burlutuz (éblouissant) streuet àr ar pikol mangoér limajou (écran géant) . Azé é vé gwélet an danserion ged o bragerisou, ha chélaouet doh ur gaer a vuzig. Hag aveid klozein an arvest, éma an èbr intanet ged un tan-artifis bamuz.

Arlerh un noz sord-sé, ar sellerion a ya d'ar gér, lan o daoulagad hag o halon a skeudennou ha limajou souéhuz !

Ter nozhéh arall èl honnéh, ker bamuz, a vo hoah kenniget dimerher, diryaou ha digwéner.

OPERA « ANNA VREIZH »

Hoariet é bet an opéra « Anna Vreizh » é Paléz ar Sportou Kervarig, ur léh ha nen dé ket goal jaojabl aveid un arvest sord-sé, rag ne vé ket kleuet mad ar homzou én ur sal hag a zo bet sauet aveid traou arall, èl ma lar hé hanu.

Ha neoah, an hoari-gan sé a dalvé ar boén de voud gwélet : disohet a oé pemp blé-so é spered Michel Chauvin hag en-doé bet nerh-kalon a-walh aveid rein buhé d'é huné, ha

chom a hra hoah ur garanté vraz é kalon ar Vretoned é kever ho dugéz Anna, ken dispar éma bet hé buhé, ha kement hé-des karet ha diwennet Breizh, hé bro.

Sauet a oé bet ar muzig ged Pierick Houdy, ha skriuet oé bet ar homzou ged Jean-Michel Fournereau.

DIMERHER 8 A VIZ EST : « AZELIZ IZA »
DREBAGAD KEMPER E KERVARIG

En arbenn ag é 50 vlé, bagad Kemper en-des sauet un oberenn neué « Azéliz Iza », gloestret de santéz Azéliz (Santéz Cécile), patroméz ar vuzikerion, àr un ton kanet gwéharall ged an hoérézed Gouadeg.

Kentoh « biw » é bet ar sonadeg... biw el ar mor : meur-a-wéh habask (calme), ha liésou diroll !

Ged bagad Kemper on-es kavet eué muzikerion arall hag a hoarié ged ar gitar hag ar violon (Arz Nevez), hag ur ganerez ag ar ré wellan, Marthe Vassalo ...

PRIZ BRAZ AR BLADENN « OBERET E BREIZH »

Reseuet en-des ar ganerez Marthe Vassalo, a zaouhorn Dan Ar Braz, priz braz ar bladenn « Obéret é Breizh » aveid hé devéhan C.D. « Ar Bugel-Koar ».

Philippe Olivier é en-des skriuet ar livr-dastum (album).

DIRYAOU 9 A VIZ EST :
« AN EUR GLAZ », UR SONADEG DRE YANN-FANCH
KEMENER HAG ALDO RIPOCHE.

Gwézharall ne vehé ket deit é spered den erbed, ar sonj a geijein, ér ur mem sonadeg, unan ag ar ganerion hengounel brudetan, -Y.F. Kéméner-hag ur violonsellour klasel èl Aldo Ripoché, hag a hoari àr ur violonsell a bemp kordenn.

Neoazh ar hejjadur-sé en-des kerhet ag ar choéj, hag ar chelaouerion en-des prizet mad ar sonadeg...kentoh habask (calme), gozig klasel...kement-sé én ur sal skaerdéret ged golou dous. Kroget en-des Y.F. kéméner ged « Me zo ganet é kreiz ar mor », é koun Y.B. Kalloh ha Jeff ar Penven. Goudé, éh es bet kleuet gwerzou, plinn ha sonennou arall.

Ar bladenn, hag a zo deit ér-méz, a zoug eué an hanu « an Eur Glaz »...

OVERENN AR FESTIVAL : AN 12 A VIZ EST

Overenn ar Festival a zo bet lidet é iliz Sant-Loeiz, de sul devéhan ar Festival. Kanet é bet dré Franséz ar Strat, person Ploué breman, goudé boud bet kuré é parréz Sant-Loeiz un nebed bléiou-so. Lan a oé an iliz, hag ar bobl en-doé kanet a greiz kalon kanennou gozh ar gwénédeg, hag harpet a oent ged « Kanerion ar Skorv ». Konduiet a oé lodenn ar bobl én overenn dré Efflam Caouissin, douarén Herry.

STAL AN DOERE E SKOL BISSON

Ar blé-man, An Doéré en-des bet ur stal ér Festival, é skol Brisson, àr un dro ged un nebed a gevredigezhioù arall. On dastumadenn a zo bet kenniget de zaoulagad an oll ; douget en-des testoni éma berped biw ha nerhuz, ged ar mem volanté èl biskoazh de ziwenn atao ar gwénédeg.

Ur baré ag or lénnérion en-des em gavet azé ar liésan ma helleint aveid brasan vad ar ré hag a venné o atersein pé gwelloc'h hoazh prénein an dastumadenn !

DOEREIOU A BEB SORD

FESTIVAL BRO-GWENED

El beb blé, ar festival Bro-Gwened a zo bet dalhet é « Palez An Arzhou » (Palais des Arts) d'an 9 - 10 ha 11 a viz du (pé kalan-gouianv). Kalz traou a zo bet : salon al livralioù , sonadegoù (concert) Kentstrivadegoù (concours), festou-noz...

Un overenn é brezhoneg a zo bet kanet ged kalon ér chapel sant-Fransez-Xavier d'ar sul 11.11 ged harp « AN AVEL VRAZ » a Arradon.

OFIS AR BREZHONEG

2001 a zo blé ar yézhou én Europa. Kevredigezh « OFIS AR BREZHONEG » a ginnig deom ha d'an oll Vretoned moned pelloc'h ged ar yézh ; goulenn a hra implé ar brezhoneg muioh, èl ma anséam-ni eué dré an dastumadenn An Doéré, ha tolpadou sauet aveid deskein lénn ha komz.

A-du om geté ha sinet on-es « Ya, d'ar brezhoneg » eid lakad ar Yézh de voned araog. 190 entreprizioù ha kevredigezhioù en-des sinet betag hiriu.

DANIEL THENADEY E KARAEZ

Kuiteit en-des Daniel « Kreizenn Sévénadurel LES ARCS » (Centre Culturel LES ARCS) aveid « Kreizenn GLENMOR » é Karaez. Ké en-devo tud bro An Oriant Rag,ean é en-des sauet « LES ARCS » èl un tour-tan d'or sévénadur-ni heb ankouéhad digor fenestri ar sévénadur d'ar bed abézh ; Ké ged An Doéré eué...Prest a oé Daniel de sekour genem èl ma oé aveid « Emgleu Bro An Oriant ». Trugaré dehon ha chans vad é Karaez.

AR CHIGNAN HAG AN EJON

Un dé, ur chignanig a lar én é galon :
« Perag ne vehen-mé ken braz èl an éjon ? »
Ar jalouzi eué, piw en-dehé kredet,
A gavér meur a wéh é-mesk ar chignaned.
Ean a hwéh hag a foèu. Hag oll é gensorted
A saué dreist an deur o fennou de solded.
« Laret dein, bugalé, mar don ken braz èlton. »
Ar raned a hoarhé : « Ken braz èl an éjon !
Ne spiret ket paour-kèh ! » Chetu ean hoah ur wéh
E seuel, é foèuein, é termal heb dischuéh.
Mes, o glahar ! dré forh astennein é grohenn,
Ar foèuour a chomas ramblet àr an dachenn.

Stevan Kerhoret

Gériadur :

Chignan = ran : grenouille – **éjon** : bœuf (pluriel : **éhen**)
Hwéhein : souffler – **foèuein** : gonfler, enfler
Spirein (Spérein) : suffire (avec des nuances intraduisibles)
Termal : haleter, gémir – **glahar** : douleur – **dré forh** : à force
Foèuour : vantard (qui se gonfle) ; pluriel : **foèuerion**
Ramblet : les quatre pattes écartées (de dilatation)
Ar an dachenn (ici) sur le carreau, sur place.

LITORIENN :

AR GRILLIG HAG AR WISPEDENN

Kânet en-doé ar grillig
Heb arsaù, épad an hanv,
Hag éh oé nânég braz én é
doulig
A pen das ar gouianv.

Moned a hras abenn
De di ar wispedenn
Aveid goulenn an alézon
Ag un tammig friko.
-« M'er ranto deoh, Intron,
Pe zeï an est,
Ha me béo deoh intéres. »

Ya, met bugalé,
Nen des nitra pihoh édan an
né
Aveid ur wispedenn !
-« Petra a hreh-hwi an hanv-
man ? »
Emé-hi d'ar grillig,
-« Me gané me sonennig. »
A respondas hennen.
-« Noz ha dé
Hwi a soné ? »
-« Dé ha noz

Heb repoz ! »
-« Hama, laret hoah ho
sonenn,
Ha korollet hardéh
Mar karet, lonig kèh ; »

-« Petra-ta ? Koroll a laret,
Med ged piw ? »
-« Genoh-hwi, mar karet ! »
-« Fé ya, émé ar
wispedenn...én ur

hoarhed !...
Genoh é korollein
Eid lakad ho nan de
dauein ! »
Nen des ket ér bed abéh
Ur lon sotoh !
Tuchant hwi er gwélo,
Bugalé, hag a hoarho !...

Ha chetu ind enta kroget o
daou
Kov ha kov, é mod
tuchentil,
E stleijal korollou sontil ;
Med paod fentusoh hoah éh
achiuas an traou !
Rag-sé, naneg èl ma oé ar
grillig,
Chonjal a hra penaoz
Kig
Ur wispedenn,

Dialej hag heb saoz,
Kri-past heb amonenn,
A zo un tamm flour d'an
tastorn.

Un tamm fétis ha diaskorn
Hag a dalv, sur, é bouiz é
eur,
Kant vad a hrehé de
bironenn ur peur !
Ha disonig,
E daou pé tri bégad,
Chetu d'ar hêh grillig
Groeit ur chervad,
Ha lonket tré dehon kig ha
krohenn
Ha lost ar wispedenn
Pinvidig,
Kri a galon, ha tost !

KENTEL

Kaer ho-po boud peur,
Mar hues hardéhted,
Biskoah ne hello ar goalleur
Ho tiskar hed ha hed...
Er bed-man !

DESKAM GIRIOU

-Grillig : cigale
-Gwispedenn (gwisped) :
guèpe(s)
-Gwénéenn (gwéenn
pé gwéren) : abeille(s)
-Nan,naon :faim
Naoneg :affamé
-Pih, péh :avare, chiche
-Taein :se taire, apaiser (sa
soif...)
-Sontil : intelligent, raffiné
-Paod :beaucoup (paod a
dud :bien des gens)
-Di-aléj : sans préparation
-Aléj ar pred :préparer le
repas
-Kri-past : tout cru
-An tastorn :le toucher
-Fétis : épais
-Pironenn : ventre
(populaire)
-Disonig :sans bruit
-Tré : complètement.

Efflam Koed-Skau

AR MEUEL BRAZ

Eid kerhed

Sel - let du - hont é kreiz ar prad, o gé, o gé, sel-let du-
hont é kreiz ar prad, sel - let du - hont é kreiz ar prad ti - ni
na - ni - na tra - la - la - la - la - la, sel - let du - hont é kreiz ar
prad, ar meuel braz é la - bou - rad.

Deit é ar hourz de drohein foenn
Ar falh a rid dré ar flourenn.

Toemm é an héol hag heb arsaù
Ar falh a rid, a rid atañ.

Bet é zaoulin ér hwimenn glaz,
Hwizein a hra ar meuel braz.

E falh dir a zo luemmet mad ;
A sted é koéh ar géot ér prad.

Ar bokedou milén ha glaz
A hoarnis treid ar meuel braz.

Ar bokedou milén ha ru
A hoarnis é hent a beb tu.

Dreist é benn an héol splann ha
braù ;
Ridet fálh dir, ridet atañ !

Lan é ar prad a foenn trohet ;
Argant d'ar mestr, boud d'ar loned.

Boud d'ar loned, d'ar mestr danùe,
D'ar meuel braz inour ha joé

D'ar meuel braz inour ha joé,
Ti ha tachenn un dé marsé.

Ar meuel braz a gavo ti,
Hag ur vestréz eid er hondui.

Rag ar merhed a sell dohton,
A pe basant dré an hent don.

Dré an hent kuzh a pe basant
A lugern sell ar merhed koant.

Mari-Jojeb en-des chomet
Doh an toull klud eid er sellad.

Doh an toull klud un hanter ér
Hi a spias ar labourer.

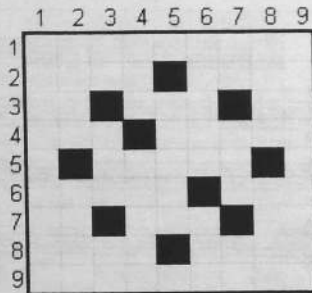
Hag an noz-sé, éraog kousked,
Hi a laras ur chapeled .

Ur chapeled hi a laras
Eid boud pried d'ar meuel braz....

GIRIOU-KROEZ (ged Kermorvan)

A-HED

1. Anù Tual, mestr-skol.
2. Nann kleuet é Berlin pé ker ar Morbihan. Kentgér (préfixe) a vihanna 10^{-o} !
3. Ar é Londrez. Pried é vamm.
4. A verch ar rank. A hré an amonenn.
5. Kerbenn Ar Jordani
6. En héli a hra Juliet. Kensort.
7. Hadet eid gobér bleud. Tra dehon. Basmati é Bro-India.
8. Lesanuet « krohenn ki » revé ar sonenn. Tamm annoér.
9. Em blijein a hrant én deur.

A-DREUZ

1. Ar beleg hé lar dirag an aotér.
2. Reun é galleg. Rodier heb é Rr.
3. Heuliet ged Fa. Laret de Vari-Jann ...eid balé. Nah ar hrouédur.
4. Den treboulet. Eilved kër santél an Islam.
5. Liéz é kever an Argoad.
6. New-Delhi a zo kèrbenn anehi. Ster é Bro-Suis.
7. Tost de naù. Un ti-bank. Na hwi, na gi (ind).
8. En-devo berreit. Stér an Italia.
9. Etal ar forn.

Reskond d'ar giriou-kroez (niv. 78)

- A-Hed** 1- Lama- Riad -2 Bruched-ru- 3 Uboh- Dehé - 4 Lonig - Mel- 5 B- Usa- G 6 Oen- Estig 7 Iliz- Kine 8 Kan-an-ened 9 Anad- Lode .
- A-Dreuz** 1- Lbul- Oika 2 Ar- Bobelan 3 Muon- Nina 4 Achiu- Zad 5 H- Gse- 6- Red- Askel 7 Idem- Tino 8 Ar Hegined 9 Duel- Gede.

KREIZENN SEVENADUREL

PGZ : 02 97 05 01 07
FAX : 02 97 05 14 29

56530 KEWENN

BREIZH

MUSCADET
Appellation d'Origine Muscadet Contrôlée
DOMAINE CORAUD

Produit en Bretagne
Aocm à Breizh

12 % 75 cl.

Domaine Alain et Lucie Coraud propriétaires récoltants
Le Moulin de Ste Catherine - LA REMAUDIERE
44430 LE LOROUX BOTTEREAU

OPTIC-VISION

Aveid gwéled splann
gwéled mad
gwéled pell

Parking De Gaulle 56700 ILEN BONT
Pellgomz : 02 97 36 21 86

**ASSOCIATION BRO-EREG La Grande Métairie –
56340 CARNAC**

Pour toute correspondance relative à la rédaction de la revue AN DOERE
à l'Association, pour les abonnements à la revue
écrire à:

**ASSOCIATION BRO-EREG : Monsieur Louis Le Mouel
27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED**

**N° CCP de l'Association : NANTES 4 287 62 E (Chèques libellés
à l'ordre de Kevredigeh Bro-Ereg)**

Kenlabourerion An Doéré en niverenn-man:

- Loeiz er Mouel - Gwenael Herrieu
 - Meriadeg Herrieu - Alfons Samson
 - Olivier Vantorre – Gwenola Samson – Jobig Ar Guludeg
- Fotoiou Yves Ar Guludeg

**AN DOERE: Publication trimestrielle: Prix du numero: 25 F.
Abonnement annuel (4 numeros): 100 F.
Gérant de la publication: Louis Le MOUEL
27 rue Ferdinand Le Dressay 56000 GWENED
N° C.P.P.A.P. 64 359 (03.1982). N° ISSN. 0750.3326.
Depot legal 4eme trimestre 2001**